LAMBCHOP • SABİH CANGİL • STUART A. STAPLES • HELLDORADO • KETİL BJØRNSTAD • DAN SARTAIN

ROLL

ROLL 114

112480 ocak 2007/01 5 YTL

30 YAŞ ŞİİRİ

punk

SEX PISTOLS • THE CLASH • THE SLITS
JOHN ROBB • JULIEN TEMPLE • NICK KENT
CEMİYETTE PİŞİYORUM • THE A.Y.I.L.A.R.
POSTER-İTİ • ONE BITE STAND

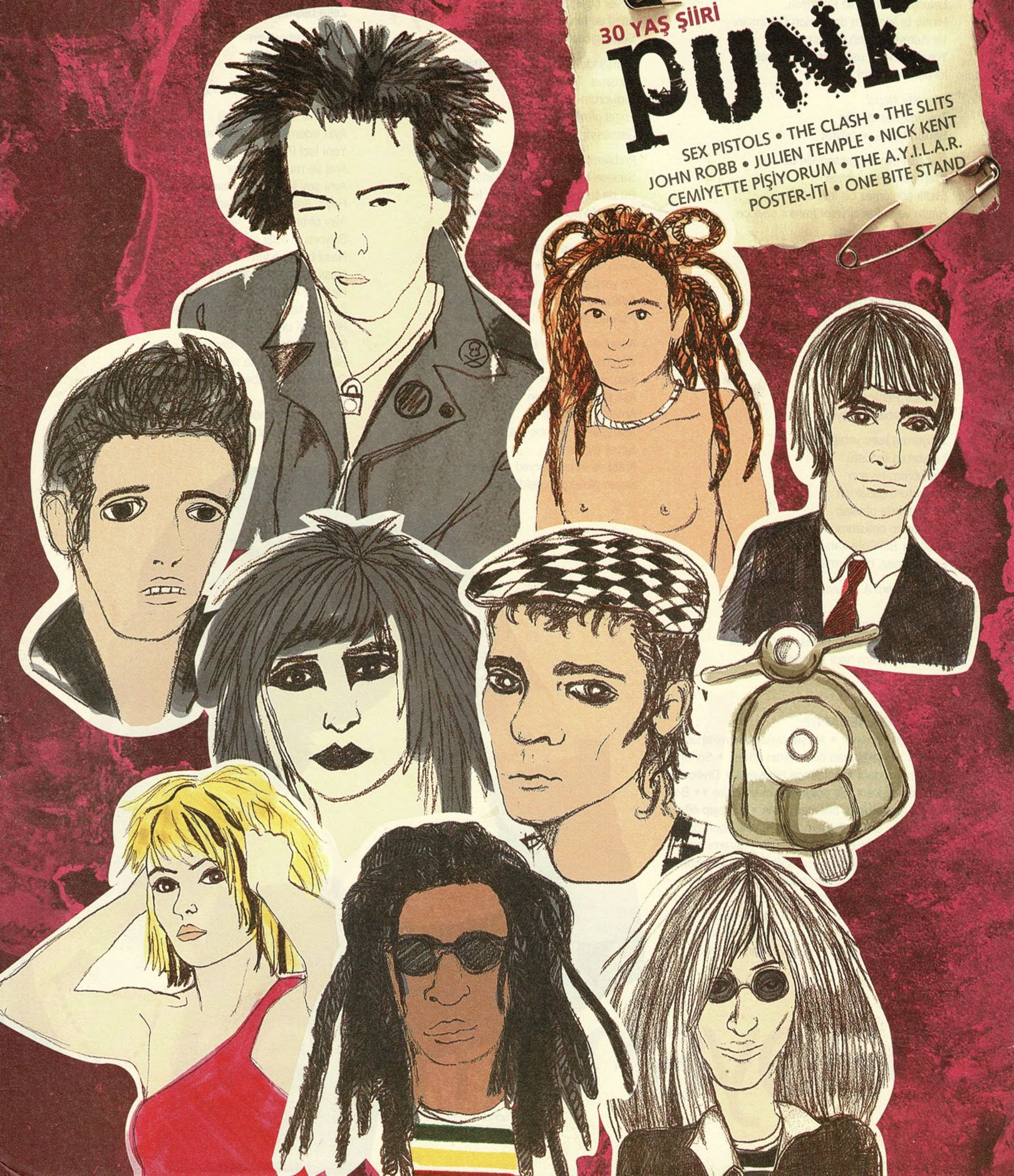

PENTONVILLE HAPİSHANESİ
Hoyrattır
Habis ve hoyrat
Zalimdir
Hoyrattır Pentonville
Zordur ona tahammül
Habis ve hoyrat
Serttir, hoyrattır Pentonville

Her milletten insan var burada
Rus, Kolombiyalı ve Jamaikalı
Letonyalı, Hırvat ve Polonyalı
Hintli, ta Vietnam'dan gelen Çin insanı
Ve Karayipler'den bir Jamaikalı
Yoksullar kurmuşlar bir İrlanda çetesi
İskoçu ve İngilizi

Hoyrattır hepsi
Zalimdir Pentonville
Serttir, habis ve hoyrat

Her gün aynıdır Pentonville'de
Islah olmaz hiç kimse
Evcilleştirilemez bir teki bile
Hasta ve sakat zihinler kararır sadece
Sıyırır kafayı bazıları
Kaldıramazlar çünkü baskıyı
Ya da utancı veya ıstırabı
Kayıp gittiğini görürsün hayatının
Bambaşka bir müsabakadır Pentonville

Hoyrattır
Zalimdir Pentonville
Serttir, habis ve hoyrat
Evet, hoyrat
Zalimdir Pentonville
Serttir, habis ve hoyrat

Yatıyorum kuru yatağımda
Yatıyorum sırtüstü
Bakıyorum tavana
Sayıyorum çatlakları
Ve arkamda olanları
Bakıyorum omuzumun üstünden
Araklıyor Bill Cola kahvaltımı
Geri vermez, hiç yorma kafanı

Hadi bakalım A binası, B binası, C binası
ve G binası
Gelin söyleyelim şu şarkıyı
A binası, B binası, C binası ve G binası
Gelin söyleyelim hadi şu şarkıyı

KATY SONRA NE YAPTI?
Aldım ben dersimi • Ateşle oynarsan yakarsın kendini • Aşağılanan bir kadının öfkesi • Sollar cehennemi dahi • Anlatınca hikayemi • Diyeceksiniz ki, keşke • Hiç doğmasaydım keşke •• Belki hiç öğrenemem, bilemem asla • Yaşayıp öğrenirim belki, ama bilemem asla • Yok hayır, duvara toslayıp infilak ederim belki de • Sıramı beklerim veya •• Seviyorsan sevgilini, söyle sevdiğini • Öpüyor olursun birazdan onu • İhtiyacın varsa ona, söyle ihtiyaç duyduğunu • Özlüyor olmazsın birazdan onu • Ama bir aşkın hakiki olması için • Aynı şeyin ondan da gelmesi lazım •• Zor öğrenilen bir derstir bu • Ateşle oynarsan yanarsın, böyledir bu

SENİ SEVİYORUM (AMA YEŞİLSİN)
Problemli bir ergendim
İtirazına rağmen hayalî sevgilimin
Bir dergiye ilan vermiştim
Sorguladı tutarlılığımı tabii ki
Ve bana şöyle dedi

Sen yeşilsin
Aşk nedir bilmezsin
Anlatayım bak dinle
Aşk gıdıklar pembe pembe
Sever çığlıkları
Ateşi ve laneti, feryad ve figanı
Senin gibilerden geldiğinde

Gitttiğinde sevdiğin, bırak gitsin
karışma
Gidiyorum diyorsa
Engel olma sakın ha
Gitmesini sağla hatta

Problemli bir ergendim
Sadece hayal kurarken dertsizdim
Bu da ters gelirdi kimisine, kimilerine
Şüpheyle bakarlardı felsefeme
Ve derlerdi ki
Hak ettiğin yere ulaşırsın sonunda
Akan, kırılan kalbin kanıdır aslında
Ve yazdığın sözlerdir şarkına
Adanmış bir tebessümdür aslında
Asık suratlara ve hizmetkârlara

Ama ben, bendeniz sadece
Görebiliyorum yılanları
Sen, yeşilsin sen
Aşk nedir bilmezsin
Anlatayım bak dinle
Aşk gıdıklar pembe pembe
Sever çığlıkları
Ateşi ve laneti, feryad ve figanı
Senin gibilerden geldiğinde

SİKTİR ET EBEDİYEN
İkisi de aynı şey, tıpkısının aynısı
Ölüm ve zaferin var mı bir farkı
Nasıl bir seçim yapılabilir ölüm ve zafer arasında
Mutlu sonlar ters gelmez bana
Mutlu sonlar ters gelmiyor hâlâ
Ama bir yolunu bulurlar daima
Ödetirler bedelini
Sokarlar hizaya gerisin geri
Kes, kopar bağları hadi
Zekiyim zeki olmasına ama
Zeka başka, akıl başka

Siktir et ebediyen
Bir mahzuru yoksa
Siktir et ebediyen
Bir mahzuru yoksa, bence yok, yok hakikaten

Ölüm ve zafer ne alâka
Ayırt edemiyorum ölüm ve zaferi
Yeni İşçi Partisi ve Muhafazakârlar
Araf ve mutsuz aileler
Aynı şey ikisi de, tıpkısının aynısı
Hayır, aralarında bir fark olmalı
Aynı olmamalı
Biliyorsun değil mi
Nasıl bedel ödettiklerini
Nasıl hizaya getirdiklerini
Kestim, kopardım ben bağlarımı
Zekisin tabii, hem de gayet zeki
Hiç de iyi değilsin ne var ki
Öyleyse siktir et ebediyen
Bir mahzuru yoksa sence
Çakılıp kaldım ebediyen
Senin zihnine
Bunu hiç çalmadım radyoda
Bunu hiç çalmadılar radyoda

babyshambles

Türkçesi: Hapavko Kazım

Kapak: Defne Çorbacıoğlu

ROLL
114
ocak '07

11 Lambchop
14 2006'nın en iyileri
16 Punk: Nick Kent
18 John Robb
22 Punk nedir, ne değildir?
24 Sex Pistols
27 Julien Temple
28 The Slits
34 The A.Y.I.L.A.R.
45 One Bite Stand
36 Cemiyette Pişiyorum
38 Poster-iti
40 İngiltere'de Türkiye'den müzik
45 Helldorado
46 Stuart A. Staples
48 Sabih Cangil
53 Ketil Bjørnstad
65 The Clash

04 Ajans
09 Gaipten Sesler (9)
33 ÖSS
39 Halkla ilişkiler
52 Kıraathane
56 Gayd
58 Kısa dalga

Peter Björn & John, Gnawa Diffusion, Joanna Newsom, Guillemots, OK Go, Juana Molina, Dan Sartain, Albert Hammond Jr.

60 Albümler
64 Liste
70 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Başar Uğur, Berkant İncesaraç, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Defne Çorbacıoğlu, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Ender Özkahraman, Eray Makal, Erdir Zat, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Halil Kılıçoğlu, Haluk Banşcan, Harun İzer, Haziran, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, İlker Aksoy, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Ersan, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, Yalçın Tosun, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeki Coşkun, Zeynep Nuhoğlu **baskı:** Stampa Basım San. Paz. ve Tan. Hiz. AŞ [Ebumza Dergahı Sok. no.27 (34440) Dolapdere - İstanbul Tel: 0212 235 98 95] **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Aralık 2006 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0.212.251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 10 **sayı** 114 **ocak** '07 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazişleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0535 576 21 11)
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Hercai menekşeler

Yıllar öncesinin Beyaz Show'undan bir sahne:
Cem Karaca: Şarkıları prova ediyoruz. Alman bir davulcum vardı. "Dadaloğlu"nu dinleyince "bu punk" dedi. "Dadaloğlu" punk olur mu ya! Kafasını kopartacaktım herifin.
Beyaz: Abi, ne biliyorsun? Belki Dadaloğlu da kendisine punk denmesinden hoşlanıyordur.
Hoşlanıyordur tabii, neden hoşlanmasın? Padişahın fermanına meydan okuyan bir adam Dadaloğlu. Woody Guthrie de hoşlanırdı herhalde. O da gitarına "bu makina faşistleri öldürür" diye yazmış bir âşık değil mi zaten? Arkasında bıraktığı şiirlerin punk-folkçu Billy Bragg ve Wilco tarafından albümleştirilmesi ("Mermaid Avenue") tesadüf değil. Tıpkı Dead Kennedys'in "Holiday In Cambodia"sının

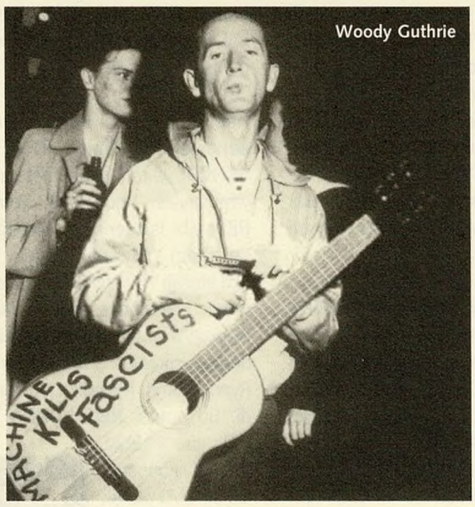

Woody Guthrie

Karacaoğlan'ın "Suya Giden Allı Gelin"iyle akrabalığının tesadüf olmadığı gibi.
Evet, Gülhane Parkı'ndayız, ama ne biz bunun farkındayız, ne de Cem Karaca. Jello Biafra farkında ama: Cem Karaca ve Apaşlar'ın 1967 tarihli Karacaoğlan uyarlaması "Suya Giden Allı Gelin"in açılış riff'leriyle "Holiday In Cambodia"nın açılış riff'lerinin neredeyse tıpatıp aynı olması tesadüf olabilir mi?
Alman davulcunun "Dadaloğlu" için "bu punk" demesi hiç şaşırtıcı değil. "Ferman padişahın, dağlar bizimdir"le "God Save The Queen"in aynı makam olduğu aşikâr. Şaşırtıcı olan Cem Karaca'nın tepkisi. Halbuki, Gülhane Parkı'nda olduğunun farkında olsaydı, "Dadaloğlu punk'tır, Joe Strummer da âşıktır" diyebilirdi.
Punk tarihçisi John Robb'la yaptığımız söyleşideki şu satırlara mim koyalım:
"Punk'ı Woody Guthrie'den çok daha eskiye götürmek mümkün. 15. yüzyılda köy köy dolaşıp kral aleyhinde şarkılar söyleyen müzisyenler de punk değil mi? Sex Pistols, Clash folk gruplarıdır aslında. Punk, folkun yeniden doğuşudur, kent folkudur. Türkiye ve başka ülkelerde folk geleneği Britanya'da olduğu gibi kesintiye uğramadığı için, punk tavrı folk müziğinin, geleneksel müziğin kanalları içinde tezahür eder. Bana göre punk'ın tanımı şudur: Halk tarafından, halk için yapılan müzik."
Robb'un bu sözleri, 16. yüzyıldan yadigâr anonim bir Anadolu "punk"ını akla getiriyor:

Şalvarı şaltak Osmanlı
Eğeri kaltak Osmanlı
Eken de yok, biçen de yok
Yemede ortak Osmanlı

Bugünkü anlamıyla punk'ın doğduğu günlerde de, Kemteri mahlaslı bir âşığın sazından şu sözler dökülüyordu:

Suç mudur halkıma çıktıysam arka
Ezilen insanlar kapılmış çarka
Elimizde saz ile seslendim halka
Uyuyana uyan dedim kızdılar

Ezilenin sabrı bitmemiş gibi
Olanlar gücüne gitmemiş gibi
Maraş, Çorum, Fatsa yetmemiş gibi
Başımızda tepinenler azdılar

O Alman davulcu, 1978'deki Maraş ve Çorum katliamlarını, 1979'daki "Nokta operasyonu"yla çökertilen "Fatsa deneyi"ni –ki bugün hâlâ namı yürüyen bir yerel yönetim modelidir– dile getiren Kemteri'yi dinlemiş olsaydı, "Dadaloğlu" için söylediklerini söylerdi. Cem Karaca da yine hiddetlenirdi muhtemelen.
Köprülerin altından çok sular aktı. Bugün göğsünü gere gere punk sıfatını üstlenen birçok grup var. Dinar Bandosu onlardan biri ve "Terzi Fikri" adlı şarkıları "Fatsa deneyi"ni anlatıyor. Vaktiyle San Francisco belediye başkanlığına adaylığını koyan Jello Biafra, "Terzi Fikri"yi duysa, öyküsünü öğrense, çok mutlu olur herhalde. Woody Guthrie'nin gitarına yazdığı o yazının hikmetini bilir çünkü.
Sex Pistols kapaklı 49. sayımızdaki "Roll Over: Külhani Perşembe"nin son paragrafına, Ece Ayhan'ın *"Şiirimiz mor külhanidir abiler"* dizesiyle başlayıp, *"Mor biletli yolcular! El değiştiren halk kartları"*yla bitirmiştik. Bir de "Mor, bilindiği gibi, ikinci mevki vapur biletinin rengi"dir diye not düşmüştük.
Punk'ın 30. yıldönümünü de Ece Ayhan'ın "Mor Külhani"siyle idrak ediyoruz: *"Mor biletli yolcular! El değiştiren halk kartları"*
Punk mordan ibaret değil ama. Hercai menekşe misali: Allı, yeşilli, sarılı...

Hem onun rüyasıyım hem de kendi rüyalarımı görüyorum bu arada, rüya gören rüya olmuş olduğumu düşünerek ağacın gölgesinden çıkıp yürüdüm kayaya doğru. **LATİFE TEKİN**, Muinar

Koca bir büyüteçtir umut –bu yüzden fazla ileriyi görmeni önler.
JOHN BERGER, Buluştuğumuz Yer Burası

suda yan giden balık
biz de yaşamı anlayamadık
TAN DOĞAN

Okurken aradığımız yeni düşünceler değil, kendi düşüncelerimizin basılı sayfada doğrulandığını görmektir. Bize çarpıcı gelen sözler, kendimize mal ettiğimiz –içinde yaşadığımız– bir evrende yankılar yapan sözlerdir. Bu titreşim içimizde yeni başlangıç noktaları bulmamıza yardım eder. Her türlü zorlamanın boşuna olduğunu anlamak ne büyük bir şey! Kendimizi çiçek açmaya bırakmak, ona uymak, bir başkasıymış gibi elinden tutmak, sandığımızdan daha önemli olduğumuza güvenmek yeter bence.
CESARE PAVESE, Yaşama Uğraşı

ALL YOU NEED IS LOVE

Beatles sirkten kaçmış!

Bildiğimiz Beatles şarkıları, içlerinde çeşitli sürprizler, hinlikler, tuzaklarla "Love" adı altında bir araya getirildi. "Because" neden acaba a capella söyleniyor, neden "Blackbird" aniden "Yesterday"e dümen kırıyor, "Hey Bulldog" riff'leri ile "While My Guitar Gently Weeps"in gitar solosu, "Lady Madonna"nın içine nasıl kaçmış?.. Ve daha neler neler... Bu Beatles ensestinin sebebi hikmeti bir sirk. Las Vegas'ta 2006 yazında sahnelenen "Love" ismindeki Cirque du Soleil gösterisi için bir soundtrack ihtiyacı hasıl olmuş, sonunda efsanevi Beatles prodüktörü George Martin'e müracaat edilmiş. 80 yaşındaki Sir Martin, yanına oğlu Giles'i ve yeni teknolojinin imkânlarını alarak, üzerinde zaten çok emeği olan bantlarla yeniden hemhal olmuş. Ne diyelim, all you need is Beatles.

Eylül ayında dağıldığı ilan edilen Arab Starp'in şarkıcısı **AIDAN MOFFAT**'ın yeni albümü "The Dip" şubat başında yayınlanacak. Bu, Moffat'ın üçüncü solo kaydı.

Yeni **CLAP YOUR HANDS SAY YEAH** albümü hazır! "Some Loud Thunder" 16 Ocak'ta grubun web sitesinde, iki hafta sonra da müzik marketlerde. Sabrımız kalmadı diyorsanız, "Love Song No. 7" ve "Underwater (You and Me)" için grubun sitesine, "Satan Said Dance" için MySpace sayfalarına şimdiden başvurabilirsiniz.

Kaliforniyalı indie rock grubu **COLD WAR KIDS**, web sitesi aracılığıyla ücretsiz bir mini albüm dağıtmaya başladı. Elvis Costello, Tom Waits gibi isimlerin şarkılarını yorumladıkları EP'ye "Benefit At The District" adı verilmiş.

AIR yeni albümü "Pocket Symphony"nin çıkış tarihini Mart olarak belirledi. İkili bu albümde "zen modu"na girmiş ve klasik müzikten –özellikle de Philip Glass'ın "Einstein on the Beach" ve "The Photographer"ından– etkilenmiş.

B.B. KING, bir grup gazeteci, yazar ve sporcuyla birlikte George W. Bush'un elinden bir "özgürlük madalyası" aldı. Bush Beyaz Saray'da yaptığı konuşmada "John Lennon'un en büyük isteğinin B.B. King gibi gitar çalmak olduğu" rivayetini hatırlattı ve ekledi: "Pek çok müzisyenin de amacı aynıdır, ama kimse bu büyük yeteneğin yanına yaklaşmayı ya da blues'un kralını taklit etmeyi başaramamıştır." Bu ödül Amerikan hükümetinin verdiği en önemli insan hakları ödülü olarak kabul ediliyor –bu saatten sonra ne kadar edilirse tabii.

Yeni albümü bu yaz piyasada olacak **THE NEW PORNOGRAPHERS** sınırlı sayıda basılan bir konser albümü yayınlamaya karar verdi. "Live!" adındaki albüm sadece bin adet çoğaltılacak ve 2005 tarihli "Twin Cinema" albümleri için çıktıkları turneden kayıtlar içerecek. "Live!"ı şimdilik sadece Avustralya turneleri için hazırlasalar da, ileride web sitelerinden de yaymayı düşünüyorlarmış.

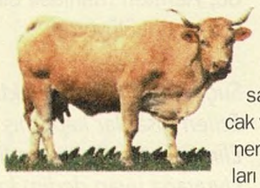

Guided by Vocies'ın şarkıcısı **ROBERT POLLARD** kariyerinin en verimli günlerini yaşıyor. Pollard kâh tek başına, kâh Merge, Circus Devils, Takeovers gibi çeşitli grupların ortaklığıyla bu sene yedi ayrı albüm çıkarmayı planlıyor.

METALLICA dokuzuncu albümü için 25 yeni şarkı hazırladı. Sırada bu parçaları elemeye tabi tutup, Rick Rubin'le birlikte kaydetmek var. Söylediklerine göre bu yeni albüm, "Master of Puppets" havasında olacakmış.

OUTKAST'ten **ANDRE 3000** komedyen Will Ferrell'la "Semi-Pro" adlı bir filmde oynayacak. '70'lerin Amerikan basketbol dünyasında geçen bu filmden önce Andre 3000, "Be Cool" ve "Idlewild"la iki beyazperde deneyimi yaşamıştı.

Yayınladıkları son stüdyo albümü "Good Stuff"ın üzerinden tam on dört sene geçen **THE B-52'S** prodüktörleri olması için New Order yapımcısı Steve Osbourne'a başvurdu. 2003'ten beri bu yeni kayıt üzerinde çalışan grup elemanları ortaya çıkan işi "rock'n'roll-glam-electro-soul" olarak tanımlıyor.

Gitarist Porl Thompson gruba döndü, klavyeci Roger O'Donnell grubu terk etti. Robert Smith, yazar blokajını atlatıp yeni **THE CURE** şarkıları bestelemeye başladı. Albüm kısmetse mayısa.

AXL ROSE çeşitli yayın organlarına bir mektup yazarak, yıllardır beklenen yeni **GUNS N' ROSES** albümünün çıkış tarihini 2007 Mart'ı olarak açıkladı. Ancak bunun bir söz ya da garanti olarak kabul edilmemesi için uyarıda bulunmayı da ihmal etmedi.

Neil Young'ın eşi Pegi tarafından 20 sene evvel kurulan **THE BRIDGE SCHOOL** yararına bir toplama albüm yayınlanıyor. Lou Reed, Tom Waits, REM gibi isimlerin yer alacağı albümde, Thom Yorke da Young'ın 1970 tarihli klasiği "After the Gold Rush"ı okuyacak. Daha önce verdikleri konserlerle engelli çocuklar için çalışan vakfa destek çıkanlar arasında Pearl Jam, Ryan Adams, Metallica gibi isimler vardı. Bu arada, **NEIL YOUNG** efsanevi "Fillmore East" (1970) konserini CD ve DVD olarak yayınladı.

LIBERTINES'in hayatı roman! Müzik gazetecisi David Brun-Lambert, "Boys In The Band" romanının kahramanlarını Pete Doherty ve Carl Barat'dan ilhamla yarattı.

Sufjan Stevens, Bjork, Caetano Veloso, Brad Mehldau, Cassandra Wilson, Sarah McLachlan, Annie Lennox, Emmylou Harris, Elvis Costello, k.d. lang, James Taylor... 11 kişilik bu yıldızlar kadrosu **JONI MITCHELL** şerefine bir araya gelecek, ocak sonunda "A Tribute to Joni Mitchell" adlı cover albümünü çıkaracak.

LILY ALLEN, Uncut'la yaptığı mülakatta on beş yaşında Ibiza'da uyuşturucu sattığını ağzından kaçırdı. "Kullanmakla daha ilgili olduğu için, pek de iyi bir satıcı olamadığını" söyleyen Allen, "artık maddelerle ilişkisi kalmadığını, işinin tüm hayatını kapladığını, bu yüzden sekse bile vakit ayıramadığını" da sözlerine ekledi.

Son albümleri "A Ghost Is Born"la 2004'te Grammy alan **WILCO** yeni albümü üzerinde sessiz sedasız çalışmaya devam ediyor. Mayısta çıkması beklenen albümün mikslerini Jim O'Rourke yapacak.

Super Furry Animals'ın solisti **GRUFF RHYS** ikinci solo albümü için hazırlıkları tamamladı. Bir kısmı Galce şarkılardan oluşacak plağın ismi "Candylion".

FOLK'TAN PUNK'A KESTİRME YOLLAR

Chumbawamba'nın web sitesini bugünlerde ziyaret ederseniz, Şili diktatörü Pinochet'nin mezarı boylamasından duydukları memnuniyeti dile getirdikleri mesajla karşılaşacaksınız. Gidenler bilir, normal bir Chumbawamba konseri de böyle geçiyor. Bol politik ajitasyon, bol gevezelik, bol mizah ve kıyak şarkılar. Grubun dörtlü formasyonda verdiği unplugged konser dizisinin (İstanbul'a da uğramışlardı) kayıtları "Get On With It - Live" adı altında yayınlandı. Ufuktaki yeni albüm için bir mola işlevi gören "Get On With It"te, "Bella Ciao" dahil, beş geleneksel folk şarkısı ve "Homophobia", "Jacob's Ladder" gibi hitlerin yorumları bulunuyor. Folk'tan punk'a giden yol çok kısa.

Jack Daniel's alkollü içkilerin aşırıya kaçılmadan tüketilmesini ve bu konuda bilinçli davranılmasını tavsiye eder.

Fender®, Strat® and the distinctive headstock and body design are the trademarks of FMIC. All rights reserved. JACK DANIEL'S, OLD No7 and the JACK DANIEL'S GUITAR LOGO are registered trademarks. Copyright 2006 Jack Daniel's.

İnsan sanki bir saatlik bir süre içinde birçok insan hayatı yaşar. O zaman da, yazılı olmak yerine yaşıyor olan fantastik bir roman gibi olmaz mısınız? **BAUDELAIRE**

Rüzgârın olduğu daldan belli, / Dalın olduğu, kuştan. / Kuşun olduğu havadan belli, / Havanın olduğu belli değil. // Rüzgârın olduğu daldan belli, / Dalın olduğu ağaçtan. / Ağacın olduğu yerden belli, / Yerin olduğu belli değil. **FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA**

Başka hiçbir koku çimen kokusu kadar başlangıçları çağrıştırmaz: sabah, çocukluk, bahar. **JOHN BERGER**, Buluştuğumuz Yer Burası

Doğdukları yerden büyük suya doğru akan ırmakları getir aklına, ağırlaşarak gidip denize dökülmezler mi, yollarını şaşırmadan, kıvrıla kıvrıla, dağ koyak haritaları varmış gibi... Sezgiler de boncuklar gibi ipe dizilip kolye olmak ister, duygular da, her şeyin arzusu bir düzene kavuşmaktır. **LATİFE TEKİN**, Muinar

ELVEDA BÜYÜKBABA

Soul'un büyükbabası sizlere ömür. İlk plağı ve ilk hiti "Please, Please, Please"den tam 50 yıl sonra... İmzası sayılabilecek şarkısı "I Got You (I Feel Good)" magazin programlarının cingılı olduğu için hemen her gece oturma odamıza şöyle bir uğruyor ve bu kepaze bağlam içinde bile kendimizi "iyi hissettiriyor"du. Büyük Buhran döneminde, 1933'te dünyaya gelen James Brown çocukluğunda pamuk tarlalarında ırgatlık yapmış, 16 yaşındayken de silahlı soygun suçuyla hapse girmişti. Çıktığında boks ve beysbolda şansını denedi, sonra da müziğe yöneldi. 23 yaşındayken "Please, Please, Please"le zirveye çıktı, yarım asır boyunca soul ve funk dendiğinde ilk akla gelen isim oldu. 1960'ların kulüplerinde "Papa's Got a Brand New Bag"in, 1970'lerin diskolarında "I Feel Good"un ve "Sex Machine"in çalınmadığı gece vaki değildi. 119 single, 50'yi aşkın albüm yaptı, 1992'de Ömür Boyu Başarı Grammy'siyle ödüllendirildi. Geçen yıl doğup büyüdüğü Güney Carolina'nın Augusta kentine bronz heykeli dikilen James Brown, müzik tarihinin en çok sample'lanan müzisyeni ünvanına da sahipti. "I'm Black, I'm Proud" (Siyahım, gururluyum) adlı şarkısı, siyahların sivil haklar mücadelesinde marş haline gelen Brown, yakalandığı zatürreeyi atlatamadı ve 25 Aralık'ta vefat etti.

Yıllar yılı "The Outsiders"dan "Wild At Heart"a, "Thelma & Louise"den "As Good As It Gets"e pek çok kalburüstü filme şarkılarını veren **VAN MORRISON**, bunların hepsini tek albümde toplamaya karar verdi. "At The Movies: The Soundtrack Hits" adındaki 19 şarkılık seçkide, geçtiğimiz günlerde vizyona giren Martin Scorsese filmi "The Departed"da bulunan Pink Floyd şarkısı "Comfortably Numb"ın yorumu da yer alıyor.

'80'lerin en ünlü elektronik ekiplerinden **OMD** (yani Orchestral Manoeuvres In The Dark), yayınlandığı günlerde milyonlar satan "Architecture & Morality"nin 25. yıldönümünde aramıza dönüyor. Albümü sahnede 120 enstrümanlı bir orkestra ve devasa bir koro eşliğinde baştan aşağı çalmayı düşünen grup, benzersiz ses ve ışık ekipmanları eşliğinde görkemli bir şov düzenlemeyi planlıyormuş.

BLACK EYED PEAS'den, yeni albümlerinin bittiği, ancak kaydın 2007'nin son çeyreğinde günyüzü görebileceği haberi geldi. Eğlence gene tam gazmış, ancak bazı sosyal ve politik mevzulara da değinmeden edememişler.

75 bin kişilik kapasitesiyle yeniden inşa edilen Wembley Stadyumu'nda konser verecek ilk grup belli oldu: **MUSE**. Yıkımdan önceki son konseri verense **BON JOVI**'ydi.

Son yıllarını bol bol resim ve mobilya yaparak geçiren **SYD BARRETT**'ın yaptığı bazı tablolar, masa, mutfak sandalyesi, raf gibi eşyalar, ona ait bisikletler, sanat kitapları, klasik gitar ve noel ağacıyla birlikte satışa çıkarıldı. Ailesi satıştan elde edilecek paranın bir kısmını Art Aid World adlı kuruluşa bağışlayacaklarını açıkladı. **PINK FLOYD** da "Pulse" albümünün kapağında bulunan dev gözleri açık artırmaya koydu. Floydlar, 16.500 sterline alıcı bulan gözlerin gelirini evsizler için çalışan Charity Crisis vakfına bıraktılar.

'90'lı yılların önemli indie gruplarından Mega City Four'un şarkıcısı **DARREN "WIZ" BROWN**, beynindeki bir damar tıkanıklığı sonucu, 44 yaşında, Londra'da hayata gözlerini yumdu.

BLACK REBEL MOTORCYCLE CLUB dördüncü stüdyo albümlerinin ismini henüz koymadı, ancak içinde yer alacak şarkıları açıkladı. "Cold Wind" ile başlayıp, "Not What You Wanted" ile bitecek 12 şarkılık albümün çıkış tarihi de belirsizliğini koruyor.

Yedi yıl aradan sonra **DIANA ROSS** aramıza dönüyor. Marylata E. Jacob, Peter Asher, Steve Tyrell gibi prodüktörler eşliğine kaydedilen, aralarında Beatles'ın "I Will"inin de olduğu eskiyeni 13 parçalık "I Love You" ismindeki albüm ocak ayında piyasada.

ARCADE FIRE'ın yeni albümü "Neon Bible" mart sonu, en geç nisan başı gibi elimizde olacak.

YOKO ONO şarkılarının cover'larından ve remikslerinden oluşacak "Yes, I'm A Witch" albümünün katılımcıları arasında Antony, Cat Power, Peaches, Flaming Lips, Le Tigre, Polyphonic Spree, DJ Spooky, Apples in Stereo, Brother Brothers var. Albüm şubat ayında yayınlanacak.

THE RAKES 2005 debut'leri "Capture/Release"i izleyecek yeni albümüne isim koydu. Primal Scream ve Arctic Monkeys prodüktörü Brendan Lynch eşliğinde kaydedilen "Ten New Messages"ı, vokalist Alan Donohoe "koro müziği, '24' dizisi, James Bond tema müzikleri, I. Dünya Savaşı şiirleri ve Sugarbabes'in kombinasyonu" olarak tanımlamış. Albümde "When Tom Cruise Cries" adında enteresan bir çalışma da olacak. Ekip şarkıyı Tom Cruise'un, Paul Thomas Anderson filmi "Manolya"daki oyunculuğundan esinlenerek yazmış.

Son **ROLLING STONES** turnesi 2006'nın en çok kazandıran konser dizisi oldu. Çeşitli sağlık problemleri yüzünden epeyce şov iptal etmelerine rağmen 437 milyon dolar kazanan Stones'u, "Confessions" turundan elde ettiği 195 milyon dolarla **MADONNA** takip ediyor. Üçüncü sırada **BON JOVI** (131 milyon dolar), dört numarada da **U2** (96 milyon dolar) var.

!!! yeni albümünü tamamladı, "Myth Takes"in çıkışı martta.

Washington'lu deneysel post rock ekibi **TRANS AM** altıncı albümleri "Sex Change"i şubatta yayınlıyor.

JOHN CALE ikinci albümünü kaydedecek genç rock grubu **AMBULANCE LTD**'ye kol kanat geriyor. 2004 tarihli debut albümlerinden sonra şarkıcı Marcus Congleton dışındaki üyeler grubu terk edince topluluk epece yara almıştı. Bakalım, Cale bu yaralara merhem olabilecek mi?

AHMET ERTEGÜN'ÜN ARDINDAN

Montreux Caz Festivali'nde, sahnede Nile Rodgers'la

20. yüzyılda pop, soul ve rock müziğine yön veren isimlerin başında gelen Ahmet Ertegün, 14 Aralık'ta, 83 yaşında hayata gözlerini yumdu. Ray Charles, Aretha Franklin, Led Zeppelin, Cream, Rolling Stones, Crosby, Stills, Nash & Young gibi devlerin kariyerlerinde derin iz bırakmıştı; açık kafalı bir patron olarak müziğe katkılarının yanı sıra, bir cemiyet adamı, jet sosyetenin serinkanlı simalarından biri olarak tanınıyordu. Ertegün'ün on yıl kadar önce Billboard dergisine ilan vererek "dear pezevenk" diye selamladığı Quincy Jones "360 derece bir adamdı" diye tarif ediyor dostunu: "İyi vakit geçirmeyi, eğlenmeyi seven, tam kafama göre biriydi, nasıl çalışılacağını da bir o kadar iyi biliyordu. Tüm sahne dünyası için yol açıcı bir vizyonu vardı." Geffen Records'un sahibi David Geffen'se "müzik endüstrisine Ahmet kadar tesir edebilmiş çok az insan vardır" diyor, "herhalde hiç kimse Amerikan müziğini onun kadar sevmemiştir."

1947'de kurulmasına önayak olduğu, bugün Warner'ın bir parçası olarak hayatını sürdüren Atlantic Records, geçmişte sanatsal cesaretiyle övgüye boğulan, gelişip büyüdükçe hantal bir pop fabrikasına dönüşen "music business"ın tipik firmalarından...

Ertegün'ü ölüme götüren kader çizgisi New York'taki bir Rolling Stones konserinde çizildi. 29 Ekim'de, konser salonunda yere düşerek başını çarptı, komaya girdi, uzun süre yoğun bakımda kaldı, ama kurtarılamadı.

Konya hapishanesinin kadınlar kısmında, yüzünü görmediğim, fakat sesini çok iyi tanıdığım bir kadın vardı. Akşam saatlerinde onun türkü söylemesini adeta beklerdim. Ve bilhassa isterdim ki, 'Gesi bağlarında bir top gülüm var' türküsünü söylesin. Bu acayip türkü, hiç fark edilmeden yutulan bir avuç zehire benzer.
AHMET HAMDİ TANPINAR, Beş Şehir

dilimi eşek arısı soktu / sözlerimden bal akması bu yüzden **TAN DOĞAN**

Katya'nın, geçenlerde bana yolladığı SMS mesajında, Elealı Zenon'dan yaptığı alıntı geldi aklıma: "Hareket halindeki şey ne bulunduğu mekândadır ne de bulunmadığı mekânda." Benim için müziğin tanımlarından biridir bu.
JOHN BERGER, Buluştuğumuz Yer Burası

Garip sessizlikler ki sonsuz varlığımıza,
Derinliklerden cevap.
FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Aşk bir buluşmadır çünkü,
Her zaman gecikmiş bir buluşma.
CEVAT ÇAPAN

QUINCY JONES Harvard Üniversitesi'nden "Mentor Of The Year" ödülü aldı. Harvard sözcüsünün yaptığı açıklamada, Jones'un "pek çok insanın hayatını iyi yönde değiştirdiği, UNICEF'le yaptığı çalışmalarda olduğu gibi, şöhretini daima insanlık yararına kullandığı için" bu ödüle layık görüldüğü belirtildi. Tecrübeli prodüktör, bilindiği üzre tüm zamanların en çok satan single'ı "We Are The World" ile en çok satan albümü "Thriller"ın yapımcısı, aynı zamanda 76 kez Grammy'ye aday olarak rekor kıran bir sanatçı.

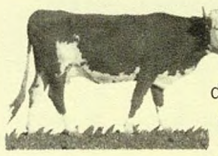

Los Angeles'lı Hispaniklerden oluşan latin-rock grubu **OZAMATLI** "Don't Mess With The Dragon" adlı dördüncü albümünü mart sonunda çıkaracak.

FRANZ FERDINAND'ın şarkıcısı Alex Kapranos grubuyla turnedeyken Guardian gazetesi için yazdığı yemek yazılarını "Sound Bites: A World Of Eating With Franz Ferdinand" adıyla kitaplaştırdı. Kapranos şu aralar **THE CRIBS**'in yeni albümünün prodüksiyonuyla da meşgul.

GANG STARR en iyi şarkılarını topladığı bir albüm çıkardı. "Mass Appeal: The Best of Gang Starr"ı ister sadece CD olarak, ister 11 video klip içeren bir DVD'yle alabiliyorsunuz.

IGGY POP'un 33 sene sonra **THE STOOGES**'la yaptığı ilk albümle ilgili detaylar netleşti. Steve Albini eşliğinde kaydedilen, mart sonunda çıkacak albümün ismi "The Weirdness" olacak ve "Trollin", "Greedy Awful People", "Claustrophobia", "Mexican Guy", "I'm Fried", "ATM", "O Solo Mio", "She Took My Money", "End Of Christianity" adındaki şarkıları içerecek.

DEAD CAN DANCE şarkıcısı **LISA GERRARD** grup ve solo kariyerindeki en önemli şarkıları bir başlık altında topluyor. Şubat ortası çıkacak "Best Of Lisa Gerrard"da, biri konser kaydı, toplam 15 şarkı olacak.

BRIGHT EYES "Cassadaga" adını verdiği yeni albümünü nisanda çıkartıyor. Conor Oberst'in yanında M. Ward, Gillian Welch ve Janet Weiss (Sleater-Kinney, Quasi) gibi dostları da var.

JOHN LENNON'a ait FBI dosyalarının şimdilik son kısmı olduğu sanılan parçaları da açıklandı. 10 sayfalık raporda Lennon'un solcu yayın Red Mole'a verdiği bir mülakata değiniliyor, ABD saldırıları karşısında Kamboçya'yı desteklediği belirtiliyor... Solcu bir kitapçıya verdiği desteği geri çektiği konusuyla ilişkili olarak rapora şu not düşülmüş: Lennon, her kim olursa olsun, özel gruplarla adının ortak anılmasından rahatsızlık duyar!

I'M KURD, I'M PROUD

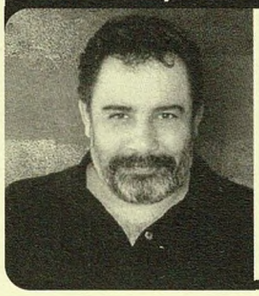

Aramızdan ayrılışının altıncı yılında, dördüncü kez ses veriyor Ahmet Kaya. Ne mutlu ki velut bir müzisyenmiş, ardında bu kayıtları bırakmış. Varlığına o kadar ihtiyaç var ki zira... Bir gün elinde Orhan Kotan'ın tek şiir kitabı "Gururla Bakıyorum Dünyaya", girmiş stüdyoya, baştan sona okumuş. "Gözlerim Bin Yaşında", bir şiir albümü. Daha önce şiirini müziklediği Orhan Kotan, ömrünü Avrupa sürgününde tamamlamak zorunda kalmış bir Kürt devrimci. Bu albüm, iki sürgünün, insanı dik tutan bir dayanışması...

DEF LEPPARD yeni albüm hazırlığında. Grup, Joe Elliott'un Dublin'deki evinde hummalı bir çalışma içindeymiş.

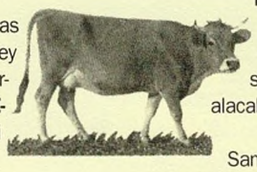

"So So Cold", "Harmonicas And Tambourines", "Money And Reputations" gibi şarkılar içeren **HOT HOT HEAT**'in üçüncü longplay'i baharda yayınlanıyor.

Kanadalı "havalı" kızlardan oluşan **THE ORGAN** dağılma kararı aldı. Grubun 2005'te yayınladığı tek bir albümü vardı: "Grab That Gun".

Pearl Jam'den Eddie Vedder'ın da fanlarından olduğu garage rock grubu **DEAD MOON** 19 sene süren birliktelikten sonra dağıldı.

CARLA BRUNI'nin ikinci albümü "No Promises", Yeats, Auden, Emily Dickinson, Christina Rossetti, Walter De La Mare, Dorothy Parker gibi Anglo-Sakson şairlerin dizelerinden oluşacak.

MADONNA "Blade to the Heat" adındaki bir boks filmi için kamera arkasına geçip, yönetmenliğe soyunuyor. Film, hikâyesini kısmen 1959'daki Emile Griffith ve Benny 'Kid' Paret arasındaki efsanevi maçtan alacakmış.

Sam Prekop'un liderliğindeki Chicago'lu indie rock grubu **THE SEA & CAKE**, 2003 tarihli "One Bedroom"u izleyecek albümlerinin çıkışı için mayıs ayını gözüne kestirmiş.

CHEB MAMI, 2001'deki "Dellali"nin ardından gelen uzun sessizliğini bozarak "Layali" isimli yeni albümünü yayınladı. Bir parçada Iraklı Kadim El Sahir'le düet yapan Cezayirli sanatçı, bu kez rai'ın ötesinde, Mısır müziğinden rhythm & blues'a kadar farklı limanlara uğramış.

SON VOLT'un beşinci stüdyo albümü "The Search" mart başında çıkıyor.

express

ETYEN MAHÇUPYAN'LA DİN, TOPLUM VE SİYASET
KARIŞIK AKILLAR, ÇELİŞİK FİKİRLER

KORKUT BORATAV'IN GÖZÜYLE 2006 EKONOMİSİ
KAĞITLAR VE KAPLANLAR

ZORUNLU GÖÇ VE DEVLET YALANI
KÜRT TEHCİRİ

ÜNİVERSİTELER SENDİKALAŞIYOR
YALNIZ YÜRÜMEYECEKSİN ASLA

REHA ERDEM'LE SİNEMASINA DAİR
ROBINSON'UN ŞAPKASINDAKİ TÜY

"RANA"NIN YAZARI OSMAN NECMİ GÜRMEN
HADİSAT İRADEYİ AŞAR

FOTOĞRAFLARLA ERİVAN VE İSTANBUL: "MERHABAREV"
PROBLEMİN ÇÖZÜMÜ BİZDE VE BENDE

ANTONIO NEGRI VE BİR MÜCADELENİN SOYKÜTÜĞÜ
EMEK, ARZU, ÖZGÜRLÜK

sayı 67

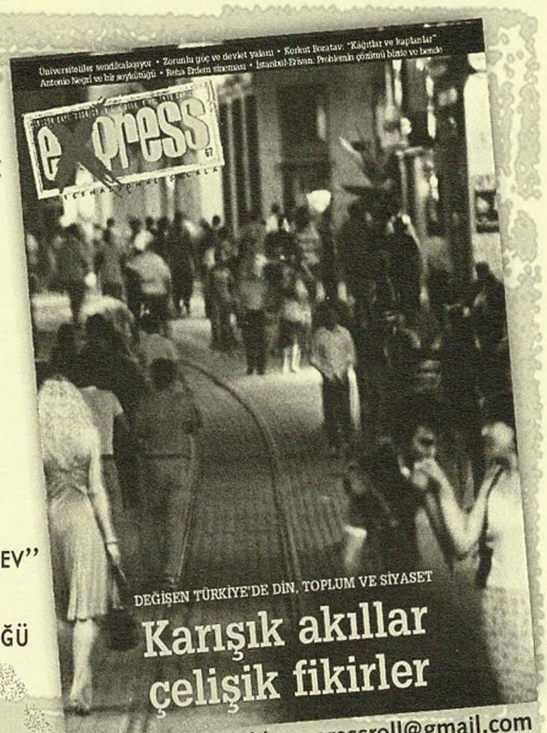

Abonelik: expressroll@gmail.com

babylon

www.babylon.com.tr

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

Şehbender Sok. No:3
Asmalımescit, Tünel/Beyoğlu
Tel:(212) 292 73 68
Babylon bir Pozitif Titreşim'dir.
www.pozitif.info

OCAK 2007

Garanti Caz Yeşili

GERARDO NÚÑEZ TRIO

Garanti Caz Yeşili

Madrid

17.01 Çar/Wed 18.01 Per/Thu 21:30

Nokia Nseries

BURHAN ÖÇAL & TRAKYA ALL STARS FEATURING SMADJ

NOKIA Nseries

İstanbul-Kırklareli-Paris

25 Pe/Thu 21:30 26 Cu/Fri 27 Ct/Sat 23:00

ART BRUT

Londra

13.01 Cumartesi/Sat 23:00

İstanbul - Beyrut

THE CHEHADE BROTHERS

Beyrut

24.01 Çarşamba/Wed 21:30

Doritos TYTZ Party Series

SHANTEL (DJ SET)

Doritos

Frankfurt

06.01 Cumartesi/Sat 23:00

Electronic Discoveries By Burn

SWAYZAK SOUNDSYSTEM

burn

Londra-Frankfurt

12.01 Cuma/Fri 23:00

SERTAB ERENER FEATURING SABRİ TULUĞ TIRPAN

İstanbul

05.01 Cuma/Fri 23:00

EZGİNİN GÜNLÜĞÜ

İstanbul

09.01 Salı/Tue 21:30

ORIENT EXPRESSIONS & SABAHAT AKKİRAZ

İstanbul

10.01 Çarşamba/Wed 21:30

HÜSNÜ ŞENLENDİRİCİ

İstanbul

11.01 Perşembe/Thu 21:30

DANdadaDAN

İstanbul

16.01 Salı/Tue 21:30

CEZA

İstanbul

20.01 Cumartesi/Sat 23:00

KOLEKTİF-BALKANATOLIA

23.01 Salı/Tue 21:30

SIFIR KM

İstanbul

31.01 Çarşamba/Wed 21:30

AYLA DİKMEN GECESİ

15.01 Pazartesi/Mon 21:30

OLDIES BUT GOLDIES

19.01 Cuma/Fri 22:00

SOFOCLES'S ANTIGONE

22.01 Pazartesi/Mon 21:30

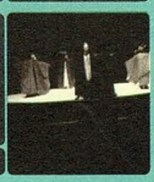

"Açık Radyo." 94.9 ARGOS İLETİŞİM HİZMETLERİ DIGITURK Doritos kurumsal POINT HOTEL Radikal RADIO XI-GEN FM 95.9 İSTANBUL STİL MATBAACILIK Wall

Biletler babylon ve biletix gişelerinde.

Gaipten Sesler

9. kısım

Ender Özkantaman

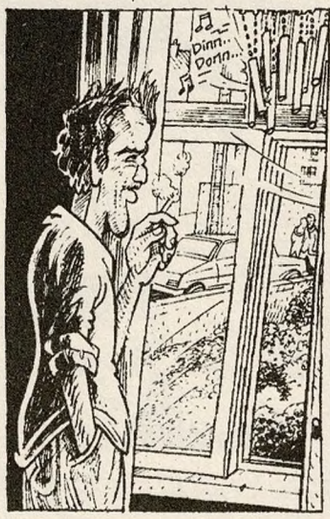

İZDİHAM NEDENİYLE ŞU ANDA KONSER ALANINA YAKLAŞAMIYORUZ SAYIN SEYİRCİLER.. GÖRDÜĞÜNÜZ GİBİ İÇERSİ HINCA HINÇ DOLU..
..BU KALABALIĞIN DAĞILACAĞINI SANMAYIN SAKIN.. BURADAKİ HERKES, KONSERİN SON BÖLÜMÜNDE YER ALACAĞI SÖYLENEN O SÜRPRİZ ŞARKIYI BEKLİYOR...
GAİPTEN SESL
Sezendip
..ALANA KURULU DEV MONİTÖRLERDEN TAKİP EDEBİLDİĞİMİZ KADARIYLA GRUBUN YENİ ALBÜMÜ-TIPKI DAHA ÖNCEKİLERDE OLDUĞU GİBİ-TARTIŞMA YARATACAK ŞARKILARLA DOLU SAYIN SEYİRCİLER...
Memlekeet çift cephelii ♫ öksürüyoruz boğulur gibii... hastalık önemliii.. ♫
Evet.. GAİPTEN SESLER, GRUP OLARAK EN BEĞENDİĞİMİZ TOPLULUK... FAKAT KULİSTEN SIZAN HABERLER GRUP ELEMANLARININ SAYISINDA BİR ÇOĞALMA OLDUĞUNU SÖYLÜYOR?..
BİZDEN BURAYA KADAR ARKADAŞLAR!.. MİKROFONU BİRAZDAN SİZE YABANCI GELECEK BİR AĞBİMİZE BIRAKACAĞIZ.. ÖFKELİ MELEK ADLI SON ŞARKI, ONUN HİKÂYESİNDEN ESİNLENEREK OLUŞTURULDU-HATTA GÜFTESİ ONA AİTTİR BİLE DİYEBİLİRİZ...
BU ŞARKI İÇİN ÇOK UĞRAŞTIK ARKADAŞLAR. KIZGINLIĞIN MANTIKLI BİR NEDENE DAYANDIĞI BİR CÜMLE - BİR MODÜL ARIYORDUK... BUNUN İÇİN MİKROFONUMUZU SOKMADIK DELİK KALMADI NEREDEYSE...
BİR GECE.. KARISIYLA KAVGA EDERKEN SESİNİ GİZLİCE KAYDETTİĞİMİZ ADAM, BUNU NEDEN YAPTIĞIMIZI SORGULAMAK ÜZERE PEŞİMİZDEN GELDİ.. VE BİZ-TAM ONU AĞIMIZA DÜŞÜRDÜĞÜMÜZÜ ZANNEDERKEN O BİZE HAYATIMIZIN DERSİNİ VERDİ..
BENCİLCE SAYILAN BAZI DAVRANIŞLARIMIZDA ÖYLE DEĞİŞİK, ÖYLE ALIŞILMADIK DÜŞÜNCELER, TASARILAR VARDIR Kİ, İLK BAKIŞTA ONLARIN BİRER DELİLİK HALİ OLDUĞU SÖYLENİR..
..OYSA DELİLİK HALİ FALAN OLDUĞU YOK ARKADAŞLAR!!! BU HAL, BASİT BİR VAROLUŞ SORUNUNDAN KAYNAKLANIR-TIPKI; FERİDETTİN ATTAR'IN DEDİĞİ GİBİ, DÜNYA, BEN VAROLDUKÇA VAR, BEN YOKSAM O DA YOK!!.
ŞİMDİ ONU VE VOKALİSTLERİNİ 'ÖFKELİ MELEK' ADLI ŞARKIYI SÖYLEMEK ÜZERE SAHNEYE ÇAĞIRIYORUM!!.
CLİK-ORROSPUU..
AAGH.. smack-BIRAK Diyoruum-bırak SAÇIMII!..
-Dum-Tis-Dum..Tis.. Dum.. Dum-dum. du dı du dı dı..Tis-BIRAAK SAÇIMII... Tis..
..Dım.tak. Dım..TAK.. Dım, dım, dı du dı du DI-DI-TAAK...
FENA OLACAK SUS DİYORUM BAK Kaltak-KAL-TAAK...
?
?!
?
GÖKTEEN BİİR MELEEK İNDİİ.. ♫ BENİİ SORDU BURADAYIM DEDİM.. -BURDAYIIM.. ♫ BURADAYIIIM
?
?
?
?
?
YOK İŞTE SAKLANABİLECEĞİM BİR YEER NEDEEN İNANMIYORSUN DİYE SORMAA.. ♫ BİR İFRİT GİBİİ.. DAVRANDIĞIMII ♫ BİLİYORUM Kim İSTER BÜTÜN BUNLARAA KATLANMAAK.. ♫ ♫
Kim İSTEER KATLANMAAK... ♫
GÖKTEEN BİR MELEEK İNDİİ.. SORDUU NEDEN İNANMIYORSUUN?.. ♫ BAKIN-DEDİM; ŞATAFATLI BİİR HAYATIM ♫ YOOK..
İYİ Mİ KÖTÜ MÜ ANLAMINI BİLMEDİĞİİM BİR İNİLTİİ KALMIIŞ DUUDAK..LARIMIIN KENAARINDAA.. ♫ ♫
SADECE YAŞAMAYA ♫ ÇALIŞIYORUUM...
BİR İNİLTİİ BİR İNİLTİ.. ♫ ♫
ELVEDA DESEEM DEĞİİL, MERHABA HİİÇ DEĞİİL ♫ NEDEEN BU KADARR BATIYOOR BANAA.. ♫ BASİT BİİR İNİLTİ BU, BİR ŞARKI DEĞİİL... ♫ ♫ ♫ ♫
KONSER
Gaipten Sesler
SERENDIP
Bitti: Ender Özkahraman.. ARALIK' 2006
SERENDİP: Rastlantısal Keşif.

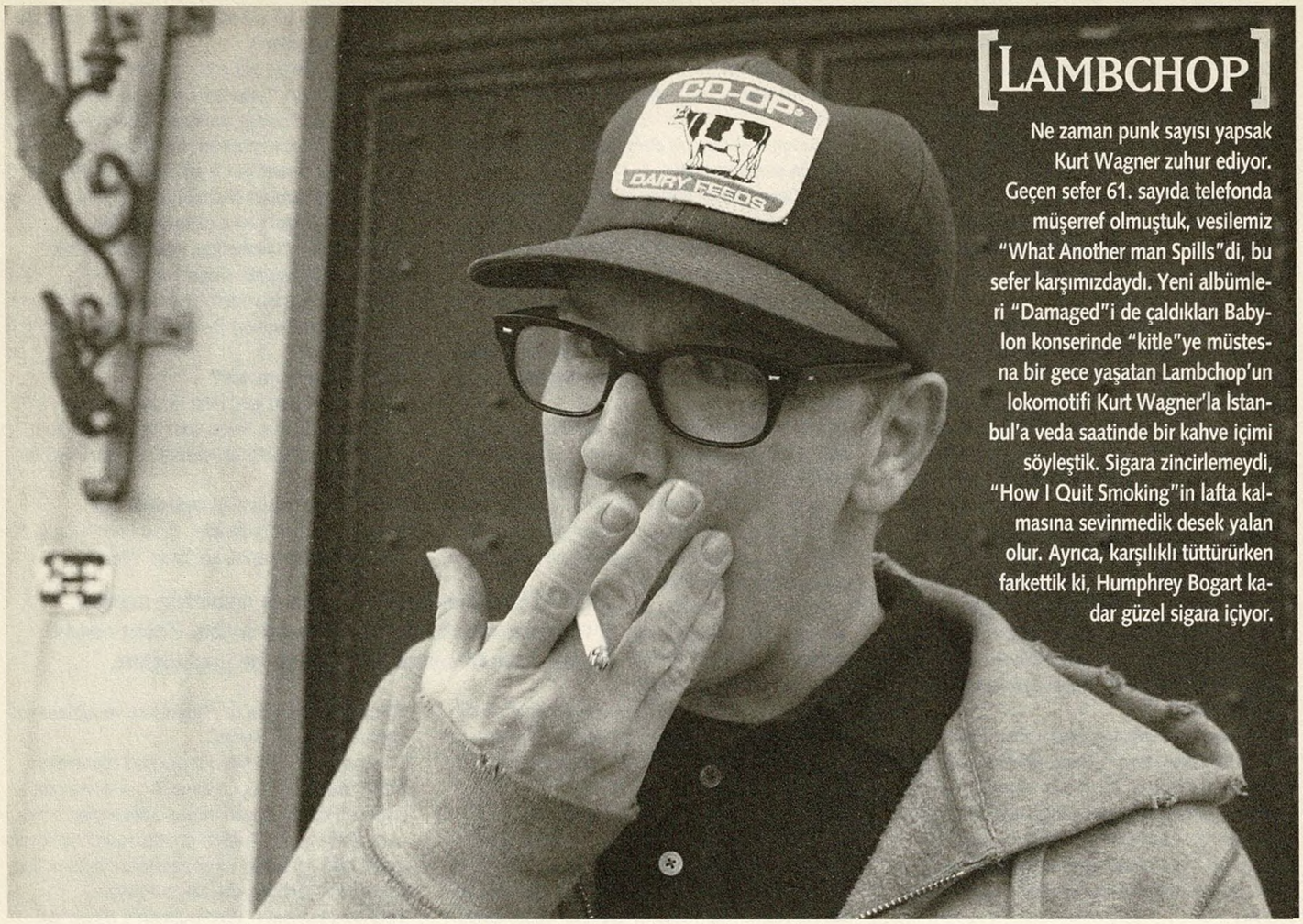

Foto: Şahan Nuhoğlu

[LAMBCHOP]

Ne zaman punk sayısı yapsak Kurt Wagner zuhur ediyor. Geçen sefer 61. sayıda telefonda müşerref olmuştuk, vesilemiz "What Another man Spills"di, bu sefer karşımızdaydı. Yeni albümleri "Damaged"i de çaldıkları Babylon konserinde "kitle"ye müstesna bir gece yaşatan Lambchop'un lokomotifi Kurt Wagner'la İstanbul'a veda saatinde bir kahve içimi söyleştik. Sigara zincirlemeydi, "How I Quit Smoking"in lafta kalmasına sevinmedik desek yalan olur. Ayrıca, karşılıklı tüttürürken farkettik ki, Humphrey Bogart kadar güzel sigara içiyor.

P HARFİNİN YÜKSELİŞİ VE DÜŞÜŞÜ

Birkaç yıl önce bir telefon söyleşisi yapmıştık...
Kurt Wagner: Söyleşiyi hatırlıyorum, ama yüzünüzü çıkaramadım. *(gülüyor)*
Bu desenler Vic Chesnutt'ın, öyle değil mi?
("What Another Man Spills"in bukletini gösteriyoruz) Evet, Vic'in. Çok kendine has bir çizimi vardır. "What Another Man Spills"e Vic'in figürlerinin cuk oturacağını düşünmüştük. Yanılmamışız, öyle değil mi? *(gülüyor)*
Son albümü "Ghetto Bells"i dinlediniz mi?
Tabii ki. Harikulâde bir iş Vic ilk defa istediği müzisyenlerle çalışma imkânı buldu bu albümde. Onun adına çok sevindim.
Nasıl tanışmıştınız Vic Chesnutt'la?
Bir müzisyen arkadaşım övgüyle bahsetmişti. Nashville'e geldiğinde dinlemeye gittim. Beni çok etkilemiş bir sahnedir. Onu dinlemeye gelen altı-yedi kişi vardı sadece. Bir süre beklendi hatta, başka gelen olur mu diye. Sonra Vic çıktı sahneye, o bir avuç insana şarkılarını söylemeye başladı. Bir ara kapı açıldı, üç polis girdi içeri. Devriye geziyorlardı, asayiş berkemal mi diye bakmaya gelmişlerdi. Genelde şöyle bir bakıp çıkarlar. Çakılıp kaldılar; sonuna kadar dinlediler. Çok tuhaf bir görüntüydü: Üç polis, altı-yedi seyirci ve Vic... Konserden sonra cebimdeki bütün parayla kasetlerini –o zamanlar kaset vardı– aldım. Çünkü bütün arkadaşlarımın bu olağanüstü insanı dinlemelerini istiyordum. O güne kadar hiç görmediğim, duymadığım bir tarzı vardı. Benim için duble şaşırtıcıydı, çünkü yazmaya çalıştığım şarkıları söyleyen biri vardı karşımda.
"İkiz kardeşimle karşılaşmış gibiydim" diyorsunuz bir yerde...
Hakikaten öyleydi. Müziği ve sözleri aklımdan geçenlere tıpatıp benziyordu. Birkaç yıl sonra Nashville'e tekrar geldiğinde tanıştık, görüşmeye ve birlikte çalmaya başladık. O zamandan beri çok yakın dostuz. Son zamanlarda dilediğim kadar görüşemiyoruz, ya ben turnede oluyorum ya da o... Hayatta en çok sevdiğim şeylerden biri Vic'le sohbet etmektir.
Dün gece, sesinizi yükselttiğiniz anlarda Vic Chesnutt'ı dinliyor gibi olduk...
Vic harikulâde bir şarkıcıdır, hele son yıllarda şarkı yazarlığı kadar güçlendi şarkıcılığı. Vic'in sesine de, şarkı yazarlığına da hayranım.
Sağlık sorunları olduğu gelmişti kulağımıza, ama YouTube'da "Ghetto Bells"in kayıtları esnasında gayet dinç görünüyor.
Vic'in kronik dertlerinden biri böbrekleri; geçenlerde yine taş düşürdü. Onun dışında gayet iyi, ama çok dikkatli olması gerekiyor, çünkü Amerika'daki birçok insan gibi onun da sağlık sigortası yok. Geçirdiği kaza nedeniyle sigortalanamıyor da. Beyninde tümör çıksa karşılayacaklar, ama geçirdiği kazanın yarattığı arazlar kapsam dışında.

Forrest, ırkçı bir generaldi; Nashville'e heykelini diktiler. Jim Nabors ise ünlü bir aktör, bir orman köylüsü. Heykeli dikilmesi gerekenler Jim Nabors gibileri.

Böyle bir mantık! Amerika'da sağlık çok pahalı; tedavi ve ilaç masrafları altından kalkılabilir gibi değil. Geçenlerde benim de başıma bir bela geldi, sigortasızlık canıma okudu.
Bir çene ameliyatı geçirdiğinizi okuduk, sorun neydi?
Bir kist varmış çenemde, kemiği eriten bir kist. Yirmi yıldır sinsi sinsi çene kemiğimi kemirip durmuş. Kalçamdan bir kemik alıp çeneme yerleştirdiler. Şimdi hapşırınca kıçımı tutuyorum. *(gülüyor)*

Dün geceki konserde "The Decline of Country and Western Civilization"ı söyleyişiniz albümdekinden çok farklıydı. Bayağı punk bir yorum oldu...

Epeydir söylüyorum onu. Bir şarkıyla hemhal olunca, ona nüfuz edince, şarkı kendini açıyor size, başka bir şey haline dönüşüyor. Bir şarkıyı canlı çalmanın güzelliklerinden biri de dönüşmesi, değişmesi, başka bir kimlik kazanması...

O şarkıda "Jim Nabors'ı Nathan Bedford Forrest'e tercih ederim" diyorsunuz. O isimler, kişiler neyi temsil ediyor?

Forrest, ırkçı bir generaldi. Amerikan iç savaşının ünlü simalarından biri. Nashville'e heykelini diktiler, utanç verici! Jim Nabors ise ünlü bir aktör, çok popüler bir TV şovu vardı. Aynı zamanda komedyendi Nabors. Bir hillbilly –orman köylüsü– kişiliğiydi ve müthiş bir sesi vardı. Şovunda tuhaf aksanlı, sakar bir karakteri canlandırıyordu, fakat ağzını açtığında bir opera şarkıcısı gibiydi. Onu bazen referans yapıyorum, çünkü insanların göründükleri gibi olmadıklarına, önyargıların ne denli yanıltıcı olduğuna çok güzel bir örnek. Bir orman köylüsü de çok yetenekli ve kültürlü olabilir. Kimseyi küçük görmemeli... Öte yandan Forrest gibi ırkçı generallerin heykelleri dikilmemeli. Heykeli dikilmesi gerekenler Jim Nabors gibileri.

Grubunuzun öne çıkan şarkılarından biri "The Man Who Loved Beer". Onun esin kaynağı ne?

O şarkıyı çok eski bir Mısır şiirinden, İ.Ö. 990'larda yazılmış bir şiirden hareketle yazdım. Charles Book diye bir arkadaşım "bundan bir şarkı yap" diye göndermişti o şiiri. Ben de onu şarkının iskeleti yaptım, sağına soluna çeşitli dizeler yerleştirdim.

Şarkının ismi nereden çıktı?

Charles birayı çok sever. Bira içerken, dudaklarını bardağa dokundurduğu anda "biraya aşığım" demesiyle ünlüdür. Bunun güzel bir şarkı ismi olacağını düşünmüştüm.

"Şiddetperver insan herkese nüfuz etti" diye bir dize var. Bunu siz mi yazdınız, yoksa o eski Mısır şiirinden mi aldınız?

O dize İ.Ö. 990'da yazılmış. *(gülüyor)* O günden bugüne terakki göstermiş sayılmayız. İnsanoğlu kendini ve çevresini tahrip etmeye çok yatkın. Bu huyundan vazgeçmeye hiç niyetli görünmüyor.

David Byrne'ün o şarkıyı "Grown Backwards" (Geriye doğru büyüme) adlı albümünde cover'laması da manidar...

Evet. O albümün fikriyatına çok denk düşmüş.

Sever misiniz David Byrne'ü?

Kahramanlarımdan biridir. Talking Heads'e tutkunum, ilk dönemlerine. Sonra da çok hakikatli işler yaptı. David Byrne bir çocuğun gözlerine sahip, etrafına her şeyi sanki ilk defa görüyormuş gibi bakıyor. Tecessüs sahibi ve yaratıcı. Sadece müzisyen ve şarkı yazarı değil, kelimenin en geniş anlamıyla sanatçı. Dahası, hayatını sanata dönüştürmüş bir insan. Zaten asıl önemli olan, sanatı hayatınızla nasıl iç içe geçirdiğiniz, nasıl ilişkilendirdiğiniz. David Byrne, bu bakımdan mükemmel bir örnek.

Konserde Sisters of Mercy'nin "This Corrosion"ını da çaldınız. O seçimin sebeb-i hikmeti ne?

Belli bir sebebi yok aslında, biz onu değil, o bizi seçti adeta. *(gülüyor)* Birkaç yıl önce, İngiltere'de bir konsere gidiyorduk, finali bir cover şarkıyla yapalım diye konuşurken "This Corrosion"ı mı çalsak diye şakalaşmıştık. Bir karar vermemiştik, ama konserin sonunda piyanistimiz Tony onu çalmaya başladı, mecburen devam ettik. Ve repertuarımızın bir parçası haline geldi. Bir süre sonra bıraktık, belli bir nedeni yoktu. Sonra tekrar çalmaya başladık, yine belli bir nedeni yoktu. *(gülüyor)*

Dikkatimizi çeken bir dizesi var: "Doğrunun ve eğrinin şarkısını söyle..."

"This Corrosion"ın sözleri benim için hâlâ zor, belli bir yöne doğru gidiyor, sonra aniden yön değiştiriyor. Sonra tekrar bir önceki temaya dönüyor. Ama sonuçta birçoğumuzun duygularıyla, dünyada olup bitenler hakkındaki düşüncelerimizle örtüşüyor.

"Doğrunun ve eğrinin şarkısını söylemek" pek revaçta değil günümüzde. Vaaz vermek olarak algılanıyor...

Ben de vaazdan hoşlanmam şahsen, ama şarkı başka bir şey. Şarkıdan sonra bir de söylev çekiyorsan, o başka. Bir şarkıda doğrulardan ve yanlışlardan söz etmenin bir mahsuru yok ki. Şarkı bir düşüncedir, bir düşünce nesnesidir, fikrî bir hadisedir. Bir fikrin somutlaşmasıdır. Söylediğim şarkının haricinde insanlara siyasî düşüncelerimi anlatırsam, ona vaaz vermek denebilir. Ama eğer bir konuşmacı olarak kürsüye çıkmışsanız, düşüncelerinizi anlatacaksınız tabii ki. Neyse ki, benim öyle bir kürsüye çıkmam söz konusu değil. Ben sadece bir Lambchop'um, hepsi bu. *(gülüyor)*

David Byrne, kelimenin en geniş anlamıyla sanatçı. Hayatını sanata dönüştürmüş bir insan. Zaten önemli olan, sanatı hayatınızla nasıl iç içe geçirdiğiniz.

Bu Lambchop ismi nereden çıktı?

Eskiden başka bir adımız vardı, ama bir başka grubun adına benziyordu. İlk albümümüzü yaparken kendimize yeni bir isim bulmamız gerekiyordu. Kimsenin istemeyeceği bir isim düşünmeye çalıştım. *(gülüyor)* Sonra farkettim ki, Lambchop derken genç hanımların yüzlerinde bir gülümseme beliriyor. Bu hoşuma gitti, tamam dedim, ismimiz o olsun.

Kuzu pirzola sever misiniz?

Severim, ama nereye gitsek onu ikram ediyorlar... Biraz gına geldi artık.

Bazı konserlerde Rolling Stones'un "Back Street Girl"ünü çaldığınızı duyduk. Stones'la Lambchop'u bir arada düşünmek zor biraz. Sever misiniz onları?

Severim, Stones oldukları zamanı severim. *(gülüyor)* Favorim "Exile On The Main Street"tir. O albümün yeni çıktığı sıralarda Nashville'e gelmişlerdi. Müthiş bir konserdi. En önden seyretmiştim. "Back Street Girl"e gelince, Rob Stanley adlı bir arkadaşımızın önerisi üzerine çalmaya başladık onu. Güzel şarkı, çalması zevkli.

Bir söyleşide "Lambchop, yoksulların Pink Floyd'u" demişsiniz. Doğru mu?

(gülüyor) Ben demedim, gruptan biri yumurtlamış onu. *(kahkaha atıyor)* Basın da atlamış üzerine tabii. *(gülüyor)*

Tekzip mi ediyorsunuz?

Hayır, bir itirazım yok. Pink Floyd'u severim. "Dark Side of The Moon"dan itibaren bıraktım gerçi. Ben "Meddle"de kalmış bir Pink Floyd fanıyım. *(gülüyor)*

Dylan'ın yeni albümünü dinlediniz mi?

Dinledim ve çok beğendim. Ama ben Dylan'ın bütün plaklarını severim, kötülerini bile.

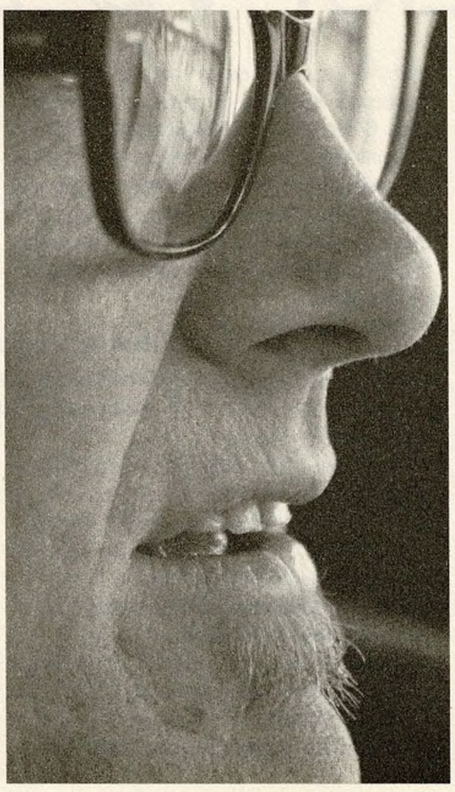

"Modern Times"da da "doğrunun ve eğrinin şarkılarını söylüyor" Dylan...

O konularda çok duyarlı; toplumsal meselelere ilişkin tavrıyla ilgili koca bir tarih var arkasında. Dylan da sanatı hayatı, hayatı sanatı olan bir insan. Hatta bunun başlıca örneği. Hâlâ müzik yapması, hâlâ ilgi çekici müzik yapması ve bunu hiç kasmadan yapması çok takdire şayan.

Yeni albümündeki "Workingman's Blues"da, Amerikan proletaryasının kötü durumda olduğu söylüyor. Sizce de öyle mi?

Kötü değil, berbat. Böyle devam ederse nereye varır bilemiyorum. Demokrasi sürecinin, bizdeki şekliyle iki parti sisteminin herhangi bir değişiklik yapabileceğini sanmıyorum. Mülklülerle mülksüzler arasındaki uçurum hiç bu kadar derin olmamıştı. Artık orta halli diye bir şey kalmadı. Bu çok ciddi bir durum, çok önemli toplumsal sorunlar var, ama bunların hiçbiri konuşulamıyor, çünkü savaş var. Bu savaşı açmalarının sebebi de o meselelerin tartışılmasının önüne geçmek herhalde. Neyse, oralara girmeyelim şimdi.

"Damaged"deki "The Rise and Fall of the Letter P" (P harfinin yükselişi ve düşüşü) adlı şarkıdan konuşalım biraz.

Birçok şahsî şey var o şarkıda. Ama esin kaynağı klavyedeki "p" harfinin bozulmasıydı. Doğru dürüst basmıyordu. *(gülüyor)* "P" sevdiğim bir harf, İngilizcede birçok güzel kelime onunla başlıyor.

Mesela?

Mesela barış (peace). *(gülüyor)* Refah (prosperity), güç (power), yoksul (poor)... Hepsi kafa açıcı kelimeler. *(gülüyor)*

"I Would Have Waited Here All Day"in esin kaynağı ne?

O şarkıyı Candi Staton adlı bir şarkıcı için yazdım. Amerikalı, ama Britanya vatandaşı galiba. 1970'lerdeki plaklarını yeniden bastılar. Onların ilgi görmesi üzerine yeni albüm yapmak istediler kadına ve çeşitli şarkı yazarlarından şarkı istediler. Bana da geldiler, ben de "I Would Have Waited Here All Day"i yazdım. Ama anlaşılan beğenilmedi ki, albüme koymadılar. Belki de, çok ters gelir diye kadına hiç dinletmediler bile.

İçinde "çük" geçiyor diye mi?

Herhalde. Benden şarkı istediklerinde Candi Sta-

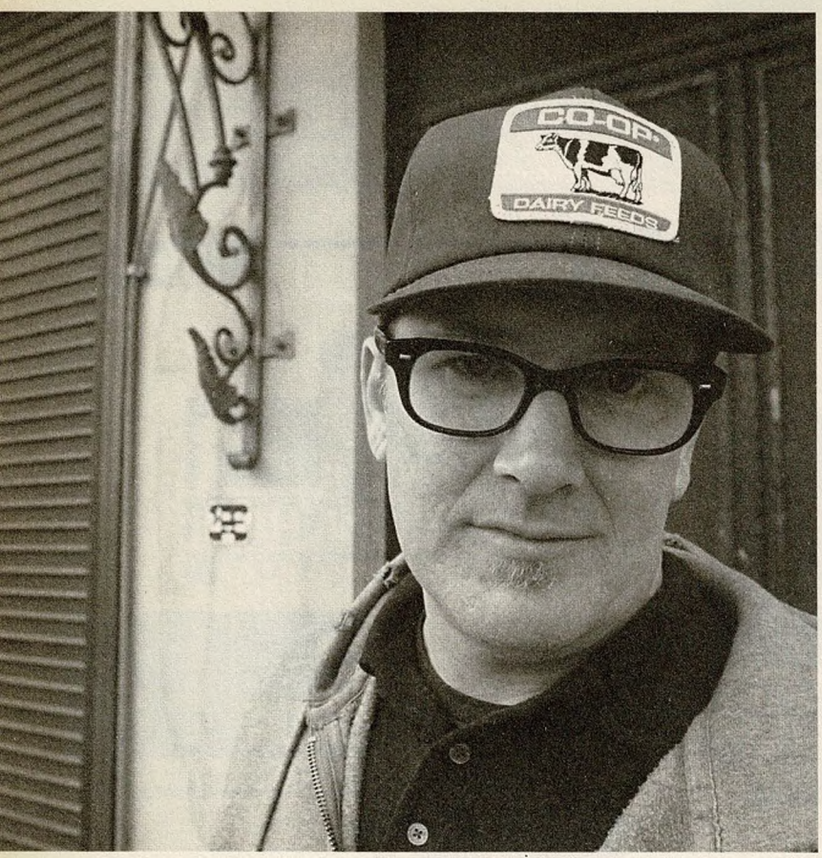

ton hakkında bir araştırma yaptım ve hayatı boyunca erkekler tarafından fena kazıklandığını, istismar edildiğini öğrendim. Kendisi de şikayet ediyordu bundan. Ben de onun yaşadığı bu zor ilişkileri sert bir dille ifade etmek istedim. İyi ki de beğenmemişler, kullanmamışlar. Bence güzel bir şarkıydı ve bizim albümümüze yakıştı.

Şarkılarınızın içeriği ve isimleri alâkasız olabiliyor. Şarkı isimleri genellikle uzun ve kendilerine has bir şiirsellikleri var.

Sözünü ettiğiniz o alâkasızlık her zaman olmuyor. Kendi başlarına bir anlamları olan şarkı isimlerini seviyorum. Onlar da çoğunlukla uzun oluyor. Vic (Chesnutt) tek kelimelik şarkı isimleri seçer genellikle. Ben tam tersini yapıyorum, kısa isimlerin telif hakkı Vic'te diye. *(gülüyor)*

Robert Altman'la aranız nasıl?

Severim, filmlerinin yarısını severim. Toprağı bol olsun, güzel filmler yaptı, kötü filmler de yaptı. "Nashville" şahaneydi mesela.

Nashville nasıl bir yer? Üç cümlede izah edebilir misiniz?

Üç cümlede, peki. Bir: Rahat yaşanacak bir yer. İki: Çok pahalı değil. Üç: İklimi güzel. Dört mevsimi var, ama kışın da güneşli günler olabiliyor, tıpkı İstanbul'daki gibi.

Aynı zamanda bir müzik başkenti...

Evet, plak endüstrisinin, country endüstrisinin, hatta gospel endüstrisinin merkezi. Altyapısı sağlam olduğu için herhalde. Ses mühendislerinden tutun, stüdyo müzisyenlerine kadar, gerçekten sağlam bir altyapısı var.

Robert Altman'ın Raymond Carver için yaptığı "sıradan olanın içindeki şiiri gören adam" tanımının sizin için de geçerli olduğunun söylenmesine ne diyorsunuz?

Çok gurur verici. Onu beceren yazarlar bana da çekici gelir. Bukowski de öyledir. Kendini romancıdan çok şair olarak görür, ama bence düzyazıları şiirlerinden daha şiirsel. *(gülüyor)*

Bugünlerde neler okuyorsunuz?

Son zamanlarda tarihle ilgili kitaplara meraklıyım. Şu sıralar "Political Genius of Abraham Lincoln"ü (Abraham Lincoln'ün Siyasî Dehası) okuyorum. Lincoln'ün siyasî tavrı hakikaten çok etkileyici. Başkan seçildiğinde, hükümetine muhaliflerini almıştı. Normalde, siyasî liderler kendileri gibi düşünen insanlardan kurarlar ekiplerini. Lincoln tam tersini yaptı. Böylece hem karşı fikirleri dinleyebiliyordu, hem de kendi fikirlerinin sağlamasını yapıyordu. Muhalefeti dinleyerek karar alıyordu, çözüm üretiyordu. Çok az rastlanan bir şey. Hatta Lincoln'den beri görülmeyen bir şey.

"How I Quit Smoking" diye bir albümünüz var, ama sigarayı bırakmamışsınız.

Maalesef bırakamadım. Birkaç sefer denedim, ama sigarasızlık mutluluk getirmedi. *(gülüyor)*

Ben de vaazdan hoşlanmam, ama şarkı başka bir şey. Şarkı bir düşünce nesnesidir, fikrî bir hadisedir. Şarkıdan sonra bir de söylev çekiyorsan, o başka.

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

2006 İKİBİNALTI

2006'da yayınlanan yüzlerce (yoksa binlerce mi?) albümü her dergi kendi terazisinde tarttı, değerlendirdi, sıraladı... Amma bereketli seneymiş, en kötü günümüz böyle olsun... Önce Roll, ardından İngiltere'den Mojo, NME, Uncut, Q, Amerika'dan Pitchforkmedia listeleri...

ROLL

yabancı

1 BOB DYLAN
MODERN TIMES

2 ARCTIC MONKEYS
WHATEVER PEOPLE SAY I AM, THAT'S WHAT I'M NOT

3 GNARLS BARKLEY
ST. ELSEWHERE

4 BEIRUT
GULAG ORKESTAR

5 TOM WAITS
ORPHANS

6 > Bonnie "Prince" Billy The Letting Go **7 > Thom Yorke** Eraser **8 > Lily Allen** Alright, Still **9 > Bruce Springsteen** We Shall Overcome: The Seeger Sessions **10 > TV On The Radio** Return to Cookie Mountain **11 > Jarvis Cocker** Jarvis **12 > Bonnie "Prince" Billy & Tortoise** The Brave & The Bold **13 > Yeah Yeah Yeahs** Show Your Bones **14 > Scott Walker** Drift **15 > Red Hot Chili Peppers** Stadium Arcadium **16 > "Monsieur Gainsbourg Revisited"** (The Songs of Serge Gainsbourg) **17 > Sergent Garcia** Mascaras **18 > Neil Young** Living With War **19 > Two Gallants** What The Toll Tells **20 > Cat Power** The Greatest **21 > Amparanoia** La Vida te da **22 > Belle & Sebastian** The Life Pursuit **23 > Raconteurs** Broken Boy Soldiers **24 > James Dean Bradfield** The Great Western **25 > Toumani Diabaté & Symmmetric Orchestra** Boulevard de l'Indépendance **26 > Calexico** Garden Ruin **27 > Joanna Newsom** Ys **28 > Ali Farka Touré** Savane **29 > David Gilmour** On An Island **30 > Morrissey** Ringleader of the Tormentors **31 > Renaud** Rouge sang **32 > Keny Arkana** Entre ciment et belle étoile **33 > Muse** Black Holes & Revelations **34 > Yo La Tengo** I Am Not Afraid Of You, And I Can Beat Your Ass **35 > Brigitte Fontaine** Libido **36 > Regina Spektor** Begin To Hope **37 > Johnny Cash** American V: A Hundred Highways **38 > The Decemberists** The Crane Wife **39 > Adam Green** Jacket Full Of Danger **40 > Matmos** The Rose Has Teeth in the Mouth of a Beast

yerli

1 PİNHANİ
İNANDIĞIN MASALLAR

2 ÇAMUR
BU AŞKIN IZDIRABINI

3 MÜSLÜM GÜRSES
AŞK TESADÜFLERİ SEVER

4 VEGA
HAFİF MÜZİK

5 NAZAN ÖNCEL
7'N BİTİRDİN

6 > Rashit Her Şeyin Bir Bedeli Var **7 > Gevende** Ev **8 > Mor ve Ötesi** Büyük Düşler **9 > Sabahat Akkiraz & Orient Expressions** Külliyat **10 > Anima** Animasal **11 > Portecho** Undertone **12 > Aydilge** Küçük Şarkı Evreni **13 > Dandadadan** Sen Bana Birini Android **14 > Ceza** Yerli Plaka **15 > Redd** Kirli Suyunda Parıltılar **16 > Selim Sesler** Oğlan Bizim Kız Bizim **17 > Yüksek Sadakat** Yüksek Sadakat **18 > Sabih Cangil** İçimizdeki Pervaneler **19 > Betty Ween** Bitter **20 > Ayşe Tütüncü Üçlüsü** Panayır **21 > MFÖ** AGU **22 > Efsun** Duy Sesimi **23 > Sıfır** Ben Aptalım Çünkü Ölüyüm, Ben Ölüyüm Çünkü Aptalım **24 > Karapaks** İkinci Yol **25 > Sema** Ekho

ROLL'DA 10 YILIN KÜRSÜSÜ

1996 > Rachid Taha Olé Olé **1997 > Tindersticks** Curtains **1998 > Vic Chesnutt** The Salesman & Bernadette **> Teoman** O **1999 > Santana** Supernatural **> Nazan Öncel** Demir Leblebi **2000 > Radiohead** Kid A **> Replikas** Köledoyuran **2001 > Noir Désir** Des visages des figures **> Göksel** Körebe **2002 > The Coral** The Coral **> Duman** Belki Alışman Lazım **2003 > The White Stripes** Elephant **> Baba Zula** Ruhani Oyun Havaları **2004 > Franz Ferdinand** Franz Ferdinand **> Nazan Öncel** Yan Yana Fotoğraf Çektirelim **2005 > Antony & The Johnsons** I Am A Bird Now **> Duman** Seni Kendime Sakladım

MOJO

1. Raconteurs - Broken Boy Soldiers
2. Bob Dylan - Modern Times
3. Arctic Monkeys - Whatever People Say I Am, That's What I'm Not
4. Bruce Springsteen - We Shall Overcome: Seeger Sessions / **5. Archie Bronson Outfit** - Derdang Derdang / **6. Vetiver** - To Find Me Gone / **7. Amy Winehouse** - Back to Black / **8. James Hunter** - People Gonna Talk / **9. Midlake** - Trials of Van Occupanther / **10. Cat Power** - Greatest / **11. Morrissey** - Ringleader of the Tormentors / **12. Sonic Youth** - Rather Ripped / **13. Johnny Cash** - American V: A Hundred Highways / **14. Scritti Politti** - White Bread, Black Beer / **15. Young Knives** - Voices of Animals & Men / **16. De Rosa** - Mend / **17. Who** - Endless Wire / **18. David Gilmour** - On an Island / **19. Beatles** - Love / **20. Joanna Newsom** - Ys / **21. Broken Social Scene** - Broken Social Scene / **22. Espers** - II / **23. Bert Jansch** - Black Swan / **24. Kelley Stoltz** - Below the Branches / **25. Belle & Sebastian** - Life Pursuit / **26. Brightblack Morning Light** - Brightblack Morning Light / **27. New York Dolls** - One Day it Will Please Us to Remember Even This / **28. Isobel Campbell & Mark Lanegan** - Ballad of the Broken Seas / **29. Comets on Fire** - Avatar / **30. Lupe Fiasco** - Food & Liquor / **31. Graham Coxon** - Love Travels at Illegal Speeds / **32. Fionn Regan** - End of History / **33. Elton John** - Captain & the Kid / **34. Bonnie "Prince" Billy** - Letting Go / **35. Jerry Lee Lewis** - Last Man Standing / **36. Lindsey Buckingham** - Under the Skin / **37. Zutons** - Tired of Hanging Around / **38. J Dilla [Jay Dee]** - Donuts / **39. Guillemots** - Through the Windowpane / **40. Thom Yorke** - Eraser / **41. TV on the Radio** - Return to Cookie Mountain / **42. Madeleine Peyroux** - Half the Perfect World / **43. Kasabian** - Empire / **44. Ali Farka Touré** - Savane / **45. Corinne Bailey Rae** - Corinne Bailey Rae / **46. Simple Kid** - 2 / **47. Flaming Lips** - At War with the Mystics / **48. Sparks** - Hello Young Lovers / **49. Lily Allen** - Alright, Still... / **50. Amp Fiddler** - Afro Strut

NME

1. Arctic Monkeys - Whatever People Say I Am, That's What I'm Not
2. Yeah Yeah Yeahs - Show Your Bones
3. Muse - Black Holes & Revelations
4. Hot Chip - The Warning / **5. CSS** - Cansei De Sexy / **6. Gnarls Barkley** - St Elsewhere / **7. The Long Blondes** - Someone To Drive You Home / **8. The Strokes** - First Impressions Of Earth / **9. Kasabian** - Empire / **10. My Chemical Romance** - The Black Parade / **11. Howling Bells** - Howling Bells / **12. The Killers** - Sam's Town / **13. Panic! At The Disco** - A Feaver You Can't Sweat Out / **14. TV On The Radio** - Return To Cookie Mountain / **15. Thom Yorke** - The Eraser / **16. Amy Winehouse** - Back To Black / **17. The Futureheads** - News & Tributes / **18. The Rapture** - Pieces Of The People We Love / **19. The Longcut** - A Call And Response / **20. The Streets** - The Hardest Way To Make An Easy Living / **21. The Raconteurs** - Broken Boy Soldiers / **22. The Flaming Lips** - At War With The Mystics / **23. The Knife** - Silent Shout / **24. Secret Machines** - Ten Silver Drops / **25. Mogwai** - Mr Beast / **26. Jarvis Cocker** - Jarvis / **27. Clap Your Hands Say Yeah** - Clap Your Hands Say Yeah / **28. Morrissey** - Ringleader Of The Tormentors / **29. The Spinto Band** - Nice And Nicely Done / **30. Cat Power** - The Greatest / **31. The Sunshine Underground** - Raise Underground / **32. Lily Allen** - Alright, Still / **33. The Bronx** - The Bronx / **34. Albert Hammond Jr.** - Yours To Keep / **35. ¡Forward Russia!** - Give Me A Wall / **36. Datarock** - Datarock Datarock / **37. Be Your Own Pet** - Be Your Own Pet / **38. Metric** - Live It Out / **39. The Young Knives** - Voices Of Animals And Men / **40. Midlake** - The Trials of Van Occupanther / **41. The Gossip** - Standing In The Way Of Control / **42. The Automatic** - Not Accepted Anywhere / **43. Beck** - The Information / **44. Isobel Campbell & Mark Lanegan** - Ballad Of The Broken Seas / **45. Bob Dylan** - Modern Times / **46. Semifinalists** - Semifinalists / **47. Wolfmother** - Wolfmother / **48. Get Cape, Wear Cape, Fly** - The Chronicles Of A Bohemian Teenager / **49. Absentee** - Schmotime / **50. The Kooks** - Inside In/Inside Out

UNCUT

1. Bob Dylan - Modern Times
2. Scritti Politti - White Bread, Black Beer
3. Comets On Fire - Avatar
4. Joanna Newsom - Ys / **5. Neil Young** - Living With War / **6. Arctic Monkeys** - Whatever People Say I Am, That's What I'm Not / **7. Midlake** - The Trials Of Van Occupanther / **8. Hot Chip** - The Warning / **9. Sufjan Stevens** - The Avalanche / **10. Thom Yorke** - The Eraser / **11. Flaming Lips** - At War With The Mystics / **12. Bonnie "Prince" Billy** - The Letting Go / **13. Lindsey Buckingham** - Under The Skin / **14. Cat Power** - The Greatest / **15. Brightblack Morning Light** - Brightblack Morning Light / **16. The Raconteurs** - Broken Boy Soldiers / **17. Ali Farka Touré** - Savane / **18. CSS** - Cansei De Ser Sexy / **19. Beck** - The Information / **20. Burial** - Burial / **21. Vetiver** - To Find Me Gone / **22. Espers** - Espers II / **23. Ghostface Killah** - Fishscale / **24. Howlin' Rain** - Howlin' Rain / **25. Scott Walker** - The Drift / **26. TV On The Radio** - Return To Cookie Mountain / **27. Yo La Tengo** - I'm Not Afraid Of You And I Will Beat Your Ass / **28. Tom Waits** - Orphans: Brawlers, Bawlers And Bastards / **29. Oakley Hall** - Second Guessing / **30. Neko Case** - Fox Confessor Brings The Flood / **31. Mastodon** - Blood Mountain / **32. Johnny Cash** - American V: A Hundred Highways / **33. Clap Your Hands Say Yeah** - Clap Your Hands Say Yeah / **34. Granddaddy** - Just Like The Fambly Cat / **35. Sonic Youth** - Rather Ripped / **36. Scissor Sisters** - Ta-Dah / **37. Outkast** - Idlewild / **38. Lily Allen** - Alright, Still / **39. Lambchop** - Damaged / **40. Joan As Police Woman** - Real Life / **41. Jenny Lewis** - Rabbit Fur Coat / **42. Donald Fagen** - Morph The Cat / **43. Bruce Springsteen** - We Shall Overcome / **44. Kasabian** - Empire / **45. The Walkman** - A Hundred Miles Off / **46. Band Of Horses** - Everything All The Time / **47. Gnarls Barkley** - St Elsewhere / **48. Muse** - Black Holes & Revelations / **49. Belle & Sebastian** - The Life Pursuit / **50. Drive-By Truckers** - A Blessing And A Curse

Pitchfork

1.The Knife - Silent Shout
2. TV On The Radio - Return to Cookie Mountain
3. Joanna Newsom - Ys
4. Ghostface Killah - Fishscale / **5. The Hold Steady** - Boys and Girls in America / **6. Liars** - Drum's Not Dead / **7. Clipse** - Hell Hath No Fury / **8. Grizzly Bear** - Yellow House / **9. Boris** - Pink / **10. Scott Walker** - The Drifty / **11. Junior Boys** - So This Is Goodbye / **12. Band of Horses** - Everything All The Time / **13. Phoenix** - It's Never Been Like That / **14. Tim Hecker** - Harmony In Ultraviolet / **15. Sunset Rubdown** - Shut Up I Am Dreaming / **16. Beach House** - Beach House / **17. The Thermals** - The Body, The Blood, The Machine / **18. Destroyer** - Destroyer's Rubies / **19. T.I.** - King / **20. Man Man** - Six Demon Bag / **21. Be Your Own Pet** - Be Your Own Pet / **22. LCD Soundsystem** - 45:33 / **23. Yo La Tengo** - I Am Not Afraid Of You and I Will Beat Your Ass / **24. Peter Bjorn and John** - Writer's Block / **25. Justin Timberlake** - FutureSex/LoveSounds / **26. Hot Chip** - The Warning / **27. Califone** - Roots & Crowns / **28. Cat Power** - The Greatest / **29. Lily Allen** - Alright, Still / **30. Belle & Sebastian** - The Life Pursuit / **31. Danielson** - Ships / **32. Lupe Fiasco** - Food & Liquor / **33. Mission of Burma** - The Obliterati / **34. Girl Talk** - Night Ripper / **35. Herbert** - Scale / **36. Brightblack Morning Light** - Brightblack Morning Light / **37. DJ Drama & Lil Wayne** - Dedication 2 / **38. J Dilla** - Donuts / **39. Fujiya & Miyagi** - Transparent Things / **40. Tapes 'n Tapes** - The Loon / **41. The Decemberists** - The Crane Wife / **42. Mastodon** - Blood Mountain / **43. Sonic Youth** - Rather Ripped / **44. The Pipettes** - We Are The Pipettes / **45. Camera Obscura** - Let's Get Out Of This Country / **46. M. Ward** - Post-War / **47. Matmos** - The Rose Has Teeth In The Mouth Of A Beast / **48. The Long Blondes** - Someone To Drive You Home / **49. Ellen Allien & Apparat** - Orchestra of Bubbles / **50. Booka Shade** - Movements

Q

1. Arctic Monkeys - Whetever People Say I Am, That's What I'm Not
2. Muse - Black Holes & Revelations
3. Razorlight - Razorlight
4. Red Hot Chili Peppers - Stadium Arcadium / **5. The Killers** - Sam's Town / **6. Keane** - Under The Iron Sea / **7. Bob Dylan** - Modern Times / **8. Kasabian** - Empire / **9. Scissor Sisters** - Ta-Dah / **10. Gnarles Barkley** - St Elsewhere / **11. The Kooks** - Inside In/Inside Out / **12. Corinne Bailey Rae** - Corinne Bailey Rae / **13. The Raconteurs** - Broken Boy Soldiers / **14. The Feeling** - Twelve Stops And Home / **15. Shack** - The Corner Or Miles And Gil / **16. Bruce Springsteen** - We Shall Overcome: The Seeger Sessions / **17. Thom Yorke** - The Eraser / **18. Snow Patrol** - Eye Open / **19. Neil Diamond** - 12 Songs / **20. Guillemots** - Through The Window Pain / **21. Midlake** - The Trials Of Van Occupanther / **22. Johnny Cash** - American V: A Hundred Highways / **23. Pet Shop Boys** - Fundamental / **24. Jarvis** - Jarvis / **25. Damien Rice** - 9 / **26. James Morrison** - Undercovered / **27. Jenny Lewis With The Watson Twins** - Rabbit Fur Coat / **28. Elton John** - The Captain And The Kid / **29. Jet** - Shine On / **30. Outkast** - Idlewild / **31. Paul Simon** - Surprise / **32. My Chemical Romance** - The Black Parade / **33. Yeah Yeah Yeahs** - Show Your Bones / **34. The Flaming Lips** - At War With The Mystics / **35. Orson** - Bright Idea / **36. Justin Timberland** - FutureSex/LoveSounds / **37. Cat Power** - The Greatest / **38. Neil Young** - Living With War / **39. TV On The Radio** - Return To Cookie Mountain / **40. The Strokes** - First Impressions Of Earth / **41. The Automatic** - Not Accepted Anywhere / **42. The Zutons** - Tired Of Being Alone / **43. Lambchop** - Damaged / **44. Hot Chip** - The Warning / **45. David Gilmore** - On An Island / **46. Afx** - Chosen Lords / **47. Morrissey** - Ringleader Of The Tormentors / **48. Christina Aguliera** - Back To Basics / **49. John Legend** - Once Again / **50. The Twilight Singers** - Powder Burns / **51. Graham Coxon** - Love Travels At Illegal Speed / **52. Scritti Politti** - White Bread, Black Beer / **53. The Beatles** - Love / **54. Tom Waits** - Orphans / **55. Nelly Furtado** - Loose / **56. Jack Johnson & Friends** - Sing-A-Long And Lullabies / **57. Lily Allen** - Alright, Still / **58. Badly Drawn Boy** - Born In The UK / **59. Sparklehorse** - Dreamt For Lightyears In The Belly Of A Mountain / **60. Joan As Police Woman** - Joan As Police Woman / **61. Sway** - This Is My Demo / **62. Jamelia** - Walk With Me / **63. Lostprophets** - Liberation Transmission / **64. Plan B** - Who Needs Actions When You Got Words / **65. Solomon Burke** - Nashville / **66. Fiona Apple** - Extraordinary Machine / **67. Shakira** - Oral Fixation Vol.2 / **68. The Vines** - Vision Valley / **69. The Sleepy Jackson** - Personality... / **70. Primal Scream** - Riot City Blues / **71. Secret Machines** - Ten Silver Drops / **72. Beyonce** - B'day / **73. Willy Nelson** - Songbird / **74. Belle & Sebastian** - The Life Pursuit / **75. Junior Boys** - So This Is Goodbye / **76. Ghostface Killah** - Fishscale / **77. Burial** - Burial / **78. Espers** - Espers II / **79. Get Cape, Wear Cape. Fly** - Chronicles Of A Bohemian Teenager / **80. Vetiver** - To Find Me Gone / **81. Tom Petty** - Highway Companion / **82. Regina Spektor** - Begin To Hope / **83. Wolfmother** - Wolfmother / **84. Meatloaf** - Bat Out Of Hell III: The Monster Is Loose / **85. Anthony Hamilton** - Ain't Nobody Worryin' / **86. Mogwai** - Mr Beast / **87. The Magic Numbers** - Those The Brokes / **88. The Young Knives** - Voices Of Animals And Men / **89. CSS** - Cansei De Ser Sexy / **90. Adrian Sherwood** - Becoming A Cliché / **91. David Kitt** - Not Fade Away / **92. Elvis Costello & Allen Toussaint** - The River In Reverse / **93. Iron Maiden** - A Matter Of Life And Death / **94. Duke Special** - Songs From The Deep Forrest / **95. Clap Your Hands Say Yeah** - Clap Your Hands Say Yeah / **96. Broken Social Scene** - Broken Social Scene / **97. Boy Kill Boy** - Civilian / **98. The Like** - Are You Thinking What I'm Thinking / **99. The Concretes** - In Colour / **100. Matisyahu** - Youth

FIRTINALI MİRAS

"Bir punk-rock'çu olsaydım keşke, saçımda çiçeklerle / Havada '69 devrimi kokusu vardı 77'de / Çok geç doğdum, umursamaz bir dünyaya geldim / Bir punk-rock'çu olsaydım keşke, saçımda çiçeklerle / Herkes araba kullanmazdı / Müzik önemliydi, radyo kraldı / Medya ruhunu satın alamazdı / Plakçılarda plaktan başka bir şey yoktu / Futbolcuların saçları hâlâ uzundu ve yüzleri-gözleri çamur olurdu." Sandi Thom'un "I Wish I Was a Punk Rocker"da dediği gibiydi, havada başka bir koku vardı. 1976'yı 1977'ye bağlayan gece, Londra'nın Roxy kulübünde sahnede Clash vardı, Joe Strummer beyaz gitarıyla "1977"yi söylüyordu: "No Elvis, no Beatles, no Rolling Stones in 1977"... 1977'de artık punk vardı. Saat gece yarısını vurmak üzereyken zihinlerde "When Two Sevens Clash" reggae'si çalıyordu: "İki 7 çarpışınca". İki 7 çarpıştı, müziğin çehresi değişti. 1977 bir milattı, yeni bir tarih başladı. O tarihin otuzuncu yıldönümünde, antenleri punk âleminin dününe ve bugününe çeviriyoruz, grupları, şarkıları, şahısları gözden geçiriyoruz, fırtınalı mirası ayıklayıp kıssadan hisseler alıyoruz. Joe Strummer'a üç kere sağol çekerek ilk sözü ayaklı tarih Nick Kent'e veriyoruz.

Kimse bir daha asla bana punk'tan söz etmesin. Daha Joe Strummer kendine Woody adını yakıştıran kot pantolonlu bir folkçuyken, Malcolm McLaren teddy-boy takılırken, John Lydon da Hawkwind konserlerinde asit satan uzun saçlı bir ergenken, ben barikatlarda "genç" kültürün göz kamaştırıcı geleceğinin punk-rock olduğunu avazım çıktığı kadar haykırıyordum.

1975 yazı boyunca ve ardından sonbaharın başlarında, White City yakınlarında takıldığım stüdyoda, Steve Jones, Glen Matlock ve Paul Cook'a, Small Faces ve Who'nun eski şarkılarını elden geçiren bir arkadaş tayfasından, dönemin en gürültülü, tehlikeli ve heyecan verici sound'una sahip grubuna dönüşmelerine yardımcı oldum.

Altı ay sonra, Cardiff'te, Damned'le birlikte sahnede henüz kayıt bile edilmemiş "New Rose"u ilk kez çalıyorduk. Ama bütün bu maceralar başıma dert açmaktan başka bir işe yaramadı. Kısa süre sonra kendimi Jah Wobble'ın bıçağının altında Sid Vicious tarafından paslı bir bisiklet zinciriyle kırbaçlanırken buldum. Ama birinin bu işi yapması gerekiyordu –dayak yemekten değil, yeni patlayan bu fenomeni topluma duyurmaktan bahsediyorum.

Eski bir kelime, yepyeni bir anlam

Benim için punk hareketi 1976'da değil 1971'de, ilk kez Creem dergisini elime aldığımda başladı. Bu aylık Michigan dergisi, o zamanlar radyoları istila eden country ve progressive rock'ı acımasız bir alayla, hatta küstahça hor görüyor ve genelde Detroit'ten gelme çok daha sert ve güçlü grupları tercih ediyordu. Baştan aşağı yeni bir estetik yaratıp "punk" kelimesine yepyeni bir anlam kazandıran, Creem yazarı Lester Bangs'ti.

Ayakta uyuyan Londra'nın punk rock'ı ilk keşfi ise MC5, Stooges ve Lou Reed'in 1972 baharında bu şehri mesken tutmasıyla oldu; tam da benim gazeteciliğe başladığım dönem! Böylece 19 yaşındayken onlarla takılmaya başladım. İlk söyleşimi MC5'la yaptım. 1972 yazında da Iggy Pop ve Stooges'la olan yakınlığım sayesinde NME için çalışmaya başladım, yazdığım ilk yazı onları tanıtıyordu.

1973'ün başında ilk kez ABD'ye gittim ve orada geçirdiğim ilk üç ayda, önceki yıl tanıştığım punk rock'ın önde gelen gruplarıyla tekrar irtibata geçtim. Detroit'te, yeni dağılan MC5'ın uyuşturucu problemleriyle boğuşan ve gelecekleri tamamen belirsiz elemanlarıyla buluştum. Los Angeles'ta üçüncü albümleri yeni çıkan Stooges'la vakit geçirirken, grubun ticari başarıya erişmesini engelleyen tek şeyin, Iggy'nin eroin bağımlılığı olduğunu kendi gözlerimle gördüm.

New York'a geçtiğimde New York Dolls "Jet Boy"un demosunu kaydetmekle meşguldu. Dikkatimi çeken şey, iki gitaristin bir türlü akordlarını tutturamadıkları oldu.

1973'ün sonlarında Dolls'un Paris-Olympia konserinde, King's Road'da Let It Rock isimli bir giyim mağazası işleten kızıl saçlı ve gergin bir tip olan Malcolm McLaren'la tanıştım. Kafayı 1950'lerin ve 1960'ların başının müziklerine takmış olan McLaren, o dönemden sonra çıkan her şeyden nefret ediyordu ve New York Dolls doğal olarak onda büyük bir merak uyandırmıştı. Müziklerini beğeniyordu, ama daha da önemlisi asi tavırlarına tav olmuş ve onları, yarattığı tuhaf kıyafetleri deneyebileceği mankenler olarak görmüştü.

Punk'ın olumlu özelliği, '70'lerin ortasında, içi geçmiş rock'a adrenalin zerketmesi ve kadınları ilk defa gitar kuşanmaya teşvik etmesi oldu. En kötü etkisi ise, hakiki bir sanat eğilimi olan yetenekli insanlarla, kendini öne çıkarmaktan başka derdi olmayan teşhirciler arasındaki sınırı ortadan kaldırmasıydı.

Çekingenliğine rağmen (zaman zaman kekeliyordu) birbirimize hemen ısınmıştık, pop kültürüne ve genel olarak hayata dair tonlarca çılgın teorisi vardı. O zamanki nişanlım Chrissie Hynde, Malcolm, Malcolm'ın sevgilisi (Kuzey İngiltere'den gelen, boyalı saçlı ve yerinde duramayan Vivienne Westwood isimli genç bir kız) ve ben, sohbetlerimizde Londra'da ortalığın tozunu atacak sıkı bir rock grubu olmadığından dert yanıyor ve müziğin sanatsal bir ifade biçimi olarak kalabilmesi için tekrar "tehlikeli" bir hale gelmesi gerektiğini düşünüyorduk.

Kızıl saçlı bir çocuk

1975 başında McLaren'la ABD'ye gittik. Ben Los Angeles'a Stooges'ın tekrar ortaya çıkıp çıkamayacağını görmeye, o ise New York'a, New York Dolls'la çalışmaya... Yazın Londra'ya döndüğünde, Malcolm Dolls'la yaşadığı ağır başarısızlık yüzünden çok üzgündü.

Kısa süre sonra McLaren beni QT Jones & the Sex Pistols ismini koyduğu yeni grubunun bir provasını izlemeye davet etti. Bazen modası geçmiş, bazen de hiç duyulmadık bir müzik yapıyorlardı. Repertuarlarının ağır topları Small Faces'in "Understanding" ve Who'nun "Call Me Lightning" parçalarının bıçkın yorumları ile 1960'ların başka klasik britpop parçalarından oluşuyordu. Ama esas olay grubun kaydedebildiği kendi parçalarıyla başladı: "Scarface" ve "Did You No Wrong".

O gün, McLaren gözlerimin önünde şarkıcı Wally Nightingale'i, gayet sakin bir şekilde, gruba uymadığını, siktirip gitmesi gerektiğini söyleyerek kovdu. Prova stüdyosunun anahtarlarının bir tek Nightingale'de olduğu düşünülürse oldukça iddialı bir karar, ama buna rağmen Cook ve Jones çocukluk arkadaşları Nightingale'e sırt çevirdiler. O gitarını toplayıp gitmeye hazırlanırken, McLaren yeni gitaristin ben olduğumu söyledi. Ben de diğerleri kadar şaşırmıştım. Böylece kendimi bir Sex Pistol olarak buluverdim.

Başlarda oldukça heyecan vericiydi. Steve Jones'un henüz oturmamış gitar çalışına destek oluyordum. Jones ve Matlock'a durmadan Stooges albümlerimi ("No Fun"ı cover'lama fikri de bana aitti) ve Modern Lovers'ın ilk plaklarının elime geçen promosyon versiyonunu dinletiyordum. Sonra McLaren gruba hakiki bir solist gerektiğine karar verdi ve ideal şarkıcıyı aramaya koyuldu. Iggy Pop'a teklif ettim, ama daha yeni akıl hastanesine kapatılmıştı. McLaren da New York Dolls'dan Sylvain Sylvain ve Johnny Thunders'ı aradı, ama Manhattan'da torbacılarının yakınında kalmayı tercih ettiler. Umudumuz tükenmiş bir vaziyette, Londra'nın kenar mahallelerinde kulüplere, gay barlara, hatta bar-mitzvahlara giderek bize uygun bir genç arıyorduk. Bütün bunlar McLaren'ın yol gösteri-

16→

Iggy Pop

Punk'ın vahşi yazından geriye birkaç tane unutulmaz sert ve sıkı şarkıyla yüzlerce şatafatlı yıkım görüntüsü kaldı, ama arkasında bıraktığı fırtınalı miras, yıllar geçtikçe yarı eğlenceli, yarı alaycı bir mesafeyle yaklaşılmaya mahkûm kalacak.

ci yeteneğinden şüphe etmeme sebep olmuştu. Diğer yandan da içten içe solist olmayı arzulayan Steve Jones'un asabı iyice bozulmaya başlıyordu. O dönemde Jones'la beraber "Ease Your Mind" isimli bir şarkı yazıp Maida Vale'de, bir arkadaşın stüdyosunda kaydettik. Ben gitar çalıyordum, Steve de söylüyordu.

McLaren, bu işe ona danışmadan giriştiğimizi öğrenince aniden Sex Pistols'daki günlerimin sayılı olduğu anlaşıldı. Glen Matlock'tan beni kovmasını istedi. Hiç iplemiyordum, iyi bir üç ay geçirmiştim, nasıl olsa uzun sürmeyeceği belliydi.

McLaren ve Pistols'la ilişkilerim, en azından bir süre, gayet dostane kaldı. Charing Cross Road'da yürürken McLaren'ın heyecanla bana seslenişini hâlâ çok net hatırlıyorum. Aradığı elemanı bulmuştu: "Sürekli asit etkisi altında olduğu için sara krizi geçiriyormuşa benzeyen, kızıl saçlı bir çocuk. Grubun en iyisi... Geçen gün elinde kendi yazdığı bir parçayla geldi: 'You're Only 29 – You've Got a Lot to Learn'..." O çocuk tabii ki Johnny Rotten'dı ve hikâyenin geri kalanı ona ait.

Tavır, mesaj, tarz

Bugün, aradan otuz yıl geçtikten sonra düşününce, yeni ateşlenen punk devrimini bu kadar erken terk etmiş olmaktan memnunum. 1976'nın ikinci yarısından itibaren Londra Sex Pistols'ın ilk konserlerinin ateşlediği kültürel bir patlama yaşadı, ama ödenen bedel kabul edilebilir değildi. İlk olarak McLaren'ın megalomanisi tavana vurmuştu ve herkesin asabını bozuyordu. Öyle ki, işi Pistols konserlerinde seyircilere saldırmaya ve Sid Vicious gibi bir psikopatı gruba sokmaya kadar vardırdı. Sonra da Britanya basını punk'ın, rock için bir milat olduğuna karar verdi ve kaydadeğer tek gitar müziğinin üç akoru zar zor bir araya getirebilen bir takım ergen serseriler tarafından yapıldığını yazmaya başladı. Bu iddia yüzünden Britanya adalarının dört köşesinde, esen rüzgârdan yararlanıp kısa yoldan cebini doldurarak ünlü olmayı kafaya koymuş açıkgözlerin kurduğu rezalet gruplar türemeye başladı.

Bugün insanlar "punk tavrı" gibi aslında hiçbir şey ifade etmeyen laflar üretmeye pek düşkünler, halbuki 1960'lardaki başkaldırının aksine, 1976'da patlayan punk fırtınasının arkasında asla elle tutulur bir felsefe olmadı. Punk'ın mesajı, John Lydon'ın da "Anarchy In The UK"de özetlediği, "kafaları çekin ve her şeyi darmadağan edin" söyleminden öteye geçmedi. Punk hâlâ İngiltere'de gençlerin başkaldırısının klasik bir sembolü olarak görülüyor, ama tamamen nihilist bir hareket olması ve sanatsal olarak çok sınırlı kalması, onu herhangi bir etikten ziyade bir "tarz" (sonsuza kadar suyunu sıkabileceğiniz bir moda ürünü) haline getirdi.

Punk'ın olumlu özelliği, '70'lerin ortasında, içi geçmiş mainstream rock'a, ihtiyacı olan adrenalini zerketmesi ve kadınları rock tarihinde ilk defa gitar (ya da diğer enstrümanlar) kuşanmaya teşvik etmesi oldu. En kötü etkisi ise, hakiki bir sanat eğilimi olan yetenekli insanlarla, kendilerini öne çıkarmaktan başka derdi olmayan teşhirciler arasındaki sınırı ortadan kaldırmasıydı. Böylece de reality show'lar ve Courtney Love gibi rezaletlere yol açtı.

Punk'ın vahşi yazından geriye birkaç tane unutulmaz sert ve sıkı şarkıyla yüzlerce şatafatlı yıkım görüntüsü kaldı, ama arkasında bıraktığı fırtınalı miras, yıllar geçtikçe yarı eğlenceli, yarı alaycı bir mesafeyle yaklaşılmaya mahkûm kalacak.

Nick Kent

(Les Inrockuptibles, çev: Alican Tayla)

→17

John Robb

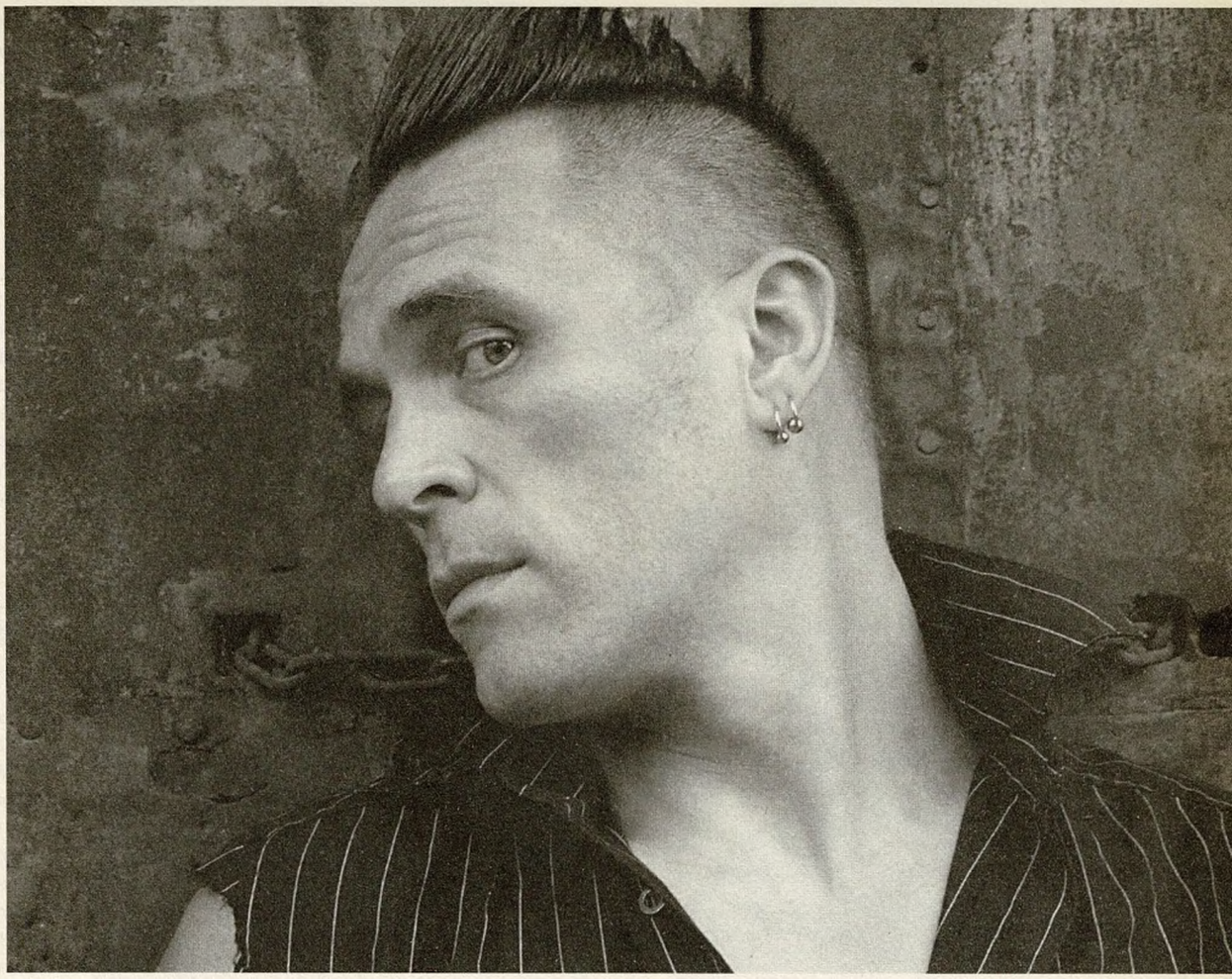

Bant dergisinin ekim ayında düzenlediği Avrupa Popüler Kültür Medyası Semineri'nde okkalı bir şahsiyetle tanıştık. Nasıl derler, o sert görüntünün altında altın bir kalp, ayrıca, hakkaniyetli bir punk var. Müzik yazarlığının yanında, grubu Goldblade'le kendi müziğini de bizzat üreten John Robb'la konuşmak için bir Sirkeci birahanesine yollandık. Meğer içkiye, sigaraya dokunmaz, mümkün mertebe otomobile binmezmiş (Amerikan usûlü ahlakçılıktan değil, canı hiç çekmediğinden). Muhabbeti on numara ya, o bize yeter.

HALK TARAFINDAN HALK İÇİN

Punk ne zaman başladı? 1976'da mı, 1977'de mi?
John Robb: 1975'te. *(gülüyor)*
Don Letts 1977'de diyor, 1976'yı 1977'ye bağlayan gece.
Sex Pistols ve Clash 1975'te kurulmuştu. Kurulmalarıyla birlikte de punk'ın temelleri atıldı. Olay Londra'dan Manchester'a sıçradı, orada da Buzzcocks kuruldu. İlk punk konserleri 1976'da oldu. Londra'da Pistols, Manchester'da Buzzcocks... Clash'in ilk konseri Temmuz 1976'dır. Punk'ın medyanın gündemine girmesi Aralık 1976'daki "Anarchy" turnesiyle oldu. Ocak 1977'den itibaren de toplumsallaştı. Şöyle diyebiliriz: 1975'te tohum atıldı, 1976'da çiçek açtı, 1977'de meyve vermeye başladı. Punk camiası çok âlemdir, herkes en ufak detayı tartışır. Ne zaman başladı, ilk gerçek punk grubu hangisidir? Johnny Rotten'a sorarsanız, Pistols dışındakilerin hiçbiri punk değildir. *(gülüyor)* Hele Clash asla! Lafı "aslında Pistols da punk değildi"ye, hatta "hiç kimse punk değildir"e kadar götürür. *(gülüyor)*
Don Letts'in tavrı tam aksi istikamette: Punk'la doğrudan ilişkisi olmayan, punk denince hiç akla gelmeyecek birçok ismi de punk telakki ediyor. Örneğin Woody Guthrie'yi...
Bence de öyle. Don Letts'in tavrını çok doğru, çok olumlu buluyorum. Punk'ı Guthrie'den çok daha eskiye götürmek mümkün. 15. yüzyılda köy köy dolaşıp kral aleyhinde şarkılar söyleyen müzisyenler de punk değil mi? İstanbul sokaklarındaki Çingene müzisyenler de punk bana göre. Sex Pistols, Clash folk gruplarıdır aslında. İngiltere'de folk müziği sanayi devrimiyle birlikte akamete uğramıştır, onun için hep bir "folk revival"ı, folkun yeniden doğuşu meselesi vardır. Ama o "revival" kentte olmak zorundadır. Punk, folkun yeniden doğuşudur, kent folkudur. Türkiye ve başka ülkelerde folk geleneği Britanya'da olduğu gibi kesintiye uğramadığı için, punk tavrı folk müziğinin, geleneksel müziğin kanalları içinde tezahür eder. Bana göre punk'ın tanımı şudur: Halk tarafından, halk için yapılan müzik. Punk keskindir, lafını esirgemez, heyecan vericidir. Popta olmayan ne varsa punk'ta mevcuttur. Pop ticarîdir, sınaîdir, sterildir. Punk bunların hiçbiri değildir, onların zıddıdır.
Anahtar kelime tavır galiba...
Evet, anahtar kelime o. Punk'ın belkemiği "Do It Yourself"tir: Sen yap, kendin yap! Sanat, müzik, edebiyat bazı "özel" insanlara mahsus değildir. Herkes yapabilir! Herkes müzik yapabilir, herkes dergi çıkarabilir. Punk'ın temel mesajı budur: Teslim olma! İtilip kakılma! "Sen yapamazsın, çekil kenara" zihniyetine boyun eğme! Müzik endüstrisinin anlayışı şudur: Bilet al, konsere gel, müziği dinle, tişört al, evine git, nokta. Punk ise şöyle der: Lafın varsa söyle! Müziğini yap, tişörtünü tasarla, dergini çıkar! Seyirci olma, oyuncu ol!

Evet, punk'ın iki yüzü var. Biri nihilisttir, yıkıcıdır. Onu Sex Pistols temsil eder. Öteki yüzü yaratıcılıktır, pozitifliktir. Clash de onu temsil eder. İkisi de gereklidir.

Sizin punk'la irtibatınız ne zaman, nasıl başladı?
İlk irtibatım bir müzik dergisi vasıtasıyla oldu, sene 1976'ydı. Ortada punk plağı yoktu henüz. Ama müziğin nasıl bir şey olduğunu hissettiriyordu bunu. Grupların fotoğrafları hissettiriyordu bunu. Saçları, başları, kıyafetleri bambaşkaydı. O zamanlar bütün gruplar uzun saçlıydı, hepsi birbirinin kopyası gibiydi. Sonra birden tepeden tırnağa farklı bir takım tipler peydahlanıverdi, kendilerine punk diyorlardı. Kayıtsız kalınabilir bir şey değildi. Fakat ilk başta çok yadırgatıcıydı. Blackpool'da yaşıyordum, 15 bin nüfuslu bir yerdi, beş tane punk vardı. *(gülüyor)*
Gittiğiniz ilk punk konseri neydi?
Lancaster'daki Stranglers konseriydi. Biz büyük şehir çocuğu değildik, konsere gitmek demek Londra'ya, Manchester'a gitmek demekti. Başlı başına bir örgütlenme meselesiydi; 15-16 yaşındaydık, paraları denkleştirip 50-60 kilometre yol giderdik. 1977'de Damned'i seyretmiştik, müthişti.
Müzik gazeteciliğine başlamanız nasıl oldu?
Punk patladığında Blackpool'da bir fanzin çıkarmaya başladık. Rox'tu ismi –gayet punk bir isim, değil mi! *(gülüyor)* Sonra 1980'lerin başında Zigzag diye bir dergi yayınladık. Derken Sounds, ardından Melody Maker'da yazmaya başladım. Şimdilerde serbest yazarlık yapıyorum; Gu-

ardian'a, Independent'a yazıyorum.

Ayrıca kitaplarınız var...

Evet, dört kitabım var...

Punk denince ilk akla gelen şehir Londra, ama Manchester da çok önemli bir merkez. 1980'lerle birlikte bayrağı Manchester devralıyor zaten, öyle değil mi?

Punk döneminde Manchester ikinci merkezdi. Manchester'daki ilk Pistols konserinde Morrissey oradaydı, Buzzcocks'dan Howard Devoto oradaydı... Efsanevî bir konserdi, Manchester'da o konserden sonra punk grupları mantar gibi bitmeye başladı. En ünlüleri Buzzcocks'du, Temmuz 1976'da Buzzcocks kuruldu. Pop şarkıları kadar kolay dile dolanan parçalar yazıyorlardı, ama punk oldukları için radyolar yüz vermiyordu. Manchester sound'unun yaratıcısı Buzzcocks'dur. Smiths, Joy Division, Stone Roses, Happy Mondays, hepsinin selefi Buzzcocks'dur. Birkaç hafta önce konserlerine gittim, hâlâ çok iyiler.

Punk'ın "ilk beş"ini kurun desek hangi grupları alırsınız?

O zor iş. *(düşünüyor)* Pistols, Clash, Damned, Stranglers, Buzzcocks... Beşe indirmek mümkün değil.

Şarkılardan gidelim, punk'ı en iyi temsil eden beş şarkı desek...

O daha zor... En başa Pistols'ın "God Save The Queen"ini yazmak lâzım. İlk punk single'ı. Harika bir şarkı, müthiş heyecanlı. Kraliçenin tahta çıkışının 25. yıldönümünde yayınlanmıştı. Mükemmel zamanlama! Müzik tarihinin en tartışmalı plağıdır. Listeleri, kelimenin tam mânâsıyla altüst etmişlerdi. Birinci sıradan üçüncü sıraya geçiliyordu, ikinci sırada bir boşluk vardı. (...) yazıyordu. *(gülüyor)* İkinci sıraya Clash'in "Complete Control"ünü koyarım. Fantastik bir şarkı, kaosla biter. "This is Joe Public speaking..!" Nefis final! Buzzcocks'un "Boredom"ı da şahanedir. İki akorlu gitar solosu müthiştir. Stranglers'ın "Heroes"u çok güçlüdür. Stranglers şarkılarını severim. Onlar standart bir punk grubu değildir, daha karanlıktır. Öfkeli olmaktan çok, ürkütücüydüler. *(gülüyor)*

Biraz da okyanusun öteki yakasına bakalım, Dead Kennedys'e mesela...

Şahanedir onlar. Gördünüz mü, ilk beş çıkarmak mümkün değil! "Holiday In Cambodia" müthiş bir şarkı. Milyon kere dinleseniz, kaçırdığınız bir ayrıntı oluyor mutlaka. Jello Biafra'nın inanılmaz bir sesi var, şifa veren bir ses... Şarkıların konuları ve sözleri de çok zeki, çok yaratıcı. Minor Threat'le Black Flag'i de severim. Favorim Crass'tir ama, hâlâ öyledir, hâlâ iyiler çünkü. Rancid ve Green Day'i de beğenirim. Green Day'in Bush karşıtı albümü ("American Idiot") çok iyi bir işti ve bayağı ses getirdi. Punk tam bu işte! Bir liste yapmak çok zor. Öyle gruplar var ki, albümleri 200 tane satmıştır, fakat Pistols'ı sollamıştır. İlkgençliğimiz bu tür listeler yapmaya çalışmakla geçti. En büyük punk grupları kimlerdir, en güzel punk plakları hangileridir diye sabahlara kadar tartışırdık. *(gülüyor)*

Ama hikâye dönüp dolaşıp Pistols ve Clash'e geliyor. Bu iki grup, iki ayrı kutup aynı zamanda; punk, bu zıtların birliği mi?

Evet, punk'ın iki yüzü var. Biri nihilisttir, yıkıcıdır. Onu Sex Pistols temsil eder. Öteki yüzü yaratıcılıktır, pozitifliktir. Clash de onu temsil eder. İkisi de gereklidir. Yeni bir şey yapmak için eskiyi yıkmak gerekiyordu, Pistols onu yaptı. O yıkıntıdan yeni bir şey kurmak gerekiyordu, onu da Clash yaptı. Johnny Rotten'ın Clash'ten nefret etmesi boşuna değil. Pistols'la Clash arasındaki farkın ne olduğunu biliyor. Rotten, sadece yıkan değil, yapan olmak istiyordu. Onu Pistols'ın diğer üyelerinden ayırt eden de bu zaten. Rotten, Strummer'ı seviyor ve takdir ediyor, fakat bunu itiraf edemiyor. *(gülüyor)*

İki grup arasındaki farkta menejerlerin kişiliklerinin de önemli payı var gibi. Malcolm McLaren ve Bernie Rhodes nasıl kişilikler sizce?

McLaren'la tanıştım. Sempatik bulduğumu söyleyemem. Birlikte bir konferansa katıldık, oradan da edindiğim izlenim çok benmerkezci olduğu. "Ben yaptım, ben ettim" deyip duruyor, "punk'ı ben yarattım, Pistols'ı ben kurdum"... Punk'ın tek bir kişi tarafından yaratıldığını söylemek saçma olur. O kadar çok insanın katkısı var ki. Ama, McLaren'ın söylediklerinde gerçek payı da yok değil. Çok yaratıcı bir kafaya sahip olduğu su götürmez. Sex adlı butiği, tasarladığı giysiler, dünyaya bakışı... Punk'ın fikir babalarından biri olduğu inkâr edilemez. Ancak, Bernie Rhodes'un *(Clash'in menejeri)* da en az McLaren kadar, hatta daha fazla payı var punk'ın doğuşunda. Bernie'den pek bahsedilmez, çünkü medyatik değildir, konferanslara katılmaz, televizyona çıkmaz, basına konuşmaz. Söyleşi teklifi geri çevrilen sayısız gazeteci arasında ben de varım. *(gülüyor)* Johnny Rotten'ın Pistols'a girmesine önayak olan da McLaren değil, Bernie Rhodes'dur. McLaren ve Pistols Johnny'yi şarkı söylemeyi bilmiyor diye gruba almak istememişlerdi, Bernie'nin ısrarı sonucunda bir süre denemeye razı oldular. Clash'çilerden Bernie hakkında bir sürü hikâye dinledim. Özet şu: Bernie olmasaydı, Clash sadece bir rock grubu olurdu. Onlara siyasî kimliklerini kazandıran Bernie'ydi.

McLaren'ın ünlü "bir hippiye asla güvenme" lafına ne diyorsunuz?

Katılmıyorum. Hippiler çok radikaldi, özellikle 1960'ların hippileri. Hippi hareketi 1970'lerde rayından çıktı. Vaat çoktu, icraat yoktu. Bu da onların kabahati değildi aslında. Yenik düştüler, yenik düşünce de saf değiştirenler oldu. Ama değiştirmeyenler de oldu, hâlâ iyilerin safında olanlar var. Onlara saygı duyuyorum. Neil Young'ın "Living With War"unu dinlediniz mi? Şahane albüm. Neil Young öyle çok politik bir adam da değildi. Bush onu bile zıvanadan çıkardı. *(gülüyor)*

1990'ların rave ortamını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Partileri seviyordum tabii. 1987-88'de Manchester'da işgal evlerinde yaşıyordum. Kırk saat süren partiler olurdu o zaman. Çekiçlerle duvarları yıkar, ses ve ışık tesisatı kurup kendimize parti mekânı yapardık. Harikaydı. Sonradan o partiler

15. yüzyılda köy köy dolaşıp kral aleyhinde şarkılar söyleyen müzisyenler de punk değil mi? İstanbul'da sokaklarındaki Çingene müzisyenler de punk bana göre.

Bowie'nin Ziggy hali

The Stranglers

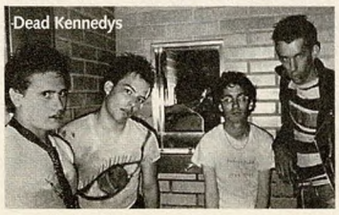
Dead Kennedys

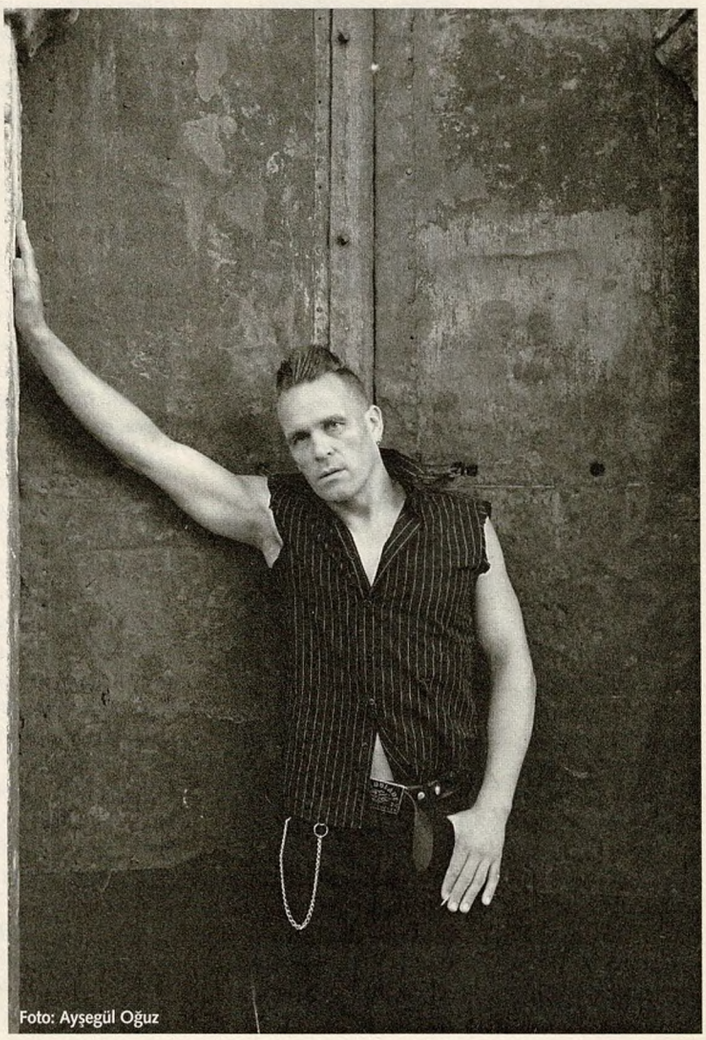
Foto: Ayşegül Oğuz

ROMAN >

"Sevmek, her şeyi paylaşmaktır: ölümü bile." Mehmet Eroğlu onuncu romanı "Belleğin Kış Uykusu"nda, insanı en çok kendisi kılan adını bile hatırlamayan bir adamın -Bay M'nin- yitirdiği belleğinin peşine düşerek, geçmişe ve geleceğe doğru aynı anda yaptığı fantastik bir yolculuğu anlatır.

BELLEĞİN KIŞ UYKUSU
Mehmet Eroğlu

ANI-ANLATI >

Bundan tam iki yıl önce, kamyonunu yüklemek üzere babasıyla beraber evlerinin önüne çıktığında 13 kurşunla öldürülen 12 yaşındaki Uğur Kaymaz'ın ve hayatlarının baharını bile süremeden 'olağanüstü hal'e kurban giden Rozerin, Xezal ve Mizgin'in ilk elden tanıklıklarla hikâyeleri...

ONA ZARFSIZ KUŞLAR GÖNDERİN - UĞUR KAYMAZ KİTABI
Orhan Miroğlu

SİYASET >

İsrail anti-Siyonist solunun en önemli simalarından biri olan, barış eylemcisi ve Alternatif Information Center'ın kurucusu Michel Warschawski, bu kitabında Rabin'in öldürülmesi ve Oslo Anlaşması'ndan sonraki süreçte benimsediği politikaların İsrail'i nasıl intihara sürüklediğini ortaya koyuyor...

İSRAİL TOPLUMUNUN KRİZİ
Michel Warschawski

POLİSİYE >

Türkçe'de daha önce Saygon'daki Son Ajan ve Mao'yu Öldüreceksin! adlı polisiyeleri yayınlanan Chris Mullin, bu romanında da Soğuk Savaş döneminde İngiltere'de seçimle başa geçen bir hükümete karşı her kamptan güçlerin birleşerek komploya girişmelerini anlatıyor...

PEK İNGİLİZVARİ BİR DARBE
Chris Mullin

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

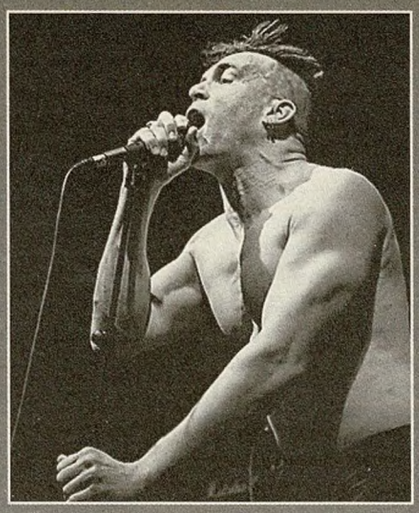

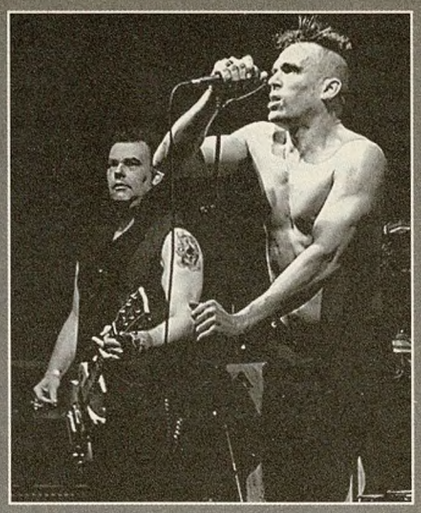

John Robb, '90'larda kurduğu grubu Goldblade'le dört albüm yayınladı, gümbür gümbür isyan şarkıları üretti. '80'lerden beri müzik gazeteciliği yapan ve on bölümlük bir punk belgeseline imza atan Robb, bizzat tanıklık ettiği Manchester Sound macerasını 1996'da "Stone Roses And The Resurrection Of British Pop" kitabında anlattı, "Punk Rock –An Oral History"yi bu yıl yayınladı.

bir kulüp hadisesine dönüştü, içeri girmek için yirmi papel toslamak gerekiyordu... Rave, punk'ın hemen akabinde başladı. Rave takılanların çoğu veletliklerinde punk'tı, gözlerini punk'la açmışlardı. Aradan zaman geçince görüyorsun ki, hippiler, punk, rave, hepsi aynı zincirin halkaları. Hepsi karşı kültürün, muhalif kültürün kendini ifade etme biçimleri.

Hiphop'la aranız nasıl?

Sevdiklerim var. Public Enemy, Wu-Tang... Eminem çok iyi. "Crossing The Bridge"deki Türk hiphopçu (Ceza) müthiş: Barabarabarabara... *(gülüyor)* Akıl alır gibi değil. Kızkardeşi de çok acayip. Ama en beğendiğim o saçı dökük, sakallı klarnetçi. Adı ne?

Selim Sesler. Soyadının İngilizcesi "Sounds"...

Adı gibi; çok müthiş "sounds" çıkarıyor. *(gülüyor)*

Erkin Koray'ı nasıl buldunuz?

Filmdeki eski tüfek rock'çuyu mu? Jonathan Richman'ı hatırlattı biraz. Richman, punk'ın kıyısında oldu hep. Punk'çıları bayağı etkilemiştir. Bayağı matrak şarkıları vardır, "Egyptian Reggae"si çok enteresandır.

Johnny Rotten'a sorarsanız, Pistols dışındakiler punk değildir. Hele Clash asla! Lafı "aslında Pistols da punk değildi"ye, hatta "hiç kimse punk değildir"e kadar götürür.

Söz eski tüfeklere gelmişken, biraz da David Bowie ve Iggy Pop'tan konuşalım.

Bowie 1970'lerde fantastikti. Punk grupları üzerinde çok etkisi olmuştur. Özellikle "Ziggy Stardust"ın... Ama asıl esin perisi Iggy'ydi. Üç akorlu, basit, nihilist şarkılar, vurucu sözler... Britanya punk'ı en çok Stooges'ı model almıştır. Iggy o zamanların müreffeh Amerika'sı için çizgi-roman gibiydi belki, ama 1970'lerin sonlarında Britanya'nın ruh haline cuk oturuyordu. Milletin öfkesi burnundaydı...

Genç kuşak gruplardan beğendikleriniz?

Gogol Bordello müthiş. Franz Ferdinand'ı ve Arctic Monkeys'i de beğeniyorum. Gerçi Ferdinand pek genç sayılmaz, solistleri (Alex Kopranos) 34 yaşında. Arctic Monkeys ise bayağı genç, 18-19 yaşlarındalar. Onlar punk tanımına giren bir grup bence. Kısa şarkılar, güzel ve vurucu sözler...

Prodigy ne âlemde bu arada?

Devam ediyorlar. 2004'te bir albümleri çıktı. Çok ara verdiler, "Firestarter"dan hemen sonra bir albüm yapmaları lâzımdı. Ama buna saygı duyuyorum, kolay yolu seçmediler. Prodigy'nin yaptığı harmanlamanın, tekno-punk'ın şahane bir fikir olduğunu düşünüyorum. "Firestarter" müthiş bir plaktı. Çok basit, sade ve çok karmaşık. Klip de nefisti...

Pete Doherty'yi nasıl buluyorsunuz?

Bence harika müzik yapıyor. Live 8'teki en harika performans onunkiydi. Doherty dışındaki herkes reklamını yapmaya, plaklarını satmaya çalışıyordu. Bir tek Doherty hiç oralı değildi. Çok yetenekli bir müzisyen. Babyshambles albümü de bir şaheser bence.

Doherty, rock'un George Best'i...

Aynen. *(gülüyor)* Best de serkeşti ve fırtınalı aşkların adamıydı. Fakat, nasıl Doherty sahneye çıktığında mikrofonun hakkını veriyorsa, Best de sahaya çıktığında topun hakkını veriyordu. Manchester United'da sekiz sene aralıksız oynadı. Sekiz sene, futbolda az buz zaman değil. Hep âlemciliğiyle anılıyor, bu tarafı gözardı ediliyor. Ben Best'i Fulham'dayken seyrettim. Göbeklenmişti, nefessizdi filan ama, o kadar mahirdi ki. Gelmiş geçmiş en büyük futbolcudur bence.

Don Letts'e sorsak, Best de punk'tı der herhalde.

Best, 1970'lerden çok, 1960'ların adamı. İlk popstar futbolcu. "Beşinci Beatle" diyorlardı ona. Manchester United taraftarları çok bozuluyordu o lafa. Beatles Liverpoollu ya... Best aslında beşinci Beatle değil, altıncı Stone'dur. *(gülüyor)*

Joe Strummer, Arsenal kaptanı Tony Adams'a hayrandı.

Tony Adams, punk'tan çok, beatnik'tir. Aslında Doherty de öyle...

Futbol âlemindeki punk'çılar kimler?

Pek yok. Futbolcular biraz mankafadır. *(gülüyor)* İstisnalar var tabii. Nottingham Forest'lı Stuart Pearce mesela. On yıl millî takımın değişmez oyuncusuydu, şimdi Manchester City'nin menejerliğini yapıyor. Kuzey İngiltere'de hangi punk konserine giderseniz gidin, Pearce oradadır. Stranglers fanıdır.

Söyleşi: ***Yücel Göktürk***

JET REJİSÖR

Çetin İnanç

Cüneyt Arkın: Daha ne bekliyoruz?

Aytekin Akkaya: Ne istersen yapalım.

Cüneyt Arkın: Haksızlığa karşı savaş!

"Dünyayı Kurtaran Adam"dan

"Geleceği görmesini bilmişiz de, yaşadığımız günü görememişiz. İnsanın bazı olaylara aklı ermiyor; tabiat olayı gibi. Daha önce nasıl tutulan modalardan filmler çıkarttıysak 'Dünyayı Kurtaran Adam' da öyle çıktı. Yedi sekiz sene sonra birden absürd film, kült film, cart film, curt film diye millet konuşmaya başladı. O zamanlar tüm dünyayı 'Star Wars' modası kasıp kavurmaya başlamıştı. Japonu, Çinlisi, İtalyanı uzay işlerine girmiş, biz niye girmeyelim? Uzayda geçen bir kahramanlık öyküsü işte; uzay avantür..."

"Dünyayı Kurtaran Adam'ın yönetmeni" Çetin İnanç, on dokuz yılda çektiği yüz elliye yakın filmi anlatırken, çaktırmadan '60'ların başından '80'lerin ortalarına kadar Türk sinemasının –ve genel olarak hayatımızın– röntgenini çekiyor. "Jet rejisör", eğlenceli ve mütevazı üslûbuyla, bizleri "B sınıfı filmlerin" meşakkatli yollarında gezdiriyor. "Kült" addedilen bir yönetmenin kendi ağzından portresi...

Hazırlayan: Pınar Öğünç

ROLL Kitapları / Abdullah Sok. No: 9 Beyoğlu / İstanbul / Tel-Fax: 0212 251 87 67 expressroll@gmail.com

ABİLER, ABLALAR, DÜŞMAN KARDEŞLER: PUNK NEDİR, NE DEĞİLDİR?

Punk nasıl karşılandı? Punk'ı yaratanlar ve ona maruz kalanlar ne düşündü? Punk, geleceğe gidiş miydi, geçmişe dönüş mü? İlginç anekdotlar, aykırı tesbitler, sıcağı sıcağına değerlendirmeler, soğukkanlı yorumlar, dedikodular, '77'den 2000'lere uzanan şipşak fotoğraflar...

Her ne haltsa, ona karşıyım

THE JAM

Reçel mi, sperm mi?

İsminiz ne anlama geliyor?

Paul Weller: Hiçbir derin anlamı yok. Hiçbir yan anlamı yok. Hiçbir sosyolojik göndermesi yok. İster "reçel" olarak kabul edin, ister argodaki gibi "sperm".

Boomtown Rats'in şarkıcısı Bob Geldof, The Jam için "İngiltere'nin en iyi dans grubu" demiş.

Weller: Bob Geldof'a, hakkımızda bir şey söyleme hakkı vermiyorum. Geldof ağzını açtığı andan itibaren bokluk başlar. Bizim şarkılarımızın bir meselesi var. Ya Boomtown Rats'inkiler? Onlar new-wave'in Abba'sı.

(Rock & Folk, Nisan 1978)

RAMONES

Bunların hepsi hippi

New York'taki yeni harekete dahil insanlar hep beraber çalıyorlar, mesela Patti Smith.

Tommy Ramone: O insanlar hippi döneminden geliyor. Patti'nin de zihni hippi gibi işler.

Johnny Ramone: Beatnikler bizden farklı. Onlar sanatla, şiirle, böyle artistik şeylerle uğraşır. Tom Verlaine bir beatnik.

Dee-Dee Ramone: Kaçık bir hippi.

Tommy: Ve kötü bir şair, tamam mı? Bunların hepsi de boktan birer şair. Sadece imajlarını, kılık kıyafetlerini düşünürler.

Siz de öyle değil misiniz?

Tommy: Fark şurda: Onlar hayal dünyasında yaşıyor. Biz modern ve orijinal fikirler ortaya koymaya çalışıyoruz.

Johnny: Tom Verlaine, imajı konusunda tamamen hesaplıdır. Dışarı da çıkmaz, CBGB'ye gelmez, evinde oturur, aynaya bakar.

Joey: Bir de eşyalara bakar.

Johnny: Eşyalara bakar... Kaşını gözünü burnunu oynatır, gece dışarı çıkmadan önce nasıl göründüğünü kontrol eder. Sonra çıkmaz. Bizi sahnede görmeye bir kere bile gelmedi. Patti Smith sonunda geldi.

Tommy: Ama o da hippi. Tom Verlaine hippi. Richard Hell hippi. Bunların hepsi hippi. Saçlarını kestirseler de, hepsi hâlâ hippi. Ne yaparlarsa yapsınlar, kalplerinde hippilik var. Biz onlara takılmıyoruz. Biz çalışıyoruz, çalıyoruz. Biz yaratıyoruz.

(Rock & Folk, Nisan 1978)

Punk, 1976'da bir enerji, öfke ve slogan patlaması olarak başlamış, ama ideolojik olarak hippilerden bile daha muğlak bir tutuma saplanmıştı. Punk'çıların neye karşı oldukları belliydi: Punk, zengin salonlarda boy gösteren, kamyonlar dolusu insanın kendilerine hizmet ettiği ve bir albüm yapmak için aylarca bir araya gelmeyi bekleyen "süper topluluklara" karşı bir tepkiydi. Ölümlüler, özellikle de ekonomik bunalımdan etkilenen ölümlüler bu tip topluluklara yabancılaşmışlardı. Punk, basit bir çözüm yolu sunuyordu: "Bir gitar kap ve kendini ifade et."

Punk, skiffle müziğin yeni, çılgın ve modern bir türü gibiydi. Bir sürü kızgın çocuğun rahatı yerinde pop dünyasını altüst etmesini ve kendini anlatabilmesini sağlayan punk, kavramsal açıdan politik nitelikteydi. Dil ve imgelem açısından da son derece politikti. "Anarşi" çığlıkları atıyor, gamalı haç simgeleri kullanıyor ve gümüş yıldönümünü kutlayan Kraliçe'ye karşı hakaret dolu sloganlar üretiyordu. Ama tüm bunların arkasında yatan neydi? Tüm bunlar sadece birer nihilizm ve anarşi gösterisi miydi? Bu simgeler Ulusal Cephe'yi mi sevindirmeli, yoksa Sosyalist İşçi Partisi, bu öfkeli, düzen karşıtı temalarıyla punk'ı devrime giden yolun bir parçası olarak mı selamlamalıydı?

Tüm punk topluluklarının kendilerine biçtikleri rolü farklı biçimlerde tanımlamaları nedeniyle, bu sorunun basit bir yanıtı yoktu. Tüm gruplar birbirlerinden tamamen farklı yaklaşımlar benimsiyor, hatta rakiplerinden nefret ediyorlardı. Punk için ne denilirse denilsin, onun yekpare bir yüzü yoktu.

Robin Denselow, "Müzik Bittiği Zaman"

LED ZEPPELIN

Dün öğlenki prova

Robert Plant: Punk gruplarının Led Zeppelin'in ilk zamanlarını hatırlatıp hatırlatmadığını mı soruyorsunuz? Bana dün öğleden sonra yaptığımız provayı hatırlatıyorlar.

(Rock & Folk, Mart 1977)

GENESIS

Punk yontulmamış

Reggae'yi nasıl buluyorsunuz?

Tony Banks: Sadece birkaç iyi şarkıdan ibaret.

Phil Collins: Açıkçası, reggae'nin saf hali pek hoşuma gitmiyor. Ritmlerini, atmosferini seviyorum gene de.

Steve Hackett: Tanımam, bilmem.

Mike Rutherford: Ben sevmiyorum.

Punk'ı nasıl buluyorsunuz?

Banks: Ne demek olduğunu bilmiyorum, bir tek grup isimlerini seviyorum: Zımbırtı ve Ivır Zıvırlar fa-

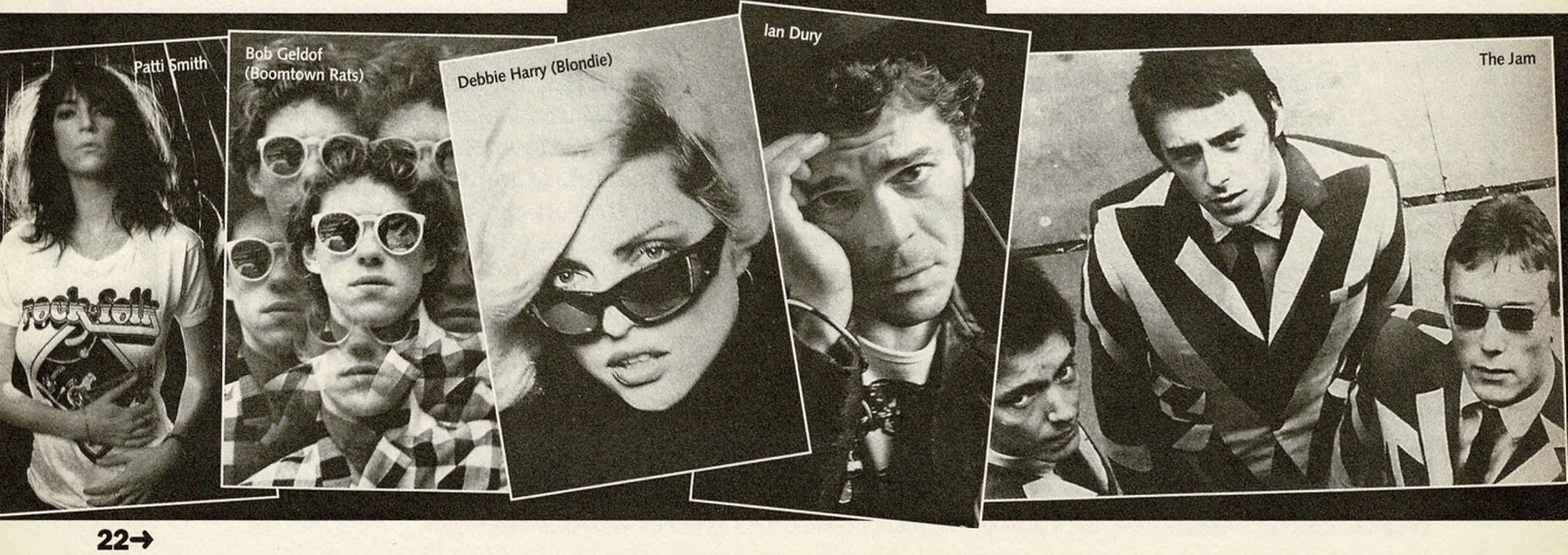

lan... Bu konuda fikir yürütebilecek biri değilim, ayrıca buna değeceğini sanmam.
Collins: Yontulmamışlık, densizlik, tamamen densizlik. İğrenç olduğunu düşünüyorum, insanın duygularına karşı bir hakaret.
Hackett: Ne olduğunu bilmek isterdim
Rutherford: Neden bahsettiğinizi bilmiyorum. Kendimi yaşlanmış hissediyorum.
(Rock & Folk, Ocak 1977)

PETER GABRIEL

Fikrimi The Jam değiştirdi

Önceleri İngiltere'deki bu yeni hareket içinde enteresan bir şeyler olmadığını, hele iyi müziğin esamisinin okunmadığını düşünüyordum. Amerika'da olup bitenler daha iyi geliyordu, beni çok daha fazla ilgilendiriyordu. Sonra The Jam'i dinledim ve fikrimi değiştirdim. İki defa konserlerine gittim, 45 dakikalık birer setti ve izleyiciler başından sonuna dans ettiler. Sanıyorum temel etki kaynakları The Who'nun ilk dönemleri; ona benzer bir duygu ve coşku uyandırıyorlar. Şarkı yazma kapasiteleri çok geniş. Paul Weller'da, ne Sex Pistols'da ne de dinlediğim diğer gruplarda rastlamadığım bir şeyler var. Bugün artık alışageldiğimiz büyük stüdyo prodüksiyonlarının, böyle bir müzik yapmaya elverişli olduğunu zannetmiyorum. Biz müziğin kendiliğindenliğini ve hayatın kendisini kaybettik. Öte yandan The Clash'i sevmiyorum, Stranglers'dan pek hoşlanmıyorum. Sex Pistols kayıtları beni büyük hayal kırıklığına uğrattı, halbuki ses getiren üslûplarını çok enteresan buluyordum. Bence isteyerek ya da istemeyerek bir tür Bay City Rollers olmak durumunda kaldılar.
(Rock & Folk, Eylül 77)

DON LETTS

Hotel California'da bir oda

1976-77'de, hepimiz prog-rock'a isyan etmiştik, ama şunu unutmayalım: Bir dönem o da karşı kültürdü. Punk geldi ve Yes plaklarımızı elden çıkardık. Ama onları almıştık. Sonra sattık, şimdi yeniden alıyorum. Prog-rock'çular kendi içlerine kapandılar, sokağın hissiyatını yansıtmıyordu anlattıkları. Punk, bir toplumsal gerilim döneminde doğdu. Johnnny Rotten "No Future"u söylerken hepimize tercüman oluyordu. Ama mesela Eagles'ın "Hotel California"sı bana hiçbir şey söylemiyordu. Benim için öyle bir otelde kalmak gibi bir ihtimal yoktu ki...
(Roll, Mayıs 2006)

BOB GELDOF

İçimizdeki İrlandalı

Johnny Rotten'ı sevmiştim. Korkunç zekalı, olağanüstü bir tipti. Davranışları tam bir İrlandalı gibiydi. Bir İrlanda fıkrası vardır: Bir adam gemiyle yeni bir ülkeye gelir ve önüne çıkan ilk adama sorar: "Burada ne tür bir hükümet var?" Adam söyler, İrlandalı da cevap verir: "Her ne haltsa, ben ona karşıyım." Johnny işte böyle biriydi.
("Hepsi Bu mu?" isimli otobiyografisinden)

FRANK ZAPPA

Müzik mi, sosyoloji mi?

Rock'un bir kuşağın hissiyatını, yaşantısını esrarengiz biçimde yakalama ve ifade etme kabiliyeti var. Örneğin, Sex Pistols'ı ele alırsak...
Frank Zappa: Sex Pistols imal edilmişti.
Evet, Sex Pistols müzik sanayiinin karşı kültürü sömürmesine mükemmel bir örnek. Ancak ironik bir durum söz konusu. Sex Pistols, rock müzisyenlerinin ve dinleyicilerinin gözünde, '70'lerin ortasında rock'u kendine mal eden holding kültürüne meydan okuyan bir rock'un potansiyeliydi.
Güzel. Şimdi bana onların bir şarkısını mırıldanın. Müzikten mi bahsediyoruz, sosyolojiden mi? Bana ticarî bir oyunun nasıl oynandığını tarif ediyorsunuz. Bunun müzikle alâkası yok. Birilerinin içeri sızarak o ticareti sarakaya almaları hoşuma gidiyor. Ama o ticaretin bir parçası olunduğunda bunun ne anlamı kalıyor?
(Roll, Haziran 1997, Telos'tan)

DAVID BOWIE

Ziggy'nin oğlu

Punk-rock hakkında ne düşünüyorsunuz?
David Bowie: Harika buluyorum. Sizce bu bir yeni dalga mı? Hayır, bence eski dalga. Bütün bu gruplar içinde en ilginci Television. Diğerleri de çok eğlenceli.
Öyle görünüyor ki, Sex Pistols'ın saygı duyduğu neredeyse tek insan David Bowie.
Ooo! Keşke Ziggy Stardust'ın bir oğlu olsaydı... Evet, evet! Ziggy sıfırı tüketip partiyi terkettiğinde, ölmeden evvel bir oğlu oldu: Johnny Rotten!
(Rock & Folk, Eylül 1977)

RICHARD HELL

Üçüncü rock'n'roll infilakı

Kendinizi bir punk olarak değerlendiriyor musunuz?
Bence punk, üçüncü rock'n'roll infilâkı. '50'lerin ortasında Elvis ve Chuck Berry, '60'ların ortasında Beatles ve Rolling Stones, '70'lerin ortasında punk. 1972 senesinde, sonradan punk-rock'a dönüşecek hadiseye tereddütsüz adım attım. O dönemde glam'e ve çöküş halindeki rock'a karşı bir hareket filizleniyordu. Apartman topuklu çizmelerle gezen New Yorklu grupların tersine, delinmiş siyah mokasenler giyiyordum, gömleklerimi yırtıyordum, çünkü show business'ın bir parçası gibi görünmek istemiyordum.
(Rock & Folk, Aralık 1977)

PINK FLOYD

Faşizme karşı omuz omuza

Yükselen yeni dalga müzikler hakkında ne düşünüyorsunuz?
David Gilmour: Bir şey düşünmüyorum. Daha doğrusu, o terimlerle düşünmüyorum. Orijinal bir yeni dalga göremiyorum. İyi şeyler var mı? Var biraz. Peki yeni şeyler? Hiç yok. Blondie'yi çok seviyorum, ama Ronettes'den farksızlar. Phil Spector sound'unun biraz elden geçirilmişi.
Yeni gruplar toplumsal alanlarda da söz sahibi olmak istiyorlar. Ya siz?
Bu beni de ilgilendiriyor. Siyasî gelişmelere dikkat kesiliyorum ve İngiliz faşizminin yeni ataklarına karşı uyanığım. Pink Floyd'un ses sistemini, The Clash, Tom Robinson ve diğerlerinin katılacağı anti-faşist festivalin (Rock Against Racism / Irkçılığa Karşı Rock) hizmetine vermeye hazırız.
(Rock & Folk, Temmuz 1978)

IAN DURY

Patates kızartması isyanı

Punk'ın bozguncu yanı sizi cezbetmiş miydi?
Benim gözümde punk, patates kızartması kadar bozguncuydu. Punk'ın bozguncu olduğuna inananlar fena halde aldatıldılar. Punk'çıların bütün istediği olabilecek en fazla parayı kapıp kendilerine uyuşturucu ziyafeti çekmekti. Siyasî içerik de en az müzik kadar zayıftı. Malcolm McLaren'ı yıllardır tanıyordum, hatta benim menejerim olmaya da çalıştı, ama onu pek sevmiyordum. Bir gün konserime yanında genç bir herifle geldi: Johnny Rotten. Ve Rotten'ı bir daha gördüğümde, sahnede daha önce bir tek benim taktığım bir şey takıyordu: Çengelli iğne.
Ama yine de "Sex and Drugs and Rock and Roll" bir punk marşı haline geldi.
O zamanlar oldukça öfkeli bir heriftim, dünyaya çok alaycı bir şekilde bakıyordum. Sonuçta, ne olduysak, bunu büyük ölçüde punk'a, hepimizin istemeden de olsa kapıldığımız o kasırgaya borçlu olduğumuzu biliyorum. "Sex and Drugs and Rock and Roll" gibi bir parça da tabii ki simgesel bir anlam taşıdı, halbuki söz konusu olan bir slogan değil, tam tersine bir soruydu: "Hayatta sadece bunlar mı var?" İnsanlar anlamını kavrayamadılar, sadece nakarata takıldılar ve itiraf edeyim, ben de bunun tersini söylemek için kılımı kıpırdatmadım.
(Roll, Haziran 2000, Les Inrockuptibles'den)

MARIANNE FAITHFULL

Sid'in annesi

Russ Meyer'in bir türlü çekemediği "Who Killed Bambi"nin senaryosunda, Sid Vicious'un annesiyle sevişme sahnesi çok tartışıldı. Proje gerçekleşseydi, Vicious'ın annesini siz oynayacaktınız. Kimilerine göre rolü reddedecektiniz, öyle mi gerçekten?
Hayır, Sid'in annesi rolünü elbette oynardım. Fikir çok hoşuma gitmişti. Ama filmden sonra Sid Vicious'la görüşmeye devam etmezdim sanırım. Kadınları dövmekten hoşlandığı geldi kulağıma.
Filmden niye vazgeçildi?
Bunu Monaco prensesi Grace Kelly'ye sorun! Warner'ın hisselerinin büyük bir bölümüne sahip; senaryodaki ensest sahnesini duyunca, projeden vazgeçilmezse şirketi bırakmakla tehdit etmiş.
Senaryonun ilk halinde, Sid sadece bacaklarınızın arasında çikolata yemekle yetiniyormuş, öyle mi?
Evet, o avangard versiyondu!
(Rock & Folk, Temmuz 1978)

THE WHO

Bizde olmayan zehir

Pete Townshend: Punk'ın patladığı günlerden beri kendimi çok daha mutlu hissediyorum. Sanki yine üç akorla heyecanlanabilirmişiz gibi. Yine en temel şeyler hakkında konuşabiliriz. Sonuçta, yine, yumuşak yumuşak değil de, patlayıcı bir şekilde kendimizden bahsedebiliriz. Bu, sırtındaki yükün alınması gibi... Sex Pistols'dan da öte, beni en başta büyüleyen Johnny Rotten oldu, bazı açıklamaları... Hiçbir şeyi iplemiyor. Sex Pistols'ın imajının daha en baştan çok bütünlüklü olduğunu fark ettim. Sadece tehditkâr değillerdi, kendi topraklarının üzerinde bir şey inşa etmişlerdi... Arada bazı benzerlikler var, ama Who bile hiçbir zaman böyle bir zehire sahip olmadı. Ya da böylesi bir idealizme...
(Rock & Folk, Eylül 1978)

VIVIENNE WESTWOOD

Gamalı haçın sebebi

Punkların gamalı haçlara ilgilerinin sebebi, sadece eski kuşağın değerlerini reddetmeleri değil, aynı zamanda tabularını da yıkmalarıydı. Bu, onlara "biz kafayı sıyırdık ve gamalı haçlarla dolaşıyoruz, ama asıl siz taşımalıydınız, çünkü asıl faşist sizsiniz" demenin bir yoluydu.
(Roll, Mayıs 2002, Les Inrockuptibles'den)

→23

Sex Pistols

Can Yücel'in Deniz Gezmiş için dediğini diyelim: "En uzun koşuysa elbet İngiltere'de de devrim / Sex Pistols onun en güzel yüz metresini koştu". 1976'da kuruldular, birkaç 45'liğin üstüne tek bir albüm ("Never Mind the Bollocks, Here's the Sex Pistols") yayınlayarak '78'de dağıldılar, '79 şubatında Sid Vicious'ın trajik ölümünü yaşadılar, ama dünyaya bir namütenahi provokasyon armağan etmeyi bildiler... Bu öykünün en heyecanlı anlarını, en heyecanlı günlerde John Lydon (nam-ı diğer Johnny Rotten) ve menejer Malcolm McLaren anlatıyor. Rock & Folk arşivlerinden...

Bilinç meselesi

JOHNNY ROTTEN
MART 1978

McLaren'la ilişkinizden başlasak...
Johnny Rotten: Malcolm mu? Onun Pistols'a dair söz söyleme hakkı yoktur. İşimize karışmak için can atar ama... O sersemde müthiş bir iktidar açlığı var. Ona haddini bildirmek bizi çok eğlendiriyor... En azından ben çok eğleniyorum. *(yüzünü buruşturarak gülümsüyor)*
Yine de gayet iyi yürüyen bir işbirliğiniz var, öyle değil mi?
Orası öyle. Öteki grupların çalışma tarzlarına, ilişkilerine bakıyorum da, her şey çok katı. Biz öyle değiliz.
Daha ne kadar başkalarından tamamen farklı bir şekilde devam edebileceğinizi düşünüyorsun?
İstersek, her zaman... Bir yıl sonrasında ne yapacağımızı söyleyemem, biz de diğerleri gibi götoş bir grup olup çıkacağız herhalde. Ama en azından bunun bilincindeyiz.
Seyirciye, dinleyicinize karşı duyguların neler? Aranızda bir sevgi-nefret ilişkisi var galiba...
Nefret ediyorum onlardan.
O zaman sahnede ne işin var?
(bir süre düşündükten sonra) Ego meselesi.
Sadece o değil herhalde.
Bilmem, pek kafa yormadım. Bütün bildiğim şu: Söyleyecek iki çift lafım olduğunu hissediyorum ve söylüyorum. Herkesten de bunu bekliyorum. İnsanların çoğu bunu yapmıyor. Fazla kasıyorlar; kafaları büzüşmüş, akılları uyuşmuş gibi... Ama 500 yüz kişinin "harikasın, çok özelsin!" diye haykırmasını da hak ettiğimi sanmıyorum. Böyle durumlarda onlardan nefret ediyorum.
Gittikçe daha fazla böyle olacak galiba.
Bilemem. Bizim dinleyicimizin diğerlerinden farklı olduğunu sanıyorum. Dün akşam, bar fedaileri bizden imza istedi. Matrak, değil mi!
O kesimden insanlarla, dinleyicilerle olduğundan daha rahat bir ilişkin var sanki...
Tabii ki, benim gibiler de ondan. Ben de oradan geliyorum, aynı ortamdan, aynı sınıftan. Aynı mizaca ve mizah anlayışına sahibiz.
Grubun diğer üyelerine kıyasla seyirciye daha da mesafelisin.
Süperstar muamelesi görmeyi reddediyorum. Benim hoşuma giden, köşeme çekilip oturmak ya da sevdiğim plaklar çalarken dans etmek, kafama göre takılmak... Buna izin vermiyorlar her zaman.
Bu yüzden mi turnedeyken asabi oluyorsun?
Asabi değilim... Gergin, daha uygun bir kelime.
O zaman niye turneye çıkıyorsun?
Dürüstçe söylemek gerekirse, bütün bu durumlarla ilişkimin ne olduğunu söyleyebilecek durumda değilim, bilmiyorum.
En başta da olaya böyle mi bakıyordun?
Dinleyici konusunda hep aynıydım: Sizi gidi sersemler sürüsü, benim sizden daha değerli olduğumu sanıyorsunuz. Kahramanlara ihtiyacınız var. Ben bir anti-kahramanım, siktir edin bu işleri!
Ama, en fazla kahramanlık, anti-kahramanlıkla taslanıyor.
Biliyorum. Buna yeni uyandım. *(yüzünü buruşturuyor)* Peki ne yapayım yani?
Çok mu müstehzisin, yoksa çok mu duygusal?
İkisi birden, tek yol bu. Biri olmayınca diğeri gitmiyor.
Hassas olmak, kırılganlığa fazla açık olmak demek; bu durumda istihza da bir savunma aracı mı?
Duygusal olmanın kırılganlık olduğunu sanmıyorum. Tam tersine, bir güç. Daha bilinçli olduğun anlamına geliyor... Düşünmeyi bıraktığım gün, ölümüm olur.
Şarkı yazarlığın gruba katılmanla mı başladı?
Solist olmayı isteyip istemediği-

Sex Pistols, soldan sağa Glen Matlock, Johnny Rotten, Steve Jones, Paul Cook ve Sid Vicious (küçük resim)

sordular, ben de evet dedim. Ve dosdoğru şarkıları yazmaya başladım. Söylediğim şarkılar aklımda olan şeyler; aklıma geldikleri gibi söylüyorum.

Şarkılarında kadınlara pek yer yok.

Yok tabii. Aşka inanmıyorum. Kalıcı ilişkilere, o türden şeylere inanmıyorum. Aşk plak satmaya yönelik ticarî bir ürün, bir efsane. Hakikatte öyle bir şey yok. Çünkü birini deli gibi sevebilirsin, sonra uzaklaşırsın, ve başkasını arzularsın. Aşkın, insanın kedisi için hissettiği şeyden farkı yok. Bunun istismar edilmesine izin vermiyorum.

Aşk şarkılarını kastetmemiştim. Şarkıların daha çok erkek meselelerini, erkekler arası muhabbetleri akla getiriyor...

Bu doğru değil. Böyle dersen, kızların aşk şarkıları isteyen aptal yaratıklar olduğu fikrine varırsın, ki bu kesinlikle doğru değil... Bu tarz şeyleri yapan yeterince grup var, bizim de sürüye katılmamızın lüzumu yok. Ayrıca, bilmiyorum, belki biz de aşk şarkıları yaparız. Nasıl denk düşerse öyle oluyor, hiçbir şeyi ölçüp biçerek, planlayarak yapmıyoruz.

Ama bir yandan da "Bodies" diye bir şarkı var...

Ah, evet, o bir kürtaj hikâyesi. Tanıdığım bir kızdı, hamile kalmıştı ve kendi kendine bebeğini düşürdü... Şarkıda bunları anlatıyorum... Sırf insanları şoke etmek için küfürlü sözler yazdığımı söylüyorlar. Belki de doğrudur, ama böyle bir şeyi insanlara dinletmenin tek yolu da o. Keyifli ve hoş bir konu değil. Dolayısıyla da hoş bir şekilde anlatmak mümkün değil.

Öyle olunca insanlar daha iyi anlıyor diye bir şey de yok. "Bodies"in kürtaj karşıtı bir şarkı olduğunu düşünenlerin sayısı hiç az değil.

Biliyorum. İnsanların aptallıklarını hesaba katamam. Yapabileceğimin en iyisini yaparım. Götoş gibi davranacaklarsa, davranırlar...

Dinleyiciye ters davrandığında, bunu kabul edeceklerini biliyorsun. Bu durumdan faydalanıyorsun, öyle değil mi?

Evet... Bunun onların kendilerinin daha fazla bilincine varmalarına yarayacağını düşünüyorum sadece. Bu yüzden bize tükürüyorlar. Kendilerine güvenleri kabarıyor. Evlerine gidiyorlar ve bir grup kuruyorlar.

Punk da böyle başlamadı mı zaten? Birçok grup sizi sahnede seyreden tipler tarafından kuruldu.

Hepsi.

Bu da olayın olumlu yanı.

İyi de, olayın olumsuz yanı, bu grupların çoğunun korkunç derecede kötü olması. Neyse, sonuçta her şeyin iyisi de, kötüsü de olacak. Mühim olan denemek.

İnsanlar seni star yapmak istiyorlar; senin isteyip istememen önemli değil...

"I Wanna Be Me"nin (Kendim olmak istiyorum) sözlerini dinle. Tam da bunu anlatıyor, üstelik o sözleri ünlü filan olmadan önce yazmıştım. Yani, her şeyin farkındaydım... "You wanna be me, you wanna ruin me" (Ben olmak istiyorsunuz, beni mahvetmek istiyorsunuz)... İnsanlara arkalarına sığınacakları şarkılar sunmak için yapmıyorum bu işi. Sahte duygular uyandıran aşk şarkıları gibi oyunlar yapmaya hiç niyetim yok.

İnsanlar her zaman bir şarkının, mesela "Pretty Vacant"ın, arkasına saklanmanın bir yolunu buluyor.

Bu saklanmak değil, gerçeğin karşısına geçip seyretmek.

"Pretty Vacant"ı algılamanın bir sürü biçimi var. Pek çok kişi için bu, bir şeye ait olma yanılsamasını yaratmanın bir aracı oldu. Punk da bu şekilde bir hareket haline geldi, bütün o tantanayla, üniformalaşan kılık kıyafetlerle, insanların Johnny Rotten'a benzemeye çalışmaya başlamalarıyla birlikte...

Bu çok komik. Nefret ediyorum. Görüyorsun, bütün dinleyicilerden nefret etmiyorum. Sadece kötülerden, taklitçilerden, punk'ın ne olduğunu hâlâ anlamayanlardan nefret ediyorum. Punk'ın kılıkla kıyafetle, modayla filan alâkası yok. Bu nedenle bizim dinleyicimiz çok çeşitli, her tür insan var. Benim hoşlanmadığım, haftasonu punkları. Sahnedeki kıyafetim, her zaman giydiğim şeyler. O kıyafetler eğlenmek için, kafa bulmak için.

Punk'ın kılıkla kıyafetle, modayla filan alâkası yok. Benim hoşlanmadığım, haftasonu punkları. Benim sahnedeki kıyafetim, her zaman giydiğim şeyler.

Tom Robinson'un yaptıkları hakkında ne düşünüyorsun?

Kendi meselesi... Seveyim ya da

Stil ve fikir

MALCOLM McLAREN
EYLÜL 1978

Russ Meyer'le giriştiğiniz film projesine ne oldu?

Malcolm McLaren: O projeyi önemsiyordum, çünkü eğer Pistols Amerika turnesinden önce bir uzun metraj film yapabilseydi, rock'un çehresi değişirdi. Ama çekimlere başladığımız gün, hissedarlar paralarını çekti. Sonuçta o proje bize 30 bin papele patladı.

Russ Meyer'le Sex Pistols'ın buluşması başlı başına bir film değil mi?

Russ Meyer Amerikalı faşistin teki, iğrenç moruk. Senaryoyu yazarken bana "Malcolm evlâdım! Seni severim, ama o komünist fikirlerini filmimde görmek istemiyorum" diyordu. Onun nasıl bir herif olduğunu şu hikâye daha iyi anlatır: Senaryoyu anlatmak için Johnny Rotten onu görmeye gitmişti. Kavgaya tutuşmuşlar. Russ Meyer, Johnny'yi yakasından çekip şöyle söylemiş: "Bak birader, iyi dinle! Savaşta götünüzü biz kurtardık!"

Sahi, Rotten ne oldu?

Şov dünyası tarafından yutuldu. Onu 1980'li yılların Dylan'ı yapmaya çalışıyorlar. Düzenin desteğini arkasına aldı, kendine John Lydon diyor artık.

Yeni bir imaj arayışında herhalde.

Eskisinin ne kusuru vardı? Mesele şu ki, Pistols onun için fazla tehlikeli hale gelmişti. Rotten kariyer yapmak istiyordu.

Paul Cook: Aslında, John, Pistols üyesi olmaktan her zaman suçluluk duydu. Pistols'da bir biz kötüler vardık, bir de o. Sersem sersem söyleşiler veriyordu.

Steve Jones: Amerika turnesi sırasında, önümüzdeki on yıl boyunca bu siktiğimin ilk albümünü çalıp duracağımızı gördüm! Artık yeni şarkı yapmıyorduk! Her gün, elimde yeni riff'lerle onu görmeye gidiyordum. O da her seferinde "olmamış, bunlar çok boktan" diyordu. Halbuki çok güzel riff'lerdi! Artık hiçbir şey yaratmıyorduk! San Francisco'da bizimle aynı otelde bile kalmamıştı!

Biraz geriye, en başa, dönsek, King's Road'daki dükkânınızdan başlayarak hikâyenizi anlatsanız...

McLaren: 1971'de "Let It Rock" adında bir dükkân açmıştım. Amacım, tamamen David Bowie tarzı dekadansın ve şıklığın hâkim olduğu King's Road'a rock-'n'roll'u götürmekti. Eski rock'n'roll plakları ve Teddy Boys kıyafetleri satıyordum. 1972'de bu fikirden vazgeçtim, dükkânın adını Sex koydum ve sadece seksle alâkalı kıyafetler satmaya başladım. Yeniyetmelere meşin tişörtler, sado-mazo aksesuarlar satıyordum. Sonra, kendi koleksiyonumu yaratmaya karar verdim. Daha önce hiç görülmemiş, eşi benzeri olmayan bir stille rock-'n'roll fikriyatını kaynaştırmak istiyordum. Çılgın giysiler yapacaktım, ama müziğim yoktu. Sex'te çaldığım tek grup Dolls'du, onlar da

sevmeyeyim, bütün grupların var olması gerekiyor. Robinson'ın şarkılarının pek bir şey söylediğini sanmıyorum, yeterince tehditkâr değiller. "Glad To Be Gay" (Memnunum gay olduğuma) mesela, o kadar nazik ki... Niçin bunu daha sert bir şekilde söylemiyorsun ki! Ben olayın en temel yanını ele alırdım ve böyle insanların üzerine fırlatırdım! *(yumruğunu havaya kaldırıyor)* Ama, insanlara işlerini nasıl yapacaklarını öğretmek gibi bir niyetim yok.

Peki, niçin New York Dolls'a, özellikle de David Johansen'e karşı o kadar sert tavır aldın "New York" şarkında?

New York Dolls'a çok hayrandım, ama Johansen, Dolls'dan ayrıldıktan sonra çok boktan şeyler yapmaya başladı. Baksana, Bessie Smith şarkıları söylüyor...

"New York"ta söylediklerinden sonra, asla Japonya'da konser veremezsin!

O söz Captain Beefheart'tan alıntı: "Japan is a dishpan" (Japonya bir bulaşık tasıdır). "Lick My Decals Off, Baby"den. Herkesin bunu bildiğini sanıyordum; meğerse öyle değilmiş. Şarkı sözlerini yeterince dikkatli dinlemiyorlar. Her mısranın bir anlamı var.

Bir şarkıyı canlı dinlerken, insan sadece belli bir bölümünü yakalayabiliyor genelde...

Ama albümü dinlerken sözlere dikkat edersiniz. Canlı dinlerken, uyandırdığı enerji ve heyecan daha önemlidir. Dans etmek, eğlenmek, uçmak... Bu akşam konserde, insanların çoğu benimle beraber sözleri söylüyordu, çok hoş bir şey. Çünkü benim işim bu: Sözler bulmak ve bunları dinletmek.

Şarkı sözlerinde insanlardan büyük dikkat istiyorsun, satır aralarını da okumak zorundalarmış gibi...

Evet, neden olmasın? En çok sevdiğim şarkı sözleri, kendi kafana göre yorumlayabildiğin ya da kendi hayat tarzına uyarlayabildiğin sözlerdir.

En sevdiğin şarkı sözleri hangileri?

New York Dolls'un "Looking For A Kiss"i. "New York"ta bunu da söylüyorum.

Sen Londralısın, değil mi?

Evet. Proleter. İrlanda kökenli.

İrlandalı olmak senin için bir şey ifade ediyor mu?

İngiliz olmaktan iyidir bir kere. İngiliz olmak çok umutsuz bir durum; bir şey değilsin demektir. *(gülüyor)*

Yoo, bunu ciddi söylemiyorum. Dünyanın tek bir ülke olması gerektiğini düşünüyorum. Bütün bu sınırlar bir takım götleklerin servet yapması için kitleleri baskı altında tutmanın bir yolundan başka bir şey değil. Millî gurur denen şey, korkunç, bencilce ve tahripkâr bir şey. "Biz diğerlerinden daha iyiyiz, daha üstünüz" fikri tamamen aptalca. En temel önyargı... Önyargıların pek çoğu buradan kaynaklanıyor.

Bütün bu sınırlar, bir takım götleklerin servet yapması için kitleleri baskı altında tutmanın bir yolu. Millî gurur denen şey, korkunç, bencilce ve tahripkâr bir şey.

Dün prova sırasında reggae plaklarıyla "dub" yaparken "rasta olmak için siyah olmak gerekmez" demiştin. Ciddi misin bu konuda?

Kesinlikle.

Rasta olmak çok belli bir bağlama, siyah ve Jamaikalı olmaya denk düşen bir şey değil mi?

Rasta siyah adamın dini, ama bütün dinlerin kökeni aynı... Bu konularda konuşmak benim işim değil, git bir rastaya sor. Onların bütün meselesi insanlık kavramına dayanıyor, bir ülkeye değil. "Jah"tan söz ediyorlar, ama bunun ne olduğunu belirtmiyorlar, Jah her şey. İnsanlık... Bu bir dinse, hepimiz müminiz.

Hem böyle diyorsun, hem de insanlardan nefret ettiğini söylüyorsun. Nasıl oluyor bu?

İnsanların aptallıklarından, cehaletlerinden nefret ediyorum. İnsanların anlamadıkları şeyleri eleştirdiklerini gördüğüm zaman nevrim dönüyor.

İngilizce bilmeyen insanların şarkılarınızı kavrayabileceğini düşünüyor musun?

Evet, kesinlikle.

Doors hariç, başka grupların pek uyandırmadığı bir duygu bu.

Jim Morrison, işte sözlerini gerçekten dinlediğim bir grup daha. Doors süper bir gruptu.

Sende Morrison'ı hatırlatan bir yan var. O da star olmak istemiyordu, ama sonuçta starlık onu bitirdi; ne kadar gereksiz...

Gereksiz demenin bir mânâsı yok. Olacağı varsa, olur. Ama en azından, insanlar Morrison'un neden öldüğünü anladı.

Çeviren: ***Siren İdemen***

beş yaşındaydı! İşte bunun üzerine müziğe kafayı taktım ve Sex Pistols'la meşgul olmaya karar verdim. Pistols'a bir espri, 1960'larla alâkası olmayan bir hava vermek istedim. "Sex Pistols ve Doors" diyemezdiniz, ama "Sex Pistols ve Eddie Cochran" diyebilirdiniz pekâlâ.

Siz 1950'lerin müziğinin fanısınız, öyle değil mi?

Evet, benim müziğim rock'n'roll. Gene Vincent, Eddie Cochran, Phil Spector'a kadar. Beatles çıktığında bıraktım. Hiçbir zaman hippi olmadım. Uyuşturucu ve çiçek çocukluğu etrafında örülen o "cool" zihniyet ilgimi çekmedi asla. Dolls sayesinde rock'a yeniden döndüm. Enerjileri, tazelikleri beni çarptı, sonra New York'ta da onları takip ettim.

1960'ları biraz fazla hızlı geçiyorsunuz; başka bir şey yapmadınız mı?

Yaptım tabii. Mayıs '68, Paris. Orada sitüasyonistleri keşfettim. Onların fikirlerini Londra'ya taşıdım ve sonra punk-rock'u ortaya atarken bunlara başvurdum. Guy Debord beni görmeye Londra'ya geldiğinde, ona "God Save The Queen"in kapağını gösterdim. O albümü Kraliçe'nin tahta çıkışının 25. yıldönümünde çıkarmıştık. Turistler kutlamaların bir parçası sanarak "God Save The Queen"i satın alıyorlardı! Bu Debord'un çok hoşuna gitmişti.

Bir ara Dolls'un menejeri mi oldunuz?

Hayır, bir nevi danışmanlık yapıyordum. Kıyafetlerini hazırlıyordum.

Pistols'ın ölümüyle birlikte punk da öldü mü?

Eğer öyleyse, öteki grupların yeterince iyi olmadığının kanıtıdır bu. Biz rock tarihinin en tehlikeli, en heyecan verici, en saldırgan grubuyduk. Ötekiler ne oldu, ne yaptı? Böyle bakmak lâzım.

Peki ya endüstri sizi bir süre kullanıp attıysa?

Evet, ama parayı kaptık!

Ne kadar?

Bir milyon. Bir yıllık çalışma için fena para sayılmaz, öyle değil mi?

Jones: Bütün tarihimiz boyunca elliden az konser verdik.

McLaren: Hiçbir grup plak şirketlerinden bu kadar para kaldırmadı! Başlarına bela olacağımızı biliyorlardı! Çekip gitmemiz için bize para vermeyi tercih ettiler. Olağanüstü! Ayrıca, punk asla ölmez. Tamam, endüstrinin nefret ettiği bir hareket. Ama herkes biliyor ki, endüstridekiler orospu çocuğu! Sex Pistols dağıldığında bütün endüstri rahat bir nefes aldı. Plak şirketlerinde hayatım boyunca hiç bu kadar neşeli surat görmedim. Bana şöyle diyorlardı: "Malcolm, normlara dönelim, ayağımızı yere basalım, plak satalım!" Çünkü punk'ın esas meselesi şuydu: Tek bir albüm bile satın almayan binlerce fan vardı! Punk'lar için önemli olan olayın kendisiydi, plakları umursamıyorlardı. Punk olmak için tişörtünü yırtmak ve üstüne kafana göre bir şey yazmak yetiyordu. Endüstri bunu nasıl kontrol edebilirdi ki? Punk'çılardan nefret ediyorlardı, üstelik müzik endüstrisinin hemen hemen bütün büyükbaşları, rock'un durumundan memnun, koltuklarına kurulmuş eski hippiler. "Biz yıllarımızı verdik bu müziği geliştirip benimsetmek için. Pistols çıkmış, üç akorla müzik yapmaya kalkıyor; biz synthesizer'ı, gitar sololarını icat ettik halbuki" diye hayıflanıyorlar. Bizse rock-'n'roll yapmak için bütün bunlara gerek yok diye bağırıyoruz! Sahneye çıkın ve çalın! Ayrıca, Pistols'çılar iyi müzisyenler oldu sonuçta. Ama bu, umurlarında değildi. Onların ilgisini çeken tek şey vardı: Tehlikeli olmak. Mick Jagger, Rod Stewart, Pete Townshend, Elton John, hepsi bir anda moruk kaçtıklarını görünce öfkeden kudurdular. Ve aynı zamanda bir sürü grup çıkıyordu. Tehlikeyi görüyorlardı, çünkü hippilerin en büyük numarası, sizde imkânsızlık hissini uyandırmaktı. Led Zeppelin'i sahnede gördüğünüz zaman, aynı şeyi yapabileceğinizi tahayyül edemezsiniz, ama Pistols'ı seyrettiğinizde mümkün olduğunu görürsünüz.

Genç punk'çılara ne tavsiye edersiniz?

Nefret yaratın. Kendinizden nefret ettirin. Ama kendinizi satmayı da bilin. İyi bir rock'n'roll menejeri olmak için, şehrin en iyi ayakkabı satıcısı olmak gerekir. Benim en büyük kahramanım, Eyfel kulesini Fransız hükümetine satmayı başaran adamdır. Sex Pistols da plak şirketlerinden daha fazla para kazanan tek gruptur.

İKİ PISTOLS BELGESELİNE İMZA ATAN **JULIEN TEMPLE** ANLATIYOR

Sex Pistols'a kim ağlar?

Belgeseller Julien Temple'dan sorulur: Sex Pistols hakkında çektiği iki filmin yanısıra "Glastonbury"ye imza attı, "Joe Strummer: The Future is Unwritten" ise dünya prömiyerini bu ay yapacak. Temple ayrıca, Dexys Midnight Runners'ın "Come On Eileen"inden Babyshambles'ın son işi "Blinding"e kadar pek çok klip yönetti... Bizarremag ve Bombmagazine'den aktarıyoruz...

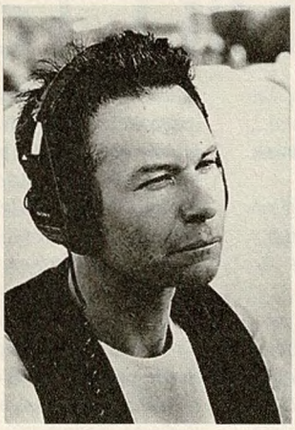

Yönetmenlik kariyeriniz neredeyse Sex Pistols'la iç içe geçmiş durumda. 1978'de "The Great Rock'n'Roll Swindle"ı yönettiniz. Yirmi yıl sonra, 2000'de ise "The Filth and The Fury" gösterime girdi... Sex Pistols ne ifade ediyor sizin için?

Julien Temple: Dediğiniz gibi, Sex Pistols'a göbekten bağlıyım. Sadece benim hayatımı değil, İngiltere'de işlerin yürüyüşünü değiştirdi bu adamlar. Onlar olmasaydı, bugün çoğunlukla genç kuşaklar tarafından yönlendirilen İngiliz film endüstrisi hiç olmayabilirdi. O zamanlar film yapmaya çalışan bir gençseniz, alacağınız cevap, "otuz yıl sonra gel, sakalların güzel ağarmışsa bir film yönetmene izin verebiliriz belki" olurdu. Aynı şey Londra moda sektörü için de geçerliydi. Sokak modası kavramı Sex Pistols'dan çıkmadır. Gençken göz dikebileceğiniz hedefleri değiştirdi Sex Pistols. "The Filth and The Fury"yi yapmak bütün bu açılardan ilginçti. O zamanla bu zaman arasında nelerin değiştiğini aktarma fırsatı buldum. "The Filth and The Fury"de aktarıldığı biçimiyle Sex Pistols modern ve normal çağdaş figürleri temsil ederken, 1978'de normalliğin ölçütleri olarak görülen haber sunucuları, talk şovcular ve bütün otorite figürleri, o zamanlar Sex Pistols'ın temsil ettiği ucubeliği temsil eder duruma geldiler. Pistols "biz geleceğiz, sizin geleceğiniz" derken kafadan sallamıyordu. Bir rock grubuyla ilgili iki ayrı belgesel çekmek saçma bir düşünce temelde ve bunu Pistols dışında kimse için düşünmezdim. Ama Sex Pistols, bir rock grubundan çok daha fazlası. Onlardan beri hiç kimse bu kadar aşırı ve güçlü bir dışavurumla çıkmadı ortaya –belki hiphop'un ilk dönemleri hariç. Bugün Sex Pistols'ın kim olduğunu bilmeyen bir kuşak var. Bunların bir kurgu olduğunu ve Pistols üyelerinin birer oyuncu olduğunu sanan gençlerle karşılaştık. O yüzden, Sex Pistols'ın bireysellik ve varolan her şeyi sorgulama mesajı, bugün her zamankinden daha önemli. İnsanların düşünmemesi için gereken her şey yapılıyor bugün.

Neredeyse "Biri Bizi Gözetliyor" dünyasında yaşıyoruz. Sex Pistols'ın dünyayı sorgulayan feryadı, öfkesi ve uluması her zaman olduğundan çok daha önemli.

Sex Pistols hikâyesini niye belgesel formatta anlatmayı seçtiniz?

Çünkü olup biteni doğrudan o grupta bulunmanın tecrübesiyle anlatmaktı niyetim. Bu ağır bir tecrübe. Sid buradan çıkmayı başaramadı. Diğerlerinin de ağır yaralarla çıktığını söyleyebilirim. Bunu göstermenin tek yolu kurgu değil, belgeseldi. Sonuçta Sex Pistols hikâyesi, insanî bir hikâye.

"The Filth and The Fury"de Sex Pistols'ın algılanış farkını vurgulamak için İngiltere ve ABD'yi karşılaştırıyorsunuz. John Lydon, 1978'de Amerika turnesine çıktıklarında Amerika'dan bihaber olduğunu itiraf ediyor filmde. Temel tezlerinizden biri de Sex Pistols'ın bir İngiliz vakası olduğu...

Evet, o zamanın İngiliz gençleri, örneğin Amerika'daki yaşıtlarından çok daha aşırı. '60'ların ve '70'lerin refahı İngiltere'de gözle görülür bir etki bırakmadı çünkü. Şartlar çok daha ağırdı ve sonuçta gençlerin öfkesi otoriteyle hesaplaşma noktasına kadar gitti. Bu da Sex Pistols'ı doğurdu. Pistols Amerika'ya gittiğinde bu aşırılık yanlış yorumlandı. Ancak on yıl sonra grunge Amerika'da sahne aldığında, Amerikan gençliğinin sorunları samimi bir şekilde tartışılmaya başlandı. Orta sınıf Amerikan banliyösünde büyümenin tecrübesi farklıydı ve Sex Pistols ancak o zaman doğru anlaşılma noktasına gelebildi. Kurt Cobain gibi insanlar bu sorunları Amerika bağlamında haykırdılar. "American Beauty" filminde anlatılan halet-i ruhiye aslında yirmi yıl öncesine aitti, ama Hollywood ancak o zaman bu pencereden bakabildi.

Greil Marcus, Sex Pistols'ın eski akorlarla yeni bir kültür yarattığını söylüyor. Malcolm McLaren da Sex Pistols'ı daha geniş bir sanat tarihi bağlamına yerleştiriyor, punk kültürüyle sitüasyonistler arasında paralellikler kuruyor.

Karşı olduğum nokta, Sex Pistols'ın başı ve sonu olan tek bir hareket olarak görülmesi ve Avrupa sanat ve politika hareketlerinin bir şekilde Sex Pistols vakasına sızdığına inanılması. Punk'lar gayet hazırlıklıydı ve kendi anarşilerini ve öfkelerini iyi biliyorlardı. Bunları nasıl dışavuracaklarına dair orta sınıf sanat öğrencilerinin fikirlerine ihtiyaçları yoktu. Sex Pistols'ın aşırı entelektüalize edilmesine karşıyım.

Filmlerinizde Sex Pistols'ın McLaren'in manipülasyonunun bir ürünü olduğu fikriyle bunun tam tersi birlikte yansıtılıyor. Bunlardan doğrusu hangisi?

Bence Sex Pistols farklı yerlerden bakılabilecek bir grup. Ne ilk ne de ikinci film bir bütünü yansıtıyor. Olay her ikisinden de daha büyük.

Sex Pistols hikâyesinin sonuçta "insanî" bir hikâye olduğunu söylüyorsunuz. Ama punk'ın, Batı hümanizmine karşı çıkma noktasında neredeyse antihümanist bir aşırılığı olduğu düşünüldüğünde bu durum ironik kalmıyor mu?

Evet, punk davranış ve tavır olarak geleneksel bakış açılarını aşırı bir şekilde tehdit ederek ortaya çıktı. "The Filth and The Fury"nin sonunda ağlayan insanlar gördüm. Bu herhalde beklenecek en son şeydi: Birilerinin Sex Pistols için ağlaması... Ama gerçek şu ki, onlar da insandı. Özellikle Sid ve John'un ilişkisi çok duygusaldır, çünkü ikisi çok iyi dosttu.

Ne kadar eleştirel olursa olsun, Sex Pistols sonuçta oyunu kurallarına göre oynadı, şöhret oldu ve sistemin çalıştığını kanıtladı. O reddettikleri başarının bir örneğine dönüştüler. Doğru değil mi?

Evet, hikâyenin tamamına baktığınızda yenilginin her boyutu var. Sex Pistols'ın önayak olduğu her şey, sokaktaki her değişim, anında şirketleştirildi ve tekrar satılır hale getirildi. Bu sistem o kadar açgözlü ki, bir grubun çıkıp bunu tek başına alaşağı edeceğini düşünmek saflık olurdu. Ama bugün bakıldığında sistem o yıllara göre çok daha hırslı, ortaya çıkan her şeyi anında emiyor. Internet, işleri daha da içinden çıkılmaz hale getirdi hız açısından. Pistols'ın açtığı yoldan yürüyüp gençlerle doğrudan konuşmak eskisinden çok daha zor. Neredeyse "Biri Bizi Gözetliyor" dünyası içinde yaşıyoruz. Sex Pistols'ın dünyayı sorgulayan feryadı, öfkesi ve uluması her zaman olduğundan çok daha önemli.

"The Filth and The Fury", Sex Pistols'ı Shakespeare'e kadar geri giden bir tarihin içinde gösteriyor.

Geçmişin önemsiz olduğunu düşünmedim hiç. Punk'ın bütün enerjisi geçmişe başkaldırmak. Bu açıdan geçmiş önemli. Fakat filmde rock'n'roll tarihinin de ardına uzanan geçmişin belli yönlerinin Sex Pistols psikolojisi üzerinde önemli olduğunu göstermeye çalıştım. İçine battıkları tüm müzikal ve vodvil geleneği... Kendilerinden sonra çıkan punk taklidi diğer gruplardan farklı olarak, Pistols'ta bir kara mizah mevcuttur. Bunu yansıtmaya çalıştım.

Sex Pistols'ın kariyeri boyunca skandal ve sansasyon grubun önemli bir parçasıydı. Yaptıkları işin organik bir boyutuydu sanki. Ama bir yandan da grubun asıl sanatını gizleyen bir ögeydi...

Skandal elbette plak satışlarını artırdı. Yine de Pistols o zamanlar hiç de büyük satışlar yapmadı. En iyi satan plakları, Sid'in "Something Else" versiyonuydu... Fakat bu karmaşık bir soru. Sansasyon, önleyebildikleri bir şey değildi, çünkü ekip olarak davranış biçimleri buna fazlaca müsaitti. Adım attıkları her yerde sansasyon onlarla birlikte geliyordu. Grubu bitiren faktörlerden biri de buydu. John da grubun sona ermesinin "doğru" olduğunu söylüyor. Müzik enerjinin asıl kaynağı olmaktan çıktığında, susuz yaşamak gibi bir şeye dönüştü olay. Eninde sonunda bitmesi gerekiyordu.

Günümüzde punk'a yaklaşacak bir hareket görebiliyor musunuz?

Dans müziğinin bazı alanlarında punk'ı andıran bir enerji var, ama yeterince kafa açıcı mı diye sorarsan... O hale getirilebilir. Fakat günümüzde aklına gelen bir fikrin ertesi gün internette sana tekrar satıldığını görüyorsun, bu da durumu içinden çıkılmaz kılıyor. Bugün yeraltı, çok daha derin kazmak zorunda.

Çeviren: **Ogan Güner**

The Slits

Gözden ırak olan gönülden de ırak olur sanmayın. 70'lerin ikinci yarısında bir görünüp yok olsalar da, izleri baki kaldı. Don Letts'in "Punk Tavrı" filminde bir kez daha görüldüğü üzre The Slits'in müstesna ve öncü bir rolü var. Punk tarihine feminist bir aydınlık kattılar, kapılarını dünya müziğine ardına kadar açık tuttular... Uzun bir aradan sonra 2006'da "Revenge Of The Killer Slits" EP'sini yayınlayan gruptan Ari Up, Punk77 web sitesinin sayfalarından sesleniyor...

PORNOGRAFİNİN TAM TERSİ

Ari Up: *(yanına gelen bir genç kızla konuştuktan sonra)* Düşünebiliyor musun, bu kız daha 14 yaşında ve ne kadar olgun görünüyor, 18 yaşındaymış gibi konuşuyor.

Sen de 14 yaşındayken The Slits grubundaydın ama...

Evet ama, ben yetişkin gibi davranmaya çalışmıyordum. Maddelere takılmıyordum, seks yapmıyordum, bir bakireydim daha. Şimdiki kızların seks hayatı var, çok zekiler, madde takılıyorlar ve üzerlerinde yetişkin olmaları için büyük bir baskı var. Ben hiç olgunlaşmak istemedim. Ben eğlenmek istiyordum. Galiba hep biraz çocuksu biri oldum...

Yeni gördüğün şeylere açık olmak anlamında mı?

Evet. Her zaman açık olmak, öğrenmek istiyordum. 14 yaşımdayken müziğe odaklanmıştım. Herkes aslında işimizin gücümüzün "sex, drugs & rock'n'roll" olduğunu zannediyordu, ama gerçekten de saf zamanlardı. Çevremizdeki oğlanlar arkadaşlarımızdı. The Clash ya da Sex Pistols'dakiler bana hiç asılmadı mesela.

Punk'ın en güzel taraflarından biri, kızları belli bir güzellik kalıbına uymaya zorlamamasıydı, başlı başına bu bile özgürleştirici bir şeydi...

Bir sürü Amerikalı kızla tanıştım, Amerika'da o zamanlar The Slits'den çok etkilenmişler. Şimdi gelip "sizi çok özlüyoruz, sizin gibi kadınlara ihtiyacımız var" diyorlar. Her gün Britney Spears gibi kadınların bombardımanına uğruyorlar.

Sence müzikte kadın cinselliğinin ön plana çıkarılması açısından bir gerileme yaşandı mı?

Bir açıdan evet, ama çeşitli ifade alanlarında kazanımları da var. Daha önce hiç olmayan biçimlerde kadınlıklarını yaşayan çılgın insanlar çıkmıştı ortaya, biraz da o sayede şimdi çeşitli kız grupları var, başka ifade yolları bulan kadınlar var. Ama bu tekno çağı, bilgisayar çağı yüzünden endüstri tuhaf bir hale geldi şimdilerde. Bilgisayar müziğinden pek hoşlanmıyorum. Şahsen bir hiphop fanatiğiyim, Jamaika'daki dans müziği de bilgisayar ortamında yaratıldı, çok da seviyorum, ama genel zihniyet sorunlu bence.

The Slits'e rock tarihinde yeterince değinilmediğini düşünüyor musun?

Pek çok şekilde görmezden gelindik, bir tür kayıp halka gibiyiz. Punk'taki, müzikteki bütün kadınlar için de geçerli bu kayıplık durumu. Ayrıca biz reggae'ye de çok yakındık, dünya müziğine, Afrika cazına, başka kültürlerden gelen her şeye... Kadınlığımızı yaşarken de, çokkültürlülüğe bakarken de çok açıktık. Bu bağlantı kesildi maalesef. Punk'la, The Slits'le aynı zamanlarda reggae de kaybolmaya yüz tuttu, şimdi insanlar reggae'yi Bob Marley'den ibaret sanıyor. '80'lerde uyarmıştım insanları. The Slits'i seven pek çok kızda bir Madonna takıntısı başlamıştı. "Madonna'dan öyle bir şey çıkacak ki, pek de hoşlanmayacaksınız" demiştim. Şimdi Britney gibi kızlar Madonna'yı ilahe gibi görüyor. Madonna gibi olmanın cinselliklerini özgürce, isyankârca yaşamak, kendilerini ifade etmek olduğunu zannediyorlar. Madonna bana fazla düzgün geliyor, sanki her şeyin kontrolü altında olması lâzım, hiç rahatlayamıyor. Bu başarı için büyük bir bedel ödedi. O kadar da eğlenceli görünmüyor. Madonna'yı bu kadar yücelten genç kızların bir süre Jamaika'da yaşamaları lâzım. O zaman cinsel özgürlüğün ve isyanın ne demek olduğunu anlarlar.

Jamaika'da yaşamak sana neler kattı?

Jamaika'ya ilk olarak The Slits dağıldıktan hemen sonra gittim. Reggae benim üzerimde hep etkili oldu, yaptığımız her şeyde de belirgindir. Doğrudan reggae duymasanız bile, bir yerlerde gizlidir. Jamaika'ya taşınmak benim için doğal bir geçiş gibiydi. The Slits'den ve New Age Steppers'da (şarkıcılık yaptığı reggae projesi) çaldıktan sonraki man-

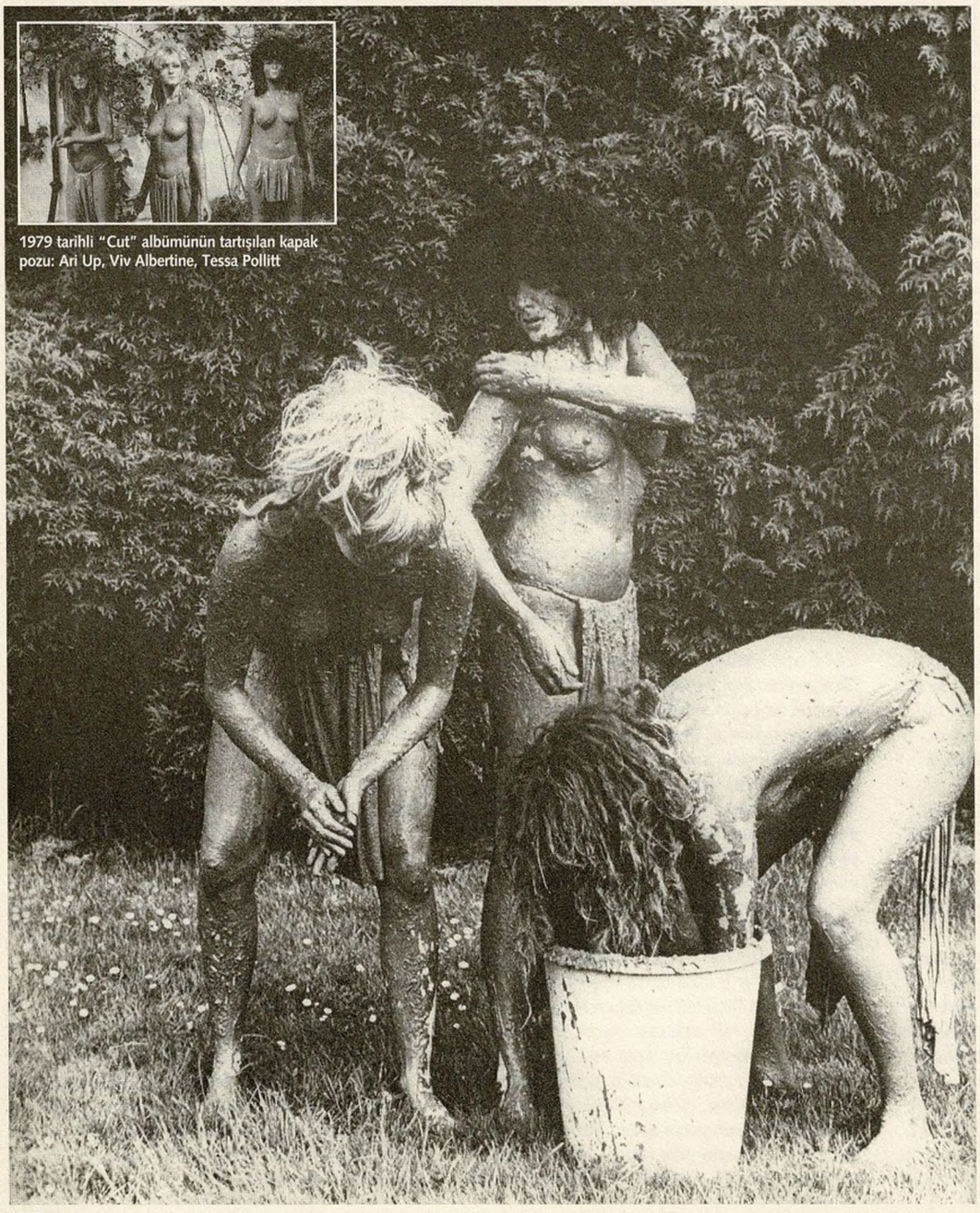

1979 tarihli "Cut" albümünün tartışılan kapak pozu: Ari Up, Viv Albertine, Tessa Pollitt

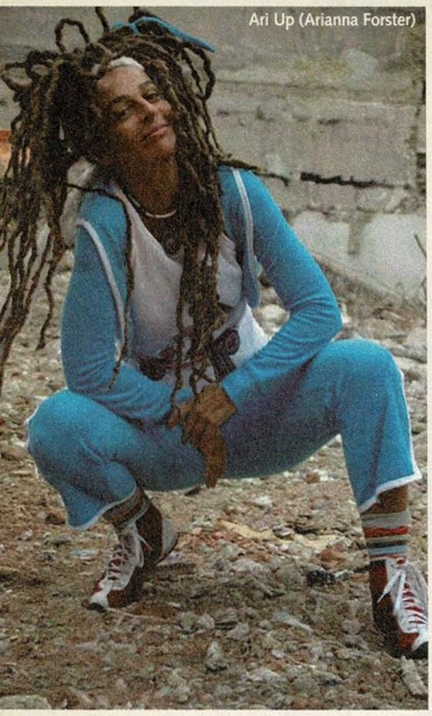
Ari Up (Arianna Forster)

tıklı bir adımdı. İnsanlar başta "bu çılgın punk kıyafetleri orada nasıl giyersin" diyordu. Halbuki ne kadar rezil giyinsem, o kadar kabul görüyordum, özellikle de '90'larda, kulüp müziği patladığında. Sırf kılık-kıyafet işinde bile bir devrim sayılabilirdi o dönem.

"Cut" albümünüzün kapağı bugün ikonik bir imge haline geldi. Pişman mısınız, yoksa gurur mu duyuyorsunuz?

Albüm kapağını birçok insan sorunlu buluyor. Bir sürü kadın hakları savunucusu bile kapağı incitici buldu, kadın bedenini öne çıkarıyormuş da, falan filan. Ama pornografi değil, tam tersi söz konusu orada: Bedenle doğal bir ilişkiye girmek, bedenin doğal halini göstermek... Niye insanlar böyle bir cinselliği anlamakta zorlanıyor ki? Özellikle Amerikalılar pornografiyle normal cinsellik durumunu birbirinden ayırmakta güçlük çekiyor. Avrupa'da hiç böyle bir tabu yoktu eskiden, Alman kadınlar çimlere çıplak yatıp güneşlenirdi, kimse de dönüp bakmazdı. Şimdi niye bu Amerikan hallerine ayak uyduruyorlar, anlayamıyorum...

The Slits zamanı akranınız erkeklerle ilişkiniz nasıldı, The Clash'le, Sex Pistols'la?

Pratik olarak da bizim için önemliydiler, çünkü enstrüman çalmayı onlar öğretiyordu. Ayrıca, biz ayakta kalabildik, çünkü onlar sayesinde bizi destekleyen geniş bir çevre vardı. İstediğimizi yapabilecek durumdaydık, oğlanlar hemen savunmaya çekilmezdi, durumdan fayda çıkarmaya da çalışmazlardı. Zaten o isimlerine rağmen, Sex Pistols'cılar bile aslında seksten uzak insanlardı. John (Lydon) sonradan benim üvey babam oldu, beni hep korumaya çalışırdı. Kendi çevremizde çok güvendeydik. Ama gayet düzgün kılıklı bir adam tarafından bıçaklandım mesela, sırf tipim, kılık-kıyafetim yüzünden. John Travolta kılıklı biriydi. Zamanımızın otuz yıl ilerisinde gibi görünüyorduk, '90'ların sonlarına kadar kadınlar öyle giyinmediler. Tavrımız, düşüncelerimiz de yüksek bir enerjiyle doluydu. Bu da herhalde tehditkâr geliyordu, biz sokakta yürürken tehdit gibi algılıyorlardı. En kötüsü de pub'lara müdavim olan tiplerdi. Daha çocuk sayılırdık, ama insanlar cadı avına çıkmış gibiydi. Genç kızların öyle giyinmesine, öyle düşünmesine tahammül edemiyorlardı, bizi bir kazığa bağlayıp yakmak istiyorlardı, Ortaçağ gibiydi. Polis de en önde olurdu hep, ateşi ilk yakan olmak için. Bize cehennem hayatı yaşatıyorlardı...

Fikrisabit haline gelmiş bir punk sound'u var, sanki illâ çiğ, ham bir müzik olmak zorundaymış gibi. Bence punk, ne yapmak istiyorsan onu yapma özgürlüğüdür.

"Cut"ın kaydından biraz daha önce yaptığınız bir John Peel kaydı var, orada çok ham, sert bir müzik yapıyorsunuz. Bazı insanlar sizin o halinizi seviyor, "Cut"ı steril buluyorlar. Ne değişti de müziğinizde bu farklılık oldu? Müziğe daha çok mu hâkim oldunuz, yoksa prodüktör farkı mı?

Evet, belki de John Peel'dan kaynaklanan böyle bir durum var. Sağolsun, hiç çalamadığımızı herkese anlatmış olabilir. O kayıtları dinleyince bana şahane geliyorlar şimdi, bir tür Japon punk çizgi filmi müziği gibi. Ama o çaldıklarımızdan da sıkılmıştık o zamanlar, kimse de zaten o halimizle bize plak yapmak istemiyordu. Hep aynı şeyi yapan bir sürü grup var, Buzzcocks mesela. En sevdiğim punk grubudur kendileri, ama işte, aynı şeylere çakılıp kaldılar. Benim için punk, öyle bir şey değil. Bence punk, ne yapmak istiyorsan onu yapma özgürlüğüdür. Bizim de bir değişime ihtiyacımız vardı. "Cut" da sonuçta cilalı, ticarî bir albüm değil. Ama biraz da o sound yüzünden gözardı ediliyoruz aslında, bir sürü insan "o müzik punk değil" diyor. Birçok insanın kafasında fikrisabit haline gelmiş bir punk sound'u var, sanki illâ çiğ, ham bir müzik olmak zorundaymış gibi...

Çeviren: ***Merve Erol***

1977

Mazisi henüz birkaç senelik İkiz Kuleler hakkında Milliyet gazetesinden faydalı bilgiler... Yüksekliği: 345 metre (Beyazıt Kulesi'nin dört katı). Asansör: Zirveden 58 saniyede iniyor (400 m. engelli Türkiye rekoru 52.9 saniye). Lokantası: Günde 30 bin kişiye yemek servisi yapabilecek güçte (Tunceli ilinin merkez nüfusu 30 bin kişi)... Kuleler 11 Eylül 2001 saldırısında yıkıldı, üç bine yakın insan hayatını kaybetti.

Dünya Ticaret Merkezi'nde (WTC) 50 bin görevli var. Bunlara hergün 80 bin konuk gelir...

BİRKAÇ RAKAM

New York'a tepeden bakıyor

BİR KAÇ BOYUT

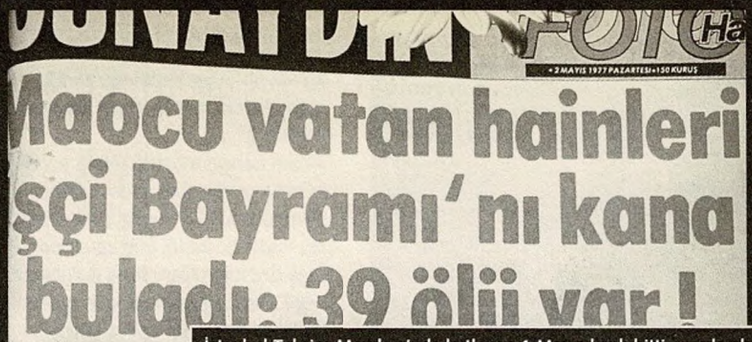

• 2 MAYIS 1977 PAZARTESİ • 150 KURUŞ

Maocu vatan hainleri İşçi Bayramı'nı kana buladı: 39 ölü var!

İstanbul Taksim Meydanı'nda kutlanan 1 Mayıs kanlı bitti, vurularak veya çıkan panikte ezilerek, toplam 34 kişi can verdi. Intercontinental Oteli'nden (bugünkü The Marmara) ve Sular İdaresi'nden halkın üstüne ateş açanların kim oldukları devlet güçleri tarafından hiçbir zaman sorgulanmadı. İlk günlerde sağ basın, katliamın faturasını, aralarında çekişme olan sol gruplara çıkarmaya kalkışmıştı...

Türkiye'de ilk defa hazırlanan Altın Süzme Çay adındaki Avrupai poşet çaylar yakında piyasaya çıkıyor!.. Çay tiryakileri için özel olarak paketlenen çay, çok kısa sürede kolayca hazırlanıyor! Bir çay bardağı sıcak suya poşetin atılmasıyla içime hazır hale gelen çayın durdukça demi artıyor!..

"Poşet" çaylar piyasaya çıkıyor

Türkiye'de ilk defa hazırlanan Altın Süzme Çay adındaki Avrupai poşet çaylar yakında piyasaya çıkıyor. Türkiye Çay Kurumu tarafından piyasaya çıkarılacak olan ve benüz ambalajları hazırlanan poşet çayların piyasada bulunan diğer çaylardan daha üstün kaliteli olacağı belirtiliyor. Henüz fiyatı saptanamayan Altın Süzme Çay'ın bir kutusunda 2.25 gramlık 25 poşet bulunuyor. Poşetlerin bir tanesinden iki-üç bardak çay elde ediliyor. Çayın hazırlanışında süzgeç kullanılma-

Elvis Presley, elinde gitarıyla ilk kez Amerikan televizyonuna çıktığında yürü ve belinin üst kısmı gösterildi. Ünlü şarkıcının seks dolu h gösterilmesi uygun bulunmamıştı. Presley müzikal birçok filmde de

Müziğe seksi getiren adam

1956 yılının bir pazar gecesiydi. | nı sallamaya başladığı anda, etraf hiçbirine benzerdi. Çılgınca bağıran, üst-

Elvis Presley 16 Ağustos 1977'de hayatını kaybetti... Bir gazeteden: "Anneler babalar ondan nefret ediyor, bu ise gençlerin onu daha çok sevmesine yol açıyordu. Siyah saçları, dolgun dudakları, daracık pantolonlarıyla Presley çokları için bir seks ilâhıydı. Elvis'in konserlerinde polis birlikleri her an bir olay çıkmasın diye hazır bekletilir, bayılan kadınları hastaneye götürmek için hemşireler getirtilirdi..."

Halk Gazetesi

KURUCUSU: ALİ NACİ KARACAN

YIL: 27, SAYI: 10543 — 12 SAYFA 150 KURUŞ

12 MART 1971

Aşk Başkadır

CGP, bu kez sosyal amaçlı

Ülkücüler Kadıköy iskele meydanında sol gazete ve kitapları yaktılar

İstanbul'da 2, Gaziantep'te 1 öğrenci öldürüldü

ÜNİVERSİTE OLAYI: MART AYI 9 ÖLÜ 123 YARALI; TOPLAM 30 ÖLÜ 466 YARALI

Edirne'deki öğrenci çatışmasında ise kendine

'77'nin ocak ayında, İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nden yapılan açıklamada, İstanbul genelinde son bir yıl içinde 510 öğrenci olayının meydana geldiği, bu olaylarda 13 öğrencinin öldüğü, 254 öğrencinin yaralandığı bildirildi... Basında çıkan haberler "karşıt görüşlü öğrenciler arasında çıkan çatışma" kalıbını kullanadursun, baskıcı devlet mekanizması ve tırmanan ülkücü şiddet, ideolojik tartışma yollarını tıkayarak, karşıtına da kendi dilini dayatıyordu...

Pele, Yasin'in omuzlarında

Bir devrin büyük futbolcusu Pele futbola veda etti. Cosmos

Pele, jübilesini Cosmos-Santos maçında, birer devre her iki takımının da formasını giyerek yaptı. Brezilyalı efsane, Ertegün'lerin Cosmos'unda '75-'77 yılları arası top koşturdu.

Pinochet: «Şili sekiz yıl sonra sivil yönetime geçilecek»

Şili cuntasının başı General

Diktatör Pinochet, Şili'de '73-'90 arası iktidardı. Üç binden fazla insanın ölümünden, on binlercesinin sürgününden sorumlu. 10 Aralık 2006'da, yargılanmadan, hesap vermeden mezara girmesi Şililileri sevindirmedi. Sıra bizim Pinoşettin'de.

Nükhet Duru ve Ali Poyrazoğlu, komünizm propagandası iddiasıyla 7 saat gözaltına alındılar

NAMIK KOÇAK

SES sanatçısı Nükhet Duru, tiyatro oyuncuları Ali Poyrazoğlu, Korhan Abay ile şarkı sözü yazarı Mehmet Teoman çalıştıkları gece kulübündeki gösterilerinde, "Komünizm propagandası yaptıkları iddiasıyla" gözaltına alınmışlardır. Programlarından sonra 7 saat Emniyet Müdürlüğünde tutulan sanatçılar gerekli soruşturmadan sonra serbest bırakılmışlardır.

Pangaltı'da bir kulüpte müzik, dans, slayt ve tiyatroyu birleştirerek bir kabare gösterisi yapan Nükhet Duru, Ali Poyrazoğlu ve Korhan Abay'ın, gösteriler sırasında şarkı ve slaytlarla komünizm propagandası yaptıkları ihbar edilmiştir. Emniyet Müdürlüğüne yapılan ihbarda komünizmi övücü şarkı söylendiği, projeksiyonla Stalin'in resimlerinin gösterildiği bildirilmiştir.

İhbara neden olan, "Harp ve Sulh" adlı şarkının sözleri şöyledir:

Devamını S.14 S.1'de

Gözaltına alınıp serbest bırakılanlar (soldan sağa), Korhan Abay, Ali Poyrazoğlu, Nukhet Duru ve Mehmet Teoman... (İLHAN BAŞTAN)

"Bombalar düşmesin gül bahçelerine / Nefreti sokmayın insan sevgimize..." Nükhet Duru'nun kabare gösterisinde okunan "Harp ve Sulh" şarkısı "komünizm propagandası" içeriyormuş. Üstüne üstlük bir de perdede Stalin resimleri gösterilmiyor muymuş!.. Duru'yla birlikte sahne arkadaşları Ali Poyrazoğlu ile Korhan Abay ve söz yazarı Mehmet Teoman, gözaltına alınarak yedi saat sorgulanmış.

Mick Jagger, 1977 yazında, karısı Bianca'yla, Ahmet Ertegün'ün Bodrum'daki evinde kısa bir tatil yaptı. Elvis'in ölüm haberini de TRT'den aldı. Ayla Algan, o günlerde Ertegün'ün evini ziyaret ederek anılarını Hey'e aktardı: Mick Jagger bir lokantada Zeki Müren'li bir masada bulunmuş ve Müren'den "Madem derdimi sordun dinlemeye mecbursun" şarkısını zevkle dinlemiş...

Erkan Öz

Tatilini

MICK JAGGER ile (hey için) AYLA ALGAN

İşte o anda Mick yalınayak bir şekilde blue-jean pantolon ve smokin ceketi ile karşı hıverdim. Bir haftalık ilişkimiz süresince de dense o beyaz smokin üzerinden hiç çıkarmadı.

Mick yanıma oturmaz bağırdı: "Ayla c in Sopot... Ayla cha Sopot." Şaşırma sıras di... Evet biz Avrupal şarkılarını duyuyor, ök rüyorduk. Peki o bey

Punk'ın yükseldiği 1977 yılında Türkiye'de ve dünyada neler oldu? Çatışmalar, kavgalar, hükümetler, örgütler, yasalar, kasalar, ölenler, kalanlar... Yazıyor, yazıyoor, yarınki gaste yazıyoooor...

SHAKIRA, FIONA APPLE, CHRIS MARTIN, MARIA CALLAS, ELVIS, CHARLIE CHAPLIN

OCAK Ülke 31 Mart 1975'ten beri Milliyetçi Cephe (MC) hükümetiyle yönetiliyor: Demirel'in başbakanlığında AP-MSP-MHP-CGP koalisyonu... Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattı faaliyete geçti... Televizyon (TRT) yayınlarının süresi haftada 65 saate çıkarıldı... Demokrat Jimmy Carter, ABD başkanlığını Gerald Ford'dan devraldı ve daha ilk gününde, Vietnam savaşından kaçan askerleri affettiğini açıkladı... En popüler isim Kunta Kinte: ABD televizyonlarında dizi film "Kökler" fırtınası... Anais Nin öldü...

ŞUBAT Ankara'da ODTÜ ve Siyasal Bilgiler can güvenliği olmadığı gerekçesiyle kapalı... İstanbul'da onbinlerce kadının katıldığı "Evlat acısına son" yürüyüşü... THY grevi... DİSK'in kuruluşunun onuncu yıldönümü... SSCB'nin Soyuz 24'ü uzayda... Fleetwood Mac'in "Rumours" albümü piyasada... Shakira doğdu....

MART MC'nin dokuzuncu devalüasyonu: 1 ABD doları, 17 lira 85 kuruş... Bükreş'te deprem, 1500 ölü... 1976'da Mao'nun eşi Çiang Çing'in önderliğindeki Dörtlü Çete'nin tutuklanmasıyla yeni döneme giren Çin'de kültürel açılımlar: Beethoven yasak listesinden çıkarıldı... Chris Martin doğdu... Mısır'ın Elvis'i Abdül Halim Hafız 48 yaşında öldü...

NİSAN 5 Haziran için erken seçim kararı alan TBMM'de en fazla sandalyeye sahip CHP'nin lideri Ecevit'e, Niksar ve Erzincan'da MHP ve AP'lilerce saldırılar... Avrupa şehirlerindeki İranlı öğrencilerden Şah karşıtı gösteriler... The Clash'in ilk albümü yayınlandı... Marx Biraderler'den Gummo Marx öldü...

MAYIS İstanbul, Taksim'de kanlı 1 Mayıs... Sirkeci Garı ve Yeşilköy Havaalanı'nda Ermeni terör örgütü 28 Mayıs'ın üstlendiği bombalama eylemleri, 5 ölü... Türkiye'nin katılmadığı Eurovision'u Fransız Marie Myriam kazandı... "Uçan Adam" namıyla maruf George Willig, New York'taki İkiz Kuleler'den birine tırmandı... Joan Crawford 72 yaşında öldü...

HAZİRAN Başbakan Demirel, Ecevit'e gönderdiği gizli bir mektupta, "istihbarat örgütlerinin, Ecevit'e, Taksim Alanı'nda yapılacak mitingte suikast düzenleneceği" haberini aldıklarını bildirdi. Ecevit, radyoda bu mektubu açıkladı ve mitinge gideceğini söyledi. 3 Haziran'daki miting olaysız geçti... 5 Haziran genel seçimlerinde CHP 213, AP 189, MSP 24, MHP 16 milletvekilliği kazandı... Güvenoyu alamayan Ecevit hükümetinin Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur, "gençlik kampları" adı altında faaliyet gösteren MHP komando kamplarını kapattı... Vatikan Büyükelçisi Taha Carım, Roma'da Ermeni terör örgütünce öldürüldü... İlk Apple II bilgisayarları ABD'de satışta....İngiltere'de Kraliçe 2. Elizabeth'in tahta çıkışının 25. yılı kutlamaları ve protestolar... ABD'de eşcinsellerin yasal kazanımlarına karşı Miami'de referandum düzenlendi ve muhafazakâr örgütlerin bu girişimi, ülkede eşcinsellere olan tepkiyi ve şiddeti azdırdı... İspanya'da 1975'te Franco'nun ölümüyle sona eren diktatörlük rejiminden sonra ilk demokratik seçimler ve sosyalistlerin iktidarı... Kanye West doğdu...

TEMMUZ İkinci MC hükümeti... Demirel. "iktidarı, MSP ve MHP ile birleşip sola teslim etmemeyi başardık" dedi... Çeşme'deki Büyük Otel'de bir garsonun Yahya Demirel'e "Suntalardan ne haber?" demesi üzerine kavga çıktı, garson Yahya Demirel'i bıçakladıktan sonra dövüldü... Altın Portakal Süreyya Duru'nun yönettiği "Kara Çarşaflı Gelin"e... Pakistan'da sünni muhalefetin güdümündeki askeri darbe sonucu Zülfikar Ali Bhutto devrildi ve devlet başkanlığına general Ziya ül-Hak getirildi... Liv Tyler ve M.I.A. doğdu...

AĞUSTOS Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na, Ege Ordu Komutanı Orgeneral Kenan Evren getirildi... Filtreli sigara sıkıntısı şiddetle sürerken Tekel ürünlerine yüzde 60-100 oranında zam, küçük Yeni Rakı 40 lira... Boğaziçi Köprüsü'ne zam, otomobil geçişi 20 lira... Yurt çapında elektrik kısıntısı had safhada, İstanbul'da kısıntı 5 saate çıktı... ABD'de Voyager 2, uzaya gönderildi Elvis Presley 42 yaşında öldü... Marx Biraderlerden Groucho Marx (bizde tanınan ismiyle Arşak Palabıyıkyan) 87 yaşında öldü...

EYLÜL Dolar 19.25 lira... Libya petrol sevkiyatını durdurunca, 1976'daki gibi büyük benzin sıkıntısı baş gösterdi... TCDD'de işçilerin grev, işverenin lokavt kararı... ABD'de Commodore PET bilgisayarları satışa çıktı... Güney Afrika Cumhuriyeti'nde polis, Steve Biko'yu işkenceyle öldürdü... Fransa'da son infaz: Tunuslu Hamida Djandoubi giyotinle idam edildi... Soğuk Savaş'ta sıcak adım: Nükleer güç üreten 15 ülke (ABD ve SSCB dahil), bu gücün kullanımına sınırlamalar getiren bir pakt imzaladı... Ludacris, Fiona Apple doğdu... Maria Callas 54, Marc Bolan 30 yaşında öldü...

EKİM Kahve sıkıntısı nedeniyle satışların durdurulması üzerine Tekel Bakanının açıklaması: "Kahve keyif maddesidir. Günde üç yerine bir kahve için"... Kaptan Jacques Cousteau, Calypso adlı gemisiyle İstanbul'a geldi... Mogadişu baskını: Almanya'da hapiste bulunan Kızıl Ordu Fraksiyonu mensuplarının serbest bırakılması talebiyle Lufthansa uçağını kaçıran dört Filistinli gerilladan üçü, bir Alman antiterör timi tarafından Somali'de öldürüldü... Sex Pistols'ın "Never Mind The Bollocks" albümü yayınlandı... Tarihçi İsmail Hakkı Uzunçarşılı 89 yaşında, Bing Crosby 74 yaşında öldü... Üç Lynyrd Skynyrd üyesi uçak kazasında hayatını kaybetti...

KASIM Financial Times'daki bir makaleden: "Türkiye iflas etmiş bir ülkedir"... İslamcı örgütlerin laikliği protesto etmek için tiyatroları bombaladığı Mısır'da, devlet başkanı Enver Sedat, İsrail'e resmi ziyaret yapan ilk Arap lider oldu... Atina'da 38 kişinin ölümüne neden olan büyük fırtına... Londra-New York arası düzenli Concorde uçuşları başladı...

ARALIK Yerel seçimler yapıldı. 67 ilin, 42'sini alan CHP oy oranını da yüzde 42'ye yükseltmiş oldu... Yerel seçimlere bağlı olarak ülke çapında yaşanan çatışmalarda 13 kişi öldü... Seçim başarısızlığını müteakip AP'den ayrılan 11 milletvekilinin de desteğiyle İkinci MC hükümeti, gensoruyla düşürüldü... 1978'in ilk günlerinde kurulan Ecevit hükümetinde bu 11 milletvekilinin çoğu yer aldı... 1977 boyunca silahlı saldırı ve çatışmalar sonucu 157 kişinin öldüğü, 1667 kişinin yaralandığı açıklandı... Nobel edebiyat ödülünü İspanyo şair Vicente Aleixandre, Nobel barış ödülünü Uluslararası Af Örgütü kazandı... Charlie Chaplin 88 yaşında öldü....

ROLL DİSKO 30

UMURUMDA MI DÜNYA BALIKESİR BANDIRMA

1977 yılının Hey mecmualarının 45'lik listelerinden 30 şarkıyı ağımıza düşürdük...

Seyyal Taner Kalbimi Affettim > **Cem Karaca** Parka > **Boney M** Daddy Cool > **Jeanette** Porque Te Vas > **Graham Nash** Prison Song > **Bora Ayanoğlu** Rose-Marie > **Seçil Heper** Dost Bildiklerim > **Ajda Pekkan** Viens Dans Ma Vie > **Barış Manço** Nick The Chopper > **Rahmi Saltuk** Terketmedi Sevdan Beni > **Tanju Okan** Kemancı > **İzzet Altınmeşe** Maden Dağı > **Yıldıray Çınar** Bir Yiğit Gurbete Gitse > **İlhan İrem** Sensiz de Yaşanıyor > **Esin Engin** Gurur Duyarım > **Ferdi Tayfur** Derbeder > **Ünol Büyükgönenç** Yeni Bir Türkiye > **Alpay** Eylülde Gel > **Les Allumettes** Mustapha > **Smokie** I'll Meet You At Midnight > **Selda** Yuh Yuh > **Ömür Göksel** Umurumda mı Dünya > **Müslüm Gürses** İçiyorsam Sebebi Var > **Nükhet Duru** Cambaz > **Baccara** Yes Sir, I Can Boogie > **Edip Akbayram Dostlar** Aldırma Gönül > **Sezen Aksu** Kaç Yıl Geçti Aradan > **Yüksel Özkasap** Almanya'ya Mecbur Ettin > **Bülent Ersoy** Toprak Alsın Muradımı > **Kraftwerk** Radioactivity

"Dağların, rüzgarın, suyun,
yok ülkenin sürgün sesi"

Sâlâ

Mircan

ÖSS punk özel

her zaman her yerde

SAYISAL

1. **Aşağıdakilerden hangisi, ilk albümünü 1978'de yayınlayan** İngiliz punk topluluğu **999'ın (Nine nine nine) değildir?**
   a) Public Enemy No. 1 b) 13th Floor Madness
   c) 20 Years d) 7Twenty7

2. 1978'den itibaren **yayınlarında alıştıra alıştıra punk-rock'a yer vermeye başlayan, gitgide tümüyle bir** modern rock istasyonu **haline gelen California'daki KROQ-FM (Kay-Rock)** hangi frekansı **kullanır?**
   a) 96.2 b) 94.9 c) 106.7 d) 101.1

3. **Mick Jones'un bir** karaoke barda **Clash şarkısı "Should I Stay or Should I Go?"yu söylerken göründüğü film hangisidir?**
   a) Code 46 (Michael Winterbottom)
   b) 75 Degrees in July (Hyatt Bass)
   c) Buenos Aires 100 kilómetros (Pablo José Meza)
   d) Ocean's Eleven (Steven Soderbergh)

4. **Aşağıdaki** ilk dönem **punk 45'likleri arasında 2:10'luk süresiyle** en kısası **hangisidir?**
   a) Blitzkrieg Bop (Ramones)
   b) New Rose (Damned)
   c) Anarchy In The U.K. (Sex Pistols)
   d) Gary Gilmore's Eyes (The Adverts)

5. **Aşağıdaki** Boomtown Rats **şarkılarından hangisi, grubun 1977'de çıkan ilk 45'liğidir?**
   a) Lookin' After No.1 b) Mary Of The 4th Form
   c) Never In A Million Years d) Whitehall 1212

6. **Punk-rock'un** en uzun boylusu **Joey Ramone kaç metre kaç santimdir?**
   a) 1.92 b) 2.03 c) 1.96 d) 1.88

7. **New York'da, 1976'da, ilk sayfasındaki** "Marlon Brando - Esas Punk" **başlıklı yazıyla yayın hayatına atılan Punk isimli fanzin,** çizgi romancı John Holmstrom ve yazar Legs McNeil **ortaklığının ürünüydü. Uzun kesintinin ardından, bugünlerde kaldığı yerden devam etme kararı alan Punk, ilk dönemi boyunca** kaç sayı **yayınlanmıştı?**
   a) 71 b) 17 c) 06 d) 60

8. **Punk** yalnız Amerikalılara ve Britanyalılara **mahsus değil elbette. Bosna asıllı Amerikalı punk'çı Lene Lovich'in 1978 hiti** "Lucky Number"**ı, aşağıdaki punk'çılardan hangisi cover'lamıştı?**
   a) Nina Hagen (Almanya) b) Plastic Bertrand (Belçika)
   c) Alaska (İspanya) d) Little Bob (Fransa)

9. "One Hundred Punks" **şarkısı hangi punk grubunun?**
   a) Generation X b) Vibrators c) Dictators d) Avangers

10. Merriam-Webster sözlüğüne göre, **punk sözcüğünün, müzik türü punk-rock hariç,** kaç anlamı **vardır?**
    a) 3 b) 5 c) 8 d) Hiç

SÖZEL

1. **Babyshambles'ın** "Pentonville" **şarkısı, Pete Doherty'nin yattığı tarihi cezaevini anlatıyor. Aynı cezaevinde, tıpkı Doherty gibi** narkotik bir suçtan hüküm giyen **bir punk yıldızı, içerden anılarını '80 yılında** "Inside Information" **kitabında toplamıştı. Kim bu ünlü punk'çı?**
   a) Hugh Cornwell (Stranglers) b) T.V. Smith (Adverts)
   c) Penny Rimbaud (Crass) d) Wattie Buchan (Exploited)

2. **Sex Pistols'un** "God Save the Queen"ini **hangi grup cover'lamadı?**
   a) Anthrax b) Motörhead c) Manic Hispanic d) Offspring

3. Derek Jarman, **Kraliçe II. Elizabeth'in tahttaki 25. yılını bahane ederek, 1978'de,** "Jubilee" **(Kutlama) filmini çekti. Filmde Kraliçe I. Elizabeth, saray falcısından kendisine geleceği göstermesini rica eder. Falcının yardıma çağırdığı melek, onları geleceğin Londrasına taşır: Punk kız çeteleri sokaklarda cirit atmakta, polis cinayetler işlemektedir, Buckingam Sarayı bir kayıt stüdyosuna dönüştürülmüştür... Jarman bu filmde, Fatih Özgüven'in deyişiyle, "gelenekle anarşizmi, Shakespeare ile punk'ı özgürce karıştırır, barıştırır, Bakire Kraliçe ile lezbiyen kızları yan yana getirir". Aşağıdaki punk yıldızlarından** hangisi "Jubilee"de rol almamıştır?
   a) Adam Ant b) Wayne County c) Sylvain Sylvain d) Siouxsie Sioux

4. Hangisi **İrlanda'nın** Belfast **şehrinin ünlü punk grubudur?**
   a) Boomtown Rats b) Stiff Little Fingers c) X-Ray Spex d) Swell Maps

5. **2002'de 22 Aralık'ta kaybettiğimiz Joe Strummer'ın anısına, 2003 Şubat'ındaki** Grammy ödülleri töreninde **Clash'ın "London Calling"i hep beraber söylendi. Sahnede bu şarkıyı yorumlayanlar arasında hangisi yoktu?**
   a) Elvis Costello b) Tom Morello c) Bruce Springsteen d) Dave Grohl

6. **Robert De Niro'nun 1976'da** "Taksi Şoförü" **filminde canlandırdığı** Travis Bickle **karakteri, zamanın ruhuna uygun biçimde bir punk anti-kahramanı olarak algılanageldi, ismi şarkılarda da anıldı... Aşağıdakilerden** hangisinin sözleri **Travis Bickle'a atıfta bulunmaz?**
   a) Doin' The Things That We Want To (Lou Reed)
   b) Red Angel Dragnet (The Clash)
   c) High Plains Drifter (The Beastie Boys)
   d) This Is Not A Love Song (Public Image Ltd.)

7. "Yan dairemde punk grubu kurmasınlar!": **Geçmiş Roll'ların birindeki bu başlık, kiminle yaptığımız söyleşidendi?**
   a) Tuğrul Eryılmaz b) Oğuz Aral c) Orhan Pamuk d) Kutluğ Ataman

8. Hangi grubun **"Punk Rock" isminde bir albümü var?**
   a) Gun Club b) Mekons c) Minutemen d) Pere Ubu

9. **Richard Hell, 80'li yıllarda** hangi şarkıcıyla evliydi?
   a) Patty Smyth b) Patti Smith c) Patti LaBelle d) Patti Page

10. Kimin mezarında **"Teenage Kicks"in (Undertones) sözleri yazıyor?**
    a) John Peel b) Jeff Buckley c) Arif Mardin d) Lester Bangs

sayısal 6

sayısal 7

sözel 6

sözel 3

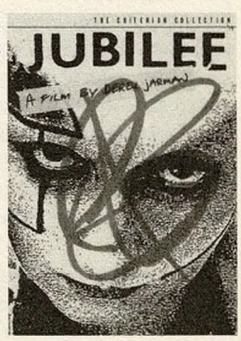

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU >> Sayısal: 1.d, 2.c, 3.a, 4.a, 5.a, 6.a, 7.b, 8.a, 9.a, 10.a Sözel: 1.a, 2.d, 3.c, 4.b, 5.b, 6.d, 7.b, 8.b, 9.a, 10.a

The A.Y.I.L.A.R.

"Alem Göt Olmuş", "Şanslıysan Yaşarsın", "Sokaklar Şahidim Olsun" gibi şarkılarını MySpace adresinden dinleyebileceğiniz The A.Y.I.L.A.R., İstanbul punk camiasının ön safında yer alan ekiplerden biri. Grubun "dövmeli"si Murat anlatıyor.

KAFAMDA HÂLÂ 'NİKÂH MASASI'

The A.Y.I.L.A.R. nasıl kuruldu?

Murat Yılmaz: Rashit'in eski davulcusu Gökhan ve Tampon'dan Özge'yle takılıyordum. Gitar çalıyordum, ama vokalle falan alakam yoktu. O gruptan hayır gelmedi. Bir şarkı yaptım, "Bugün Pazar" diye ve onu kaydettim.

"Ayı Siktim" diye anılıyor o şarkınız.

Evet! "Her yerde ayılar var / Bugün Pazar" diyor şarkı. Grubun adı da ondan dolayı Ayılar kaldı.

Müziğe heves etmen nasıl oldu?

İzmir Fen Lisesi'nde yatılı okumak zordu. Bari gitar çalayım dedim. Bir şey bilmiyordum. Athena falan çalıyordum. O zaman da gitarım olmamıştı, hâlâ da yok. Evde hep dört-beş gitar oluyor, ama hep başkalarının. İzmir'den İstanbul'a geldiğimde girdiğim ilk grup black metal grubuydu. Sonra herifler beni gruptan attılar; "sen punk'sın!" deyip. Saçım pembeydi, dövmeler falan. Ben de, uyuz olup punk grubu kurdum. Ben hiç siyah giymedim. Athena bizi etkiledi galiba. İnsanlar Athena sevmiyor, ama Gökhan arkadaşım benim. Kolluyor beni, halimi hatrımı soruyor. Pek destek olamıyorlar ama, irtibatı kesmiyorlar. Babylon'daki konserlerine 11 kişi içeri aldılar bizi.

Punk deyince akla ilk gelen gruplar, Sex Pistols ve The Clash. Onların müziği sana nasıl geliyor?

Dinlerim tabii. Clash'i çok seviyorum, reggae falan da yapıyorlar.

Ekşi Sözlük'te sizin için, "77 tarzı İngiliz punk akımını ülkemizde icra eden grup" yazmışlar. Ne diyorsunuz bu yoruma?

Biz yaptığımız müziği oi'ye daha yakın görüyoruz. Punk şarkılarımız da var. Sokaktaki tavrın önemli, saçının başının önemi yok. Yaptığın müzik bir şekilde dinlenebilsin yeter. Ben '80'lerden sonraki müziği biraz daha seviyorum, ama yaptığımız '77'nin müziğine benziyor. O dönemden bir tek Clash seviyorum. Sex Pistols, "sokağı yakalım yıkalım, dövelim" derken, bence sözleri havada kalıyordu. Clash'in sözleri çok oturaklı. Adam gerçekten bir işçiyi anlatıyor. Aman aman İngilizce bilmiyorum, ama Clash'in yaptığı müzik kesinlikle elle tutuluyor, yaşanmışlık var.

Pistols'un nihilizminin yıkıcı, Clash'inkininse yapıcı olduğu söyleniyor.

Duruma göre değişir tabii. Ama var etmek varken, neden yok edesin ki. Clash'in duygusunu seviyorum, daha olumlu geliyor bana. Kulağımı da tırmalamıyor. Sex Pistols da güzel. Tükürüyorlar, güzel takılıyorlar. Pistols biraz vitrindeki mankenler gibi geliyor bana. Clash'in konser DVD'lerini izliyorum, sahneye bir çıkıyorlar, adamlar harbiden güzel adamlar! Tipleri de güzel. Çok da şahane çalıyorlar.

Joe Strummer'ı nasıl buluyorsun?

Heykel! Ankaralıymış o yaa!

1977 deyince aklında bir fotoğraf beliriyor mu?

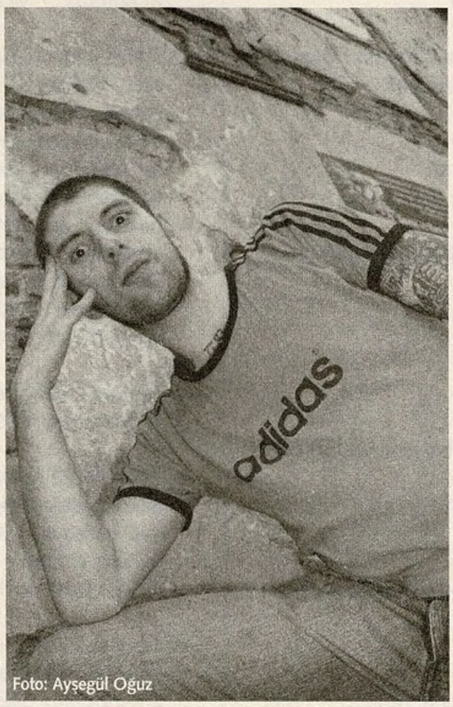

Foto: Ayşegül Oğuz

Aklıma bir şey gelmiyor. Sanırım punk'ın çıkışını tetikleyen, İngiltere'de o dönemde yaşanan ekonomik bunalım. Büyük bir kaos ortamı varmış... İnsanlar ayaklanmışlar, çöpler toplanmıyormuş... Grevler... Belki de devlet, halkına yeterince imkân sağlayamadığı için isyan olmuş, ama tam da kaos değil galiba.

1977 Türkiye'sinden belleğinde bir şey var mı?

Yaa, ben çok cahilim!

12 Eylül 1980 tarihini sorsak?

Annem gebertir bunları bilmediğimi bilse!

Annen mi?

Eski solculardan. Kalaşnikofla gezen tayfadan. Banka falan soyuyorlarmış. Annem, Haluk Menemencioğlu'yla birlikte hareket ediyor... '70'lerde Ziraat Bankası falan soymuşlar.

Hangi örgüttenmiş annen?

İsmini bilmiyorum, ama kötü bir örgüt değil herhalde. Annem, o zaman Haluk abiyle evli ve hamile. İkisi de gözaltına alınıyor ve işkence görüyor... Evde hep konuşulurdu bunlar, ama aklımda bir şey kalmamış... Benim babam doktor ama arabalara ve kadınlara düşkündür. Tıbbı da on yılda bitirmiş...

Ailenin yaptığın müziğe karşı olumsuz bir tepkisi var mı?

Bir dönem uyuşturucuyla bir münasebetim oldu ve o zaman bir sıkıntı yaşadık. Şimdi temizim ama. Müziğimizi de biliyorlar, konserler falan da veriyoruz ya, hoşlarına gidiyor. Yazları babamların yanına Muğla'ya gittiğimde de böyle gidiyorum, öyle tesettüre girmiyorum ya da takım elbiseyle de gitmiyorum. Eskiden babam dövmeye kıl oluyordu, ama değişti artık. Annem de, bütün grup elemanlarını tanır, sever.

Reggae'yi sevdiğini söyledin...

Ama otçu reggae'yi sevmem. Bob Marley iyi adam. "Ska koymayalım, yumuşak olur" diyen var. Her şarkımıza reggae, ska, hardcore koyuyoruz. Kıroca bir laf olacak, ama müzik benim için tek tip bir şey değil. Dinlediğim her şeyi müziğime uygularım.

Türkiye'deki müzikten etkilenebilir misiniz?

Bizim şarkılarımızda, sözlerimizde arabesk var. "Ayıp" diye bir şarkımız var, Irak Savaşı'nı anlatıyoruz mesela. Şarkının melodisi bayağı arabesk. Arabesk dinlerim zaten.

Kimleri dinlersin?

Orhan Gencebay'ı, Ümit Besen'i... Geçen ay, Ofisboyz'la beraber Bursa'ya gittik. Bizi götüren şoförün arşivi müthişti. Kenan Doğulu, Serdar Ortaç, Ümit Besen, Hakan Taşıyan, bütün yolculuk boyunca onları dinledik. Sahneye çıktığımızda kafamda hâlâ "Nikâh Masası" çalıyordu.

Irak İşgali'nin öncesinde ve sonrasında dünyada olduğu gibi İstanbul'da da pek çok eylem, miting oldu. Katılmayı hiç düşündünüz mü?

Eylemlere, Taksim'de olduğu zaman gitmiştik. NATO eylemlerine bizim gruptan giden arkadaşlar oldu, polisler bayağı bir kovalamış. 1 Mayıs'a da gidiyorduk eskiden.

1 Mayıs'a kimlerle katıldın?

Bizim anarşikler var, vegan, anarşist, uygarlık karşıtı arkadaşlar. O zaman ben Tarlabaşı'nda oturuyordum, pankartları benim evde hazırlayıp 1 Mayıs'a gidiyorduk. BAK'çılar (Barış ve Adalet Koalisyonu) falan da var, onları sevmiyorum.

Neden?

Tipik solcu mantığına sahipler, sadece söyleniyorlar.

Konserleriniz nasıl geçiyor?

Çaldığımız mekânlar genelde pek iyi olmuyor, yüz kişi gelince tıklım tıklım oluyor zaten. Grup eğleniyor, gelen insanlar da. Azıyorlar, orayı burayı kırıyorlar, pogo yapıyorlar, sahneden atlıyorlar. Bu bizim hoşumuza gidiyor. Konserlere gelen insanlar bir süre sonra arkadaşımız oluyor zaten. Biraz da para kazanırsak hoş olacak.

Ayılar müzikal olarak neler yapmak istiyor?

Aslında kendimizi bozmadan albüm yapmak istiyoruz. Sahneye de, televizyona da böyle çıkmak istiyorum. Utanmam asla. Punk, her şeye karşı olmaktır, ama sesimizi de duyurmalıyız.

Adımız güzel. Çete ismi gibi. Leş, çöp, bok gibi isimleri sevmiyorum. Bursalı bir grup vardı: Katli Vacip. Güzel isim. Grup ismi dediğin, sert ve provokatör olmalı.

Sence en iyi punk grubu adı ne?

Bizim adımız. Çete ismi gibi. Aslında politik isimler hoşuma gidiyor. Leş, çöp, bok gibi isimleri sevmiyorum. Mesela, Bursalı bir grup vardı: Katli Vacip. Güzel isim. Grup adı dediğin, sert ve provokatör olmalı.

Senin lafın, tavrın ne?

Sevgiden yanayım. İnsanlar birbirine destek olmalı. Kötülerin cezalandırılmasından yanayım. Elinden geliyorsa, sen yapacaksın.

Boynundaki "7783" dövmesi neyin nesi?

Doğum günüm. Yedinci ayın yedisinde doğdum. Millet şöyle diyor: "77'de punk doğdu, '83'te sen!" *(gülüyor)*

Söyleşi: ***Ayşegül Oğuz***

34→

One Bite Stand

İstanbullu dört kızdan oluşan grubun itinayla çaldıkları Green Day, Ramones, Elastica cover'larını MySpace'de dinleyebilir, dahasını istiyorsanız, bu ayın 20'sinde Peyote'de izleyebilirsiniz...

MANKEN DEĞİL müzisyeniz

Neden bir kız grubu kurdunuz?
Meltem: Erkeklerin ego çatışmaları, gruptaki kız üyelerle sevgili olmaları, bir de onlara kendi fikirleri dışında bir şeyi kabul ettirmenin zorluğu... Biz daha demokratik, daha yumuşak huylu bir grup olmak istedik.
Aylin: İlk grubum erkek grubuydu, sahnede herkes bana bakıyordu "acaba ne zaman sıçacak" diye. Rahatsız oluyordum, çalamıyordum.
Hepinizin erkek müzisyenlerle grup deneyimi var mı?
Aylin: Evet, bir süre bu yüzden müziği bile bıraktım. Üniversitede bir beste grubumuz vardı, ne çalarsam kabul de ediyorlardı, fakat davul çalan bir kız fazla dikkat çekiyordu.
Söylediğiniz şarkıların konuları arasında kadınlık halleri var mı?
Meltem: Değinmiyoruz, feminist bir tavrımız yok. Sadece keyfimize bakalım, müziğimizi yapalım diyoruz.
Sadece cover mı çalıyorsunuz?
Özlem: Hayır, Türkçe şarkı da yazıyoruz. Şu anda tamamıyla bitmiş iki şarkımız var.
Albüm yapmak istiyor musunuz?
Burcu: İstiyoruz da, hatıra kalsın diye... Kim albüm satın alıyor ki?
Kimlerden cover yapıyorsunuz?
Meltem: Ramones, Pixies, Clash, Arctic Monkeys... Punk ağır basıyor.
Punk ve 1977 deyince aklınıza ne geliyor?
Özlem: Bir kere, çok iyi gruplar var.
Meltem: Politik olarak da o dönem punk'a ihtiyaç var.
Burcu: Bizim politik bir tavrımız yok. Öyle sözler de yazmıyoruz.
Özlem: Punk'ın politik çıkış noktasına değil de, müziğe vurulmuş durumdayız. Ama tabii ki bunun içine o müziğin sözleri ve içerdiği anlam giriyor, o sözler de çok hoşumuza gidiyor.
Meltem: Sonuçta o felsefeye uzak değiliz, ama tam anarşist de değiliz. Kendi yağımızda kavruluyoruz.
Burcu: Biz, aileleri tarafından sürekli iyi eğitim alması için uğraşılmış orta sınıf çocuklarız. Bu durumda ne kadar punk olabilirsin ki? Benim babam işçi değil ya da çocukken açlık çekmedim.
Mesela Lily Allen'ın müziği size nasıl geliyor?
Özlem: Sözlerimiz Lily Allen'ın yaptığına daha yakın. Bir sistem sorgusundan ziyade, "ben böyle takılıyorum" diyebilmek, "bunlar niye böyle" diye sormak bize daha uygun.
Aylin: Bizler sonuçta ne olursa olsun arada kalmış bir neslin apolitik çocuklarıyız.
'77 Türkiye'sine dair bir imgeniz var mı?
Özlem: Annelerimizin giydiği mini etekler!.. Tabii politik açıdan fena şeylerin olduğunu, bazı aile fertlerimizin okulu bırakmasına neden olacak kadar sıkıntılı günlerin yaşandığını biliyoruz.
Aylin: Mesela babam politik bir geçmişten geliyor...
Burcu: Bizim ailenin de böyle bir geçmişi var. Ama üniversiteyi kazanınca bizimkiler bana şöyle dedi: "Sadece öğrencilik yap."
Sahnede kadınlığınızı geri planda tutma ihtiyacı duyuyor musunuz?
Meltem: Otomatikman öyle oluyor.
Özlem: Bizim sahne kıyafetimiz bellidir, kot ve tişört... Tek derdimiz, iyi çalmak. Kız grubu olmamız üstümüze daha fazla sorumluluk yüklüyor zaten. Kadınlığımızı öne çıkarmıyoruz.
Meltem: Biz müzik yapıyoruz, manken falan değiliz.

Söyleşi: **A.O.**

Burcu, Aylin, Meltem, Özlem (foto: Ayşegül Oğuz)

Cemiyette Pişiyorum

Memlekette bir grubu idame ettirmek zor, hele albüm filan da yapmıyor, iyi ihtimalle ayda bir konsere çıkıyorsanız. Yine de, punk camiasında, altı yıllık bir Cemiyette Pişiyorum macerası var. Albüm yapmıyorlar dedik ama, alternatif yollarla çoğalttıkları beş kayıt, elden ele dolaşıyor. Şimdilik en sevilen şarkıları "Gripin" de dahil, "Edebiyat", "Vanilyalı Dondurma" gibi şarkılarını MySpace adreslerinden dinleyerek tanışmaya başlayabilirsiniz...

PUNK DEDİĞİN TÜRKİYE'DE OLUR

Galiba 1977'de daha hiçbiriniz doğmamıştınız. Aileleriniz o tarihte neler yapıyordu?

Can Oral: Benim babam gümrük memuruydu, annem öğretmendi. Abim yeni doğmuştu. İstanbul'a gelmeye çalışıyorlardı.

Ali Özdemir: Benim annem ablama bakıyordu herhalde. *(gülüyor)*

Bugünden bakınca o günler nasıl görünüyor?

Tolga Can Saygılı: Türkiye o günlerde yaşananları on yıl geriden yaşadı. Etkileri on yıl sonra geldi Türkiye'ye.

Can: Biraz bayat olarak da olsa...

Ali: Türkiye'de güçlü bir sol varmış o zamanlar, anladığım kadarıyla. Yurtdışında anarşizm biraz daha güçlü gibiymiş.

Tolga: '70'ler bana hep "Çiçek Abbas" filmindeki gibi geliyor, öyle tipler... 1980'de evin önünde askerler beklerdi, üç-dört yaşındaydım.

Can: Bizim jenerasyonun belleğinden silinmiş o yıllar, bilinçli olarak karanlıkta bırakılmış. Çok iyi bir bağlantı kuramıyoruz.

Özver Yılmaz: Direkt etkisini üniversitede gördük aslında: "Aman oğlum, sağa sola bulaşma!" O dönemi yaşamış insanlar, politik bir görüş ve duruş sahibi olmanın tehlikeli olduğu fikrini beyinlere soktular. Apolitik olarak nitelendirilen jenerasyonun bu hali de belki bundan dolayı.

Tolga: Üstelik hiçbirimizin ailesi de sağ kökenli falan değil. Hatta sola daha yakınlar. Buna rağmen onlar da sindirilmiş.

1977 civarının müzikleri nasıl geliyor size?

Can: Bir kere, punk'ın doğuşuna denk gelen yıllar. Bugün dünyadaki birçok popüler ve yeraltı müziği mutlaka punk'ın etkilerini taşıyor. Rock'n'roll'u biraz daha bozup, daha sert ve etkili çalıp bizi hâlâ etkileyen bir müziğin doğması açısından önemli.

Ali: Erkin Koray'ın eski, psychedelic zamanlarının işlerini seviyorum. "Mesafeler" mesela. "Sayın Arkadaşım Osman"ın da sözleri çok punk. *(gülüyorlar)* Biri de Türkiye'de plağın üzerine "punk rock" diye yazmış, o fena halde gıcığıma gidiyor.

Can: Punk yeraltından doğmasına rağmen İngiltere'de liste başı olan bir müzik haline geliyor; işçi çocuğu kültürünün zengin çocuklarını da etkisi altına aldığı bir akım oluyor. Dünyada o kadar ses getiren bir şeyin burada da kullanılmak istenmesi gayet doğal geliyor bana.

Ailelerinizin müziğe ilgisi var mıydı, yoksa siz bunları kendiniz mi keşfettiniz?

Can: Bu gruptaki herkesin ortak noktası, müzik zevkini kendi başına şekillendirmiş olması. Bazen derler ya, "benim annem-babam hippiydi" diye, bizde öyle bir şey yok. *(gülüyor)*

Neler dinlemeye başladınız ilk?

Ali: Çocukluğumuz '80'lere denk geliyor. Çok karışık, her şeyi dinliyorduk. AC/DC de dinliyordum, Run DMC de, '80'ler popunu da.

Can: Michael Jackson büyük bir güçtü.

Özver: Ben hâlâ dinliyorum, hâlâ fanıyım.

Can: Doors'un filmini izledikten sonra soundtrack'ini almıştım, hayatımda para vererek aldığım ilk kaset oydu. Ama ilk kasetimi abimden ödünç almıştım, Helloween, Alman power metal grubu...

Punk'la nasıl tanıştınız?

Can: Ben direkt '70'ler punk'ını değil, '80'ler punk hardcore'unu dinlemeye başladım. Minor Threat'ler, Youth Of Today'ler, sonra Fugazi... '80'lerin hardcore'u daha sert, daha hızlı ve daha vuruşlu bir müzikti. '70'ler çok ilgimi çekmedi.

Ali: Ben pop-punk'la başladım, Green Day falan. Eskilerin daha politik olduğunu görünce eskilere geçtim.

Senin politikliğin nereden?

Ali: Her şeyden. İrsî. *(gülüyor)* Sivaslıyım ben. Hem Kürtlük var, hem Alevilik. Zorunlu politiklik yani.

Türkiye'de herkes yabancılaşmaya, sosyal baskıya sinirli. Ama hiçbir şey çıkmıyor. Hiçbir zaman tam doymuyorsa insan, açsa, mesela nasıl hobi edinebilir kendine?

Özver: Bizde herkes 1980'e doğru doğmuş. Son jenerasyon filan herhalde bizimki, 1982-83'ten sonra iyice değişiyor her şey. İnternet devriminden sonra olay bambaşka.

Tolga: Şu anki gençliğin o dönemleri yakalamak gibi bir şansı yok.

Ali: Beyazıt'a gidip çekme kaset alıyorduk, o geliştirdi bizi. Bir-iki şey alınca, senin ne sevdiğini farkedince adam "şunu da dinle, bu da iyi" demeye başlıyor zaten.

Özver: Bir de eskiden walkman'de kaset dinlerken pili bitmesin diye hepsini dinliyorduk. İleri-geri alınca pil bitiyordu. Şimdi habire basıyorsun "next"e...

Can: İnternetteki bu veri paylaşımı, kendi zevkini oluşturması açısından bence insanı geriye itiyor. Sonsuz sayıda opsiyon, hiçbir şey üretmemeyi doğuruyor bence. Bir kaset aldığımızda onu çözümlüyorduk. Şimdi bir sürü grup indiriyoruz, zamanında hayal edemeyeceğimiz grupları indirip dinliyoruz. Ama eski dikkatle değil. Dünyanın öbür ucuna gidip çekme kaset alma, o teri dökme, o para biriktirme tamamıyla kaybolduğu için belki müziğin değeri biraz azaldı.

Özver: Albüm kapağı yok abi ortada!

Sanki kırklı yaşlarınızdaymışsınız gibi konuşmaya başladınız...

Tolga: Kendimizi öyle hissediyoruz zaten. *(gülüyor)*

Punk size ne hissettirdi ilk dinlediğinizde?

Can: Ben thrash metal'e yakındım, ama onun agresifliğinin punk'tan geldiğini bilmiyordum. Punk hardcore'u, o kadar sağlam bir dışavurumu, yirmi saniyelik şarkıları görünce, "manyak bir şey bu" dedim. Metal grupları aynı riff'leri dört dakika çalardı, sonra solo girerdi, sonra nakaratı bir daha patlatırdı! *(gülüyor)* Ben enerji istiyordum.

Exploited konserine gittiniz mi?

Can: Yarımız gitti, yarımız gitmedi.

Ali: Exploited çok yalan bir grup gibi geliyor bana. Şarkıda anarşizm kelimesini bir kere kullanınca tamammış gibi her şey. İçi boş bir grup.

Tolga: Tek albümleri "Punk's Not Dead", başka bir şey yok. Niye punk deniyor onlara, anlamış değilim.

Neydi sizce punk'ların '77'de yaptığı?

Can: Punk'tan önceki gençlik akımlarında da olan bir şey var, motosiklet çetelerinde falan olan bir şey. Her zaman gençliğin kendini ebeveyn kuşağından ayırması durumu var. Punk, bunu tarihte en sert yapan kuşak. Hippiler daha çok mistik şeyleri deneyerek bir şey kurdular kendilerine, ama punk, direkt rahatsız etmeyi amaçlayan bir müzik türü. Punk bir çocuk, bunu dış görünüşüyle de yapıyor. Bugün moda, ama o gün için bir şoktu.

Ali: Belki büyük bir şey yaptı ama, çok da kısa sürdü bence.

Can: Punk'ın öncesinde de punk tavrına sahip müzisyenler vardı bence. Suicide mesela, zamanında sandalye, masa fırlatılmış bir grup. Ama acayip sert, acayip tepkili ve çok yüze vuran bir şey...

Siz nasıl tarif ediyorsunuz kendi punk'ınızı? Pek hardcore sayılmazsınız, ama mesela ska etkileri görülüyor şarkılarınızda...

Tolga: Çok dalgalı oluyor. Bir şarkıya ska giriyoruz, ortada punk oluyor, grunge bitiyor. Model alma diye bir şey kalmadı artık, neyse o oluyor.

Can: Hardcore'un daha kapalı, sert, keskin çalınmış riff'leri gibi değil Cemiyette Pişiyorum'un riff'leri. Cemiyette Pişiyorum'un en azından vokal melodisiyle bir şey anlatma derdi var.

Grubun adı da çok güzel, nasıl buldunuz?

Tolga: Ben bir fanzin yapıyordum eskiden, Pantolon diye. Altı-yedi sayı çıkardım. "Punk gruplarına isimler" diye bir köşe yapmıştım, komik isimler. Biz grup kurunca, oradan alalım dedik. Belki artık sırf Cemiyet yaparız. Bazen düşünüyorum, prodüktörler aralarında ne konuşuyordur diye. Birisi soruyor mesela, "grubun adı ne" diye. "Cemiyette Pişiyorum." "Pişsin bunlar daha ya..." *(gülüyorlar)* Otuz yaşına geldik, daha nereye pişeceğiz? Pişe pişe yandık yani.

Sen nerede takılmaya başladın bu işlere?

Tolga: Ben aslında Gölcüklüyüm. Çevremde komünist tipler vardı, mekânlarına gidiyorsun, saz filan çalıyorlar, sen de köşede takılıyorsun... İstanbul'a gelince başladı bu işler. Anabala Pasajı'nda Cevdet abi vardı, onlarla takılıyorduk. Eski plak, kitap, her şeyi bulurduk orada. Bizden önce de aynı pasajda Athena, Tampon falan takılırmış.

Ne zaman kuruldu Cemiyette Pişiyorum?

Tolga: 10 Kasım 2000. Atatürk ölmüş, oradan hatırlıyoruz.

Ali: İlk konserimizde iki beste, iki cover çaldık, yani direkt beste grubu olarak çıktık. Cover'lardan biri "Tom's Diner"dı, Suzanne Vega...

Şarkılarınızı nasıl yazıyorsunuz?

Ali: Sözleri Tolga yazıyor, sonra herkes katkıda bulunuyor.

Tolga: Herkes yapıyor grupta şarkı. Ben yaparsam, önce melodiyi yapıyorum. İngilizce sallıyorum veya lalla, lollo gibi şeyler uyduruyorum. Sonra söz oturtuyorum.

En çok hangi mevzulara dokunuyorsun?

Tolga: Şu son on yıldır yaşanan şeyler işte. Bir şarkı çok siyasî olur, bir şarkı alâkasız olur.

Can: Cemiyet'te mizahla tavır yan yana olabiliyor.

Tolga: Türkçe söz oturtmak çok önemli. Bunu tek adam gibi yapan bence MFÖ. Bir sürü insan beceremiyor bunu. Bir sürü kasıntı grup var, düzyazı gibi yazıyorlar, bıdı bıdı söylüyorlar.

Can: Türkçe öncülümüz olmadığı için, hepimiz yabancı müzik dinleyerek bu müziğe kulak alışkanlığı kazandık. Türkçede kurmak çok önemli. Çok iyi bir dil aslında Türkçe, bazı açılardan İngilizceden daha oynak bir dil. Ama bu müziğin kalıbı İngilizce olduğu için, önce o kalıbı kırmak gerekiyor.

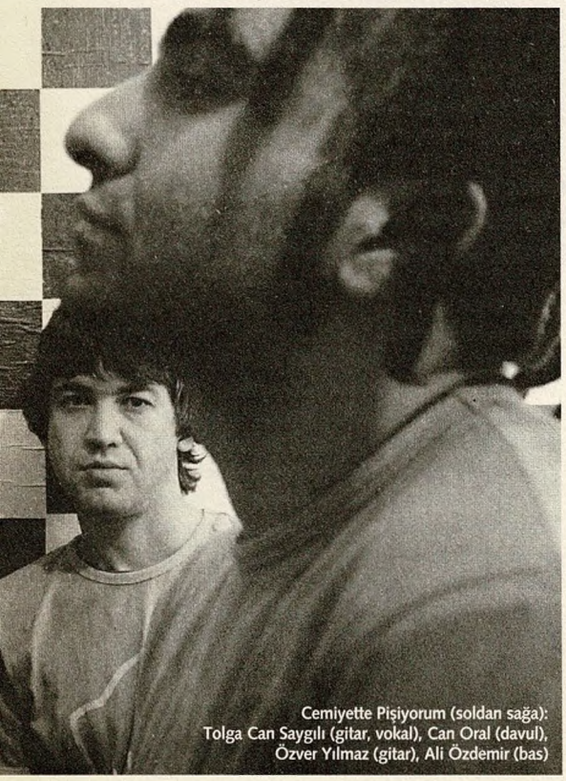

Cemiyette Pişiyorum (soldan sağa): Tolga Can Saygılı (gitar, vokal), Can Oral (davul), Özver Yılmaz (gitar), Ali Özdemir (bas)

Tolga: Cemiyette Pişiyorum'da artık İngilizce kalıbı diye bir şey kalmadı. Bunu başardık bence.

Bir Cemiyette Pişiyorum konseri nasıl geçer?

Ali: Pogolar gırla gidiyor, millet birbirini eziyor.Son konserde monitörler parçalandı, kendi sesimizi duymadık.

Özver: Kaşı patlayanlar, çenesi kırılanlar...

Can: İnsanlar müzik yapan insanın kendinden uzakta, sahnede, televizyonda olmasına o kadar alışmış ki, sokakta gördüğü bizim gibi insanlar konser verince sanki dengi insanlar konser veriyormuş gibi algılıyor. Grubu seviyor adam mesela, ama alkışlamıyor. Seviyor, ama konsere gelmiyor, "ben onu biliyorum, benim gibi bir insan" diye düşünüyor. Ama yurtdışından herhangi bir grup geldiğinde, o grubu daha önce hiç dinlememiş olmasına rağmen gidiyor. Bu İstanbul'da bariz bir şekilde var. Cemiyet bunu bir şekilde kırıyor, çünkü Cemiyet şarkılarını insanlar öğrendi. Albümü olmayan bir grubun şarkılarının hep bir ağızdan söylenmesi çok güzel bir şey. Devam etmemizi sağlıyor en azından.

En çok hangi şarkıları seviyor dinleyiciler?

Can: Çalmaktan bıktıklarımızı. *(gülüyor)*

Tolga: "Gripin" çok seviliyor. Ama altı yıl önce ayaküstü yaptığımız kötü şarkıları da istiyorlar.

Türkiye'de punk nasıl bir halde sizce şu an?

Tolga: Her şeyi hazırlamışlar sana, yapıyorsun punk'ını. Mohikan geziyorsun, kimse bakmıyor. Balkanlar'da punk yapmak daha ciddi bir iş. Ama Türkiye gibi bir yerde olması gerekiyor punk'ın. Şimdi İngiltere'de punk yapsan ne yazar?

Can: İsveç bir refah toplumu, ama inanılmaz çok punk grubu çıkarıyor. Burada herkes sinirli, topluma, toplumun baskısına, toplumun oluşturduğu yabancılaşmaya, kırılamayacak sosyal baskıya herkes sinirli. Kahvede okey oynarken muhabbet eden biri bile politikacılara ana avrat düz gidebiliyor. Ama hiçbir şey çıkmıyor buradan. Hiçbir zaman tam doymuyorsa bir insan, açsa, mesela nasıl hobi edinebilir kendine?

Türkçe söz oturtmak önemli. Bunu adam gibi yapan MFÖ. Bir sürü insan beceremiyor. Bir sürü kasıntı grup var, düzyazı gibi yazıyorlar, bıdı bıdı söylüyorlar.

Özver: Hobi olarak seni dövüyor adam.

Can: Öyle bir şey de var tabii.

"Ö.S.Y.M." şarkısına ne diyorsunuz?

Tolga: Müzikal açıdan pek bir şey yok, ama çok tutuldu. The internet.

Siz albüm yapmak istiyor musunuz?

Tolga: Yarın giriyoruz kayda. Önce evvelki şarkılardan bir geçelim diyoruz. Geniş bir kitleye gidemiyor kayıtlar. Adam hayatı boyunca tertemiz şeyler dinlemiş, anlayamıyor bizim kayıtları, sözler tam duyulmuyor falan...

Can: Bizim sound'umuz ister istemez kirli. O kirlilik olacak, ama algı eşiğinden doğru geçecek.

Türkiye punk'ında çokça maço yaklaşım görüyoruz. Siz kendinizi bundan mustarip hissediyor musunuz?

Ali: Genelde var öyle bir şey. Exploited da bence çok maço.

Can: Oi punk, bir güruh, taraftar müziği. Türkiye'de de oi punk takılan insanlar var. Anti-ırkçı falanlar ama, o müziğin içinde höbödö höbödödö falan var, bu da bizim damarımıza çok uygun. Biz taraftar bir milletiz, birey olmayıp da güruh olmayı seven insanlarız. Dolayısıyla punk'ın o kısmı çok sevildi Türkiye'de. Hepimizin saçları kısa, hepimiz aynı postalları giyeriz ve hepimiz tezahürat eder gibi şarkı söyleriz falan... Buranın damarına en uygun punk tarzı o. Türk işi maçolukla İngiliz isyankârlığı karışıp bir melez oluşturdu.

Tolga: Bizim de ilk dönem şarkılarımızda vardır bir şeyler, ama 17-18 yaşındaki hallerin verdiği bir şey o da. Bizim yaşımızda olup da yapanlar var bunları. Ben çalmam şimdi o eski şarkıları. Niye ölsün ki kızlar?

Türkiye'de punk nasıl bir sosyal çevreden ve ihtiyaçtan doğuyor sizce?

Can: Kendini dış dünyaya da punk olarak benimseten, bizim de tanıdığımız insanlar var. Biz liseyi bitirdik, üniversiteye başladık, tutulduk, tutulmadık, bir şekilde uğraştık. Ama çevremizde lise terk, o kılığa girmiş insanlar var. Bayrampaşa'dan gelenler var bu kılıkta.

Özver: Nişantaşı'ndan gelenler de var. Mohikan olup taksiye binen de var.

Tolga: Kavrayamıyorum bazen, nasıl bitirmezsin okulunu? İlk davulcumuzun ortaokuldan atıldığını sonradan öğrendik. "Biz çektik, sen de çek" diyesim geliyor, "bitir lan liseyi!". *(gülüyorlar)*

Can: Biz hiçbirimiz çok konforme olabilmiş insanlar değiliz. Kendi ölçütlerimizle yabancılık çektik. Ama bir şekilde o yoldan geçtik, bizi bir şekilde besledi o yol.

Tolga: Adamlar ne kitap okumanın tadını biliyor, ne başka bir şeyi.

Can: Ama sokakta içmeye gelince punk! Punk tarzı, kafanın güzel olmasıymış gibi bir hava var. Biz en azından işin sadece o olmadığını biliyoruz.

Sizin nasıl aranız okumakla, yazmakla?

Can: Söylemesi ayıp, Özver boş zamanlarında şiir yazar.

Ali: Tolga'nın iki tane hikâye kitabı var, daha basılmadılar ama.

Can: Benim de kısa filmlerimi indirebileceksiniz yakında internetten.

Altı yıldır konser veriyorsunuz, şarkı yazıyorsunuz. Dinleyici ivmeniz yükseliyor mu?

Ali: Bir ara çok kötüydü, clubbing olayları patlayınca. Bizi dinleyen herkes club'çı, ex'çi olmuştu. On-yirmi kişi geliyordu konserlere. O dönemi atlattık, artık sırtımız yere gelmez. *(gülüyor)*

Tolga: Beyinleri sulandı haptan, öyle bir dönem...

Doğan: Genç kuşak geldi de, taze kan oldu. Oldukça genç insanlar var konserlerde, bu da çok güzel bir şey.

'77'ye dönelim: The Clash mı tercih edersiniz, Sex Pistols mı?

Tolga: Genelde Ankaralılar seviyor Clash. Oradaki mohikanların saçları da kalın mohikandır, Clash'ın amele mohikan tarzı. *(gülüyorlar)*

Ayrıca, Strummer Ankaralı...

Tolga: Evet, bir de öyle bir şey var. Dergide mi okumuşlar ne, habire söylüyorlar.

Doğan: İstanbul'la Ankara'nın yerel punk gruplarında da farklılıklar var. Onlar daha "aşk punk" gibi bir şey yapıyor. *(gülüyorlar)* Aşk ıstırabı sözleri vardır, melodileri daha kulak yakalar, kirlilikten uzaktır...

Mohikanlar da çoğaldı bu arada, değil mi?

Tolga: Ümit Davala'dan sonra! *(gülüyorlar)*

Siz yaptınız mı hiç?

Ali: Herkesin bir dönemi olmuştur.

Tolga: Beş yıl öyle gezdim ben, aptallık... Eskiden hoş karşılanmazdı, şimdi karşılanıyor.

Doğan: Şimdi her şey satışa hazır. Kendiliğinden çengelli iğneli tişörtler filan...

Ali: Eskiden ska dinleyenler dama kullanırdı, şimdi her yerde var. Damadan nefret ediyorum artık, midem bulanıyor.

Söyleşi: **Merve Erol**

Poster-iti

"CGMM" (Cinnet Geçirten Maymun Meclisi), "Türk Boku", "Kanlı Bayram", "TC" gibi şarkıları MySpace'de sansürsüzce dinlenebiliyor. Poster-iti'nin iki kurucu üyesini Beyoğlu'nda yakaladık, punk'a bakışlarını sorduk, sorguladık...

Can ve Ersin (foto: Ayşegül Oğuz)

MAYMUN MECLİSİ

Poster-iti ne zamandan beri müzik yapıyor?
Can Oğuz: 2003 sonbaharında kurduk. Cemiyette Pişiyorum'un stüdyosunda takılıyorduk, her şey orada şekillendi.
Müziğe ilgi duymanız nasıl oldu?
Ersin Kuruoğlu: Televizyon! Amerikan filmlerinde duyduğum müzikler. Bir filmde Offspring'in şarkılarını duymuştum ve soundtrack'ini almıştım. Kocamustafapaşa'da oturuyorum ve mahallede mp3 CD'leri satan bir adam vardı, ondan alışveriş yapmaya başladım. Nirvana dinliyordum. Şimdi İngiliz müziğine daha çok ilgi duyuyorum, özellikle de '77-'82 arasındaki İngiliz grupları...
Can: Benim de punk'la tanışmamı sağlayan Nirvana oldu.
Nirvana'yı ilk dinlediğin günü hatırlıyor musun?
Can: 13 yaşındaydım ve okul servisinde bir arkadaşım dinletmişti. (gülüyor) İlk dinlediğimde bir acayip gelmişti, gürültülüydü ve adamın teki çıkmış bağırıp çağırıyordu.
'77-'82 arasını dinliyorum dedin. Dinlediğin müziklerin altını deşmeye başlaman nasıl oldu?
Ersin: Birincisi arkadaş çevresi, ikincisi de internet. Google'a bir grubu yazıyorsun, bütün şeceresi çıkıyor. İngilizce bilmiyorsan, yine internetten sözlüğe bakıyorsun.
Punk çalmaya başlamanız nasıl oldu?
Ersin: Punk, diğer müzikler gibi değil, direkt kendini belli ediyor.
Aileleriniz nasıl müzikler dinler?
Can: Babam '70'lerin rock'unu dinler. Deep Purple, Pink Floyd, Queen... O kültürü bana da vermeye çalıştı. İlkokulda Queen dinlerdim. Şu an dinlemesem bile Queen'e saygım sonsuz.
Ersin: Babalarımızın müzik zevkleri benziyor, fakat benimki biraz daha elektronik altyapılı rock'ı seviyor. Depeche Mode gibi.
77 Türkiye'sine dair ne var zihninizde?
Can: Tünay Akdeniz var. Grup Çığrışım'dan.
Ersin: Bir dönem Türkiye'de neler olup bitmiş diye ilgilendim, okudum, ama sonra hepsini kustum. Siyasetle de ilgilenmiyorum. Sadece mide bulandırıcı, hiçbir bok değil.
1 Mayıs 1977'deki İstanbul mitinginde 34 kişi ölüyor...
Ersin: Bilmiyorum ben, konuşamam.
Can: Politikayla ilgim yok. Tarih olsun, Türkiye'nin politik tarihi olsun hiç ilgim yok.
"Türk Boku" diye şarkınız var.
Ersin: O şarkı çoğu yerde yanlış anlaşılıyor. "Türk kültürü öldürür" diyoruz şarkıda. Herkes de bu sözleri yanlış anlıyor. Biz, Türk kültürünün insanları öldüreceğinden bahsetmiyoruz.
"Türk Boku" tam olarak ne diyor?
Ersin: Türkiye'deki namus kavramına yaklaşımı anlatıyor aslında. İnsanlar da "Türk kültürü nasıl öldürür?" diye soruyor. Bunları açıklayınca da, şunu diyorlar: "Namus cinayetleri Güneydoğu'da oluyor, orada Türkler değil, Kürtler yaşıyor." Ama başka bir konuya gelince de, "Türkiye Türklerindir" demeyi biliyorlar. Bizim böyle bir önyargımız yok.
Can: Namus için cinayetler işleniyor sonuçta. Şarkıda şunu diyoruz: "Kanlı bıçaklı örf ve adetler / Namus gitti haydi öldür öldür / Ayrımcı Türk milleti keser biçer / Onlar gibi değilsen haydi öldür."
Diğer şarkılarınız nelerden bahsediyor?
Ersin: Şarkılarımızda şu şöyle olsun, bu böyle olsun diye çareler yok. Şu şöyle, bu böyle var. İnsanlara biçilen rollerden bahsediyoruz.
Etrafınızın, ailenizin size biçtiği roller ne?
Can: Anneannem, iki günde bir dedemin 20 yaşında çektirdiği fotoğrafları gösterip, "sen niye böyle değilsin", "kaç yaşına geldin, ben seni ölmeden düzgün göremeyeceğim" diye konuşuyor.
Ersin: Annem karışmazdı ama son bir-iki senedir, "artık hayatına bir yön çiz" demeye başladı. Saçımı boyatmamı falan pek istemiyor. Ben de açıkçası söylediklerini haklı da buluyorum, çünkü burada yaşıyorum.
Enstrümanlarınızla tanışmanız nasıl oldu?
Can: Sekiz senedir gitar çalıyorum.
Ersin: Çocukluğumdan beri elimde gitar var, ama hâlâ öğrenemedim. Aslında şarkı söyleyebildiğimi de bilmiyordum. Stüdyoya girdik, bağırdım, oldu. Çok emek gerektiren bir şey değil. Zaten bu işin güzelliği de burada, herkes istediğini söyleyebiliyor. Virtüöz olmana, şan dersi almana gerek yok.
Poster-iti adı nereden geliyor?
Can: Gelecek nesil anlamına geliyor: Posterity.
Myspace'deki sayfanıza etkilendiğiniz türler için, British punk ve hardcore yazmışsınız. Zihninizde 1977'ye dair neler var?
Ersin: Elvis Presley ölmüştü... Biz punk'ın '77'de çıktığını düşünmüyoruz.
Can: Çok daha öncesi var. '77 adının konması, Sex Pistols ve The Clash'ın popülerliğiyle ilgili.
Ersin: Pistols'ı, Clash'i severim, ama onları mühim yapan, pazarlanan bir müzik yapmaları sadece. '73'te, 74'te, çok fazla grup vardı. Eddie and the Hot Rods, Iggy and The Stooges... Ramones da '75 çıkışlı... Punk tavrı açısından '80'lerin İngiltere'si daha mühimdir. '77'de müzik yapanlar rock'n'roll'un artıkları. '80'lerin müziğini yapanlar Sex Pistols'ı ve Ramones'u dinleyen çocuklar olduğu için, tavrı geliştiren onlar.
Can: Bende Sex Pistols ile Clash arasında Clash daha ağır basar da, ikisini de ticari kaygıları yüzünden takdir etmem.
Ticari kaygılar derken neyi kastediyorsun?
Can: Her ikisinin de büyük plak şirketleriyle anlaşmaları, televizyon programlarında yer almaları, bir nevi düşüncelerini paraya satmalarıdır aslında. Çevrelerindeki insanlar zaten onların fikirlerini biliyor. Niye bütün dünyaya, acayip acayip insanlara yayıyorlar ki.
"Türk Boku" şarkınızı ve şarkının fikriyatını herkes bilsin ve üstüne düşünsün istemez misiniz?
Can: O şarkıyı zaten çıkıp da söyleyemem. Söylenemez. Söyleyemezsin. Sansür diye bir şey var. Kültür Bakanlığı'ndan geçemez.
Ersin: Bu yüzden öldürülebiliriz bile.
Punk'a reggae'nin etkisini düşünürsek, siz buraların müziğinden etkileniyor musunuz?
Ersin: Sevdiğim çok şey var, ama müziğimize yansıtmayız.

"Türk Boku"nu zaten çıkıp söyleyemem. Söylenemez. Söyleyemezsin. Sansür diye bir şey var. Kültür Bakanlığı'ndan geçmez. Bu yüzden öldürülebiliriz bile.

Kimleri seviyorsun?
Ersin: Her şeyden önce Cemiyette Pişiyorum'u çok seviyorum. Tampon çok iyi gruptur, solisti Aslı da çok iyidir... Çocukluğumdan duyduğum sesler var, mesela sokağımızdaki manavın çaldığı bir şarkıyı şimdi duysam, yine o döneme giderim. Manav sürekli Müslüm Gürses'in "Hasret Rüzgârları"nı çalardı. Müslüm Gürses'in sesi ağırdır ve iyidir de. Mirkelam'ı çok severim, "Neye Yarar Hatıralar" şarkısı vardı.
Can: Ben Rashit'in '93'teki halini severim.
Exploited konserinde alt grup olarak çıktınız. Nasıldı sizin için konser?
Ersin: Verdiğimiz en iyi konserdi.
Sever misiniz Exploited'ı?
Can: İlk dönemini severim.

Söyleşi: **A.O.**

HALKLA İLİŞKİLER

Hazırlayan:
Ayşegül Oğuz

KADIKÖY AKMAR PASAJI

Serhat Kongur, 24, sosyolog-tezgâhtar

Akmar'da işler nasıl gidiyor?
Pek iyi değil, mp3 olayı müzik sektörüne büyük zarar verdi. Artık kimse orijinal CD almak istemiyor. İnsanlar haklı, CD fiyatları çok yüksek.
Müşterileriniz neler dinliyor?
Alternatif rock, Amerikan metal grupları.
Tişört, çanta da satıyorsunuz.
Mecburuz! Artık müzikten para kazanmak çok zor.
Sen neler dinliyorsun peki?
Aslında her şey dinliyorum. '80'lere karşı özel ilgim var. En başta Pet Shop Boys, A-ha, Modern Talking...
Madonna ve Michael Jackson'ı sever misin?
Çok ilgimi çekmiyorlar, ama Michael Jackson'a saygım var.
Neden?
Dünyanın en çok satan albümü onun. "Thriller"ı kimse geçemedi.

Ceren Köse, 17, öğrenci

Konser bileti almaya mı geldin Akmar'a?
Evet, 18 Mart'ta Catemenia'nın Yeni Melek'te konseri var. Black Omen de alt grup olarak çıkacak.
Ne zamandır black metal dinliyorsun?
İki yıldır. Daha önce hard rock, senfonik rock dinliyordum.
Black metal senin için ne demek?
Klavye ağırlıklı bir müzik oluşu, vokal tarzı hoşuma gidiyor. Zevk meselesi.
İlk gittiğin metal konseri neydi?
Yeni Melek'te Opeth konseri.
Metal konserlerinin olmazsa olmazı nedir?
Headbang, erkekler için de pogo. Tabii benim için pek hoş olmuyor, çünkü Barışarock'ta ezildim.
Yerli müzikle aran nasıl?
13 yaşımdan beri Şebnem Ferah hayranıyım. Vega'yı da çok severim.

Çağdaş Çağlayan, 25, öğrenci

Sık gelir misin Akmar'a?
İzmir'de yaşıyorum, İstanbul'a geldiğimde mutlaka uğruyorum. Aradığım albümleri burada buluyorum.
Neler arıyorsun?
'70'ler ve '80'lerin rock ve metal albümlerini arıyorum.
Metal dinlemeye nasıl başladın?
Abim dinliyordu aslında.
İlk aldığın kaset neydi?
Iron Maiden'in "The X Factor"u ilk çıktığı gün almıştım.
Düzenli olarak CD alıyor musun?
Tabii tabii. CD çalarlı bir aletin eve gelmesi 1997'de olmuştu ve o zaman da, WASP'ın "The Headless Children" albümünü almıştım. Heavy metalin içine girince bırakamıyorsunuz.
Akmar'a ilk gelişini hatırlıyor musun?
1998'deki Iron Maiden konseri için geldiğimizde uğramıştık.

Caner Yılmaz, 58, kimya mühendisi

Neler dinlersiniz?
Rock ve caz. Tabii, sırası gelirse Orhan Gencebay da dinlerim. Rolling Stones'u her zaman dinlerim.

İstanbul konserine gittiniz mi?
Kaçar mı! Bu yaşta dans ettim o konserde. Rock, özgürlük benim için. Woodstock'ta, tek bir akustik gitarla takılan, siyah bir adam vardı, Richie Havens, onun "Freedom" şarkısına hâlâ inanamam.
Sizde hippilik var mı biraz?
Şöyle: Marjinalliğe kendimi kaptırmam, yaşarım. Aşırı soyutlanmak insanı bağnazlaştırır. Beat kuşağı çocukları o kadar da mutlu yaşamadı. Hindistan'a giden çocukların çoğu öldü. Hem de kendi hükümetleri tarafından öldürüldüler.
Siz Hindistan'a doğru gittiniz mi?
Gittim. Ama ben biraz kontrollüyümdür. Mühendisler doğanın temel kurallarını bilir. Doğanın kurallarını eleştiremezsiniz. Ya uyarsınız ya da uydurulursunuz.

BURASI BEŞİKTAŞ

Bilal Aycan, 18, öğrenci

Şu anda ne dinliyorsun?
System Of A Down.
SOAD'a takılman nasıl oldu?
Müziği diğerlerine göre daha hareketli.
Politik görüşleriyle de ilgileniyor musun?
Müziğiyle ilgileniyorum. Türkler hakkındaki düşüncelerini biliyorum, ama müziği güzel.
Türkler hakkında ne düşünüyorlar?
Sevmiyorlar.

Bu seni sinirlendiriyor mu?
Hayır.
Müzik ve siyasetin yan yana gelmesi hakkında ne düşünüyorsun?
Müziği tercih ediyorum. Siyasetten hoşlanmıyorum.
Hayatına olumsuz bir müdahale olursa tepki verme ihtiyacı duymaz mısın?
Yakınımda kim varsa, gider şikâyet ederim.
O da kâr etmezse?
Sistem böyle derim, biter.

Selen Yanıkçı, 22, mimar

Kazan birahanesine sık geliyor musun?
Beş yaşından beri her maçtan önce Kazan'a gelirim... Doğuştan BJK'liyim.
Maça gitmeden önce uğurun var mı?
Kendi uğuruma inanıyorum, gittiğim hiçbir maçta kaybetmedik. Tarihimde yok!
En sevdiğin BJK tezahüratı ne?
"Yağmurlu bir günde görmüştüm seni / Üstünde çubuklu formalar vardı".
Çevrendeki insanlar BJK sevgin için ne diyor?
Manyak diyorlar.
Kimleri dinlersin?
Demet Akalın.
En sevdiğin Demet Akalın şarkısı ne?
"Helal Olsun".
Şarkı ne diyor?
"Senin yüzünden koca bir şehre küstüm / Senin yüzünden kaybolup yollara düştüm / Hani sen bana kıyamazdın, gözün gibi bakardın ya / Hani sen beni kıramazdın, ölene kadar senindim ya."

BURASI KARAKÖY

Faruk Yıldırım, 25, vinççi

Şu anda ne dinliyorsunuz?
Ahmet Kaya.
Sürekli dinler misiniz?
Ahmet Kaya dinlenmez mi yaa?
Neden seversiniz Ahmet Kaya?
Şarkıları içlidir.
En sevdiğiniz Ahmet Kaya şarkısı?
"Yorgun Demokrat".
"Yorgun Demokrat"ı ilk dinlediğiniz ânı hatırlıyor musunuz?
Bitlisliyim. Babam alıp getirmişti, 1991 ya da 1992'ydi.
Babanızın müziğe ilgisi var mıdır?
Babam, Emel Sayın'ın hastasıdır.
Ahmet Kaya dışında neler dinlersiniz?
Vallahi müziğin her türünü severim, dinlerim. İbrahim Tatıses'i, Sezen Aksu'yu çok severim.
Asla dinlemem dediğiniz bir müzik var mı?
Pavarotti dinlemem.

Mustafa Karaaslan, 22, serbest

Şu anda ne dinliyorsun?
Müzik.
Kim yani?
Gökhan Özen.
Sever misin Gökhan Özen?
Evet.
Pop müzikte kimleri dinliyorsun?
Kim varsa hepsini dinliyorum.
Müzik dinlemek senin için nasıl bir faaliyet?
Güzel. Rahatlatır, dinlendirir.
Müzik dinlemezsen eksikliğini hissedir misin?
Evet.
Neden pop müzik?
İnsanlar arabesk dinler, caz dinler... O müziklerin hiçbiri hoşuma gitmiyor. Ben pop dinliyorum.
Efkârlanırsan ne dinliyorsun?
Pop.

LONDRA KAPILARINI TIKLATMAK İSTEYENLERE ACİL REÇETELER

Tribünlerde "Avrupa Avrupa duy sesimizi" diye bağırmak ne işe yarıyor? Burada yere göğe koyamadığımız müzisyenler yadellerde acaba neden rağbet görmüyor? N'olmuş yani, görmüyorsa görmüyor, iyi müziği tescil ettirmenin yolu Avrupa'dan mı geçiyor? İster Avrupalı, ister Asyalı, ha kutuplarda bir Eskimo genci, ha Afrika'da garip bir zenci bizim şarkılarımızı dinlese fena mı olur yani? Bütün müzisyenlerimiz İngilizce kursuna yazılmalı mı? Türkün Türkten başka dostu var mı, yok mu? Kafalar karışık. Mevzu derin. Hem hararetli entelektüel tartışmalara, hem de geyiğe müsait... Türkiyeli müzisyenleri İngiltere'ye tanıtmayı kendine iş edinen Londra merkezli müzik organizasyon şirketi Kazum!'un yöneticisi Sebastian Merrick, "icraatın içinden" anlatıyor...

sizin neyiniz eksik?

WOMAD gibi dünya müziği festivallerine, BBC radyosunun dünya müziği listelerine, HMV gibi dev müzik mağazalarının raflarına şöyle bir göz attığımızda, Türk sanatçılarının uluslararası müzik piyasasındaki yokluğunu hemen fark etmek mümkün. İstatistikî olarak mümkün görünmese de, bu durum hiç de şaşırtıcı değil. 33 milyonluk Cezayir'den Khaled, 30 milyonluk Portekiz'den Mariza, 12 milyonluk Senegal'den Youssou N'Dour, 11 milyonluk Sırbistan'dan Goran Bregoviç gibi yıldızlar çıkarken, 80 milyonluk nüfusuyla Türkiye, uluslararası müzik piyasasına neden yıldız çıkaramıyor? Son beş yıldır İngiltere'de Türk müziği organizasyonu yapan biri olarak, Türkiye'nin, Afrika, Latin Amerika, Kuzey Afrika ve hatta Balkan ülkeleriyle aynı sahnede dans etmediğine ikna olmuş durumdayım.

Biz, bağımsız konser organizatörleri olarak, Türk gruplarını İngiltere'ye getirirken sayısız engeli aşmak zorunda olduğumuzun farkındayız. Daha ilk adımda Türk ve İngiliz devletleri adeta kültürel bağları imkânsız hale getirmek için elinden geleni yapmaya kararlı görünüyor. Tek bir konser için dahi İngiltere'den çalışma vizesi almanız gerekiyor, ki bu da size adam başı £85'e patlar. İngiltere'ye ödedikleriniz yetmiyormuş gibi, Türkiye devleti de yurtdışı çıkış harcı istiyor. Üstüne bir de organizatör ücretini eklerseniz, daha Atatürk havalimanından dışarıya adım atmadan uçak biletine ek olarak adam başına en az £150 daha ekleniveriyor. Altı kişilik bir grup için bu ciddi bir meblağ ediyor. Bu durumda İngiliz organizatörlerinin AB kökenli sanatçılarla çalışmayı tercih etmesi şaşırtıcı mı sizce? Ama bir dakika... İstanbul'dan bir zafer çığlığı! Türk devleti yurtdışı çıkış harcını 15 YTL'ye düşürmüş. Ha, bir de üstüne üstlük Yunanlı Stelyo Haji-Ioannu'ya ait EasyJet'in sudan ucuz uçak biletleri Türk kültür ihracına önemli bir katkıda bulunabilir! Ama bütün bunlara rağmen belgeleriniz tamam değilse, ne olacağını biliyorsunuz. Kısa bir süre önce bir müzik grubu bir takım vergi borçları yüzünden İstanbul havaalanından dışarı çıkarılmadı. BBC için kayıt yapacaklarını ve Londra'nın en ünlü sahnelerine çıkacaklarını söyleyedursunlar, bilgisayar onlara "hayır!" dedi.

Türk ve İngiltere piyasası: Farkın farkı

Yine de, bürokratik konuları bir yana bıraksak dahi, bir şeylerin temelden yanlış olduğunu düşünmeden edemiyorum. O da, Türk müzisyenlerin ve organizatörlerinin kendi müziklerini dünyanın geri kalan kısımlarıyla paylaşmak gibi bir dertlerinin olmaması... Bu şaşırtıcı gelebilir, ama Türk sanatçılarının böyle düşünmek için geçerli sebepleri var. Her şeyden önce, Türkiye'nin göreli homojen yapısı onlara devasa ve kapalı bir piyasa sunuyor. Türkiye'de (ki inşallah iyi bir müzik yeteneğine dayanarak) ünlü bir yıldız olduğunuzda, başka bir ülkede şöhret basamaklarını tırmanmak için niye sıfırdan başlayasınız ki? Üstelik bu sadece büyük şöhretler için değil, onların arkasında çalan müzisyenler için de geçerli. Bu müzisyenler, Türkiye'de pop yıldızları için çalarak gayet iyi paralar kazanıyor. Birçoğunun daha mütevazı, ama ciddiyetle uğraştıkları projeleri de var ve biz bu projeleri Londra'ya getirmek istiyoruz. Gelin görün ki, Londra'da bir konser için, bir Mustafa Sandal parçasına darbuka çaldığınızda ödenecek parayı ödeyemeyiz. Ayrıca biz gitarınızı taşıyacak hamala da ödeme yapacak durumda değiliz (bu, yakın zamanda bir konser organizasyonunda tartışılan bir konuydu). Megastar olmadığınız sürece, buradaki birçok grubun yaptığı gibi, eşyanızı kendiniz taşımanız gerekebilir.

Üstelik burada bahsettiğimiz, sadece Türkiyeli camiaya tanıtımı yapılan ve seyircilerin bütün şarkılara kelime kelime gönülden katılacağı konserler değil. Gerek yerel ticarî organizatörler tarafından (Ceza, İsmail YK, Mustafa Sandal, Ebru Gündeş yakın zamanda Londra'daydı), gerekse sosyal/siyasî örgütler tarafından (2006 içinde Kardeş Türküler, Şiwan Perver, Haluk Levent) sadece Türkiyeli nüfusa yönelik sürekli ve düzenli konserler tertip ediliyor zaten. Bu örgütler ya AB ya da Londra belediyesince finanse ediliyor ve dışarıya açılma konusunda hiçbir çaba göstermemeleri ilginç. Bu konserlerin, sanatçıların uluslararası kariyerlerine ve toplumlararası kültürel ilişkilere katkısı çok azdır. Biz bu sanatçıları merkezî bir şehir olan Londra'da ve İngiliz müzikseverlerin gittiği mekânlarda çıkarmak için uğraşıyoruz. İngilizce tanıtım ve İngiliz medyasıyla ilişkiler için para harcıyoruz. Bir grubu seçmemizde en büyük neden, Türk radyosunda ve kuaförlerde iyi bilinmeleri değil, yaptıkları müziğin iyi olması ve uluslararası dinleyici kitlesine hitap edebilmeleridir. Seçtiğimiz grup Türkiye'de bile ünlü olmayabilir. Aslına bakılırsa, ünlü Türk isimlerini Londra'da sahneye çıkarmanın da kültürlerarası iletişime ne kadar katkı sağladığı tartışılır. Bunun en son örneği, Sezen Aksu'nun Londra Coliseum konserinde yaşandı. Türk camiası içinde konser haberi hızla yayılıyor ve biletler Türkler tarafından yüksek fiyattan kapışılıyor. Farklı bir şey denemeye niyetli olan İngilizler de avucunu yalıyor.

Niye Kübalı salsa ve Afrikalı beat on metre raf işgal ederken Türk müziği on santim? WOMAD'da Müslüm Baba çıksa da dinleyiciler döşlerini dövse, işte gün o gün olur!

Armut pişmez, ağza düşmez

Londra hem müzik evreninin merkezidir, hem de en zor piyasadır. Sırf isim yapmak için bedavaya konser vermeye razı gruplarla yüzlerce konser düzenleyebilirsiniz. Belki de işimizi değiştirip müzik yerine turizme kaymamız lâzım. Türk müzisyenlere Londra'da bir tatil sunabiliriz ve ben onlara ödeme yapacağıma, onlar bana ödeme yapar. Ben de onlara →

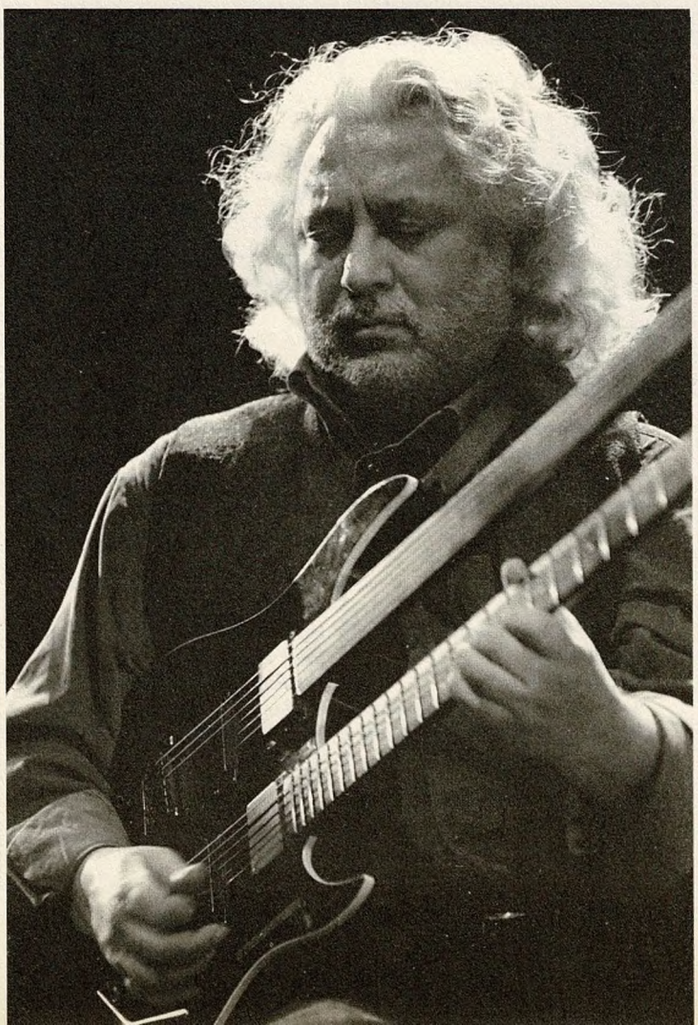

Erkan Oğur, 2006 Mart'ında Telvin projesi konserinde, Queen Elizabeth Hall'da (foto: Handan Erek)

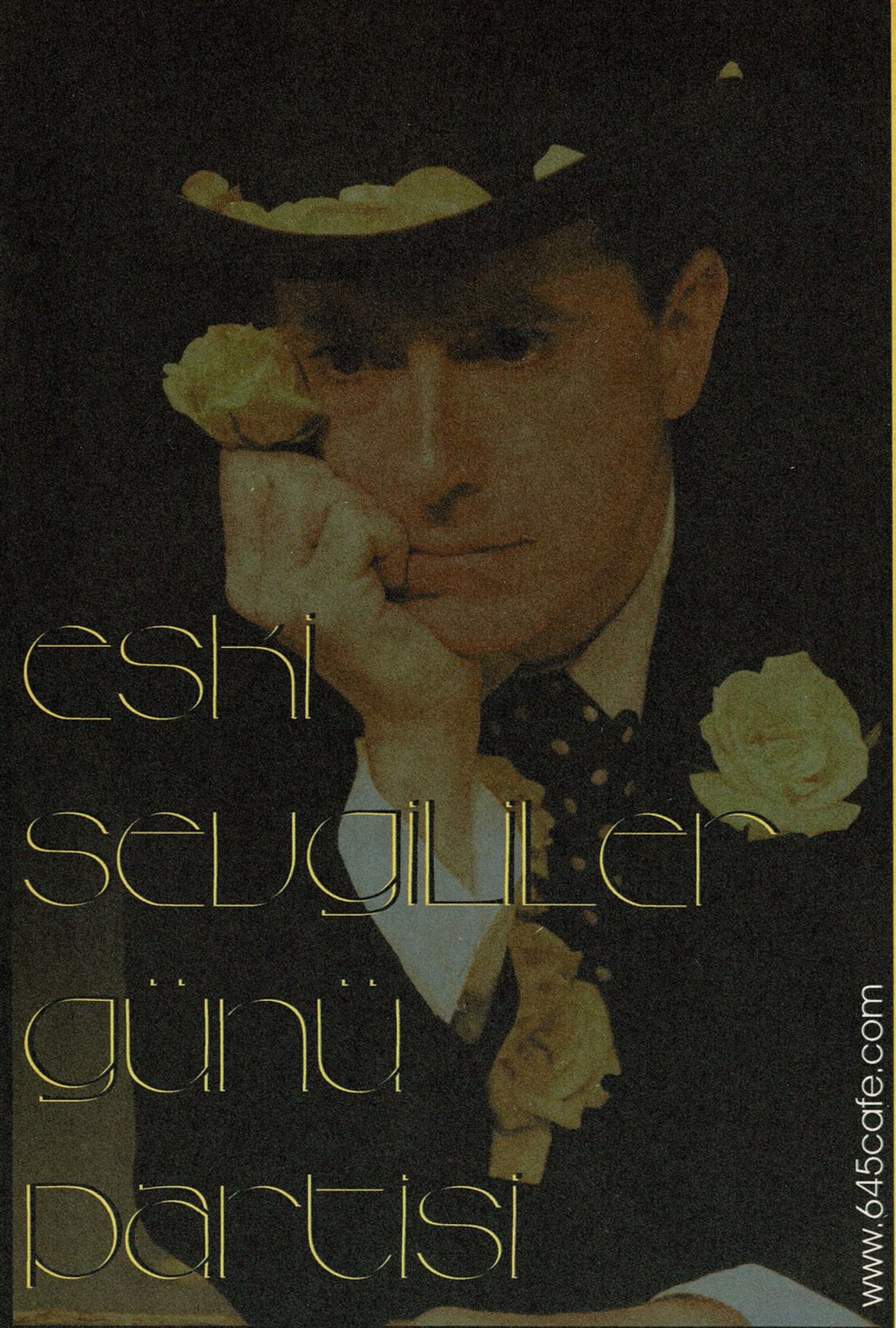

eski sevgililer günü partisi

www.645cafe.com

14 ocak 06 pazar

Hosnudiye Mah. Vural Sok. No:61/A ESKİŞEHİR (222) 2313014

645 CAFE-BAR

yeni kitaplar

Tüm sinema manifestoları
ilk defa bir arada!

Tüm seçkin ve seçkin olmayan kitapçılarda!

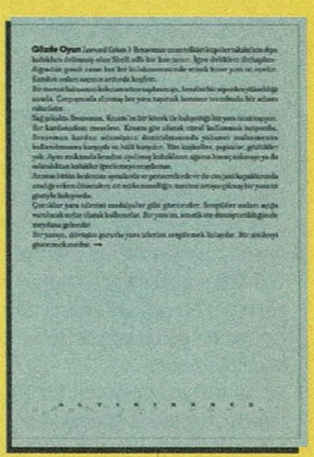

Bir yara izi, sözcük
ete dönüştürüldüğünde
meydana gelir

6:45 kütüphanesi
Hera Store'da
her an %30
indirimdedir

ALTIKIRKBEŞ
Hera Store
Kadife Sokak No:10/1 Kadıköy 0216 346 04 13

otel, vize, yemek ayarlarım, bu göz kamaştırıcı şehirde turlar düzenlerim. Ha, hazır buradayken, 300 kişilik bir kitleye de konser verirsiniz. Nasıl, ilgilenirler mi dersiniz? İngiltere'ye gelen grupların pek azının tanıtım çalışması yapmak gibi bir derdi var. Belki ilk gelişleri para kazandırmayacak ama, uzun vadeli strateji, tekrarlanan turneler, organizatörle yakın işbirliği, plak şirketleri ve basın sayesinde ufak ufak kendi şöhretlerini yapmaya başlayabilirler. Mariza'nın 2002'de Londra'daki ilk konserinde 200'den az seyirci vardı. 2006'da ise 5 bin koltuklu Albert Hall'da konser veriyor. Görebildiğimiz kadarıyla, Mercan Dede uluslararası sahnede yer almak için mücadele etmeye kendini adamış, uluslararası turnelere çıkmak için yoğun çaba sarfetmek gerektiğini bilen tek Türk sanatçısı. 2005'te Londra dışına çıkıp beş günlük bir turnede çeşitli taşra kentlerinde Türk olmayan dinleyicilere müzik yapmayı göze almış ilk Türk sanatçısı o oldu. Uluslararası kariyerine bir giriş yapabilmek amacıyla WOMEX Dünya Müzik Konvansiyonu'nda ücretsiz gösteri yapmak için çabaladı. Aynur Doğan da aynı şeyi 2006'da yapma akıllılığını gösterdi. Onun da Sevilla konseri çok iyi karşılandı ve 2007'de Avrupa'dan birçok konser teklifi alacağı kesin. Öte yandan, Türk sanatçıları söz konusu olduğunda işler daha da karmaşıklaşabiliyor. Örneğin, Aynur'un bu yıl İngiltere'nin en büyük konser salonlarından birinde (Barbican Centre) sahneye çıkmayı reddetmesi organizatörleri şaşkına çevirdi, çünkü konser "Ramazan Geceleri" olarak tanıtılan bir festival kapsamındaydı. Organizatörlerin hep akıllarında tutmaları gereken konulardan biri de, Türkiyeli sanatçılarla çalışırken siyasetin her an çok yakınlarda seyredip her an sorun çıkarabilecek bir konu olmasıdır.

Bir de sanatsal risk var. Biz Türk müziğini gettodan çıkarıp uluslararası dinleyicilere ulaştırmayı hedefliyoruz. Orhan Gencebay'ı hayatında hiç duymamış insanların ve kötü icra edilen müzikle ilgili kötü şeyler yazmaktan çekinmeyen düşük maaşlı mızmız müzik eleştirmenlerinin karşısına çıkarmayı... Avrupa'da Türkiyeli camiaya konser veren bir grubu getirttiğimiz konserlerimizden birinde bir eleştirmen iğneleyici bir eleştiri yaptı: "Sönük performansları başka bir toplumun halk müziğini dinlemenin ne kadar bunaltıcı olabileceğinin kanıtıydı." Hüsnü Şenlendirici'nin solo CD'si Türkiye'de kapışılırken, hakkaniyetten uzak bir şekilde de olsa, albüm burada tek yıldızlı eleştirilerden öteye gidemedi. Yeni dinleyiciler önünde sahneye çıkmak bir risktir, özellikle de Londra'da... Tarkan'ın İngilizce albümünü Bükreş, Moskova ve Bakü'de tanıttığını görüyorum. Londra'da becerebilecek mi? Bekleyip görelim. Türkçe konuşamayan dinleyicilerle ilişki kurabilmek için müziğin, gösterinin ve kişiliğin öne çıkması gerekir.

Baba Zula'dan Murat Ertel, Ayşegül-Sebastian Merrick çiftiyle (Londra, Carling Academy, 2006)

Müziğimi asla!

Londra'da büyük salonlarda sahneye çıkma şansını yakalayan az sayıda sanatçının da bu şansı kullanabildikleri söylenemez. Kastettiğim, seyirciyle birkaç kelime konuşabilmek, şarkının teması hakkında bir fikir verebilmek, dünyanın en harika şehirlerinden birinde olmaktan duyulan hisleri ifade etmek gibi basit şeyler... 2005'te Sezen Aksu Londra Colisseum'da sadece tek bir İngilizce cümle söylemeyi becerebildi ve o da "İngilizce fazla bir şey söyleyemem, ama eminim ki hislerimi anlıyorsunuz" türünden mânâsız bir şeydi. Evet, belki İngilizce konuşamıyor ama, kusura bakma tatlım, bu sadece tembelliğin dikâlâsı. Hislerini anlayamadık, şarkı sözlerini anlayamadık ve doğrusunu söylemek gerekirse, herkesin dediğinin aksine, müzik her zaman evrensel bir dil değildir. Biz bazen onu dahi anlayamıyoruz –bazı insanlar Türk müziğini sevmeyebilirler, bu kadar basit. Biz senin kişiliğinin parlayıp yükseldiği yer olarak müziğini görmek isteriz, ki o da bir iletişim kurmak demektir. Candan Erçetin'in Hackney Empire'daki konserinde de İngiliz dinleyiciler yabancılaştılar, çünkü Erçetin, Türkiyeli hayranlarıyla Türkçe sohbete daldı. Fransızca ve Yunanca albümleri sayesinde, kendisinin yabancı dillere hatırı sayılır ölçüde hâkim olduğunu biliyoruz. Keşke Londra'da da lütfedip birkaç İngilizce kelâm etseydi.

Bir de müzik şirketleri meselesi var. Bütün müzik şirketleri, harikulâde "Neredesin Firuze" filminde gördüğümüz gibi bugün var, yarın yok kuruluşlar değildir. Birçok konser organizatörü, müzik şirketlerinden maddî destek görmeden başarılı sanatçıları dahi temsil etmeye yanaşmaz. Evet, belki müzik şirketleri şu sıralarda parasızlık çekiyor olabilir, özellikle de Türkiye'de... Ama asıl sorun, ellerindeki repertuarı dünyanın geri kalanıyla paylaşmaya gönüllü olmamalarından kaynaklanıyor. Sanki yabancıların Türk müziğini takdir etmeyeceklerine gönülden inanıyormuş gibi davranıyorlar. Benzeri bir tavrı Kuzey Londra'nın Türk süpermarketlerinde de görebilirsiniz. Tezgâh altından satılan CD'leri (bunu nasıl beceriyorlar, akıllara durgunluk veriyor ama) neredeyse İstanbul'daki fiyattan satın alabilirsiniz. Ama tabii ne istediğinizi biliyorsanız. Mesela İbrahim Tatlıses'in son CD'si! Başka bir deyişle "zeytinimizi, peynirimizi alabilirsin ama, Türk müziğimizi asla! O yalnız Türklere aittir" der gibiler. Ben, İngiltere'de düzgün ve yasal dağıtım ağı olan tek bir şirket biliyorum. Kendileri uluslararası alanda etkili olduklarına inanmakla birlikte, tek bir sanatçılarının Türkiye satışları 100 binlerin üzerindeyken, İngiltere'deki toplam satışları ancak binlik rakamlarla ifade edilebiliyor. Saygın dünya müziği dergisi Songlines'da düzenli olarak iyi eleştiriler alan ve burada gayet iyi iş yapabilecek bir başka müzik şirketininse dağıtım anlaşması dahi yok. Plak dükkânlarında Türk müziği rafları (eğer varsa tabii) göbek dansı, Sufi müziği ve "İstanbul'dan derlemeler"le dolu. Konserlere çıkararak sanatçıları tanıtmak için para harcıyor, onları radyoya çıkarıyor, CD'lerini tanıtıyoruz ama, gelin görün ki, kendi plak şirketleri bunların hiçbirini yapmıyor. Adeta CD'lerini satmak istemiyorlar. Şaşırıp kalıyorum.

Sezen Aksu Londra konserinde tek bir İngilizce cümle söylemeyi becerebildi, o da mânâsız bir şeydi. Kusura bakma tatlım, bu sadece tembelliğin dikâlâsı.

Türk sponsorların mantığı

Kabul etmek lâzım ki, müzik işi, çamaşır makinesi satmak gibi tanımı belirli işlere benzemez. Müzik bazen kamu fonlarına ya da sponsora ihtiyaç duyar. Mercan Dede'nin son Londra konserinin sponsorunun Türk hükümeti değil de, Quebec hükümeti olması garip gelebilir. British Council, İngiltere'den Türkiye'ye sanat etkinliklerini getirmek için para harcıyor. Arts Council England ise Türk sanatçılarını İngiltere'ye getirmek için bize destek veriyor. İyi de hakkaniyet nerede? Türkiye Kültür Bakanlığı ne yapıyor? Ne yazık ki, bakanlığın tam ismi Kültür ve Turizm Bakanlığı. Bu da, yapacağı herhangi bir kültürel harcamanın Kalkan'da daha fazla tatil rezervasyonu yapmaya yönelik olması gerektiği anlamına geliyor. Hal böyle olunca, vasat Karadeniz halk dansları topluluklarını uluslararası ticaret fuarlarına göndermekten gayet memnunlar. Ayrıca her bir devlet memuru gibi "çizgiyi asla aşmayan", ama çoğunlukla da çok sıkıcı olan devlet sanatçılarını desteklemeye devam ediyorlar –başka hangi ülkede devlet sanatçısı uygulaması var acaba? Bunları siz Türkiyeli okura söylemek benim vazifem

değil elbette, ama Türkiye'nin son zamanlardaki dinamik gelişmesinin bir parçası olarak sanatsal faaliyetlerde kısıtlayıcı olmayan bir maddî destek iyi olmaz mı? Ve bu paranın bir kısmı da müzik konusundaki yaratıcılığınızı yurtdışında göstermeye harcansa nasıl olur? Bununla ilgili mecliste lobi yapacak biri varsa, hemen arayın derim. Türk hükümetinin sponsorluğunu üstlendiği son etkinliklerden biri, Türklerin daha fazla tanıtılmasına hiç de ihtiyaç duymayan Berlin ve Stuttgart'ta düzenlenen Now/Şimdi festivaliydi. Festivalin bir sonraki adresi ise Amsterdam. Ama bu etkinliğe sağlanan para, ki hiç de az değil, Dışişleri Bakanlığı'ndan geliyor ve etkinlik, AB'ye girme yolundaki Türkiye'yi şirinleştirme çabasının bir parçası. Festival kapsamında bir dizi az bilinen isim de olmakla birlikte, Avrupa'daki Türkiyeli diaspora'nın tüm biletleri kapışması sorunu burada da yaşanıyor. Bunun diğer bir anlamı, Türkiye'deki vergi mükelleflerinin Almanya'da yaşayan kuzenlerinin pop konserine gidebilmesi için sübvansiyon yapıyor olması. Siz memnunsanız, sorun yok. Ama biz, bu kadar yüklü bir meblağın daha uzun vadede daha fazla sayıda küçük etkinliğe harcanmasını tercih ederdik.

Kurumsal sponsorluk rolü üstlenen Türk şirketler bahsine gelince; bir banka ve sanayi holdinginin kendi konser salonuna, orkestrasına ve festivaline sahip olması örneğini Türkiye'deki kadar hiçbir yerde görmedim. Ancak buradaki sorun, ünlü bir Türk cazcısını Londra'ya getirmek için birkaç bin sterlin harcamak yerine, zaten devasa bir hacme varan Türk piyasasındaki güçlerini göstermek için gösterişli etkinliklere para harcamayı yeğlemeleri ve İngiltere'de varlık gösteren büyük Türk şirketlerinin Türkiyeli sanatçıların etkinliklerine sponsor olarak Türk olduklarını açık etmekten kaçınmalarıdır. Türk menşeli olduklarının ortaya çıkmasının olumsuz bir imaj yaratacağına inanıyorlar çünkü... Ne diyelim, beyaz eşya, beyaz eşyadır ve üzerinde imal edildiği ülkenin bayrağına yer yoktur. İngiltere'nin dillere destan biracıları da, kullandıkları mal iyi olduğu sürece, nereden geldiğini kafalarına takmazlar.

9/8'lik rock beri gelsin!

Birçok kişi, Türkiye'nin zengin müzik kaynakları olduğu konusunda hemfikir: Halk müziği, fasıl, Roman, Sufi ve tabii çağdaş füzyon. Bu arada arabesk, rock, pop ve cazı da dışlamıyorum. Örneğin Ayşe Tütüncü, 2006 Londra Caz Festivali'nde sahneye çıktı. Mevcut isimlerin her birinin uluslararası sahnelerde şansı var. Belki de bir şeyler değişmeye başlamıştır. Bir sabah arabada giderken BBC London FM'i çevirdiğimde, Serdar Ortaç'ın yürek hoplatan bir dans şarkısıyla karşılaşmanın beni ne kadar şaşırttığını hayal edebilir misiniz? İlk aklıma gelen, korsan bir Türk radyosuna rastgeldiğimdi. Ama BBC'nin DJ'i, tatilden dönen bir arkadaşının ona birkaç Türk CD'si verdiğini itiraf etti. Demek ki, yaz tatili usûlü pop müziği bir şekilde boy gösterdi. Kim bilir, belki Tarkan da İngiltere'de parlayıverir. Ama organizatör olarak bir İngilizi mi, yoksa bir Türkü mü seçeceği, Türk sanatçılarının İngiltere'ye çıkarma yapmaya hazır olup olmadıklarının bir göstergesi olacak...

Mercan Dede, Londra'da The Forum konserinde, 2005 (foto: Mustafa Köker)

Büyük Türk şirketleri İngiltere'de Türkiyeli sanatçılara sponsor olmaktan kaçınıyor. Türk menşeli olduklarının ortaya çıkmasının olumsuz imaj yaratacağına inanıyorlar.

Türkiye'nin sunabileceği çok özgün müzik yetenekleri var. Uluslararası çapta başarı kazanabilecek olanlar da muhtemelen içinde Türk unsurları taşıyan örnekler olacaktır. Türk rock gruplarının İngiltere'de sahneye çıkmaları, bir Londralının Kadıköy'deki bir ocakbaşında sahneye çıkmasından farklı değildir. İmkânsız değil, ama zor! Ama hadi gelin, biraz dürüst olalım. Niye Kübalı salsa ve Afrikalı beat, Virgin Megastore'da on metre raf işgal ederken Türk müziği CD'leri sadece on santim yer tutuyor? Gerçekle yüzleşelim. Türk müziğinin içine işlemiş olan Orhan Pamuk'un sevgili hüznüyken, Brezilya ritmleri mutlulukla dolup taşıyor. Oysa hüzün hiç de kötü bir şey değildir. Mariza'nın başarısı da, Portekiz'in hüzünlü fado şarkılarından güç alıyor. Ve piyasada her zaman değişikliğe yer vardır. Salsa dalgası geldi ve gitti, ayrıca teknik olarak da Afrika'nın Kora Arp'ıyla yapılabileceklerin bir sınırı var. Ya Türk ritmlerine ne demeli? Hadi bize yere kapaklanmadan 9/8'lik Karadeniz danslarına eşlik etmeyi öğretin! Ya arabeskin acısıyla özdeşleşebilmek nasıl olur? Peter Gabriel'in WOMAD festivalinde Müslüm Baba sahneye çıksa da dinleyiciler döşlerini dövse, işte gün o gün olur! (Ne de olsa şimdiki "emo rock" modası hüzünlü indie gruplarından besleniyor.) Nil Karaibrahimgil'i iki bin metre yüksekte sıcak hava balonunda konser verdiği için Guinness Rekorlar Kitabı'nda ne zaman göreceğiz? (Kısa süre önce Kuzey Denizi'nin 303 metre altında konser veren Ketevan "Katie" Melua da Türkiye'nin komşusu Gürcistan'da doğmuştu, değil mi?) Ve cesaret gösterip, içine biraz da sumak katarak, kendi rock'unuzun bizimkinden daha iyi olduğunu, İngilizce çılgınca komik şarkı sözleri yazabileceğinizi (Rebel Moves nereye kayboldu bu arada?) ve Glastonbury'deki kalabalığı sallayabileceğinizi gösterecek kim var aranızda?

Sebastian Merrick

www.pusula.com/virgul

AYLIK KİTAP ve ELEŞTİRİ DERGİSİ

virgül,

sayı 103

PUSULA YAYINCILIK İnönü Cad. Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. Tel:(0212) 252 42 80 Faks:(0212) 293 15 44

"Bugün pazar, Yahudiler azar"

İstanbul Yahudileri hakkında kişisel bir gözlem

RONİ MARGULİES

112 s.

KANAT KİTAP

www.kanatkitap.com

"Bugün Pazar, Yahudiler Azar" özellikle 1950'lerden 70'lere, oradan günümüze uzanan bir süre içinde İstanbul Yahudilerine ilişkin kişisel gözlemlerden oluşuyor:

"...o yılların, o mutlu, kaygısız, pespembe çocukluk yıllarımın Yahudi cemaatini, bugün ne kadar dışında olursam olayım, içimde hoş ve hüzünlü bir sevgi duygusu uyanmadan düşünmem nasıl mümkün olabilir?"

Ama çocukluk günlerinin pembe bir anlatımından ibaret değil bu deneme... Margulies, çocukluk yıllarını, o yılların İstanbul'unu anlatırken, daha eskilere de uzanıyor:

"1920'lerde Berlin'den kalkıp gelen bir Margulies'in, bilmem ne zaman Odessa'dan kaçıp gelen bir Lyova'nın İstanbul'u ne kadar garipsediklerini, kendilerini ne kadar kötü ve yalnız hissettiklerini hayal bile etmek zor benim için. Hepsi birer hayat kurdular ama işte, o inanılmaz dayanıklılığıyla insanoğlunun."

Bu kitap, İstanbul'un geçmişine, azınlıkların oluşturduğu mozaiğe düzülmüş nostaljik övgülerden biri değil. İçinde o türden bol 'malzeme' olmasına rağmen:

"...babaannemin anadili Rusça, anneanneminki garip bir İspanyolcaydı. Yahudi bayramlarında birinin evinde gefülte fisch (balık dolması) ve kaz ciğeri patesi, diğerininkinde 'gaya' (gelincik) balığı ve beyaz reçel yerdik."

Margulies, bir "azınlık kimliği" üzerinden masalsı bir İstanbul kurmaya çalışmıyor. Yahudiliğin günümüz Türkiye'sindeki problemli yanları üzerinde de duruyor:

"Yahudiler Varlık Vergisi'nden sonra bir daha mülk almadılar, paralarını hemen hareket ettirilemeyecek hiçbir şeye bağlamadılar. İşte, yine, Danon dedem: zengin öldü, ama öldüğünde paradan başka hiçbir şeyi yoktu. Parası da devletin erişemeyeceği bir yerde, yurtdışındaydı. "Ni vapor en la Mar Nero, ni mujer de Rumania, ni kaza en Turkiya" sözünü ettiğini çok duymuşumdur: Ne Karadeniz'de vapur, ne Romanya'dan kadın, ne Türkiye'de ev."

"Bugün Pazar, Yahudiler Azar", sürükleyici, eğlenceli ve lirik üslubuyla, yakın geçmişin İstanbul'una, özellikle belli bir cemaatin yaşamına bakarken, bir yandan da azınlık konumunu mutlaklaştırmaktan kaçınıyor, yaygın önyargılarla ve klişelerle alay ediyor:

"...'Bütün Yahudiler cimridir' kadar, 'Hiçbir Yahudi ırkçı olamaz' iddia ve beklentisi de anlamsız. Herkes olabiliyor da, Yahudiler niye olmasın? Dedim ya, ırkçılığa maruz kalmış olanlar ırkçı olmaz diye bir şey yok."

Margulies, Yahudilere yönelik önyargı ve klişelerle dalga geçerken, bu önyargıların tarihsel kökenlerine değinmeyi de ihmal etmiyor:

"Tefeci Yahudi tiplemesinin maddî temeli de budur: Parası olan ama bu parayı tarım veya sanayi alanlarına yatırmasına izin verilmeyen insanlar parayı ancak para olarak kullanmak, yani ya bankerlik/tefecilik ya da ticaret yapmak zorunda kalmışlardır. Özellikle Doğu Avrupa'da Yahudilerin krallarla soylulara bankerlik, yoksullara da tefecilik yapmaları Yahudi düşmanlığının gelişmesinde önemli bir rol oynamıştır."

Siyonizme ve İsrail'in şiddet politikalarına karşı olduğunu net bir şekilde gösteren Margulies, antisemitizmin her görünümüne de aynı sertlikle karşı çıkıyor:

"İsrail'in başlattığı her savaş, işlediği her cinayet, dünyanın her yanında kendi halinde yaşayan, işine, okuluna, alışverişe giden her Yahudi'yi zan altında bırakır, her Yahudi'ye bir 'suçortaklığı' atfeder, birey olmaktan çıkıp her Yahudi'nin 'Yahudiler' adlı uluslararası habis bir komplonun unsuru olarak görülmesine yol açar. Bu, doğal olarak ve anlaşılabilir nedenlerle, Müslüman ülkelerde ve bu arada Türkiye'de özellikle böyle olur. Belki doğal, ama doğru değil."

BPYA, kısacık, neşeli, biraz hüzünlü, politik ve hayat dolu bir deneme. Duygulu, ama romantik değil. Hatıralara uzanıyor, ama nostaljik değil. Politik, ama büyük P ile yazılandan değil (kimlik politikası hiç değil!), gündelik hayatın içinden geçen bir politika bu. Margulies, denemenin imkânlarını kullanarak, şablonlara, klişelere ve önyargılara savaş açıyor. Metin, Margulies'in sık sık eleştirmekten geri durmadığı cemaate karşı da sevgi yüklü:

"Ben bu kitabı İstanbul Yahudilerine bir 'aşk mektubu' olarak düşündüm, öyle planladım, öyle yazdım. Aksanımdan bıyıklarıma, konuşurken yaptığım el kol hareketlerinden ismime kadar, beni ben eden önemli ve önemsiz, anlamlı ve anlamsız pek çok ayrıntıyı, niteliği, özelliği bu cemaatten aldım. Sonra uzak düştük; hem coğrafi, hem daha başka anlamlarda aramız açıldı; bu kitap bir tür borç ödeme, bir tür teşekkür."

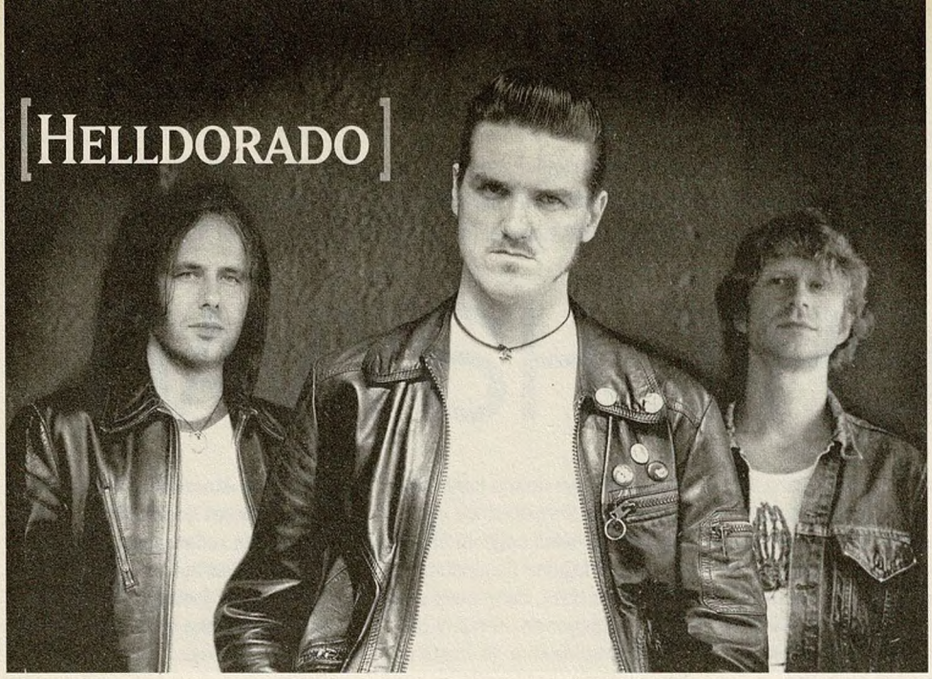

Radyo Eksen dinleyicilerinin yakından tanıdığı Helldorado, Eksen'in 17 Ocak'ta, Yeni Melek'teki 7. yaş günü partisine cuk oturacak. Zihin haritanızı ters yüz eden bir halet-i ruhiyesi var Helldorado şarkılarının. Norveç'te başlıyor film, ışıksız otobanlar boyunca Amerika'nın göbek nahiyesine, Avrupa'nın ara sokaklarına giriyor. Grubun basçısı, geri vokali Hans Wassvik der ki...

CEHENNEMDE MATINE-SUARE

Muhtemelen çok insandan işittiniz bu soruyu. Nasıl oluyor da Norveç'ten çıkma bir grup, bu kadar az İskandinav kokabiliyor?

Hans Wassvik: Evet, bu çok soruluyor. Ama aslına bakarsanız İskandinav müziği nasıl kokar diye hiç düşünmedik. Bilmiyorum ki nasıl bir şey Norveç'ten çıkması gereken müzik! Sanırım Helldorado'nun sound'u bizim çalış tarzımızla, müzikal referanslarımızın bir simbiyozu. Hepimiz Norveç'in farklı bölgelerinde, farklı kültürler ve dinler içinde büyüdük. Mesela benim doğduğum kasaba Vadsø'nün, şu an üssümüzün bulunduğu Stavanger'e uzaklığı, Stavanger ile Transilvanya arasındaki uzaklığa eşit.

O zaman nasıl buldunuz birbirinizi?

Davulcu Morten'le ben, on beş sene önce falan tabii ki müzik sayesinde tanıştık. Ortak bir grup kurma peşindeydik. Birdbus grubunda çalmaya başladık. Aynı zamanda The Tramps diye bir folk rock grubunda da çalıyordum. Bir ara bir davulcuya ihtiyacımız oldu ve elbette ilk aklıma gelen isim Morten'di. Sonra bir gün Stavanger'deki bir İrlanda barında, hem muhteşem şarkı söyleyen, hem de buzuki çalan bir adamı dinledim. Yanına gidip grubumuza katılmasını istedim. Bu Dag'dı. The Tramps beş albüm çıkardı. The Tramps günleri boyunca, Dag, Morten ve ben, hem müzikte, hem sinemada müşterek zevklerimizi farkettik. Helldorado'yu kurmak kaçınılmazdı.

Kendi grubunuzu kurma arifesinde, hayalinizdeki müziği birbirinize hangi sıfatlarla anlatıyordunuz? Nasıl bir sesin peşindeydiniz?

İlk başladığımızda eski spagetti-western filmlerinin müziklerine takmıştık. Bir de kendi yaptığımız şarkılar vardı, ki onlar da aslında başka filmlerden esinlenerek yapılmış şarkılardı. İlk albümümüz "Lost Highway"de yer alan "The Snake Girl Song", doğrudan Salma Hayek'in "From Dusk Till Dawn" filmindeki yılan dansından çıkmıştı. Galiba istediğimiz müziği tarif etmek için ilk "sinematografik" sıfatını kullandık, hâlâ da kullanmaktayız.

Bütün grup üyeleri birlikte bir konser izlemeye gittiniz mi hiç?

Sözleşip gitmedik galiba, ama mesela Dead Moon konserinde karşılaşmıştık, Woven Hand'de karşılaştık, bir de The Cramps'te.

Üçünüz birlikte tatile ya da arabayla uzun yola gittiniz mi hiç? Merak ettiğimiz, arabada hangi müziklerin çaldığı...

Uzun yol, kısa yol farketmiyor, neredeyse istisnasız arabada hep country dinliyoruz: Townes Van Zandt, Steve Earle, Guy Clark, Gram Parsons...

Üçünüz birlikte çarşıya, pazara gittiniz mi hiç?

Sosyal yaratıklar sayılmayız. Daha çok tek başımıza dış dünyaya şöyle bir karışmak, temel ihtiyaçları kapıp geri dönmek şeklinde akıyor hayatımız. Fakat şunu hatırladım şimdi... Eski gitarcımız Baard'la, onun kız arkadaşına hediye almak için çarşıya çıkmıştık bir defasında. Kızın kaç beden giydiğini hatırlamadığı için Baard elbiseleri kendi denemek zorunda kalmıştı. Felaket bir durumdu doğrusu. Fakat felaket olan onu o halde görmek değildi, hatta elbise ona yakışıyormuş, bunu farkettim. En fecisi benim yorum yapmak zorunda kalışımdı. Adamın denediği kıyafetlere bakıp, "bu çok zarif", "bu çok cool durdu", "bu bayağı seksiymiş" gibi cümleler kurmam gerekiyordu.

Bir kısmı klişe, bir kısmı gerçek, İskandinav ülkelerindeki hayatın ne kadar sıkıcı olduğuna, depresyonun, alkolizmin gırla gittiğine dair bin tane hikâye dinlemişizdir. Sadece can sıkıntısı bile, müzik yapmak için iyi bir neden değil mi?

Bu hakikaten doğru olabilir. Norveç'te ve diğer İskandinav ülkelerinde ve hatta Batı toplumlarının çoğunda, insanlar dünyanın geri kalanındaki meselelerden o kadar uzakta yaşıyorlar ki, neticede kendi sokak kapılarının önlerini göremez hale geliyorlar. Ne kadar zengin olduğun da mühim değil, asla hiçbir şeyle tatmin olamıyorsun. Can sıkıntısının, dünyanın geri kalanına karşı duyulan bu ilgisizlikten daha büyük bir sorun olduğunu sanmıyorum. Sıkıntı sadece hayal gücü eksikliğinin işaretidir. İlgi yoksunluğu daha kötücül, daha fesat bir şey. Kaldı ki depresyon, nerede olursanız olun yakalayabilir sizi. Sadece farklı maskeler kullanır.

Siz şarkılarınızda sinemadan çok esinleniyorsunuz, ama esinlendiğiniz filmlerin ötesinde sinematografik yanları var şarkıların. Onlar kendileri kısa filmlere dönüşmüşler gibi... Nasıl filmler bunlar?

İnsanlardan sıklıkla duyduğumuz şey, Helldorado müziğinin bir David Lynch ya da Tarantino filmine iyi soundtrack olacağı... Genelde karanlık filmlerden etkileniyoruz galiba. Son albümümüzde sözler özellikle cinaî baladlardan, çok eski İngiliz ya da İrlanda şiirlerinden çıktı. Helldorado filmini izlediğinizde, siz nasıl bir ruh halinde olursanız olun, sonunda melankoli budalası biri olup çıkarsınız. Filmin sonu kötü bitiyor.

Hayatta mutlu son diye bir şey var mı?

Ölüm iyi bir şeyse var. Ama bunu söylemek de ölüm hakkında değil, hayatınızın ne kadar berbat olduğu hakkında bir fikir veriyor.

En eğlenceli şarkılarınızda bile karanlık bir yan var. 16 Horsepower'ı anımsatan yanınız da burası galiba. Sizin üzerinizde tesirli bir grup muydu? Dağıldıklarında ne hissettiniz?

16 Horsepower'ın yeri sahiden ayrıdır. David Eugene Edvards'ın yaratıcılığını şu an Woven Hand için kullanıyor oluşuna da hürmet ediyoruz.

Başka hangi gruplar, müzisyenler artık müzik yapmıyorlar diye üzülüyorsunuz?

Townes Van Zandt, Jeffrey Lee Pierce ve Gun Club, Johnny Cash, Gram Parsons, Frank Zappa, Sonics, Ramones ilk aklıma gelenler...

Müziğinizdeki karanlık yana bakınca, grubun adı da daha iyi oturuyor sanki insanın kafasına. El Dorado'da altın bulmaya gidip de, azap içinde Helldorado'yu (Dorado cehennemi) bulan insanlar... Hayat sizi hayal kırıklığına uğrattı mı?

Sadece şunu söyleyeceğim: Hayat o kadar merhametsiz ki, her şeyin bir tesadüf olduğunu düşünmekten başka bir şey gelmiyor elimizden.

Muhtemelen Türkiye'deki en popüler şarkınız "A Drinking Song". İçerek çözebildiğiniz bir probleminiz oldu mu?

"A Drinking Song" umut ve cesaret üzerine bir şarkı. İlla sarhoş olmak gerekmiyor.

Böyle bir şarkınız var, "Women Shouldn't Drink". Neden kadınlar içki içmesin?

Alnıma doğru ışık hızıyla havada uçuşan kül tablaları gördüm ben; ya da derimi çizen, jilet gibi kan kırmızı tırnaklar... Hep sarhoş kadınlar yüzünden. Tabii ki benim de o esnada sarhoş olmamla, tam bir göt gibi davranmamla hiç alakası yok bu vukuatların.

Helldorado dinlerken ne içsek iyi gider?

Su için: Daha güvenli.

İnsanlardan sıklıkla duyduğumuz şey, Helldorado müziğinin bir David Lynch ya da Tarantino filmine iyi soundtrack olacağı... Karanlık filmlerden etkileniyoruz.

Söyleşi: ***Pınar Öğünç***

alo!

STUART A. STAPLES

Onu daha önce Tindersticks'le beraber iki kere ağırladık, şimdi solo şarkıları vesilesiyle tekrar bağrımıza basmaya hazırlanıyoruz. Melankolik hikayelerin hükümdarı 26 Ocak'ta, Yeni Melek'te olacak. Telefonda muhabbet ederken bile hissediliyordu; yalnız şarkılarıyla değil, sigarasından çektiği derin nefeslerle de Lambchop'un Kurt Wagner'ini (ve Brel'i) akla düşürüyor Stuart A. Staples.

isim, şehir, hayvan

Şu anda Fransa'dasınız. Fransa'da diğer ülkelere, hatta belki İngiltere'ye nazaran daha fazla seviliyormuşsunuz gibi geliyor bize. Siz de öyle mi hissediyorsunuz?

Stuart Ashton Staples: Fransızlar müziğimizle daha erken kaynaştılar. Bunun kendi kültürleri, kendi müzikleri ve o müziğin hissiyatı, o müziğin hikâye anlatma geleneğiyle alakalı olduğunu sanıyorum.

İki solo albümünüz arasında çok kısa bir zaman var. Yakında bir üçüncüsünü düşünüyor musunuz?

Düşünüyorum, evet. İki albüm de esasında aynı zamanlarda kafamda oluşmaya başladı. Daha önce yaptıklarımdan çok daha farklı olsunlar istiyordum, yeni bir bakış açısı getirmek istiyordum kendi şarkılarıma. Kendi kendime çok vakit geçirdim stüdyoda. İlk albümde değişik enstrümanlar ve kayıt teknikleri kullandım. Tabii, bana göre değişik. *(gülüyor)* İkinci albüm ise çok daha kısa bir sürede ve bir grupla beraber kaydedildi. Halbuki ben bu şarkıları tek başıma, sadece bir akustik gitarla kaydederim diye düşünmüştüm. Çok daha karmaşık bir hal aldı, grupla çalınca. Sonra da beraber yola çıktık zaten bir şekilde...

Solo çalışmakla, Tindersticks'le beraber çalışmak arasında büyük fark var mı?

Tindersticks'le yaptığımız son albüm zamanlarında, o yıl beş ya da altı şarkı yazmıştım toplamda. Solo çalışmaya başladığım yıl ise yirmiyi buldum. Bu bence durumu açıklıyor. *(gülüyor)* Son zamanlarda kimse için yeterli yaratıcı alan kalmamıştı grupta. Bu yüzden bir süre ara verme, ayrı durma kararı aldık... Tindersticks konserlerinde ve albümlerinde neleri beğenip nelerden rahatsız olduğumu düşündüm. Her şeyin daha basit, daha sade olması için uğraşıyorum. Kendimi zamanla geliştiriyorum. İlk başta çok prova edilmiş, belirlenmiş bir havamız vardı sahnede. Şimdi daha rahat, daha akışkan bir hal aldı.

Fakat albümde de, konserlerde de Tindersticks'den Neil Fraser ve David Boulter'la beraber çalıyorsunuz...

Yıllardır Lambchop'la kesişiyor yolumuz. Paralel bir hikâyemiz var. Aynı yaşlardayız. Aynı şekilde bakıyoruz müziğe. Onları Amerika'daki yeğenlerimiz gibi görüyorum.

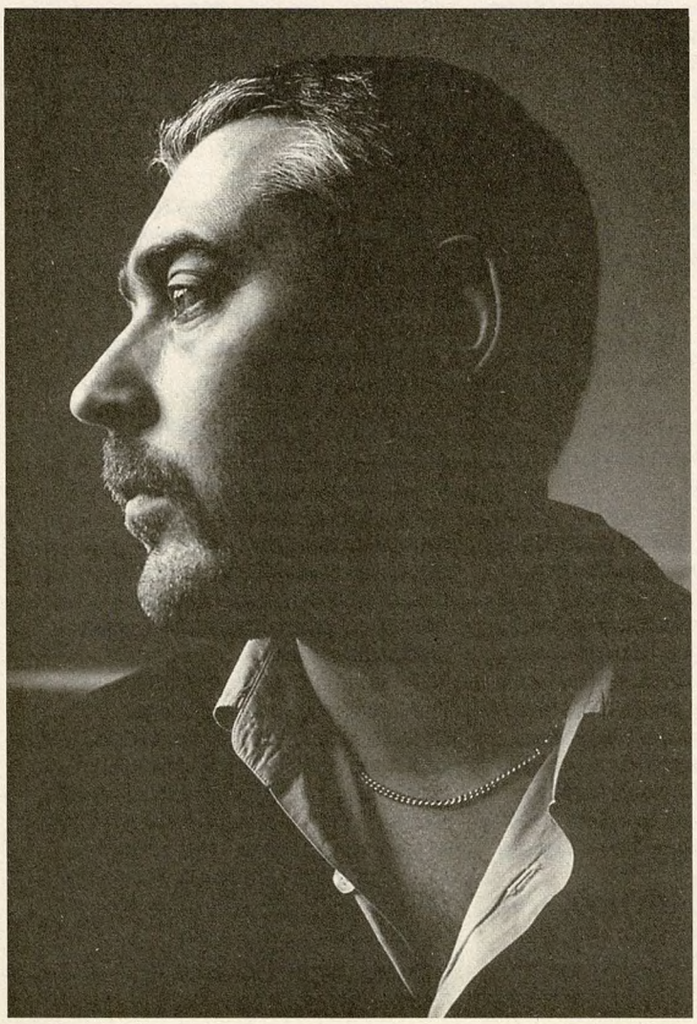

Ne yöne gidileceğine, ne yapılacağına ben karar veriyorum sonuçta. Grubun bir yarısı olarak devam ediyoruz. Bunun Neil ve David'le birlikte olmasının sebebi ise benim fikirlerime, grubun geri kalanından daha açık olmaları... Esasında Tindersticks'te demokrasi hep vardı. Ama her grubun bir lidere ihtiyacı oluyor. Birisinin kalkıp "böyle böyle yapalım" gibi şeyler demesi gerekiyor. Bu da hep bendim. Eğer ben söylemezsem, bir odada birbirinin suratına bakan, birinin bir şey söylemesini bekleyen insanlar oluyorduk...

Tindersticks'e liderlik etmekten yorulduğunuzu söyleyebilir miyiz?

Yok. Öyle demeyelim... Grubun ne kadar doğal ve güzel bir şekilde başladığını, zamanla unuttuk galiba. Beraber müzik yapmak için duyduğumuz heves yavaş yavaş kayboldu. Belki ileride tekrar konserler vermeye başlarız, birlikte çalışmayı özleriz...

Web sayfanızda, ilk solo albümünüz "Lucky Dog Recordings"i kaydederken Bruce Springsteen'in "Nebraska" albümünü çok dinlediğinizi yazmışsınız. Springsteen'in son albümü "The Seeger Sessions"ı nasıl buluyorsunuz?

Bence harika işler yapıyor. Böyle bir albüm çıkarmış olması çok anlamlı tabii. Çok zengin ve dolu dolu bir albüm. Ama ben o havada değilim. (gülüyor) Müzik dinlemek de esasında müzik yapmak gibi, o havaya girmelisiniz.

Aynı sayfada bahsettiğiniz bir diğer albüm ise Cabaret Voltaire'in "Voice of America"sı. Sizin müziğinizle Cabaret Voltaire'i aynı kefeye koymakta zorlanıyoruz açıkçası. Gerçi Tindersticks'in yaptığı "Fast One" veya "4:48 Psychosis" gibi şarkılarda daha sert, daha distorte bir ses var ama...

Tindersticks'in ve benim alttan alta hep distortion sever bir havamız var. Tabii esas olarak melodi peşinde gidiyoruz... O iki şarkıyı yaparken çok güzel bir ahenk yakalamıştık, iyi bir denge vardı melodilerimizle o gürültülü nokta arasında. "Lucky Dog"ı yaparken gerçekten çok dinledim Cabaret Voltaire'i. "Voice of America" gençliğimin en büyük albümlerinden biri. Onu tekrar dinlemeyi istemek, esasında müzik yapma, bir grupta olma isteğiyle alakalı. Birkaç adam, yatak odalarında oturup etrafı dağıtıyorlar, tam anlamıyla deniyorlar. Ben de "Lucky Dog"da böyle bir havadaydım, yapabileceklerimi denemek istiyordum.

"Lucky Dog" (Şanslı köpek) ismini anmışken, hayvanlardan bahsedelim... Albümlerinizin kapağında, şarkılarda hayvanlar mevcut: Kediler, köpekler ve eşekler... Eşekle çekilmiş bir fotoğrafınız vardı "Can Our Love..." kapağında...

Hakikaten eşekle bir resmim vardı, değil mi? *(gülüyor)* Açıkçası bu soru beni biraz şaşırttı. Böyle düşünmemiştim hiç... Her hayvanın kendine göre değişik bir havası, bir tutumu var. Bu duruş kelimelerle ifade edilemiyor bazen. Ben de yaptığım her çalışmaya bir kelime bulmakta zorlanıyorum. Bu duruşu bir hayvanla anlatmak, onunla özdeşleştirmek iyi oluyor galiba. Eğer başka bir kelime kullansam, o anda elverişli gibi dursa da, zamanla anlamını yitiriyor. Oysa hayvanlar o duruşlarını asla yitirmiyorlar.

Bu durumda "Şanslı Köpek" siz mi oluyorsunuz?

Belki! *(kahkahayı basıyor)* Galiba bir köpeğe şanslı dediğiniz zaman, onun şanslı olmasını diliyorsunuz esasında.

Neredeyse bütün albümlerinizde bir kadınla düet mevcut. Bu hep bize Nancy Sinatra ve Lee Hazlewood ikilisini hatırlatıyor.

İlk Tindersticks albümünü kayderken, 90'ların başında, Lee Hazlewood en büyük ilhamlarımızdan

biriydi kesinlikle. Gruptaki herkes için başka şeyler ifade ediyordu. Dick ve David'i çok etkilemiştir o yaylı düzenlemeleri. Çok iyi sözler yazıyor. Müziğe ve olaylara çok özel, kişisel bir bakış açısı var. Şimdi daha başka bir yerde duruyor benim için. Tıpkı Nick Drake gibi. 15 yıl önce her ikisini de acayip severdim. Şimdi daha ziyade takdir ediyorum ve hatta kopyalıyorum belki. *(gülüyor)* Lee Hazlewood'un müziğine aşık olduğumda gençtim. Sonra öyle bir noktaya geliyorsun ki, sana daha fazla bir şey veremez oluyor, ama çoktan senin bir parçan haline gelmiş. Son zamanlarda Lee Hazlewood'u düşünmüyorum, ama ne yaparsam yapayım, ondan bir şeyler taşıyorum. Joy Division da öyle bizim için. Çünkü bizi değiştiren, bizi böyle yapan onlar.

Son zamanlardaki ilham kaynaklarınız neler?

Bu aralar ülke ülke dolaşıyorum ve açıkçası, ülkeleri dinliyorum! Her ülkenin, her şehrin kendine göre bir sesi var. Radyolar farklı tınlıyor, sokaklar farklı tınlıyor. Sadece radyo dinlemekten, ne çalıyorsa onu duymaktan memnunum. Hayatı daha iyi anlatıyor radyo ve sokaklar...

Tindersticks zamanında ve son solo albümünüzde Lhasa'yla iki şarkı söylediniz. Tekrar çalıştığınız ender insanlardan...

Beni iyi anlayan ender insanlardan biri. İleride mutlaka düetler yazacağım ve onunla yine söylemek isterim doğrusu...

Son albümünüz "Leaving Songs"u Nashville'de Lambchop'tan Marc Nevers'le beraber kaydettiniz. Nasıl bir araya geldiniz?

Yıllardır Lambchop'la kesişiyor yolumuz. Paralel bir hikâyemiz var. Aşağı yukarı aynı yaşlardayız. Aynı şekilde bakıyoruz müziğe. Uzun süre onları Amerika'daki yeğenlerimiz gibi gördüm. Onlar "Nixon"ı yaptıklarında çok etkilendim, hatta Marc'ı aradım. Ondan sonra ilişkimiz hiç kopmadı. Marc, ısrarla Tindersticks'i Nashville'de kayıt yapmaya davet ediyordu. Ben birkaç şarkı yazıp onları nerede kaydedeceğimi düşünürken, aklıma Marc'ın daveti geldi.

Yann Tiersen buraya geldiğinde, sizin kulaklarınızı çınlattık...

Onunla sessiz, ama çok kalıcı bir arkadaşlığımız var. Birbirimizin albümlerine katıldık, çok güzel bir alışveriş oldu.

Fransız müziğinin, mesela Jacques Brel'in, üzerinizde etkisi oldu mu?

Bu, en başta sorduğunuz sorunun cevabı gibi. *(gülüyor)* "Nasıl oldu da Fransızlar Tindersticks'i bu kadar çabuk anladı?" diye düşününce, bu ilginin Fransız şarkı yazma geleneğiyle alâkalı olduğuna uyandım. Gerçekten çok seviyorum Brel'i, Léo Ferré'yi, Gainsbourg'u veya Brassens'i. Onların şarkı yazma biçimi, sözleri oluşturma biçimi ve tavırları İngiltere'dekilerden çok farklı. İngiltere'de kulağı hemen yakalayan, daha çok ilk dinleyişte satın almaya yönelten pop şarkıları yapılıyor. Franba'da ise insanın hayatını kavrayan, her dinleyişte farklı duygular hissettiren bir şarkı yazma, hikâye anlatma geleneği var. Özellikle Léo Ferré'yi tekrar tekrar dinlemeye bayılıyorum.

Ferré'nin politik tutumu nasıl etkiliyor sizi?

Kendimi politik biri olarak tanımlayamam doğrusu. *(gülüyor)* Daha çok müzikle ilgiliydim. O ise anarşizmi savunmaya adamış kendini. Buna cesaret edebilen, bunu bu kadar net söyleyip de böylesine büyük bir kitle kazanabilmiş insan sayısı çok az. Peki ben anarşiye inanıyor muyum? Direkt söylemek çok zor, bunu cevaplamak için anarşizm üzerine biraz çalışmalıyım. *(gülüyor)*

Sırf Fransız şansonunu anlamak için Fransızca öğrenmiş bir sürü insan var. Siz de onlardan mısınız?

Şu anda Fransızca öğrenmeye devam ediyorum, ama şarkı tercümeleri açıkçası ikinci planda geliyor. Önemli olan şarkının başta size hissettirdiği. Sözleri anlamasınız da, şarkının ne anlattığını yakalayabiliyorsunuz. Sözlerdeki hissiyatı şarkının bütününe yayabiliyorlar onlar. Belki de bu yüzden Tindersticks, İngilizce konuşmayan ülkelerde, mesela Fransa'da, Türkiye'de sevildi, anlaşıldı.

Sevdiğiniz Fransız şarkı yazarlarını sayarken Charles Aznavour'u anmadınız. Bob Dylan'ın onu çok sevdiğini biliyoruz. Peki ya siz?

Hmmm... Onu diğerleri kadar sevdiğimi söyleyemem doğrusu. Albümleri hep elimin altında bir yerlerde duruyor. Dinliyorum arada. Ama İngilizlerin onu bu kadar sevmiş olması belki de beni rahatsız ediyor. 70'lerden beri bir "Fransız yıldızı" olarak İngiltere'de çok sattı. Bazen onun şarkıları ucuz pop gibi geliyor bana. Ama yaptığı bütün işleri bir arada değerlendirince, sürekliliğine ve bütünlüğüne saygı duymamak mümkün değil. Üstelik hep iyi filmlerde oynadı. Aznavour'u aktör olarak tercih ederim.

Tindersticks'le yaptığımız son albüm zamanlarında, o yıl, beş ya da altı şarkı yazmıştım toplam. Solo çalışmaya başladığım yıl yirmiyi buldum. Bu bence durumu açıklıyor.

Söyleşi: ***Tolga Yağlı***

Sabih Cangil

80'lerin başında, o kör karanlık yıllarda, iki elin parmağı kadar grup sayesinde küçük çaplı bir rock patlaması yaşanmıştı. Memleketin en güzel isimli iki grubu o günlerden yadigâr: Hardal, iki LP yayınlayarak tecrübesini geleceğe aktarırken, Ra yalnızca konserleriyle yer etti belleklerde. Sonunda Ra gitaristi Sabih Cangil, o günlerin repertuarını yeni bir anlayışla "İçimizdeki Pervaneler" albümüne aktardı. Bir şarkısında "biz bitmedik, ölmedik, yorulmadık, durmadık, bırakmadık, kaçmadık" diyen Cangil'le geçmişte ve bugünde gezindik...

SONSUZ NAMÜTENAHİYET

Albümünde ağırlıklı olarak Ra döneminden şarkılara yer vermişsin. Oysa hiç de yirmi küsur yıl geçmiş gibi değil üstlerinden.

Sabih Cangil: Aslında Ra '88 yılına kadar devam etti. Fakat kafamızdaki esas kadro '84'e kadar beraberdi. Bizden o kadar çok kişi yurtdışına gitti ki. Grup dağılmadı, kendiliğinden bitti. Sonra Türkiye'ye döndüklerinde, bazıları profesyonel olarak müzisyenlik yapmaya başladılar. Sadece Faruk Kurtulmuş ve ben başka mesleklerdeniz, diğerlerinin hepsi müzisyen. Ra kadrosundan üç albüm çıktı son zamanlarda. Biri Levent Candaş'ın grubu Dilemma, diğeri Faruk Kurtulmuş ve Erhan Akhan'ın grubu Felek. Bir de benim albümüm var: "İçimizdeki Pervaneler". Bu üçü arasında, Ra yıllarına dönen tek albüm benimki. 31 Ocak'ta Balans'ta çalacağız. Şu anda çaldığımız altı kişilik grupta Ra'dan dört kişi var. Sabih Cangil ve grubu Ra cover'ları çalıyor. *(gülüyor)*

Ra'nın İngilizce şarkılarına çok fazla eleştiri geldi: "Siz başka dünyadan mısınız?" "Konsolos çocuğu musunuz?" O zaman Türkçeye başladık ve sound değişti. Çok normal.

Şarkı yazımı açısından en verimli dönemin Ra yılları mıydı?

Üretkenliğim devam etti, ama bir motivasyon olmadığı zaman insan kendini işe veremiyor. Bestelerim çok uzun aralıklarla çıktı. 85'ten 90'a kadar neredeyse hiçbir şey yapmamışım. Bu albümde, Ra'yla çalmadığımız "Namütenahi Muhabbet", "Helal Sana" ve "Âlâ Münasebet" var. Üçü de 90'larda yaptığım şarkılar. Ra'da besteleri ben ve Faruk yapardık; bu albümdekilerin, iki İngilizce parçanın sözleri hariç, tamamı benim.

Müzisyenlik mesleğin değilse, mesleğin ne?

Aslında mühendisim, '79'da Yıldız'a girdim, İnşaat Mühendisliği'ni bitirdim. Fakat hiç mühendislik yapmadım. Mühendislik okurken de rehberlik yapıyordum. Avusturya Lisesi'nde abilerimiz çok özendirdi bizi: Rehberlik o zamanlar çok iyi bir meslekti, hem prestijli, hem kazançlı. 79'da turizme başladım, 86'ya kadar iyi gitti, yavaş yavaş bir iniş başladı. Hâlâ devam ediyorum, ama artık sadece istediğim zaman tura çıkmak, daha keyfekeder çalışmak istiyorum. Bizim yaptığımız kültür turizmi. İki fıkra anlatıp turistleri bir yerden bir yere götürmek değil. Genellikle bir-iki haftalık Anadolu turları yaparız... Buraya inanılmaz negatif önyargılarla gelirler, mümkün olduğu kadar abartmadan, doğruları anlatarak onların bir miktar fikirlerini değiştirmeye çalışırız.

12 Eylül'den önce ve sonra üniversite ortamının ne farkı vardı?

Okulun içinde 12 Eylül öncesinde de asker vardı, sonrasında da. Her zaman gruplar arasında bir elektrik hissediliyordu. Çok alakasız bir özel okuldan geldiğim için, ilk sene büyük şok oldu. Her şeye alışılıyor, ona da alıştık. Daha okula girdiğimin üçüncü günü bir şeyler oldu, insanlar sıraların üstünden atlayarak dışarı çıktılar, kavga-gürültü, birkaç kişi kan revan içinde... O güne kadar böyle şeyleri sadece gazetelerde görmüştüm. Bizi çok fazla kale almıyorlardı. "Bunlar özel okuldan gelmiş" derlerdi, ne sol kanatta ne sağ kanatta ciddiye alınıyorduk. Hepimizin fikirleri vardı elbette, ama eylem başka... Avusturya Lisesi'nde başka dünyanın çocukları olarak okumadık, kulağımız gözümüz açıktı.

Gitarı ne zaman eline aldın?

İlkokuldayken Belediye Konservatuarı'na gittim, piyano dersleri gördüm. Ama okul ağır gelince, konservatuarı bıraktım. 14 yaşımda gitara başlamaya karar verdim ve özel ders aldım. O dönemlerde kesinlikle kaçırmadığımız program, TRT'de Yavuz Aydar'ın Stüdyo FM'iydi. Orada Led Zeppelin'le, Who'yla, Yes'le tanıştık. Ablamın plaklarında da biliyordum biraz, ama ciddi şekilde rock müziğin içine girmiş olduk. Plak bulamazdık, ancak arkadaşlarımızın annesi-babası yurtdışına gittiğinde ısmarlardık, "bize Little Feat getir, Doobie Brothers getir!.." İsmi olmayan bir grubumuz vardı, okul arkadaşlarımızla. O grupla Galatasaray'da, Sen Antuan kilisesinin bodrumunda prova yapardık.

Kilisenin bodrumunda mı?

Grubumuzda bir Rum, bir Ermeni arkadaş vardı. Onların bir şekilde kurduğu bir bağlantıyla, orada yapardık prova. İlk zamanlar, Beyoğlu Spor Kulübü'nde –Rum kulübüdür– çalıştık... Sen Antuan kilisesinin avlusunda, sol tarafta telli bir kapı vardır, oradan aşağı bir merdiven iner. Altta ciddi büyük bir oda var: Büyük bir dans pisti, masalar, localar... Gece kulübü olabilecek bir tesis! Hemen yanında bir basketbol salonu. Onun yanıdaki küçük odada da tabutlar dururdu. Bildiğim kadarıyla, kendi cemaatlerinin haftasonu partileri, toplantıları orada yapılırmış. Pazartesi günleri gittiğimizde, partinin artıklarını görürdük. O grupta, bu albümdeki iki İngilizce şarkı sözünü yazan Muhlis Sırmalı, sonradan Bulutsuzluk Özlemi'nde çalan Filip Sümbülkaya, bir de Aki diye bir arkadaş vardı.

Ra elemanlarıyla nasıl tanıştın?

Gökalp Baykal sayesinde tanıştım. "Güzel Sanatlar Akademisi'nden çocukların bir grubu var, caz-rock gibi müzik yapıyorlar, bir tanışsan iyi olur" dedi. Gitarcı arıyorlarmış. Altan Üze'yle Kenter'lerin fuayesinde buluştuk, Gökalp bizi tanıştırdı. Tanışma o tanışma! O haftasonu ilk provaya katıldım, 29 Ekim 1979'du. Hiç →

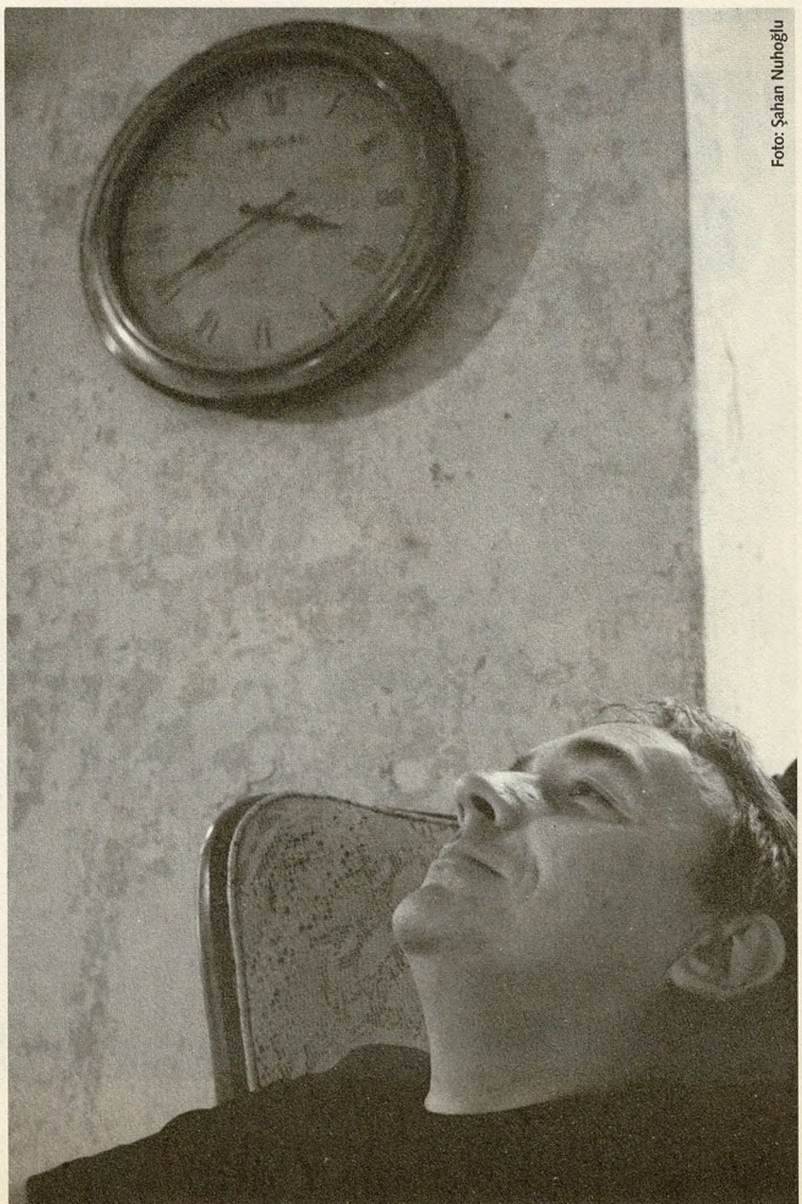

Foto: Şahan Nuhoğlu

kargart

KargART Plastik Sanat Çalışmaları

özlem gök bound

04 Ocak Perşembe - 17 Ocak Çarşamba

EFES Pilsen

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51 F: 0216 346 55 46
www.kargabar.org info@kargabar.org www.kargart.org info@kargart.org

unutmadım o tarihi. Davulun kick'i yerine karton bir Ülker bisküvi kutusu, bir izci trampeti, zil ve iki baget: Erhan'ın davul seti buydu ilk provada... Altan'ın, Gayrettepe'de, anne-babasıyla oturduğu evinin yatak odasındaydık...

Sen katıldığında Ra ismini koymuşlar mıydı?

Hayır, Dizayn'dı grubun ismi. Ama yeni bir isim arıyorlardı. Ra, hem küçük, kısa, hem de enternasyonal, anlaşılır bir isim. Bulmaca çözerken "Mısır tanrısı", "tersi namus" gibi sorularla kafalarda yer etmiş... Ra ismini kim buldu hatırlamıyorum, ama çok hoşuma gitti. Hâlâ da çok güzel bir isim, değil mi?

79'da yola çıktığınızda belli bir geleneğin devamı olduğunuzu düşünüyor muydunuz? Ya da tam tersine "eskiler artık bitmeli, yeni bir hareket başlamalı" hissine mi sahiptiniz?

Biz o zaman sadece kendimizi bir şekilde müzikle ifade etmeye çalışıyorduk.

Ama bu topraklardan aldığınız bir miras var gibi görünüyor...

Ama biz öyle görmüyorduk açıkçası. İngilizce veya Türkçe, cover hiç çalmadık mesela, ne provada, ne de konserde. Bir ara 1990-91 yıllarında, gene Ra adı altında, üç kişi –Levent Candaş, Nedim Tanyolaç ve ben– bar programları yaptık. Orada cover da çalıyorduk: Eric Clapton, Gary Moore, Nazareth...

Ra'nın ilk yıllarında, '70'lerin sonunda, Barış Manço, Cem Karaca, Erkin Koray gibi figürlere nasıl bakıyordun?

Barış Manço benim gözümde çok iyi bir iletişimcidir. Bestelerinde, konserinde veya yaşamında, hep öyledir... Cem Karaca daha gerçek bir rock'çu bence. Gerçekten iyi bir sesi vardı. Onu her dönem, her yaptığı işte severek dinledim. Küçükken, Florya'da bir yazlık sinemada Erkin Koray'ı seyretmiştim. O yaşımda bana çok gürültülü, ama çok enteresan gelmişti. Erkin Koray'ın Doğu ve Arap havalı parçalarından önceki dönemini severim. Şimdi ona biraz daha olgunlukla bakabiliyorum, ama "Estarabim", "Fesuphanallah" gibi şarkılar çıktığında soğumuştum. O zaman arabesk, marabesk, katiyyen dinlemezdim. Şimdi duyduğumda "evet, böyle bir müzik de var" diyorum, oysa o zaman müzik olarak kabul etmezdim bile...

Anadolu rock'a nasıl bakıyorsun?

Üstyapıda hangi ezgi olursa olsun, altında rock altyapısı varsa, başına bir sıfat ekleyip "rock" diyebiliriz. Flamenco rock da olabilir, Anadolu rock da. O da bir etnik rock, niçin olmasın? Anadolu rock'u özel, ayrı bir yerde tutmuyorum. Hiçbir zaman çok bayılarak dinlemedim, ama aralarında sevdiğim gruplar oldu. Üç Hürel'i çok severim, Moğollar'ın yaptıkları işlerin yarısından fazlasını severek dinlerim.

'80'ler boyunca süren "Rock Türkçe mi olmalı, İngilizce mi?" tartışması vardı. Ra bu tartışmanın neresinde durdu?

O zaman şunu iddia ediyorduk: Bu müziğin orijinali İngilizcedir. Hâlâ İngilizcenin bu müziğe daha iyi uyduğunu düşünüyorum. Ama basından ve bizi dinleyenlerden çok fazla eleştiri ve talep geldi: "Siz başka dünyadan mısınız?" "Siz konsolos çocuğu musunuz?" O zaman Türkçeye başladık ve Türkçeye başladığımız zaman sound değişti. Eski sound'a Türkçeyi oturtamadık, oturtmadık. Bu da çok normal. Türkçenin başka bir vurgusu, köşeleri var... Zaman zaman elimize perküsyon aletleri alır, oryantal ritmler çalar, üstüne İngilizce sözler söyleyip gülerdik. Ama dün radyoda dinledim, aynı böyle bir albüm çıkmış. Dünya rock ve pop piyasasının ciddi bilinen parçaları, Roman müziğine uyarlanmış. *(Dolapdere Big Gang'in "Local Strangers" albümünü kastediyor)* Bana komik geldi, ama çok satacaktır o albüm.

Sonuçta Led Zeppelin de kendi parçalarını Arap orkestralarıyla yorumlamadı mı?

Öyle tabii... Deep Purple'dan Jon Lord'da da bu etkiler çoktur.

"Namütenahi Muhabbet"ten bahsedelim mi? Artık kullanılmayan Osmanlıca sözcüklerle rock şarkısı yazmışsın.

Osmanlıca denilemez. Rahmetli babam ve annem böyle konuşan insanlardı. 70-80 yaşında şehirli jenerasyondan insanlar böyle bir Türkçe konuşuyor hâlâ. Ailemden hep bunları duydum. Şarkının sözlerini bir buçuk günde, hiç sözlük kullanmadan yazdım. Sonradan danışmak için sözlük kullandım, acaba doğru mu yazdım diye. Mesela "namütenai" zannediyordum, "namütenahi" imiş. Bu şarkı bir memuru anlatıyor. Belki de bilinçaltında babamı anlatıyorum.

"Bila tahammül kalkar mükerrer sabahlarda / Def eder yastığı, yorganı aynı mütevazi zamanda..."

Mütevazi, "sürekli kendini tekrar eden, rutin" anlamında. Bir harf farkıyla mütevazıdan ayrılıyor; mütevazı sözcüğü, tevazudan geliyor... Şarkıda, her gün aynı mütevazi zamanda saati çalan, kalkan, giyinen, işe giden, para kazanıp eve dönen bir adam var. Evde kadın ayrı bir dert, çocuk ayrı bir dert. *(gülüyor)*

Benim albümle Mor ve Ötesi ne kadar farklıysa, Duman ile Mor ve Ötesi de o kadar farklı. Teoman da hepsinden farklı. Benimki galiba "ben yaptım oldu" albümü.

Bu sözlerle rock'n'roll çalınamayacağı düşünülebilir, oysa sen Türk sanat müziğinin kelime haznesiyle takır takır rock yapmışsın. Türkçe rock olabildiği yetmiyormuş gibi, meğer eski Türkçe rock da olabiliyormuş...

Evet, doğru. Bu "namütenahi" lafına nereden takıldım biliyor musunuz? Burak Onur Ercan diye bir grup vardı Galatasaray Lisesi'nden. Eric Clapton'la Jimi Hendrix arasında çok ciddi bir müzik yaparlardı, ama kendi parçalarını çalarlardı. Burak seneler evvel rahmetli oldu ne yazık ki. Burak'ın babası, sanıyorum Galatasaray Lisesi'nde matematik öğretmeniydi ve eski Türkçeyle konuşurdu. Mesela "Eski sonsuzdan artı sonsuza uzanan bir doğru" ifadesini anlamakta zorlanırmış adamcağız. Şöyle diyormuş: "Nakıs namütenahiden zait namütenahiye giden..." *(gülüyor)* Aklımda buradan kaldı. Namütenahi, "sonsuz" demek, namütenahiyet, "sonsuzluk".

Bu tip kelimeler bazen sırf espri olsun diye günümüz Türkçesine girip girip çıkıyor, moda oluyor...

Ama ben ironi olsun diye değil, ciddi ciddi anlattım. Bu şarkının Türkçe tercümesini web sayfasına koyacağım. O sözlerle şarkıyı okursan, hece hece tutmasına rağmen, dinlenmeyecek kadar kötü oluyor. "Namütenahi muhabbet"in tam Türkçesi "Sonsuz sevgi". *(gülüyor)*

Senin adının anlamı ne?

Sabih, "güzel" demek. Ablamın ismi Sabah. O zamanki trend kafiyeli isimlermiş.

İlk Türkçe şarkısı neydi Ra'nın?

"Bıktım" ya da "Sosyete". İkisinden biri olabilir. '83-84 dönemlerinde söylüyorduk bu parçaları. Şu saatten sonra, burada yaşayan biri olarak, İngilizce beste yapmayı pek düşünmüyorum... Albümün ilk şarkısı "Umudumuz Var" aslında İngilizceydi, Türkçeye çevirdim. Kendi parçama Türkçe söz yazdım. O şarkı bizim grubu, Ra'yı anlatıyor. Aramızdaki çekişmeleri, sevinçlerimizi... "Helal Sana (Koçum Benim)" biraz şark kurnazı birinin hikâyesi: Küçük bir kasabada, insanların pek ciddiye almadığı, ama kendini çok ciddiye alan bir adam. Sözleri yazdıktan sonra baktım, Aziz Nesin'in "Zübük" karakterine benziyor. Kitaptan yola çıkmamıştım, ama farkettim ki Zübük'ü anlatmışım. Anadolu gezilerinde böyle çok malzeme toplayabiliyorum. Geçen gün "Dondurmam Gaymak" filmine gittim, hiçbiri benim için yeni sahneler değildi, ama o kadar güzel bir araya getirmişler ki, çok beğendim filmi. Turlarda her an yaşadığım şeyler bunlar...

"Sosyete"nin sözlerinin bir kısmını niye değiştirdin?

Bazı kısımlarını sonradan sevmedim ve bugüne uydurmak istedim. "Kadın konkende veriyor, kız diskotekte, oğlan barda pavyonda..." diyordu şarkı. Kadınların konken oynaması artık hiç popüler değil, diskotek diye bir şey yok... O şarkının konusu günümüzün magazin kültürü. Şu anda insanların peşinden koştuğu şey, televizyonda yayınlanan magazin programlarında yaşanan hayatlar. Bununla dalga geçmek istedim.

Geçen gün Hasan Cihat Örter'in YouTube'daki konser görüntülerine denk geldik. Magazin kültürünü protesto etmek için sahnede gitar kırayım derken, az kalsın kalça kemiğini kıracaktı...

(gülüyor) Aklıma bir şey geldi: O yıllarda bir sinemada, Egzotik Band'la bir konsere çıkacağız. Prova esnasında, Sakai gibi abuk subuk bir markası olan yedek gitarımız ortadan kayboldu, bulamadık... O günlerde bir konserde Asım Can sahneye çıktı, birkaç şarkı söyledikten sonra bir gitarı yakmaya başladı. Sapı, mapı, her tarafı beyaza boyanmış bir gitar. O anda farkettim ki bu bizim kaybolan gitar! Kafayı yemiştim... O dönemde böyle ucuz uyanıklıklar yapardık, herkes birbirine ufak kazıklar atmaya çalışırdı. İşin belki de güzel tarafı buydu.

Demin "Namütenahi Muhabbet"ten bahsederken anne-babanı merak ettik...

Babam Yüksek Ticaret'ten mezun, hayatı boyunca Sosyal Sigortalar'da müfettişlik yapmış bir memur. Annem öğretmenliği bırakmış bir ev kadını. Babam 2002'de vefat etti, annemin sıhhati yerinde... Annem bir zamanlar koroda şarkı söylemiş; babam da müziğe yetenekliydi, fakat eği-

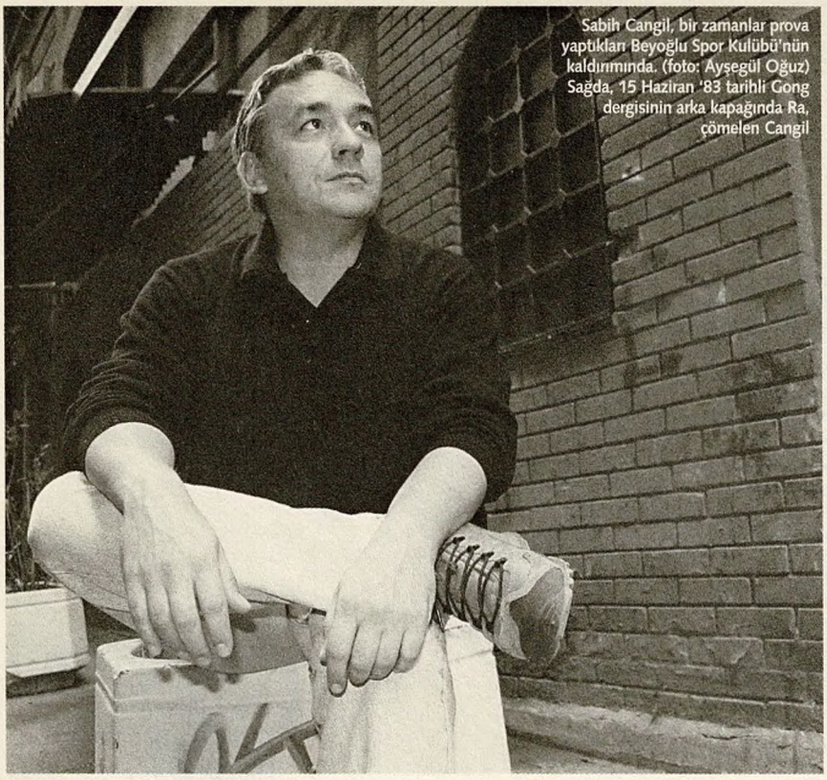

Sabih Cangil, bir zamanlar prova yaptıkları Beyoğlu Spor Kulübü'nün kaldırımında. (foto: Ayşegül Oğuz) Sağda, 15 Haziran '83 tarihli Gong dergisinin arka kapağında Ra, çömelen Cangil

timi yoktu. İki kardeşiz; ablam konservatuarın piyano bölümünü bitirdi. Bizim evde klasik Batı müziği hep dinlenirdi. Konserlere gidilirdi. Kültür Sarayı (AKM) yanmadan önce, babam beni binbir ricayla küçük yaşta içeri sokmuştu, "Rigoletto" *(Verdi'nin operası)* seyrettiğimizi hatırlıyorum... Bizi müzik konusunda çok desteklediler. İstanbul'da gruplar prova yeri sıkıntısı çekerken, babamın arkadaşının reklam stüdyosunda rahat rahat prova yapardık. Oda küçüktü, ama biz de küçüktük o zaman. *(gülüyor)*

Verdiğiniz konserler ilgi görüyor, basında da yer alıyordu...

Medya, sahneye çıkıp efendi efendi müzik yapan bir gruba fazla ilgi göstermezdi. Ama mesela, gözüne bir bant takmış korsan kıyafetli bir çocuk her konsere gelirdi ve önden seyrederdi. Onun resmi bizden daha çok çıkardı gazetelerde. *(gülüyor)* Bizim için "Sahnede niye bu kadar hareketsizler?" diye yazmışlardı. Dört ses vokal yapıyoruz, mikrofonu bırakıp nasıl hareket edelim? *(gülüyor)*

Zaten Ra, daha olgun bir grup olarak kalmış aklımızda.

Aslında diğerlerinden daha gençtik biz. Müzik olarak daha progressive duruyorduk. Bizi en çok Rush'a, Pink Floyd'a, King Crimson'a benzetirlerdi. Gururlanırdık tabii. Onyedi dergisinde "Türkiye'nin Pink Floyd'u" diye yazdıklarını hatırlıyorum. Bize destek olanlar arasında Nejat Çetinok, Duygu Asena, Anuş Bakış, Deniz İzgi, Reyman Eray vardı. Ve tabii ki İzzet Öz. Bir kere Teleskop'ta çıkıp çalmıştık. Bir parçayı üç-dört saat boyunca canlı çaldık, çünkü kameramanlar sürekli hata yaptığı için tekrar tekrar çalıp duruyorsun. *(gülüyor)*

Farkettim ki insanlar konsere normal kıyafetle ve naylon torbalarla geliyor. Tuvalette kıyafet değiştiriliyor, siyahlar, zincirler... Bitince yine normal kıyafetle hayata karışıyorlar.

Konser salonlarını dolduracak kadar bir rock'çu gençlik de mevcuttu değil mi?

Öyle... Bir gün şöyle bir şey yaşadım. Fitaş Sinemasındaki konserimizde, sahneye çıkmadan bir ara tuvalete gittim. Kulis diye bir şey olmadığı için, normal erkekler tuvaletine gidiyoruz. Farkettim ki, insanlar sinemaya normal kıyafetle geliyorlar ve her birinin elinde naylon torbalar var. Tuvalete giriliyor, kıyafet değiştiriliyor, sırta siyahlar geçiriliyor, zincirler takılıyor, konser bitiminde de tekrar eski kıyafetlerini giyip hayata karışıyorlar... Uzun saç bile reaksiyon alıyordu. Ben müziği bıraktıktan sonra uzattım saçlarımı. *(gülüyor)*

Bu albümü yapmak için niye bu kadar bekledin?

Ra zamanlarında, Orhan Atasoy'a bir konser için alet istemeye gitmiştim. Bana dedi ki: "Bak koçum, sizin şu anda aletiniz yok, bir gün aletiniz olacak, ama ruhunuz kalmayacak." Haklı çıktı. Zaman içinde hepimizde çeşit çeşit alet oldu, ama ortaya müzik çıkmadı. Olay öyle bir koptu ki. Hep Ra olarak bir albüm yapmak istedik, bir türlü ilerleyemedik. Sonra düşündüm ki, herkes benim kadar istemiyor olabilir. Biraz üzüldüm ve "ben yapacağım, sonuna kadar götüreceğim işi" dedim. Ama tek başıma yapmadım tabii. Çalanların büyük kısmı Ra'dan. Erhan davulları, Levent Gülsün klavyeleri çaldı, Ali Otyam –Nedim Otyam'ın oğlu– çok yardımcı oldu. Konsere çıkacağımız grup iki kişi haricinde tamamen Ra'dan. Sanki araya 20 sene hiç girmemiş gibi aynı ruhla çalıyoruz. Sadece insanlar biraz daha fazla tansiyon ilaçlarından konuşuyor aralarda. *(gülüyor)*

"İçimizdeki Pervaneler" olumlu tepkiler alıyor. Ra'nın hâlâ misyonunu sürdürdüğünün kanıtı mı bu ilgi?

Bu albüm sayesinde Ra'nın tahmin ettiğimden daha az unutulduğunu gördüm. Bu kadar çok insanın aklında Ra isminin kalmış olmasına çok sevindim... On sene önce bir gece yarısı, Moda'da bir arkadaşımın evine gitmem gerekti. Apartman kapısında tam zili çalacağım, hiç tanımadığım biri yanıma geldi: "Siz Ra'nın gitarcısı değil misiniz?" diye sordu. "Evet" dedim. "Same Days"in şarkı sözlerini baştan sona söyledi, "artık bir şey yapın" dedi ve gitti. İşte bunu yaşayınca, albümün ismi gibi, "içimdeki pervane" dönmeye başladı. *(gülüyor)* Özkan Uğur'la, İzzet Öz'le ne zaman karşılaşsak "yapacak mısınız artık bir şey?" diye sorarlar.

Türkiye'de artık ilgi gören pek çok rock grubu var. Onların müziğini kendi müziğinle karşılaştırıyor musun?

Bence tek ortak paydamız overdrive gitarlar. Mesela Mor ve Ötesi'ni acayip beğeniyorum. Tarz olarak çok farklı olmasına rağmen Duman'ı da beğeniyorum. Benim albümümle Mor ve Ötesi ne kadar farklıysa, Duman'la Mor ve Ötesi de o kadar farklı. Teoman da hepsinden farklı. Benim albüm galiba "ben yaptım oldu" albümü. *(gülüyor)* Böyle bir rock patlaması olmasa da bu albümü her halükarda yapardım, ama bir şirket çıkarır mıydı, onu bilemiyorum. Sevdiklerime, arkadaşlarıma elden dağıtırdım herhalde.

Dinleyici olarak yıllar içinde yeni gruplar keşfettin mi? Gençlik döneminde dinlediğin grupları eski hızınla ve sevginle dinlemeye devam ediyor musun?

Eski hızda dinlemesem de, eski sevgimle dinliyorum... Şu anda Creed, Limp Bizkit, hatta Linkin Park'ı seviyorum. Ama arada bir Led Zeppelin'imi koymam gerekiyor. Şimdi "BBC Sessions"ı dinliyorum. Ya da Frank Zappa: Bir rock'çunun arşivinde muhakkak birkaç albümünün bulunması gerekir.

Hep grup adamı mı olmak istedin? Eline gitar alıp kandi şarkısını söyleyen adam figürü sana nasıl geliyor?

Gayet iyi geliyor. Onlar her zaman her eve lazım. Cohen, Dylan, Bülent Ortaçgil... Ama ben şarkıcılığıma güvenmiyorum. Bu albüm için de şarkıcı aradım. Benim beğendiklerim beni beğenmediler ya da tam tersi. Ben Ra'nın gitarcısıydım ve şarkıları ben söylemezdim, ikinci ses yapardım. Hem gitar çalıp hem şarkı söylemek canlı çalarken beni hâlâ zorluyor.

İstanbul'daki konserleri takip ediyor musun, özellikle de abilerimiz geldiğinde?

Abiler olursa, tabii gidip seyrediyorum. Bu sene Roger Waters'ı beklediğim gibi, gayet iyi buldum. Whitesnake de iyiydi. Led Zeppelin İstanbul'a geldiğinde, neredeyse bütün konser boyunca hüngür hüngür ağladım. Baktım, sırf ben ağlamıyorum, saklamama gerek kalmadı, koyverdim gitti.

Söyleşi: ***Derya Bengi - Murat Ersan***

ROLL KİTAPLIĞI

Artun Yeres Gündüz Güzeli –Bir Luis Buñuel Klasiği Çekim Senaryosu (Es)
Ayşe Düzkan *(haz.)* Behiç Aşçı Kitabı (Versus)
Barış Müstecaplıoğlu Kardeş Kanı (Everest)
Charles Baudelaire Fanfarlo (Salyangoz)
Federico Garcia Lorca Ne Garip Federico Adında Olmak (Can)
George Monbiot Manifesto –Farklı Bir Dünya Düzeni İçin (Plan B)
Haydar Ergülen Ölüm Bir Skandal (Merkez)
J.P. Donleavy Zencefil Adam (YKY)
Jacques Derrida Gün Doğmadan (Dharma)
John Berger Buluştuğumuz Yer Burası (Metis)
Jorge Semprun Bir Ölü Lazım (Can)
Latife Tekin Muinar (Everest)
küçük iskender Teklifsiz Serseri (Sel)
Mehmet Eroğlu Belleğin Kış Uykusu (Agora)
Pınar Öğünç *(haz.)* Jet Rejisör Çetin İnanç (Roll)
Roni Margulies TK1980 (YKY)
Süreyyya Evren Kanlar Ülkesinde Karnaval (Versus)
Truman Capote Gümüş Damacana (Sel)
Yaşar Çabuklu Bedenin Farklı Halleri (Kanat)
Yaşar Kemal Yılanı Öldürseler (YKY)

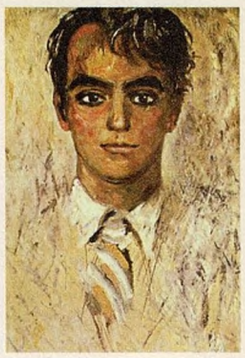

Behiç Aşçı

Siyah gibi söyle!

Önce Ahmet Ertegün vardı. Zeppelin'lerin, Stones'ların prodüktörü, daha rock'n'roll ortaya çıkmadan önce, 1940'ların sonlarında, cazın popülerleşmesinde büyük rol oynamış, rock'n'roll'un harcını karan başlıca figürlerden biri olmuştu... Nur içinde yatsın.

Ahmet Ertegün, egzotik bir karakterdi. Türkiye'de doğmuş, büyükelçi olan babasının görev yaptığı Washington'da büyümüştü. Ölçülü "cool" olmanın bir numaralı örneği olarak üst sınıftan gelen şeceresini hissettirerek "kıtalar arasında küçük çapta bir sürçmeye neden olan" Ertegün, kemik çerçeveli gözlükler takan, zarif giyinmeyi bilen, görgülü bir "dandi"ydi. Aristokrat tavırlıydı ve klasik caz hakkında şaşılacak derecede bilgi sahibiydi. On beş yaşında, ağabeyi Nasuhi'yle birlikte Esquire dergisinin 1938 yılında yayınladığı caz plağı koleksiyoncuları ekinde yer almışlardı. Bir dostlarının ilerde anlatacağı üzere, Ertegünler, "diğer çocukların futbol ya da beyzbol takımları hakkında her şeyi bilmesi gibi, bütün plaklar ve bu plaklarda yer alan bütün müzisyenler hakkında bilgi sahibiydiler". İki delikanlı, Lester Young ya da Lucky Millinder'ın çıkardığı en son plakları bulabilmek umuduyla Washington'ın siyah mahallelerinde dolaşabilmek için sürekli olarak babalarının limuzinine el koyuyorlardı.

Georgetown Üniversitesi'nde öğrenimine devam ederken, Ahmet Ertegün ırk müziği plaklarının satıldığı mahallî bir müzik mağazasında, Yedinci Cadde'de ve ve T Caddesi'nde dükkânları olan "Waxie Maxie" Silverman's Quality Music Shop'ta çalışmaya başladı. Burada plak işinin perakende yönünü öğrendi ve jump blues'un ticarî potansiyelini keşfetti. Yıllar sonar hatırladığı kadarıyla: "Siyahlar, yumruk gibi dans ritmleri olan blues plakları için çıldırıyorlardı. Harlem halkı şehrin merkezindeki Broadway tiyatrolarına ve sinema salonlarına giremezdi. Onlar geldiğinde şehir kulüplerinin kapıları kapanırdı. Bütün büyük müzisyenlerin siyah olduğu 52. Cadde'de dahi pek hoş karşılanmazlardı. Siyahlar eğlencelerini kendi evlerinde aramak zorundaydılar. Plak bu anlama geliyordu."

King gibi isimlerin başarısının şansla ilgisi olmadığına inanan Ertegün, aile dostlarından birini kendi plak şirketini kurabilmek için gereken parayı vermeye ikna etti. İlk ortağı olarak, tecrübeli bir ırk plakları yapımcısı ve caz koleksiyoncusu olan Herb Abramson'u seçti.

Ertesi yıl Ertegün ve Abramson, Atlantic Records'ı kurarak işe koyuldular. King'in sahibi Syd Nathan'dan farklı olarak, her ikisi de caz kayıtlarında birer eksperdiler. "Güçlü ve temiz bir ritm sound'u üretebilmek" için çok uğraştılar. Ertegün'ün sonraları anlattığına göre, "bu temiz ritmik vuruşu yakalayabilmek için kâğıda dökülmüş düzenlemeleri kullanma gereği duyuyorlardı". Ertegün ve Abramson, ilk başlarda caza olan tutkularını para kazanma arzularıyla dengeleyebilmek için işe en orta yolcu enstrüman kayıtlarıyla, Ertegün'ün yıllar sonra "cazımsı" adını verdiği plaklarla başladılar. Ancak 1949'da, "Drinking Wine, Spo-Dee-o-Dee, Drinking Wine" adlı yeni bir blues şarkısının başarısıyla Atlantic Records mesafe almaya başladı. Büyük sıçrayış, bir yıl sonra, Ruth Brown'ın yer aldığı bir numaralı çok satarları "Teardrops From My Eyes"la başlayan bir dizi jump blues hitinin ardından gerçekleşti.

(...) Yıllar sonra Ertegün, anılarını anlatırken şöyle der: "Ruth Brown'la ilk karşılaştığımda, en sevdiği müzik, en sevdiği şarkılar beyaz bir soliste, Doris Day ya da Joe Stafford ya da benzerlerine ait olanlardı. Bu şarkıların kötü bir yanı yok, şehirli siyahın genelgeçer dünya zevklerine sahip olmaya başlamasında da bir terslik yok, bu zevkin onun başladığı noktadan asla daha iyi olmaması haricinde." Özetle, Ertegün, Ruth Brown'ı daha "gerçek" bir zenci gibi şarkı söylemeye yönelttti.

(...) Ertegün, çok geçmeden elinde başarının formülünü tuttuğunu anlamıştı. Ruth Brown'ın "Teardrops From My Eyes" plağı Billboard'un "En Çok Satan Rhythm and Blues" listesine ilk olarak Ekim 1950'de girdi ve uzunca bir zaman, yaklaşık altı ay orada kaldı. Reçete basitti, ama uygulamak biraz zordu. Kendini "gerçek blues'un şehirlileşmiş, sulandırılmış versiyonları"nın başarılı yapımcısına dönüştürmek için Ertegün, bir caz koleksiyoncusu olarak edindiği incelikli sezgilerini bir kenara bırakarak eski değer yargılarını askıya almak zorundaydı. En beğendiği müzisyenlerin kabiliyetleri, onlardan çalmalarını istediği ılımlı müzikle tam bir uyumsuzluk içerisindeydi. Doğru tarzda şarkıları ve doğru şarkıcıları bulmak zordu. Formüldeki kurnazlık, yaratmaya çalıştığı pervasızlıkla tezatttı. Her şeyden önce, doğaçlama lezzetine rağmen "Teardrops From My Eyes", büyük bir çalışmanın ürünü, düşünerek düzenlenmiş ve dikkatle işlenmiş bir müzik parçasıydı.

Çabalara değmişti. Brown, Clovers'dan Clyde McPhatter'a varıncaya kadar şirketin diğer başarılı sanatçılarının taklit edeceği bir model haline gelecek, Atlantic'in erken zaman sanatçıları içinde en başarılısı olacaktı. Atlantic de, cazın sanatsal inceliklerini, jump blues'un sabit ritmini ve savaş sonrası pop müziğin usta işi düzenlemelerini maharetle ortaya koyan bir dizi plak çıkararak, 1950'lerin en başarılı ve etkili plak şirketlerinden biri olacaktı.

James Miller, "Çöpteki Çiçekler –Rock and Roll'un Yükselişi, 1947-1977" (Agora)

52→

Ketil Bjørnstad

Pera Fest, Eleni Karaindrou gibi bir başka güzel ismi daha ağırladı geçen ay: Klasik müzik tandanslı, caz yolunun yolcusu, ECM sound'unun sureti Norveçli piyanist Ketil Bjørnstad, küçük bir konserle festivale katıldı. Konserin ertesi günüyse, Mephisto Kitabevi'nde kitaplarını imzalıyordu: Modern Norveç toplumunun ve bireyinin dertlerine, iletişim serüvenlerine, umut ve korkularına mercek tutarak kurgusu, dili özlediğimiz nitelikte bir roman kuran Bjørnstad'ın "Müzik Uğruna" ve "Düşüş"ü de Metis'ten yayınlandı.

ERİYEN BUZULUN SESİ

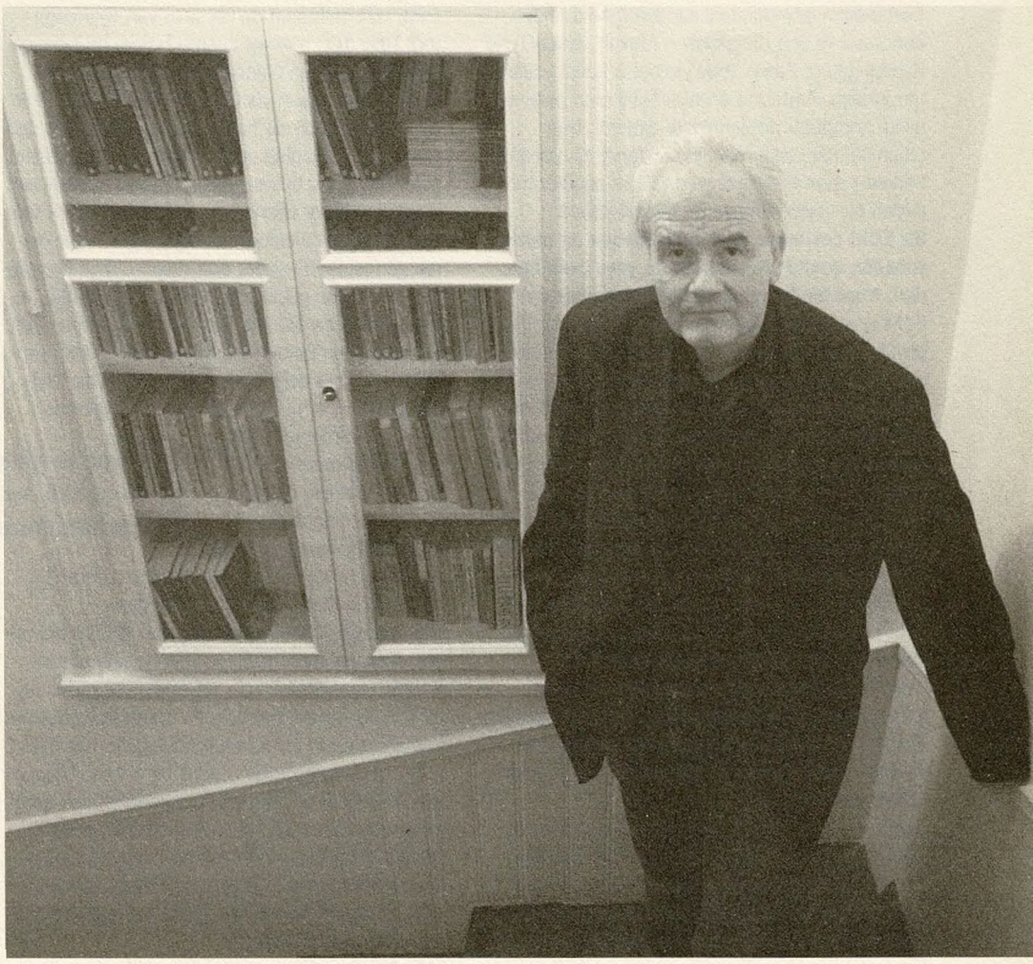

"Müzik Uğruna"da, daha ilkgençliklerini yaşayan ve bir rekabet ortamına giren yetenekli piyanistleri anlatıyorsunuz, özellikle diğerlerinden daha yoksul, ama çoğundan daha yetenekli olan Aksel Vinding'in hikâyesini. O annesinin yönlendirmesiyle başlamıştı piyanoya. Siz piyanoya nasıl başladınız, ailenizin etkisiyle mi?

Ketil Bjørnstad: Ben de esas olarak annem sayesinde başladım. Annem kitapta anlatılan anneyle özdeş değil, ancak arada bazı benzerlikler var. Romanda, başımdan geçen bazı olaylara oldukça yakın şeyler anlatıyorum. Oslo'nun bir banliyösünde büyüdüm. Annem Norveç Operası'nda çalışıyordu. Bu nedenle küçük yaşımdan beri müzisyenlerle birlikteydim. Annemin teyze ve amcaları da müzisyendi. Annemin büyükbabası profesyonel müzisyendi, meşhur kemancı Pablo de Sarasate'yle çalmıştı, Fredrikstad şehrinin katedralinde organistti. Yani daha erken yaşlarda müzikle iç içeydim. Genel olarak sanatla ilgilenmem konusunda da hem annemin hem babamın çok desteğini gördüm. Babam okumayı çok severdi, büyük Rus romancılarını okurdu, Tolstoy'u, Dostoyevski'yi... Bu ilgi de yaşamımın erken dönemlerinde başladı.

Kitapta, solist olma çabası genç insanların üzerinde büyük bir yük ve baskı oluşturuyor. Bu sizin için de böyle miydi, yoksa bir takım kaçış yolları buluyor muydunuz?

Her ikisi de söz konusuydu. Çok küçük yaşta bu baskıyı üzerimde hissettim, yarışmalar yüzünden. Henüz 12 yaşındayken, kitapta da sözü geçen piyano yarışmasına katılmıştım. İlk seferinde kaybettim. Finale kalmıştım, ilk sekiz arasındaydım, ama ödül kazanamadım. Bunun üzerine öğretmenim iki yıl sonra tekrar deneyebileceğimi söyledi. 14 yaşımda katıldığımda kazandım, daha sonra 16 yaşımda bir kez daha kazandım. Bu da üzerimde büyük bir baskı oluşturdu, çünkü bir anda, örneğin Oslo Filarmoni Orkestrası'yla konser vermek zorunda kaldım ve henüz bir çocuktum. O halimle bile bütün bu gelişmenin çok hızlı olduğunu düşünmüştüm. Bu yüzden bir kaçış aradım. Bulduğum yol, 18 yaşımdayken bir tür depresyona kapılmak oldu. Bir süreliğine klasik müzikten uzaklaşmaya çalıştım, caz kulüplerine gitmeye başladım, şairlerle tanıştım, Miles Davis'i ve pek çok başka müzisyeni dinledim. Club Seven adlı muhteşem bir kulüp vardı Oslo'da; caz ve rock çalınırdı, ama başka her türden müziğin, modern, ritmik müziğin her türünün kaynaştığı bir yerdi.

Herbie Hancock'u, Joe Zawinul'u izleyince "caz piyanisti değilim ama, yine de doğaçlama yapabilirim" diye düşündüm. Bu benim için özgürlük demekti.

İlk yarışmada hangi parçayı seçmiştiniz?

Kaybettiğim yarışmada, galiba Brahms'dan op. 118'i çalmıştım. Sonra Bach'dan Wohltemperiertes Klavier'in ikinci kitabından Re majör prelüd ve füg. Mozart'tan da bir şey çalmıştım galiba.

Yıllar içinde klasik müzik icrasından koptunuz mu, yoksa hâlâ sürdürüyor musunuz?

Hâlâ klasik egzersizlerimi yaparım, her gün Bach çalarım, Chopin etüdleri çalarım. Kısa egzersizlerim var. Örneğin fazla zamanım olmadığını biliyorsam, sadece bir saatim varsa, teknik becerimi korumak için çaldığım parçalar var, Prokofiev'in 7. sonatı teknik çalışma için de harika bir parçadır. Ama şimdi esas olarak kendi müziğimi yazmak ve çeşitli müzisyenlerle doğaçlama yapmak daha yakın geliyor bana.

Glenn Gould mesela, tam aksine, kendi icrasını mükemmelleştirmek istiyordu. Hatta, deneme ve makaleleriyle, bütün bir hayatını icra haline getiriyordu...

Bir anlamda çok çekiciydi Gould da. Gould'un ruhu önemliydi, klasik müziğe ilişkin modern düşünce tarzı açısından. Ancak tehlikeli de, çünkü bir kafa adamıydı, çok fazla fikri vardı ve her an yapmakta olduğu şey üzerine düşünen biriydi. Korkutucu bir şey, bu kadar çok yapı inşa etmek... Aklıma Danimarkalı filmcilerin Dogma projesi geliyor örneğin: Eğer insanlara çok sık "doğruya ulaşmak için şöyle şöyle yapmanız gerek" derseniz, bu otoriter bir hal alabilir ve olumsuz etki yapabilir, eğer insanlar bunda özgürleştirici bir yan aramazsa. Gould da bir otorite. Tabii ki muhteşem bir piyanist, ama söylediği her şey hakkında onunla aynı fikirde olmamak da pekâlâ mümkün. Yazdıklarını okumak ve müziğini dinlemek her zaman hoş bir deneyim. Hayatınız boyunca mücadele etmeniz gereken biri sanırım.

Miles Davis'de sizi etkileyen ne olmuştu?

Benim için önemli olan Herbie Hancock, Joe Zawinul, Chick Corea, Keith Jarrett gibi piyanistlerin cazın sınırlarını tanımamalarıydı. Çaldıkları artık be-bop ya da swing değildi, klasik müziğe oldukça yakın akorlar üzerine serbest doğaçlama yapıyorlardı. Bu beni çok etkiledi, "ben caz piyanisti değilim gerçi ama, yine de doğaçlama yapabili-

→53

rim" diye düşündüm. Yani bildiklerimden yola çıkarak doğaçlamaya yönelik düşünme yoluna yaklaşabilirdim. Bu benim için özgürlük demekti. Baş döndürücü bir şeydi... Oldukça hızlı bir süreçti, 1968-70 dönemleri. Ayrıca soul'la da ilgileniyordum, Isaac Hayes'la örneğin. Oslo'da Bjørnar Andresen adlı müthiş bir basçı vardı, neredeyse yatarak çalardı bası, garip bir adamdı, galiba geçen yıl öldü. Svein Finnerud Trio adında avangard bir üçlüde çalardı. Svein de öldü; onlarla çalıştım. Manfred (Eicher) de onlarla ilgileniyordu, hatta kayıt yapacaktı, ama olmadı bir türlü. Ancak demin sözünü ettiğim kulüp sayesinde, bir gün diyelim ki Paul Bley dinleyebilirdiniz, ertesi gün fusion. Benim en yakın olduğum müzisyenler Jan Garbarek'in çevresindeki isimlerdi, Arild Andersen (bas) ve Jon Christensen (davul), ayrıca Terje Rypdal (gitar). Zaten Terje'yle daha sonra yollarımız kesişti. Aramızda en açık fikirli olan belki de oydu, kompüter ritmlerini bile dinlerdi, bazı albümlerinde drum machine kullandı. O zamanlar herkes fusion'la ilgiliydi ya da daha popüler türlerden bir şeyler almaya meraklıydı galiba.

Siz ECM çevresine dahil edilebilecek bir müzisyensiniz, çeşitli albümleriniz de yayınlandı buradan. Nasıl bir önemi var ECM'in hayatınızda?

ECM'in kurucusu Manfred Eicher'ın hepimiz için büyük önemi olmuştur; benim de beş albümümün yapımcısıdır. Çevremizde müziğin aslında sınırlarının olmadığını düşünen ilk kişiydi, plak şirketini de bu düşünceyle kurdu. Bu sayede şimdi András Schiff'in yorumuyla Beethoven'ın tüm sonatlarını, Arvo Pärt'in koro eserlerini, Tomasz Stanko'nun son çalışmalarını dinleyebiliyoruz. Büyük bir özgürlük söz konusu burada. Ayrıca ECM önemli olduğunu düşündüğü müziği yayınlamaya yoğunlaşmış bir şirket, hangi tarz olduğuna pek önem vermeksizin. En ticarî olanları saymazsak, neredeyse her tarz ECM'de yayınlanabilir.

Uzun müzik hayatınız boyunca tek bir türün normlarına bağlı kalmamışsınız. "Grace" (2001) albümünde Jan Bang'la çalışarak elektroniğe de yakınlaştınız mesela. Bir ara rock'a da bulaştığınızı duyduk...

Daha çok caza yönelik bir şekilde başlamıştım, ECM'in çizgisine yakın şeylerle, ancak ardından Randy Crawford'la da çalmış olan Norveçli bir caz rock grubuyla, Lava'yla çalıştım. Gayet yetenekli müzisyenlerdi, beraber bazı kayıtlar yapmıştık. Ayrıca new wave'den, The Clash'den etkilenmiş olan Stavanger Ensemble'la da müzik yaptım, o gerçekten "hardcore" bir yapımdı. Onlarla çalışmaktan çok hoşlanmıştım, son derece ilham verici bir tecrübeydi.

Sonra daha caza yönelik plaklar yaptınız, örneğin trio olarak da çaldınız...

Sadece dört buçuk milyon kişi yaşıyor Norveç'te, o yüzden bağlantı kurmak kolay. Ayrıca bir kenar bölgede yaşadığımızın da farkındayız galiba, bu yüzden gruplar arası tartışmalar geliştirmek daha kolay. Bir yerlerde birilerine rastlayıp birlikte bir şey yapıp yapamayacağını konuşabiliyor insan. Büyük şehirlerde farklı kulüplere, farklı bölgelere gitmek zorundasınız. Küçük bir şehir olan Oslo'daysa herkes aynı birkaç kulüpte oluyor, dolayısıyla insanın iletişim kurması, ufkunu geliştirmesi daha kolay oluyor.

Müziğinizi nasıl yazıyorsunuz? Önce kafanızda bir formasyon, diyelim ki piyano, bas, davul kurarak, bu ekibe uygun olarak mı yazıyorsunuz, yoksa önce bir müzik yazıp ardından "bu piyano, bas, davul şeklinde iyi olur" ya da "buna elektronik katmak uyar" mı diyorsunuz?

İkinci şekilde de olabilir tabii, ama ben bütün bir ses panoramasını kafamda duymaya eğilimliyim, biri için yazdığımda. Dün birlikte konser verdiğimiz Anneli Drecker için yazdığım şarkılar tam onun için yazılmıştı, çünkü nasıl şarkı söylediğini, modülasyon tarzını anlamıştım. Yani daha çok bir "setting" için yazmayı tercih ediyorum. Bas şurada olacak, saksofon şurada...

"Müzik Uğruna"da anlattığınız gençlerin başlıca yetenek ölçütlerinden biri hız. Gençlerin çalışmaları bir anlamda sporu çağrıştırıyor, aslında bir antrenman söz konusu, müzik yapmıyorlar. Burada kazanılmaya çalışılan motorik bir beceri galiba. Bir söyleşinizde yavaş çalmayı öğrenmenin önemli olduğundan bahsetmiştiniz...

Evet, hızlı çalmanın da bir sınırı var, öyle değil mi? Tıpkı 100 metreyi koşma hızının bir sınırı olması gibi. Günün birinde artık daha hızlı koşulmaz olacak. İnsan vücudunun yapabileceklerinin sınırı var. İşin bir de hayata genel yaklaşımla ilgili yanı var; çocuk olup seçeneklerinin, imkânlarının neler olduğunu bulma, nasıl bir hayat sürdürmek istediğine karar verme kısmı. Yani buna bir metafor olarak da bakılabilir. Dediğiniz gibi, spor olarak görülebilir bu çaba, size doğru olanın ne olduğunu söyleyen güçlü otoriteler mevcut çünkü. Kitapta Rebecca adlı kız, yani bu çevreyi terk eden kız, benim en takdir ettiğim karakter, çünkü yaptıklarının buna değmeyeceğini fark ediyor. Değebilir de tabii, ama o zaman yaptığınız işe derinden bağlı olmanız gerekiyor. Ben kitapta bu seçilmişler ortamını, büyüme sürecindeki daha genel tepkileri incelemek ve insanın kendi hayatına nasıl hazırlanması gerektiği konusunda düşünmek için kullandım.

Olay müziği ya da hayatı seçmek gibi bir hal alıyor. Ama aslında müzik hayatın içinde olmalı...

Kitapta Rubinstein'ın da söylediği gibi, diğer şeyler için de zaman ayırmalı, bir denge kurmalısınız. Yaptığınız şeyin amacının ne olduğunu bilmelisiniz... Ayrıca iletişim de önemli bir nokta. Kitaplar için de geçerli bu. Hepimiz konuşabiliyoruz, ama sanatçılar bunu daha derin bir şekilde yapabiliyor, ifade etmenin mümkün olmadığı şeyleri de ifade edebiliyorlar. Müziğin asıl değeri galiba bu: Kelimelere dökülemeyen, görünmez şeyleri ifade etmemize olanak tanıyor.

"Müzik Uğruna"nın açılış bölümünde Aksel'in ailesiyle tanışıyoruz, ancak bölüm bir nehir kazasıyla, trajik bir şekilde tamamlanıyor. Başka romanlarınızda da, albüm isimlerinizde de bol bol su var, ECM için yaptığınız albümlerdeki müzik de su sesi izlenimini veriyor...

Bu da Manfred'den kaynaklanıyor sanırım. ECM için yaptığım ilk albümün adı "Water Stories"di (Su Öyküleri, 1993). Bu benim fikrimdi. Norveç'te büyük bir buzul var; Terje Rypdal'e bir konseri dolduracak uzunlukta olan bu müziği verdiğimde, aklımda bu buzulun bir gün aniden erimeye başlaması vardı. On bin yıldır donmuş olan su, küçük şelaleler oluşturarak akar ve okyanusa ulaşarak bu büyük suyun içine yayılır... Bu suiti çaldık birlikte. Daha sonra "The Sea" (Deniz, 1995) albümünü yaptık. Aslında bir adı yoktu albümün, "Largos" demeyi düşünmüştük, ancak EMI'ın "Largo" adında bir klasik müzik seçkisi vardı, o nedenle bunu kullanamadık. Manfred, "Niye su metaforunu kullanmayı sürdürmüyoruz ki?" dedi. Daha sonra da "The River" (Nehir, 1996), "Floating" (2005) geldi.

İskandinav ruh hali diye bir şey söz konusu mu? Örneğin ECM albümlerinde ortak bir sound'dan, belki bir ruh halinden söz edebiliyoruz. Sizin müziğiniz de bu genel karaktere yakın, neredeyse sessizlikle beraber yürüyen bir müzik.

Kimi zaman dışarıdan birilerinin gelip size söylemesi gerekiyor hayatınızın niteliklerini. Tıpkı uzun bir süre seyahat ettikten sonra döndüğünüz küçük evinizi yeni bir gözle görmeniz ve onu sevmeniz gibi... Bu, müzikte de böyle. Galiba bunun ardında da Manfred Eicher var. Kuzey atmosferini çok seviyordu '70'lerde, Norveç'in yazlarına hakim olan ışığı, Oslo'da haziran ayında görülen o şeffaf, hiç kararmayan maviyi, ayrıca tabii ki Garbarek ve Terje gibi muhteşem müzisyenlerle çalışmayı da. Bu insanlar fazla ticarî olmadan müzik yapabilmenin standardını oluşturdular ve son derece kişisel bir ifade tarzı geliştirmeye çalıştılar; buna "kuzey sound'u" denebilir. Bugün, çok iyi eğitmenlere sahip olağanüstü bir caz okulu olan Trondheim Üniversitesi'ndeki caz enstitüsünde çok iyi bir eğitim görmüş pek çok genç müzisyen var. 20'li yaşlardaki bu gençler Avrupaî havayla pek ilgilenmiyorlar; daha çok Amerikan müziğine doğru bir yönelme var. Silje Nergaard'la da çalmış olan Tord Gustavsen üçlüsünün davulcusu Jarle Vespestad'la şubat ayında Almanya'da küçük bir turne yaptık, bu sırada bu konuları da konuştuk kendisiyle. Jarle 30'lu yaşlarının ortalarında; gençliğinde herkesin ECM'i çok tuttuğunu, ama şimdilerde, bilgisayarların, internetin de işin içine girmesinin bir sonucu olarak, artık insanların daha uluslararası çapta düşündüğünü, Amerika'yla da iletişimin arttığını söyledi. Kuzey ülkelerinde bir karışım söz konusu şimdi. Ayrıca bir zamanların geçleri giderek yaşlanıyor, Terje gelecek yıl 60 yaşına basacak, Jan Garbarek de öyle galiba. Birdenbire yaşlılar haline geldik yani. Gençler de gelip yeni planlar yapıyorlar.

Norveç'te giderek daha materyalist oluyoruz. Kendimizi çok şehirli ve "hip" olarak görüyoruz. Ama hâlâ dağlar, ormanlar, kuzeyde geyikler var.

İskandinav ülkelerinde çok güçlü bir elektronik müzik çevresi de var, ki bu müzikler de ECM sound'una yakın bir nitelik taşıyor gibi. Esbjörn Svensson, Bugge Wesseltoft gibi müzisyenler mesela...

Bugge'nin son derece önemli bir yeri vardır. Birlikte Polonya filmi "Loneliness In The Net"in müziklerini hazırladık. Janusza L. Wisniewskiego'nun çok satan kitabından uyarlanan bir film. Zekice yazılmış bir kitap. Kieslowski ve Andrej Wajda'nın eski kameramanı Witold Adamek yaptı filmi; müzik de Polonya listelerinde ilk beşe girdi. Bugge'nin "Sharing" albümünden ve benim eski piyano eserlerimden, örneğin "Nest" (2003) albümündeki parçalardan oluşan karışık bir albüm.

Kimi müzisyenler edebiyatta da çok başarılı, Boris Vian, Yves Simon mesela. Gördüğümüz kadarıyla, siz de bu iki sanatı hakkıyla yapanlardansınız. Nasıl karar verdiniz roman yazmaya?

Kriz dönemimde kendim için şiirler yazmaya başlamıştım. 18 yaşındaydım ve bunları yayınlamak gibi bir düşüncem yoktu. Ama çevremde çeşitli yazarlar, şairler bulunuyordu. Birlikte oturduğumuz bir gece, geç vakitte yazdıklarımı onlara gösterdim. Okuduktan sonra beni yazmaya devam etmem konusunda yüreklendirdiler. Bunun üzerine ilk olarak iki şiir seçkisi yayınladım, ama kafamda daha yazacak pek çok şey olduğundan romanlara geçtim. Yazmanın yalnızlığı bana çok

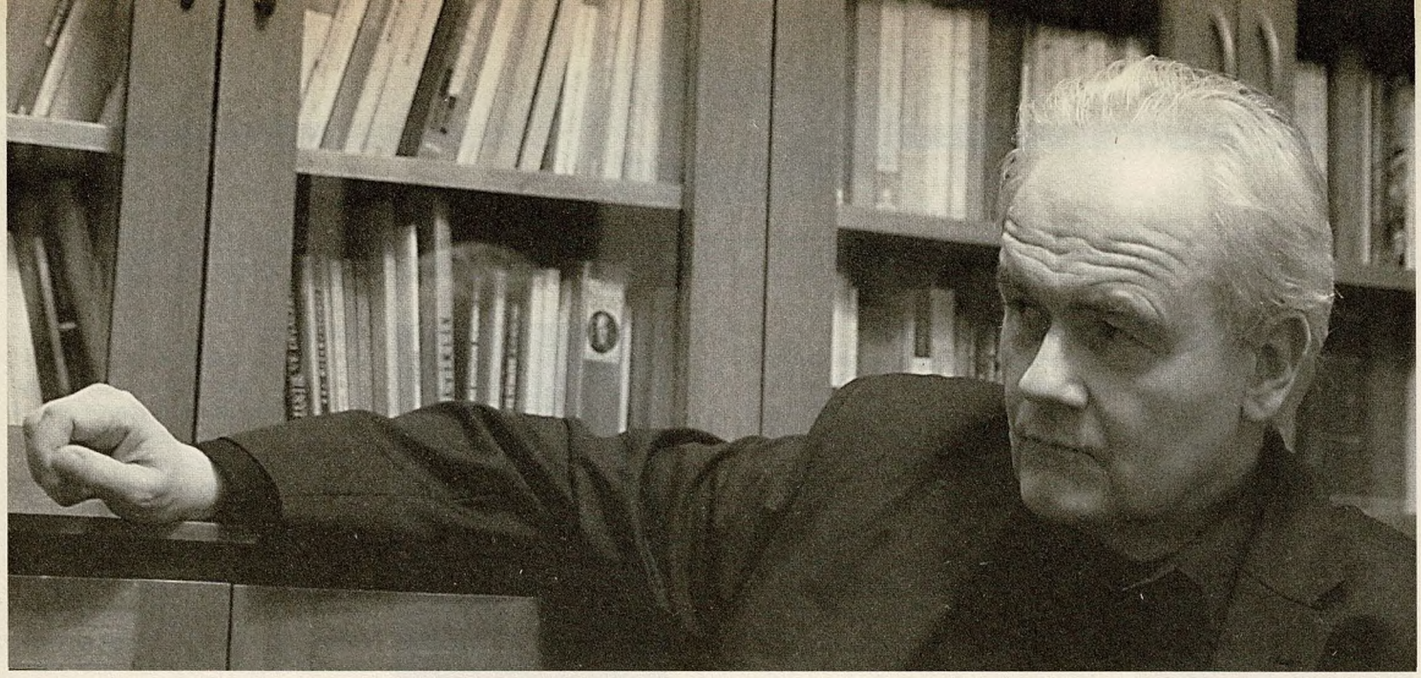

uyan bir şey, yalnız kalmayı çok seviyorum. Ayrıca tümüyle kendi kontrolüm altında olan bir şey üzerine yoğunlaşmak da hoşuma gidiyor. Müzisyenlerle birlikteyken açık olmak ve iletişim kurmak zorundasınız, her zaman kendi fikirlerinizin izini süremezsiniz. Yazmak, kafanızdaki bir fikri izlemenin en iyi yolu.

Müziğinizin aksine, romanlarınız daha kalabalık; hem kelimelerin, cümlelerin kalabalığı, hem de bol karakter mevcut. Müziğinizle karşılaştırıldığında farklı ellerden çıkmış gibi bile görünebilirler...

Gerçekten de farklı şeyler; bunlarla uğraşırken alınan his de farklı. Ama "Düşüş" örneğin, oldukça içe, kahramanın düşüncelerine yönelik bir roman.

Ama kitabın kahramanı Erling Fall'un iç dünyasına bakarken onu bir toplumsallığın içinde düşünüyoruz, gökten zembille inmediğini biliyoruz, onu öyle yaşamaya, düşünmeye iten toplumsal dinamikler üzerine de düşünüyoruz...

Evet, doğru. Kitaplarımla yapmaya çalıştığım şey, aslında kendi hayatımdaki ve zamanımdaki kimi açmazları resmetmek.

Yazar olarak yapmak istediğim Orhan Pamuk'unkine benzer: İnsanın kişisel ikilemlerini tartışırken, bir yandan çevredeki toplumla nasıl başa çıkılacağını anlatmak.

Bir açıdan toplumsal gerçekçi bile denebilir romanlarınıza...

Böyle gördüğünüze sevindim, evet. Balzac'ın yapmaya çalıştığı da böyle bir şeydi. Tümüyle peri masalımsı şeyler yaratabilen yazarlar var, Karen Blixen gibi. Yazdığı fantastik öykülerin hayatıyla hiçbir ilgisi yok, tümüyle farklı bir dünyayı anlatıyor. Bense öyle bir yazar değilim. Ama her yazar kendi yeteneğinin sesine kulak vermeli. Ben başarı kazanmak ya da birilerini etkilemek için yazmaya çalışmıyorum. Bu düşünceler olmadan çalışmanın daha kolay olduğunu hissediyorum. Tabii ki insanları etkilemek istiyorum, ama yapabileceğimin en iyisini yapma çabasından bağımsız bir şey değil. Ancak gerek dilde, gerekse müzikte insanın yapabileceklerinin bir sınırı var. Dolayısıyla hiçbir zaman tam olarak başarıya ulaşmak söz konusu değil galiba. Her zaman bu kez de hedefe ulaşamamış olma gerçeğiyle yüzleşmek gerek, ama belki biraz daha yaklaşmış olabilirsiniz.

Orhan Pamuk'u okudunuz mu?

Tabii ki, ama çok fazla değil. "Kar"ı okumadım, utanarak söylüyorum, ama hemen okuyacağım. Norveç'te çok seviliyor Orhan Pamuk, herhalde bütün Norveçli yazarlar Nobel'i onun aldığına sevinmişlerdir. Benim yazar olarak yapmak istediğim de onunkine benzer bir şey: İnsanın kişisel ikilemlerini tartışırken, bir yandan çevredeki toplumla nasıl başa çıkılacağını anlatmak... "Düşüş", binyıl değişimi civarında orta yaşta olan erkekler üzerine bir üçlemenin parçası. Karakterlerin yaşadığı kişisel sorunlar, toplumda gözlediklerimle benzerlik gösteriyor. Bu belki ilk bakışta göze çarpmıyor, ama bunu da müzikteki bir karşı ses gibi, ikinci bir düzeyde anlattım, ahlâkî ikilemler olarak.

Norveç'in küçük, kenarda bir ülke olduğunu söylediniz. Türkiye'deyse, müreffeh, sorunsuz, gelişmiş bir Batı ülkesi gibi bir imajı var Norveç'in. Nasıl bir yerdir?

Norveç, uzun yıllar fakir ve tatminsiz, kendine güvensiz bir haldeydi. 1970'de petrolün getirdiği zenginlikle toplum çok değişti. Daha önce Norveç fakirdi, her şeye karar veren büyük, zengin aileler Danimarka ve İsveç'teydi. Ancak '70'lerdeki değişimle politik sistemde bir kayma meydana geldi, bir anlamda özgürleştirici bir şeydi bu ve Norveçlilerin kendine güveni de arttı. Bir de inatçılık hakim Norveç'te, "hayır" demeyi seviyoruz. Örneğin Avrupa Topluluğu'na karşı çıkışlarda görülüyor bu. Nedenini ben de tam olarak bilmiyorum, ama bunlar Norveç'te yeni yeni yaşanan problemler. 1970'lerde idealist düşünce hâkimdi, ayrıca daha açık fikirli, sorumlu, etik, toplumsal bir bilinç vardı, ki bu şimdi giderek kayboluyor, çünkü giderek daha materyalist oluyoruz. İnsanlar sadece kendi evleriyle ilgileniyor, yeni şeyler alıyorlar, moda giderek baskın bir hale geliyor. Kendimizi çok şehirli ve "hip" olarak görüyoruz. Ama hâlâ pek "hip" olmayan bir ülkemiz var, dağlar, ormanlar, iyice kuzeyde geyikler... Yani tartışılması gereken açmazlarımız var ve bunların tartışılması gerekiyor. Roman bunun için, hayatlarımızı nasıl sürdürmek istediğimizi tartışmak için uygun bir alan olabilir.

"Bjørn" ne demek?

"Bjørnstad", "ayılar şehri" demek. Tehlikeli bir hayvandır, karşımda dikkatli olmanız gerek yani. *(gülüyor)*

Norveç ad ve soyadlarında çok karşılaşılıyor bu kelimeyle. Bu nereden geliyor?

Aslında o kadar da yaygın bir isim değil. Hansen, Jackobsen, Svenson gibi isimler daha yaygındır. Benim soyadım eskiden ayılara rastlanan bölgelerden kaynaklanıyor olsa gerek, daha kırsal bir ad. Norveç'te artık adlarımızla pek ilgilenmiyor, onlar üzerine düşünmüyoruz. Söyleyip geçiyoruz, "Bjørnstad" adını telaffuz eden kişilerin aklına bile gelmiyor bu adın ayıyla ilgisi. Ama sonuçta var böyle bir bağlantı.

"Norwegian Wood" şarkısını biliyor musunuz?

Tabii, Beatles'ın şarkısı. Duvarların Norveç ahşabıyla kaplı olduğuna ilişkindi, değil mi? Ya da mobilyalar mı Norveç ağacındandı?

Norveç'te de meşhur mudur bu parça?

Evet, ama "vay canına, şarkı Noveç'ten bahsediyor!" diye düşünmeyiz. "Müzik Uğruna"nın başında Murakami'nin "Norwegian Wood" adlı romanından *(Türkçeye "İmkânsızın Şarkısı" olarak çevrildi)* alıntı yapmış olmamın nedeni, onun 1960'larda Tokyo'daki öğrencileri anlatması. Romanda intihar önemli bir yer tutuyor, hayatlarına son veren genç insanlar var bu çok güzel ve hüzünlü aşk hikâyesinde. Kafamda canlandıramayacağım, yabancı bir ortamda geçmesine karşın, roman kişilerinin varlıklarının hissedilebilirliği beni çok etkilemişti. Böyle bir şey mümkünse, ben de pek çok insan için hayli uzak ve garip görünen klasik müzik çevresi içindeki kendi deneyimlerimi kaleme alabilirim diye düşünmüştüm.

Kari Bremnes'in de "Norwegian Mood" adlı bir albümü var. Onunla da çalışmıştınız, değil mi?

Pek çok kez. Edvard Munch temalı bir albüm yapmıştık ("Løsrivelse", 1992). Dün akşam ikinci yarıya başlarken çaldığımız balad aslında onun için yazılmıştı.

Özellikle sevdiğiniz bir piyano var mı? Bir konsere çıktığınızda sahnede hangi piyanoyu görünce çok mutlu olursunuz?

İyi bir Bösendorfer ve iyi bir Steinway'le her zaman başa çıkabilirim. Ayrıca iyi Yamahalar, Blüthnerler, Bechsteinlar, Fazioliler de bulunuyor. Son yayınlanan "Rainbow Sessions" adlı üçlü albümün kaydında Rainbow stüdyolarında Steinway'in D modelini kullandım. Çok güzel bir enstrüman. Büyük, D modeli olması beni o kadar da ilgilendirmiyor aslında, daha küçük bir model de olabilir. Ama Steinway'de dikkat çekici olan, yapım sırasında tahtaya basınç uygulamaları. Bösendorfer daha yumuşak davranıyor tahtaya, ama Steinway'de gerçekten büyük bir güç var enstrümanın iskeletinde. Bunun sese bir şekilde enerji aktardığını sanıyorum. Steinway'le müziğin dinamiğini kontrol etmek daha kolay.

Söyleşi: **Haluk Barışcan - Merve Erol**

Maximo Park

Ratatat

Maximo Park & Ratatat

Radar Live etkinlikleri çerçevesinde iki meşhur grubu konuk ediyoruz. Maximo Park, rock rönesansının önde gelen gruplarından biri. Üç sene önce Newcastle'da kurulan grup, geçen sene yayınlanan ilk albümleri "A Certain Tiger"la adından hayli söz ettirdi. Grubun eğlenceli, insanın üzerinden yük alan indie rock'u, ocak ayının sıkı konserlerinden birini vaat ediyor. Ratatat ise New York menşeili bir grup. İkinci albümleri "Classics"in dumanı hâlâ üzerinde. Rock'a bulanmış bir indie elektronik denizinde, coşkuyla hüzün, neşeyle gam arasında bir altın denge tutturdular. 27 Ocak'ta, Yeni Melek'te zamanımızın iki sıkı grubu var...

Chuck Berry

Her sene şu isim de gelsin, bu grup da gelsin diyoruz ama, bu kadarı da artık son nokta. Çünkü, İstanbul'a bu ay konsere gelen kişi ilk nokta. Yani, rock'n'roll'un ilk noktası. John Lennon'a sorsanız, rock'n'roll'a başka bir isim verilseydi, onun adı verilirdi. "Johnny B.Goode"dan "Maybellene"e, "Roll Over Beethoven"dan "Rock And Roll Music"e, bu müziğin harcını o attı, kurallarını o yazdı. Ve işte büyük usta, seksen yaşında, İstanbul'u ziyaret ediyor. Chuck Berry, 19 Ocak akşamı İstanbul Hilton Convention Center'da meşhur ördek yürüyüşünü yapacak, eskimesi mümkün olmayan şarkılarını seslendirecek...

Doğaçlama Festivali

Rock'undan elektroniğine, cazından sazına, İstanbul'u bir doğaçlama furyasıdır, götürüyor. Bu hareket bir bereketi getiriyor ve İstanbul, Doğaçlama Festivali'ne kavuşuyor. 24 - 28 Ocak tarihlerinde Akatlar Kültür Merkezi, beş gün boyunca 150'yi aşkın sanatçıya mekân olacak. Havada o kadar çok nota uçuşurken, performansların iyi geçeceğini, anın yakalanacağını ve yaratılacağını söylemek şimdiden mümkün. Ayşe Tütüncü'den Siya Siyabend'e, Dandadadan'dan Gevende'ye, akustik performansıyla Aylin Aslım'dan Lari Dilmen'e, Betty Ween'den Okay Temiz'e, Çıplak Ayaklar Kumpanyası'ndan Murat Taner'e, dolu dolu bir program. Kimi zaman sahneye çıkıp müzik yapmak, dansa kaptırmak, "anlayarak dinlemek", hepsi mümkün. Ayrıntılar www.dogaclamafestivali.info adresinde...

Laurent Garnier

Elektronik müzik popüler şarkı altyapılarının genetik kodlarıyla oynadı, ama kendini başlı başına bir tür olarak da kabul ettirdi. O da bir gün gelip yaygınlığını yitirse bile, bir takım DJ'lerin ismi ilelebet payidar kalacak. Laurent Garnier de onlardan biri. Happy Mondays'lerin, Stone Roses'ların yanıbaşında, Madchester'a büyük katkılar yaparak işe koyulan Garnier, rock gibi sıcak enstrüman temasına dayalı müziklerle dijital âlemin soğuk seslerini hemhal etmeyi, sınırları maharetle ortadan kaldırmayı bildi. Laurent Garnier, 11 Ocak akşamı Roxy'de olacak.

Helldorado

Radyo Eksen, 7. yaşgünü vesilesiyle son zamanlarda çok sevdiğimiz bir grubu getiriyor: Bakmayın Norveç'ten çıktıklarına, Helldorado, sıcak Meksika ikliminin şarkılarını söylüyor, keskin bakışlı, tekila kokulu bir rock üretiyor. Ayrıntılar 45. sayfada, konser 17 Ocak'ta, Yeni Melek'te.

Babylon'da bu ay

5 Ocak, 23:00 **Sertab Erener** (feat. Sabri Tuluğ Tırpan)
6 Ocak, 23:00 **Shantel**
9 Ocak, 21:30 **Ezginin Günlüğü**
10 Ocak, 21:30 **Orient Expressions & Sabahat Akkiraz**
11 Ocak, 21:30 **Hüsnü Şenlendirici**
12 Ocak, 23:00 **Swayzak Soundsystem:** House ve elektronik aleminin önde gelen ekiplerinden Swayzak Soundsystem, yeni yayınlanan ve remikslerinden, nadir bulunan parçalarından oluşan duble albümünün hemen ertesinde Babylon sahnesinde...
13 Ocak, 23:00 **Art Brut:** "Yeşil sahalarda top koşturan cinsinden değil, asfalt yolda, altıya beş maç yapan mahalle tayfası. Kötü paslar, kaleyi bulmayan şutlar, tekme tokatlar, küfürler de gırla, ver-kaçlar, bacak arasından goller, en büyük heyecanlar, sevinçler de. İnsanın resmen sahaya girip topa vurası geliyor." Altı sayı evvel, bu genç modernist punk grubunu böyle tanıtmışız. Alaylı, alaycı, ham, gümbür gümbür bir kaçmaz rock.

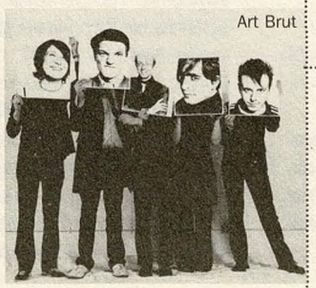
Art Brut

15 Ocak, 21:30 **Ayla Dikmen Gecesi**
16 Ocak, 21:30 **Dandadadan**
17-18 Ocak, 21:30 **Gerardo Núñez Trio:** Genç kuşak İspanyollar arasında öne çıkan bir flamenko virtüozu. Gitara hakimiyetinin yanısıra, yazdığı şarkılarla da bu büyük tarihin hakkını veriyor...
20 Ocak, 23:00 **Ceza**
23 Ocak, 21:30 **Kolektif / Balkanatolia**
24 Ocak, 21:30 **The Chehadé Brothers:** Beyrut merkezli bir Filistinli grubu ağırlıyoruz. Yaşadıkları bölgenin müziğine (Yunanistan'dan Arap diyarlarına, Mağrib'e uzanan büyük ve çokkültürlü Akdeniz âleminin türlü çeşitli sesine) ve politik hengâmesine bigane kalmayan Farid ve Rami kardeşlerin grubu, 2005 BBC Dünya Müziği Ödülleri'ne Björk, Gotan Project, Youssou N'Dour gibi isimlerle beraber adaydı.
25 Ocak, 21:30 / 26 Ocak, 23:00 **Burhan Öçal & Trakya All Stars**
31 Ocak, 21:30 **Sıfır Km**

Mirkelam Muamma'da

Rumelihisarı'nın yeni gözde mekânı Muamma, farklı eğlence imkânları sunuyor. Mesela, üçüncü katta, boğaza nazır karaoke yapabilirsiniz. Alt katta Jay-Lal (Bora Uzer) çalıp söylüyor. Mirkelam da yeni albümü "Mutlu Olmak İstiyorum"un ilk konserini Muamma'da verecek, cumartesileri düzenli sahne alacak. Etkinlikleri www.muamma.org adresinden takip ediniz...
(Yahya Kemal Caddesi No: 8 Rumelihisarı, Tel: 0.212.265 89 93)

Sabih Cangil

Balans'ta bu ay

5 Ocak **Pinhani & Badem** */ 6 Ocak* **Chantage** */ 10 Ocak* **Murat Yılmazyıldırım & Pilli Bebek** */ 11 Ocak* **Tamer Karan** */ 12 Ocak* **Portecho** */ 13 - 27 Ocak* **Teoman & Aylin Aslım** */ 17 Ocak* **Bülent Ortaçgil** */ 19 Ocak* **Dolapdere Big Gang** */ 20 Ocak* **Kargo** */ 26 Ocak* **Feridun Düzagaç** */ 31 Ocak* **Sabih Cangil**

Peyote'de bu ay

3 Ocak **Colourless**
4 Ocak **Kim ki o / Noisy Sins Of The Insect / Change Of Plans**
5 Ocak **Düş Macunu / Kafabindünya**
6 Ocak **Pieces Of Grasshopper / Proudpilot**
10 Ocak **Princesse Rotative / Liléa Narrative**
11 Ocak **Alef / O.T.R**
12 Ocak **Neon / Sakin**
13 Ocak **Fungu / Dandadadan**
17 Ocak **Sepia / Tatufly?**
18 Ocak **Opal / Golatkin**
19 Ocak **In Between / Ayyuka**
20 Ocak **One Bite Stand / Vinona Riders**
24 Ocak **60'lardan Türk funk / saykodelik rock:** Peyote bir zamanlar maziye bakıyor. Rolling Stone'un ev sahibi olduğu gecede '60'lardan Anadolu rock'lar, "underground" müzikler çalınacak. DJ'imiz Murat Meriç...
25 Ocak **Kaçak**
26 Ocak **Dinar Bandosu / Rumble Fish**
27 Ocak **Fairuz Derinbulut feat. Ayben**
31Ocak **Clique / Dabbet-Ül Arz / Ars Longa**

Gotan Project

Tangoya elektrik veren, elektronik müziğe tangonun hararetini taşıyan Gotan Project, yeniden İstanbul'da. Ne kadar gelseler doymayız ya, bu sefer mekân da bir başka güzel. Müzikleri Türkiye'de de çok sevilen, eskimez bir form yaratan Gotan Project, 26 Aralık'ta, Tophane-i Amire'de sahne alacak...

KONSERKONSERKONSERKONSERKONSER

Shitdisco

Disco-punk'ın rüzgarını arkasına almış, adlarını memleketleri Glasgow'dan dışarı duyurmuş bir genç topluluk, Shitdisco bizi eğlenceye davet ediyor. Yeni Rave klasmanında da değerlendirilen Shitdisco'nun esin kaynakları, PIL'den Donna Summer'a, The Clash'tan Elvis Presley'e, hayli çeşitli. İlk albümleri "Disco Blood"ı geçen sene yayınlayan grup, 14 Oak gecesi Indigo'da sahne alacak. Popcorn'un uvertür olarak sahne alacağı geceyi DJ Styleist açacak ve kapayacak.

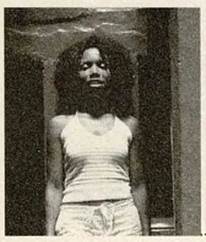

Lura

Cesaria Evora'nın şöhretinin hayrını görüyoruz. Lizbon'da büyümüş olmasına rağmen memleketi Capo Verde'nin geleneğine yaslanan Lura'nın ikinci albümü "M'bem di Fora" iki ay önce yayınlandı. Lura, 13 Ocak'ta İş Sanat Kültür Merkezi'nde ada esintili şarkılar söylenecek...

Nazan Öncel

Nazan Öncel'in hakikatli pop terkibi, yeni albümü "7'n Bitirdin"de gelişip güzelleşiyor. Pek fazla konser verdiğine rastlamadığımız Öncel, 19 Ocak'ta Lütfi Kırdar'da yeni şarkılarını bütün salonla beraber söyleyecek. Son hiti zaten ister istemez dilimize pelesenk olup duruyor: "Aşkım, baksana bana..." Az bulunur bir nimet; kaçırmayalım...

Carl Finlow & Zoo Brazil

Radar elektronik etkinlikleri 2007'de de devam ediyor. Bu ayın konukları, Carl Finlow ve Zoo Brazil. Random Factor olarak da tanınan Finlow, '86'dan beri faal; ihtisas alanı deep house. Zoo Brazil olarak tanınan John Andersson ise, ilk albümü "The Laid"i geçen mayıs ayında yayınladı, bugüne kadar Fatboy Slim, Nitin Sawhney, Zoot Woman, Human League gibi pek çok isimle çalıştı. Mekânımız Indigo, tarih 6 Ocak.

Carl Finlow

Stuart A. Staples

'90'lar rock'unun kadife sesli şarkıcısı Stuart A. Staples, Tindersticks sonrası yoluna devam ediyor. O kemanlar Staples'ın ilk solo albümünde belki yok ama, gruba kuvvetini veren başlıca unsurlar, iyi vokal, iyi şarkılar, iyi müzik yine mevcut. Sahnesinin ne kadar canlı olduğunu zaten Tindersticks'in İstanbul konserinden hatırlıyoruz. Staples, 26 Ocak'ta İstanbul'da, Yeni Melek'te olacak...

Hazavuzu

27 Ocak'ta Galata Perform'da bir "görsel dans müziği ve plastik rock" partisi vuku bulacak. Mert Öztekin, Güneş Terkol, Özgür Erkök ve Güçlü Öztekin'den müteşekkil Hazavuzu, klavyeyi, davulu, gitarı bıraktıktan sonra, "çalgını al gel" saatleri başlayacak, elinize ne alsanız enstrüman haline gelecek, bir büyük jam session başlayacak. Delirmeye açık davet...

Betty Ween

Gülüş Gülcügil Türkmen –nam-ı diğer Betty Ween– iki değişik projeyle Galata Perform'da sahne alacak. Yumuşak tınılı elektronik popuyla tanıdığımız Betty Ween, 12 Ocak'ta çello ve akustik gitar eşliğinde söyleyecek. 12 Ocak'taysa Transsonance projesinde vokali Nick Hobbs'la beraber üstlenecek, danslı, serbest bir müzik icra edilecek. *(Galata Perform: Büyük Hendek Cad. no: 21/1 Galata-Kuledibi, Beyoğlu / Tel: 0.212.243 99 91)*

[sergi]

Tutsak Kadınların Portreleri

Eva Haule, bir RAF üyesi. 1986'dan beri hapiste, ilk üç yılı tecritte geçmiş. Dışarıdan gönüllülerin düzenlediği kurslarda fotoğrafa merak salmış ve hapishanede tanıştığı kadınları çekmek istemiş. Portrelerini çektiği 21 kadının 14'ü madde suçlarından yatıyor, sekizi –ABD'den Türkiye'ye, Kolombiya'dan Bosna'ya– farklı ülkelerden. Hayatın binbir tedrisatından geçmiş ve toplumdan soyutlanmış olan kadınların ayakta durma mücadelesini belgelerken şöyle düşünmüş: "Daha önce kafamda planladığım görüntülerin uygulanmasını, sahnelenmesini ve fotoğrafın manipüle edilmesini istemedim; klişe ve yansıtmalara yer yoktu. Benim için önemli olan, kadınların güçlü yanlarını kendi özgünlükleri ve yaşam dolu halleri içinde sunmaktı..." Eva Haule'nin sergisi, 8 - 27 Ocak arasında Karşı Sanat Çalışmaları'nda.... *(İstiklal Cad. Elhamra Han no: 258 kat: 2 Beyoğlu - İstanbul / Tel: 0.212.245 15 08)*

Hayatın Yansıması

Henri Cartier Bresson'un "sokakta çekilebilecek her şeyi bizden çok evvel fotoğraflamıştı" dediği André Kertész, boyutu ve nüfusu göz önünde tutulduğunda, dünyaca ünlü fotoğrafçılar "ihracatında" en önde gelen ülkelerden olan Macaristan'da doğdu. Ve sadece ülkesinin değil, tüm fotoğraf tarihinin mihenk taşlarından, keskin deklanşörlerinden biri oldu... Yakalanmış enstantaneye ve hızlı görüşe dayalı sokak fotoğraflarıyla foto-muhabirliğin ilkelerini koyan, bir süre sonra dada etkisiyle deneysel nü distorsiyonları ve organize natürmortlar çekmeye başlayan Kertész'in kariyerinin farklı dönemlerindeki çalışmalar arasından yapılan seçki, "Hayatın Yansıması" adıyla, İstanbul Modern'de 4 Şubat'a kadar izlenebilir.

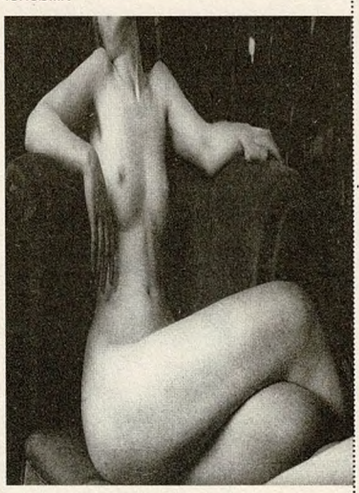

Yüzen tarih İstanbul'da

3300 yıl önce Kaş-Uluburun açıklarında bir gemi, Tunç Çağı'nın sırlarıyla birlikte batmıştı. Mezopotamya'dan Anadolu'ya, Mısır ve Akdeniz'den İskandinavya'ya kadar yayılmış antik küreselleşmenin boyutlarını sergileyen gemide, kraliçe Nefertiti'nin mühründen dev amforalara, mücevherlerden savaş aletlerine, Miken kaplarından fildişine, kehribardan İran yaylasının meşhur lapislazuli taşına kadar 20 bin parça uykuya yatmıştı. 1984'te başlayan kazı çalışmaları devam ederken, amatör tarihçi, arkeolog ve mühendislerden oluşan bir gönüllü ekip, Tunç Çağı tekne yapım bilgisiyle Uluburun gemisinin replikasını inşa etti. Uluburun II, Karadeniz'e yelken açmadan önce bir ay daha Ataköy marinada demirliyor olacak. Ayrıntılar www.360derece.info adresinde.

"Bound"

Özlem Gök'ün çalışmaları, Türkiyelinin ortalama sanat zevkine hâlâ yabancı duran enstalasyon gibi bir disiplini, ayakları bu topraklara basan, meselesini bu toprakların realitesinden devşiren bir sanat haline getiriyor. "Bound", kadın sorunlarına, sadece teorik bir çerçeveden değil, Türkiyeli kadınların zaviyesinden bakmaya çalışıyor. Sergi 3 Ocak'tan 17 Ocak'a kadar Kadıköy Kadife Sokak'ın on yıllık sakini Karga'nın üst katında, KargART'ta izlenebilir.

[tiyatro]

Yeni oyunlar projesi

DOT, herkesi kendi oyununu yazmaya davet ediyor. Yaş, konu vs. sınırı yok, hayal gücünün zaten sınırı yok. Bir değerlendirme sonunda, bir veya iki oyun DOT'ta sahnelenecek, ümit vaat eden oyunlar Bernhard Studler eliyle bir atölye çalışmasına sokulacak ve okuma tiyatrosuna dönüşecek. Ayrıntılar www.goethe.de/istanbul veya www.go-dot.org adreslerinde. *(DOT: İstiklal Cad. Mısır Apt. 4.Kat D.23 Beyoğlu)*

[atölye]

Sinema atölyeleri

Ne mutlu, sinema gençler arasında gözde bir meslek haline geldi. Ama, bu sanatı öğrenmek de o kadar kolay değil. Sinematek bir ilk adım sunuyor ve film yapımı, kurgu ve senaryo alanlarında yeni dönem atölyelerini İstanbul ve Ankara'da 11 Ocak'ta başlatıyor. Acele etmekte fayda var. Ayrıntılar www.sinematek.org adresinde...

→57

PETER BJORN AND JOHN

Modern folk üçlüsü

Üçlünün üçüncü albümü "Writer's Block", pop ve folk tarihinin altın anahtarının, İsveçlilerin ellerinde bulunduğunun kanıtı.

Peter, Bjorn ve John'un ilham aldığı isimler kimler?
Peter: Öyle çok ki. Üçümüz arasında da farklılıklar var. Ama birleştiğimiz nokta, hangi formda olursa olsun, iyi pop şarkılarına duyduğumuz sevgi. Gershwin'den yeni Justin Timberlake single'ına kadar her şey girebilir bu alanın içine. Ben son zamanlarda Bert Jansch'tan Fairport Convention'a kadar bir sürü eski usûl folk dinliyorum. "Writer's Block"ta da bu etki görülebilir. Ama albümde, New Order'dan John Cale'e, Sonic Youth'dan Beach Boys'a, Yo La Tengo'dan eski Motown işlerine, daha pek çok iz sürülebilir. Ama çok da düşünüyor değiliz bu etkilenmelerin üzerinde.
Bu albümde ilk defa üçünüz birden şarkı yazımını ve vokali paylaşmışsınız...
John ilk defa şarkı yazdı, harika şeylerdi.

Daha önce vokali ben üstlenirdim, ama farklı sesler de şarkılara yakıştı.
Şarkı yazmaya nasıl başladın?
İlk sahne, bir sıkıntı halindeyken kendinin farkına varmandır, bu sıkıntının üstesinden gelmek için bir şeyler yapmak istersin. Bende bu ihtiyaç, nispeten izole bir halde geçirdiğim çocukluğum esnasında ortaya çıktı. İsveç'in kuzeyinde, küçük bir köyde yaşıyordum. Arkadaşlarımdan, başka insanlardan teşvik gördüğüm pek söylenemezdi. Çok da arkadaşım yoktu zaten.
Müzik bu yalnızlığı kırabildi mi?
Başından beri istediğim şey müzik yapmaktı. Bu bir sürü insan için böyle. İngiltere çok sıkıcı bir ülke mesela, ama şahane bir pop müzik tarihi var.
Albümün adına bakılırsa, yazar blokajından mustaripsiniz...
Yok canım, kelime oyunu o. Albümün kapağında üç tane bina var. Binalar bizi temsil ediyor, biz de şarkı yazan insanlarız. Şarkı, bizim için "yazarın bloku" demek. Üçümüz aynı blokta yaşıyoruz.
(Torture Garden, Truth Explosion, çev: Merve Erol)

GNAWA DIFFUSION

Kültür hırsızları

Cezayirli Berberilerden ve Fransızlardan oluşan çokkültürlü rock füzyonu orkestrası 10 yaşında.

Onuncu yılını kutladığınız grupta dünden bugüne neler değişti?
Amazigh Kateb: Bir arada çalmaya aslında 1992'de başladık, ilk albüm "Algeria"yı ise '96'da yayınladık. İlk başlarda belirli müzik kalıplarının izinden giden bir ses arayışındaydık. Ama hiçbirinin bize benzemediğini anladık. Konsept bazen sanatı öldürüyor. Sonunda belli bir stil yerine, kendi enerjimizin üstüne gittik. Gruptaki ritmcilerin bir kısmı rap'ten, bir kısmı Afrika vurmalılar geleneğinden. Melodileri bazen bir elektrikli gitar, bazen bir mondole veya bir guembri *(ud benzeri Berberi çalgısı)* belirliyor. Tabii bir de şarkı sözlerimiz var: Afrikalı olmaktan, dünün ve bugünün kölelik biçimlerinden ve gerçekten özgür bir insan olmaya ulaşmaktan bahsediyorlar.
Melez müzik sahnesinin önemli temsilcilerindensiniz...
Bugün Sarkozy bile hoşgörüden, melezlikten bahsediyorsa, ben bu sözcükleri kullanmaktan vazgeçiyorum. Bir zamanlar çok sinir olduğum "dünya müziği" tabiri bile daha iyidir. Benim kültürüm "Cezayirli" veya "Fransız" kültürü değil. Ben bir kültür hırsızıyım. Yemen, Irak, Eritre, Sudan gibi yerleri gezip gördükten sonra, dünyayı artık daha çok seviyorum.
En unutulmayacak konserleriniz hangileriydi?
Mutluluk anlarımı hiyerarşik biçimde sıralayamam. Ama 2000'de, Bağdat'ta on senedir kapısı kilitli duran Ulusal Tiyatro'da çalmak beni çok etkiledi. Mağribi ülkelerindeki konserler de harika geçiyor, gelen insanlar hem Arapça şarkılara, hem Fransızcalara eşlik edebiliyorlar.
Siyasî olarak angaje bir sanatçısınız. Bu kavram hakkında ne düşünüyorsunuz?
Babam Kateb Yacine, "Nedjma" romanıyla uluslararası bir ün kazandı, ama Cezayir'de ekibiyle birlikte yaptığı tiyatro çalışmaları hiç bilinmiyor. Ben küçük yaşlarımdan itibaren bu popüler politik tiyatroların içinde yetiştim. Belki bu yüzden müziği seçtim. Müzik gerçekten halkçı bir sanat ve hayatın farklı anlarına nüfuz edebiliyor. Mesajı olmayan, cilalı, şık müziklerde totaliter bir yan buluyorum. Müziğin vücuduma ve ruhuma eşit oranda hitap etmesini tercih ederim. Müzik, aynı zamanda fiziksel bir şeydir.
(Rfimusique, Afrik, Evene, çev: Derya Bengi)

JOANNA NEWSOM

Neşe ve arınma

Björk'le karşılaştırılan şarkı yazarı, şarkıcı, harp sanatçısı Joanna Newsom'un ikinci albümü "Ys" yayınlandı.

Albüme niye "Ys" ismini koydun?
Breton mitolojisine bir atıf. Çevresi surlarla çevrili bir ada-şehire dair... Albüm isminde Y ve S seslerine ihtiyaç olduğu gibi bir fikri-sabitim vardı. Ys efsanesiyle karşılaşınca içim dışıma çıktı. Araştırdıkça bir sürü tuhaf paralellikler farkettim. Bir şarkıda suyun altında zil çalıyoruz ve Ys söylencesinde geçen katedral çanlarının halen suyun altından duyulduğu rivayet ediliyor. Hikâyede kralın kızı sonunda yarı kadın yarı kuş bir canavara dönüşüyor; albümde de böyle bir figür var.

Harp, zor bir enstrüman. Bir konserinde ellerin kan içinde kalmış.
Çalması güçtür. Bazen epey vahşi çaldığım oluyor. Konserde ellerimi kanattım, çünkü turneye kadar yeterince idman yapmamıştım. İyi çalabilmek için ellerinizin iyice nasır tutması gerek. Ancak sıkı çalışırsam kalın nasırlarım oluyor. Çalışmalara ara verdiğimde deri yine incelip narinleşiyor.
Albümlerinizde çokça iç organlara dair imgelere, tasvirlere yer veriyorsunuz. Halen birçoklarına göre uçuk ve havai bulunuyorsunuz.
Hiç alâkası yok. Hep güzel eleştirilerde bulunduklarını sanan insanlar oluyor, ama tek yaptıkları beni altüst etmek. Ormanda yaşayan uğursuz yaratık muamelesi yapıyorlar bana. İnsanların dünyevî olmayan biri olduğumu, sözlerimin safiyane ve çocuksu olduğunu düşünmemelerini çok isterdim. Ama kimseye kendimi anlatmaya da can atmıyorum.
Albüme gelen övgüler seni tedirgin mi etti?
Şimdiye kadar kafamı meşgul eden bir şey değildi. İş bittiğinde ürperdim ama. Kayıtlar en ufak ayrıntısına kadar tam istediğim gibi olmuştu. Batıl inançlı biriyim. "Şimdi öleceğim, artık işim bitti" diye düşündüm. Son nefesimi vereceğim anı bekliyordum. Tamamlama duygusu dehşete düşmeme sebep oldu. Bir şeyi noksansız tamama erdirmeye pek alışık değilim. Kayıtlar esnasında neşe ve katharsis yüklü çok an yaşadık.
(Uncut, çeviren: Şahan Nuhoğlu)

GUILLEMOTS

I am the walrus

Londra çıkışlı dörtlü Guillemots "Through The Windowpane" adlı albümüyle 2006'da çok konuşuldu.

'60'larda yaşasanız, daha mı mutlu olurdunuz?
Fyfe Dangerfield: Kesinlikle. O dönemde sanatçılar çok daha sağlıklı bir rekabet havası soluyorlardı. Bugün pop müzik sadece business'dan ibaret. Ama acı çekmiyorum. Çünkü Brian Wilson'ın "Smile"daki kaçık sound'u her dakika kulağımda çınlıyor... Küçük bir çocukken de, etraftaki müzikten kaçıp saklanırdım, sadece ve sadece Beatles'ı, dolayısıyla Sir George Martin'i dinlerdim. Adı yeterince anılmasa da, onun Beatles için yazdığı aranjmanlar sihir saçıyor bence. Mesela "I'm The Walrus" o kadar saçmasapan ve çılgınca ki. Biz de albümde "Redwings", "Trains To Brazil" gibi parçalarda iyice uçtuk, sırf zevk için...

Aristazabal Hawkes: Bir başka dahi de Rahmaninof bence. Küçükken piyano derslerinde, onun parçaları, çalıştıklarım arasında en tuhaf olanlarıydı. İskoçya'ya gidip gelirken onun eserlerini çok dinledim. Dağların tepelerin büyülü manzarasına çok yaraşır o müzik. Romantiktir, ama somurtkan değildir. Bu açıdan biraz ona benziyoruz.
Brezilya'dan söz eden şarkılarınız hakkında neler söylersiniz?
Fyfe: Brezilyalı gitaristimiz MC Lord Magrao bize ülkesinin müziklerini öğretiyor. Yaratıcılık açısından çok bereketli bir toprak Brezilya. Tom Zé'den tutun da, herhangi bir şeyden, hatta sakalından bile harika sesler çıkarabilen Hermeto Pascoal'a kadar... Kuzey Brezilya'nın kıpır kıpır folk müziği forro da bir harika...
Aristazabal: Tamamıyla free-caz etkili "São Paulo" şarkısında Eric Dolphy'ye saygımızı sunduğumuzu düşünüyorum. Saksofonun olduğu kadar, klarnetin, flütün de ustasıydı. Mingus'la, Coltrane'le çalmış. En iyi albümü bence "Last Date". Sanki albümde kuşlar ötüşüyor. Dolphy çok erken yaşta, 1964'te, 36'sında ölmüş...
Fyfe: En sevdiğimiz albümler arasında "Ethiopiques" serisi de var. Neşeli, neredeyse çocuksu kadınlar korosuna çaktırmadan gitarlar destek oluyor... Tuareg geleneğinden Tartit, Tinariwen gibi Kuzey Afrikalı çöl grupları da bizi çok etkiledi. Biz de vokali bir ritm aleti gibi kullanma fikrini seviyoruz.
Çok içli bir sesin var, sen de öyle düşünüyor musun?
Fyfe: Hayır, bence korkunç! Ama en sevdiğim şarkıcı olan Neil Young'ın da sesi berbat. Asla Frank Sinatra gibi söyleyemeyeceğini biliyor, yine de insanı ağlatacak kadar hassas, kırılgan bir sese sahip.
(L'Express, Les Inrockuptibles, çev: D.B.)

OK GO

No velvet no underground

Chicago ve Washington DC orijinli dörtlü, 2005 albümü "Oh No" kadar, YouTube'da rekor kıran ve ödüle doymayan klipleriyle de büyük sükse yaptı.

İkinci albümünüz "Oh No"da, Cardigans ve Franz Ferdinand'ın prodüktörü Tore Johansson'la çalıştınız...

Damien Kulash: Esasında ikinci albüm için yola tek başıma koyuldum. Gece gündüz şarkılar yazıyordum, ama sonunda gerçeği kabul ettim: Altı ayın sonunda birikmiş altmış şarkım vardı ve çoğundan nefret ediyordum. Bundan böyle, kararım karar, ne yaparsam grup için yapacaktım. İlla albüm çıkaracağız diye kafaya takmadan, birlikte çalmanın zevkine varmaya başladık. Önce bir şeye benzemiyordu, ama hemen farklı bir yola girdik. Çarçabuk kırk kadar şarkıyı hale yola koyduk ve kayıt için İsveç'e, Tore Johansson'un yanına uçtuk...

İlk albüm "OK Go" ile ikincisi arasında ne fark var sizce?

İlk albüm bir tür zanaat süreciydi. The Cars ya da Cheap Trick usûlü bir stille kendimizi ifade etmek istiyorduk: Akılda kalıcı, kolay, parlak parçalar... Yeni albümde de kendimiz gibiyiz, ama bu sefer canlı çalmanın enerjisi ön planda. Konserlerde seyirciyle olan alışverişimiz yolumuzu aydınlattı. Belki iki albüm birbirine benziyor, ama çok farklı doğum sancıları yaşandı. İlk albüme çok ölçüp biçerek, bir puzzle'ı çözer gibi yaklaştık, ikincisiyse çok daha rock'n'roll.

Dünyanın yeni bir Cheap Trick veya The Cars'a ihtiyacı var mı?

Bugünlerde Velvet Underground'dan etkilenmeyen tek grup bizimki galiba. Sayısız grupta şu tuhaflığı görüyorum: Diyelim ki '70'lerin heavy metal'inden etkileniyorlar, aynı onlar gibi çalıyorlar. Bu büyük bir zaaf. Zaten tamamen plak endüstrisinin bir oyunu bu. Beş senedir büyük şirketler beyaz Amerikalı gençliğin garaj gruplarına ikramiye dağıtıyor. Bu o kadar da kötü bir şey değil ama, bu güya yeni hareket, rock'n'roll enerjisinden değil, holding enerjisinden besleniyor.

Klipleriniz YouTube'da izlenme rekorları kırıyor, özellikle "Here It Goes Again".

O klip bize bir kaset fiyatına maloldu. YouTube'de çok izlenmek insana beş kuruş bile kazandırmıyor. Bize göre hava hoş. Klibi tamamen kendi kendimize yaptık, koreografi de kızkardeşimin eseri. Bir menejere ya da plak şirketine muhtaç olmadan yaratıcı davranan grup sayısı çok az. Klibi şirkettekilere gösterdiğimizde dalga geçmişlerdi. Şimdi morardılar.

(Rock & Folk, çev: D.B.)

ALBERT HAMMOND JR.

Çal gitarcım

The Strokes'un gitaristi Albert Hammond Jr. ilk solo albümü "Yours To Keep"i yayınladı.

Ne zaman kendi şarkılarını yazmaya başladın?

14 yaşımda. Çok çekingendim, kolay kolay insanların önünde çalamazdım.

Yaratıcı biri olduğun halde, bir grubun beşincisi olmak yaralayıcı mı?

Sanmam. Asıl yerimin bir grup olduğunu hep biliyordum.

Şarkılarını gruba teklif ettiğin halde, bazı Strokes elemanları reddetmiş. Bu söylenti doğru mu?

Hayır, çünkü yeterince istekli davranmadım. Şarkıların tek bir kişinin elinden çıktığı bir gruba, bir başkasının şarkı önermesi zordur.

Albümdeki bir şarkıda Beatles'ın "A Day In The Life"ını hatırlatan piyano pasajları var.

Evet, üstelik piyanoyu Sean Lennon çalıyor. "101"de ve "Scared"de piyano, "Transit"te bas çaldı. Julian (Casablancas) da "Scared"de bas çalıp vokal yapıyor.

Etki kaynakların arasında Beatles var mı?

Beni en çok etkileyen Guided By Voices. Eskilerden Velvet Underground, Jonathan Richman... Tabii ki Beatles'ı seviyorum. Öyle bir gruba nasıl sırt çevrilir? Beatles'ın adını anmıyorum, çünkü yaptıkları şeyler gün gibi ortada, ben üstüne ne ilave edebilirim ki?

Albümde Brian Wilson'ı hatırlatan güneşli bir hava var sanki. Kaliforniya özlemi mi bu? New York'ta yaşamak sahiden zor mu?

Kaliforniya'yı hiç özlemiyorum. Orada büyüdüm, ama New York'a yerleştim ve memnunum. "Hard To Live (In The City)", sadece oradaki ilk günlerimin anısına yazılmış bir şarkı.

Albüm kapağındaki üç tavşan neyi temsil ediyor?

O çizim sanki eski bir kitaptan alınmış gibi duruyor. Elle tutulduğunda, hatta koklandığında bir kütüphaneden çıkmış duygusu uyandırmak istedik. Tavşanın üç tane olması ilginç, onlar bir bakıma biziz. Albümün üstünde sadece benim adım yazsa da, Matt (Romano), Josh (Latanzi) ve ben gerçek bir grubuz.

(Rock & Folk, çev: D.B.)

DAN SARTAIN

Tamirci çırağı

Alabamalı şarkıcı, son albümü "Join Dan Sartain"de, country, rockabilly, punk ve Latin harmanı biçiyor...

İlkgençliğinden beri şarkı yazıyormuşsun...

Evet, o zamanlar normal olan buymuş gibi görünüyordu. Sevdiğim herkes, tanısam da, tanımasam da, müzisyendi. Aptalca duygularımı yazıyordum o zamanlar. Şimdi de öyle yapıyorum ama, hırıltıyla, homurdanarak söylüyorum.

Hep müzisyenlikten mi para kazandın?

Ne iş olsa yaptım. Benzin istasyonu, inşaatlar, pizzacı... Bir ara berber okuluna gitmiştim, ihtiyarları tıraş edip durdum. Çok iyiydim, ama yazılı sınavı geçemedim. Yoksa gün boyu saç kesebilirdim. Aslında tamirci olmak isterdim. Denedim, ama beceremedim. İnsanlar bu mesleği hor görür, ama tamirciler herhangi bir sanatçı kadar yetenekli insanlardır.

Müzikte kahramanların kimler?

Müzisyenlerden isim vermeyeyim, yoksa müziğimi dinleyenler etkilenir. Ama kahramanım Mike Tyson. Herkes Muhammed Ali der, ama bence yakışıklı ve çekici bir adam olduğu için öyle. Yoksa ringe çıksalar, Tyson onu harcar. Phil Spector'ı da sayabilirim. İkisi de yanlış anlaşıldılar.

Alabamalısın, değil mi?

Evet, Alabama, Birmingham. Orda bir sürü yetenekli müzisyen vardır, ama belli bir sound yoktur. "Metropolis" şarkısı da memleketimi anlatıyor, ama bariz anıştırmalardan kaçındım. Şehrinden kaçmak isteyen herhangi birisi şarkıyla özdeşlik kurabilir. Bir kız hakkında şarkı yazsam da adını vermem. Elvis Costello, Alison hakkında yazar, ama ben bundan kaçınırım. Kimseyi koruduğumdan değil, icabında eski sevgililerim hakkında açarım ağzımı, yumarım gözümü.

Beraber çalışmak istediğin biri var mı?

Alice Cooper bir güzel albüm daha yapsın isterim. Onunla Rick Rubin gibi takılmak isterim, Jack White'ın Loretta Lynn için yaptığı gibi.

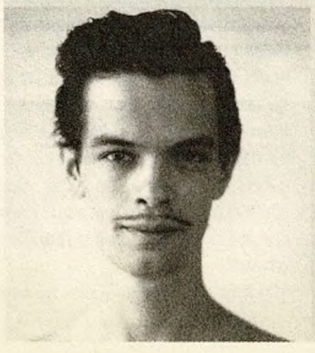

En sevdiğin şarkı ne?

Ressama "en sevdiğin renk ne" diye sormak gibi bir şey bu. Ama Talking Heads'in "Psycho Killer"ı yaşlanmaz.

(Guardian, Indian, çev: M.E.)

JUANA MOLINA

Kuşlu şarkılar

Paris'te sürgün Arjantinli bir ailenin kızı olarak doğan Juana Molina, oyunculuktan artırdığı vakitlerini, on yılda dört albümle değerlendirdi. Sonuncunun adı "Son."

Başarılı bir komedyen ve oyuncuydunuz, neden müziği tercih ettiniz?

Müzik yapmama imkân verecek bir iş arıyordum, ama herhangi birinin önünde şarkı söylemek için bile çok utangaçtım. Televizyonda bir diziye başvurdum, aldılar. İlk bir yıl çok güzeldi, bir sürü boş vaktim de oluyordu. Sonra bir başka diziye geçtim, bu sefer ancak haftada iki günüm boştu. Sırf kendi şovumu yapmaya başlayınca tamamen kayboldum. Hamileyken dank etti, "benim istediğim bu değil" dedim ve müziğe döndüm.

Sesinizi bir ritm enstrümanı gibi kullanıyorsunuz bazen...

O da konserlerden kaynaklanıyor. Bir gün bir kaza geldi başıma, ama şimdi şükrediyorum. Konser için bir org kiralamıştık, çalışmadı. "Şimdi ne yapacağım" diye düşünürken, orgun çıkardığı sesleri çıkarmaya çalıştım, işe yaradı. Albümde de uyguladım bu yöntemi...

Kadın şarkıyazarlarının çoğunun aksine, şarkılarda kendinizden pek bahsetmiyorsunuz...

Şarkılarda çok fazla "ben" geçiyor. Şarkıya ve melodiye uyan şeyi söylemek isterim. Önemli olan ne söylediğin değil, nasıl söylediğin. İngilizce şarkılar dinleyerek büyüdüm, ne dediklerini anlamazdım. Sonra İngilizce

öğrendim, ama hâlâ sözlere pek dikkat etmiyorum, şarkıyı bir bütün olarak dinliyorum. Şarkıda öne çıkan sözler kullanan şarkıcıları, şarkıyazarlarını kendi dilim İspanyolcada da sevmem. Mesajlarla pek ilgilenmiyorum...

Yalnız mı çalışıyorsunuz?

Genellikle. Kendimi izleniyor gibi hissediyorum başkalarıyla çalışırken, dünyada olduğumu hissediyorum. Ama yalnızken sanki başka bir yerde gibiyim. O anlarda sanki ben müziği yönlendirmiyorum da, müzik beni yönlendiriyor.

Şarkılarınızda dış sesler de çok...

Evet, mikrofon alıyor bütün sesleri. Buenos Aires'te doğanın seslerini duymak mümkündür. İki sene önce "Segundo"yu kaydederken pencereye çok yakındım, bir köpek havlamaya başladı. Çok güzel geldi kulağıma, kayda devam ettim. Yani bu iş bir kazayla başladı. Komşumun sinir bir köpeği var, bir akşam resmen ağlıyordu. Şarkıyı oracıkta değiştirdim, ona uydurdum. En nihayetinde o köpek de bir işe yaradı. Kuşlar da çok duyuluyor şarkılarımda. Gündüz kayıttaysam kuşlar, geceyse cırcırböcekleri...

(Magnet, Popmatters, çeviren: M.E.)

Gökyüzünün başka rengi de varmış!
Geç farkettim taşın sert olduğunu.
Su insanı boğar, ateş yakarmış!
Her doğan günün bir dert olduğunu,
İnsan bu yaşa gelince anlarmış.
CAHİT SITKI TARANCI *(Otuz Beş Yaş Şiiri'nden)*

El etek çekmekten hoşlanmak, bir kaçış arzusu, dünyayı, insanları küçümseme ve öfkeli bir yalnızlık demek değildir. Dünyadan el etek çekme kaygısı, başkalarını tanımanın ve gizleri açığa kavuşturmanın bir yoludur. Dünyaya karışmak bu gizleri sulandırmayı, onları asla tanımamayı göze almaktır. **BALTHUS**, Anılar

DAN SARTAIN

Join Dan Sartain

(One Little Indian/Equinox)

Kafasına silah dayamış rock'n'roll adamı imgesi fena halde bayatlamış olsa da, punk'ın Japon bayrağı şıklığıyla buluştuğu albüm kapağı, Sartain'i iyi betimliyor. Country + punk + Besa me mucho =Sid-country, yani Reed & Cash. Umberto Eco, "Force of Falsity" adlı makalesine Aziz Thomas Aquinas'ın büyük sorusuyla başlar. Soru şu: Kralın gücü, şarabın etkisi, kadınların büyüsü ve gerçeğin gücü içinde hangisi daha "güçlüdür?" Aquinas'ın kaçış cevabı, "Non sunt unius generis", yani "bunları aynı kefeye koyamazsınız". Dan Sartain ise bunları gayet güzel koyuyor! Kral (yani İsa) "Second Coming"de hortluyor, Şarap "Hangers on"da akıyor, Kadınlar her yerde ("Young Girls": Genç kızlar aptal ve acımasızdır/ ama ben yine de onları isterim/ ne yapabilirim?) ve Gerçek (Bu ne demek bilmiyoruz tabii –bütün şarkıları içine alabilir, içi boşaltılabilir bir konu).

Evet kralların (ve kral gibi şarkı söylemelerin), şarabın, aptal/acımasız kadınların ve gerçeğin vahşi dünyasına hoş geldiniz. Burasını seveceksiniz.

Tarihin his(s)tory olduğu bir dünya bu. Evet, Sartain fazla erkek (Sid gibi incecik olduğuna bakmayın, Reed'in glam yıllarını anımsatan dekadansına kanmayın), şarkıları falluslarla, pardon, "Totem Pole"larla, yani tapınca falluslarıyla çevrili, ve bu sırıklarda elbette ki güzel kadınlar dans edecek, şaraplar dökülecek. Johnny Cash'in varisi gibi görülen, "Cocaine Blues"larla büyütülmüş bu 24 yaşındaki Alabamalı gence de bu yakışır zaten. Sartain'in albümü hızlı, çöl havalı ve tequilalı. Bir de yapımcılığını White Stripes, The Kills ve The Zutons gibi yeni "deha gruplarının" yapımcısı üstlenmişse, eee, daha ne isteyelim artık, öyle değil mi? Biraz tuz ve limon lütfen. *Pelin Batu*

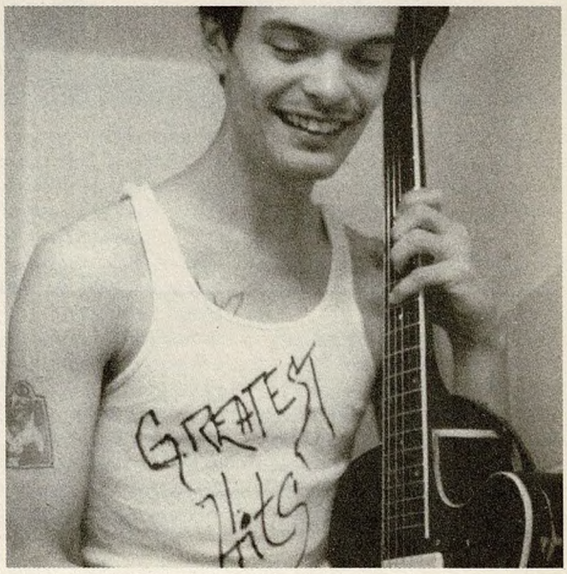

PETER BJORN AND JOHN

Writer's Block

(Wichita/V2)

Peter Bjorn and John, pek hayalgücü gerektirmeyen isimlerinden de anlaşılabileceği gibi, Peter Morén, Bjorn Yttling ve John Erikkson isimli üç müzisyenin bir araya gelmesiyle kurulmuş bir grup. Bugüne kadar "Peter Bjorn and John" (2002) ve "Falling Out" (2005) isimli iki albüm yapan üçlü, "Writer's Block" ile dinleyecek taze sesler arayanların radarlarına iyiden iyiye girmeyi başardı. Stockholm merkezli olduklarından, 2006'da ilgi çeken Jens Lekman ve Love Is All gibi Isveçli müzisyenlerle karşılaştırmadan edemiyoruz. Bu isimler, müzikal olarak birbirlerinden kolayca ayırt edilebilse de, şarkılarının temeline oturttukları aşk ve ilişkilerin aydınlık ve karanlık yüzü temasıyla ortak bir paydada buluşuyorlar. Peter Bjorn and John, bu temayı bilindik indie pop kalıplarıyla işlese de, şarkılarına üfledikleri naiflik ve zehirleyici melodilerle kendilerini farklılaştırmayı başarmışlar. Tür olarak elektroniğe çalan gitarlarla dolu bir müzik denilebilir yaptıklarına, ancak Peter Bjorn and John'un başarısı şarkılarına kattıkları bir bongo ritmi, bazen bir mandolin sesi, bazen de basit bir ıslıkla ufuklarını genişletebilmeleri. Bir de altı kalınca çizilmiş synth sesleriyle özü folk/pop olan şarkıların tepesinde değişik atmosferler oluşturabilmeleri. Yeni çıkan birçok grubun aslında eski denizlerden kum çıkarmaktan başka bir şey yapmadıkları zamanımızda, bu kadar basit oyunlarla içimize işleyebilmeleri, onları farklı bir yere yerleştiriyor.

Albümün ilk dinleyişte en çarpıcı şarkısı Concretes'ten Victoria Bergsman'ın vokalleriyle destek verdiği "Young Folks". Yuvarlanan gitar ve davullarıyla Destroyer'ı anımsatan "Objects of My Attention", 70'leri geri getiren "Let's Call It Off" ve "Up Against The Wall" diğer favorilerimiz. "Writer's Block" ismi ile en tezat albümlerden biri olsa gerek, Peter Bjorn and John yaratım süreci esnasında en ufak bir kilitlenme ve taze fakir sıkıntısı yaşamadıklarını her şarkıda kanıtlıyor. *Yiğit Atılgan*

BADLY DRAWN BOY

Born In The UK

(EMI)

İngilizler ve Balıkları adlı risalemizde bu adamların yağmurlu şarkılarından, fish & chips tapınmalarından ve emperyalist suçluluk duygularından bahsetmeyeceğiz. Ama burada Vicious ve biraderlerinin bizi özgürleştirmeye çalıştığı, "hiçbir şeyden bir şey" yaratabildiğimiz günlerin özlemi ile bezenmiş bir İngiltere yolculuğuna çıkabilirsiniz. "Have You Fed Your Fish"in kavanoz (balıklı) hayatından sonra, daha geniş bir kavanozda, bir havuzda yüzüyoruz. Havuzun öteki tarafından çıktığınızda, nostalji hastalıklarınızdan ve "A'dan B'ye yolculuklardan" (yani "diğerleri ne düşünür"lerden) arınmış, hayat dolu ve gururlu olacaksınız. Öyle mi?

Springsteen göndermeli albümde, hodbin/goblin Damon Gough'da bazen hiç beklenmedik inceliklerle karşılaşıyoruz: İşte bu ikilemler/iklimler BDB'nin karakteristik oyunları. Fazla pop, fazla şekerli diye eleştirilen işbu albüm aslında kendi içinde her şeyle dalga geçen, şeker komasına sokmadan ağzımızı tatlandıran, tebessümlendiren bir şey. Albümü "pop" diye küçümseyen, epik parçalarını "samimiyetsiz" bulan birçok eleştiri okuduktan sonra insan şunları sormadan edemiyor: 1. Neden melodik parça fobimiz var? 2. Samimiyet nedir ve neden takıntılı bir şekilde bunu arıyoruz, bekliyoruz, özlüyoruz? 3. Popüler olanı küçümsemenin bu kadar kolay olduğu bir devirde, artık kendisi bir klişe olan bu aptal eleştiri tarzından ne zaman vazgeçilecek? Kaldı ki BDB artık "pop oldu" demek ne kadar doğru? 4. Afedersiniz, popüler ne demek oluyor?

Albümün son şarkısı bütün bu sorulara güzel bir cevap gibi okunabilir sanıyorum. "One Last Dance" adlı son derece güzel parça (ve evet, albümün en "melodik", en piyanolu/nakaratlı parçası) kırgın bir ses ile şu sözlerle başlıyor: "As we lay here tonight, please forgive me girl if I say the future's not that bright" (Burada uzanmışken bu akşam, üzgünüm ama söylemeden edemeyeceğim güzelim, geleceğimiz pek parlak değil). Ne hoş bir aşk baladı, öyle değil mi? Ama sonra ne oluyor, kahramanımız samimi aşkını anlatmaya başlıyor; kızın elbisesini okşamaktan, onu ilk gördüğü yeri anımsamasına kadar bu böyle devam ediyor ve nakaratımızda Troy Donahue & Sandra Dee karakterleriyle karşılaşıyoruz. "Ben senin Troy Donahue'num, sen de benim Sandra Dee'imsin" sözlerinde bahsi geçen ikili, bir dönemin son derece "popüler" teenage âşıkları. Daha doğrusu alkolizmden sürünen, makyajın altından gerçek yüzleri dökülen bahtsızları demek daha doğru. Şarkı (ve albüm) Springsteen abi'yle bitiyor: "If we still don't have a plan/ We'll listen to Thunder Road" (Hâlâ bir planımız yoksa "Thunder Road"u dinleriz). Kendine "hem çok gençsin hem çok yaşlı" diyebilen 69'lu Gough son dansında romansın komedyasını, ağırlık yapan tüm metaların havuz hafifliğini, "kalbinin üstüne düşse" bile Jarvis'in kemiksiz balıkları gibi yüzebilen, gülebilen, çok güzel bir İngiliz albümü yapmış ve bunun gelirlerini Oxfam'a bağışlamayı da ihmal etmemiş. Yağmurdan, fish & chips'ten ve suçluluk duygusundan bahsetmeyeceğiz dediysek ayıbımızı mazur görün. "Born in the UK"de olunca, bunlar ister istemez oluyor işte! *Pelin Batu*

ÖZÜR Geçen ay, Metric söyleşisinin giriş spotunda andığımız Pete Doherty kapaklı Roll, aralık 2005 değil, ocak 2006 sayısıydı.

Ağaç uyuyorsa toprak da uyuyordur, / Bütün otlarla, sularla, sessiz. / Başımızı, sırtımızı dayayıp, serinlikte, / Taşlar gibi dinlendiğimiz.
FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Ya korkusuz olursun, ya da özgür, ikisi birden olmaz.
JOHN BERGER, Buluştuğumuz Yer Burası

Hayvanın, bitkinin alıcısı doğru düzgün çalışıyor, insanınki bozuluyor sürekli, kaçıncı defadır aynı durum tekrarlanıyor, vazgeçecek dünya sizden, toplu iptale uğrayacaksınız... O alıcı, dünyayla uyumlu yaşayın diye konmuş kafanızın içine, yirmiden fazla kıyamet koptu, nevri dönecek, fazla bile müsamaha gösterdi, kapatın petrol kuyularını, dünya bizim de yurdumuz, inip soluklanıyoruz kemiklerimizin başında, kanı mıdır, yağı mıdır çekip yakıyorsunuz, boru hatları, fabrikalar, kömür havzaları, maden işletmeleri... Kapatın hepsini, yüz sürün toprağına, gönlünü alın dünyanın, zehir şehirleri kurdunuz üstünde. **LATİFE TEKİN**, Muinar

THE LONG BLONDES
Someone to Drive You Home
(Rough Trade / Equinox)

Adları "uzun boylu sarışınlar", ama ne uzunlar ne de sarışın! ABBA olmak istiyoruz diyorlar, ama arty garaj rocker'ları olarak adlandırılıyorlar. Carpenters şarkılarını Joy Division gibi çalmaya çalışıyorlar. Stil dergilerinde dereceye giriyorlar, ama "günlük giysilerimizle sahneye çıkıyoruz" diye ısrar ediyorlar. Dünde yaşıyorlar, ama bugünün en popüler yeni toplulukları arasındalar.

The Long Blondes kurulalı üç buçuk yıl olmuş. Single'lar ve konserlerle yeteri kadar meşhurlarmış zaten. Franz Ferdinand'la turneye bile çıkmışlar.

The Long Blondes, (Cabaret Voltaire, Human League, Pulp, Artric Monkeys gibi) Sheffield kökenli. Topluluk üç kız, iki erkekten oluşuyor. Kate (vokal), Dorian (esas gitar), Emma (gitar ve vokal), Reenie (bas ve vokal) ve Screech (davul). Öne çıkan karakter, şarkıcı Kate Jackson. Ama şarkı sözlerinin çoğu gitarist Dorian Cox'a ait. Kendilerini küçük bir çete olarak görüyorlar. Bundan da pek memnunlar.

The Long Blondes, rock'n'roll'a hâkim olan erkek egemenliğine karşı çıkmak için kurulmuş adeta. Röportajlarında, özellikle topluluğun erkek elemanları (Dorian ve Screech) hemen sazı alıp veryansın ediyor. Erkek egemenliğindeki rock konserlerinin en homoseksüel etkinlik olduğunu düşünüyorlar, "Kadın dinleyiciler geldiğinde rahatsız oluyorlar, erkek erkeğe bağırmak istiyorlar çünkü" diyor Dorian. Şarkı sözleri de bu açıdan şaşırtıcı. Kate'in seslendirişiyle birçok şarkının lezbiyen bir söylemi olduğunu düşünüyorsunuz, ama sonra bunları bir erkeğin yazdığını hatırlayınca, "nasıl yani" diyorsunuz. Zaten istediği de bu: Rollerin tartışılması. Kate, "Dorian bir kadının perspektifiyle yazıyor, ben ise ondan çok daha erkeksi sözler yazıyorum" diyor ve albümdeki "Separated By Motorways" şarkısını örnek gösteriyor. Şarkı motosikletlerine atlamış giden iki kızı anlatıyor.

Dorian, "Ne yapalım, biz Arctic Monkeys gibi gerçekçi şeyler yazamıyoruz" diyor, "onların karşı kutbuyuz. Zaten grubu kurmamızın tek nedeni de gerçeklikten kaçmak. Masalarımızda oturup düş kurmak istiyoruz. Kuruyoruz da..."

Topluluk elemanlarının favori grup ve şarkıcıları şöyle; Emma: Smiths, Sweet, Jesus and Mary Chain... Reenie: Belle and Sebastian, ELO, Eagles... Screech: Scott Walker, Slits ve Captain Beaky... Dorian: ABBA, Fall... Kate: Smiths, Fall, Nancy Sinatra ile Lee Hazlewood. (Kate'e, "kimlere tura çıkmak isterdiniz" diye sorulunca Roxy Music ve Shocking Blue diyor.) Ama yaptıkları müziğin esin kaynakları aslında altmışlar: Motown plakları, Phil Spector edaları, Dusty Springfield vb. Zaten şarkılarındaki geri vokaller de eski pop gruplarından (mesela Shangri-Las veya Royalettes) ödünç alınmış gibi. Yaptıkları müziğin eski koktuğunu sanmayın, tersine yepyeni bir ruhla harmanlıyorlar bunları.

Prodüktörlüğünü Pulp'tan Steve Mackey'in üstlendiği albümün kapağında tanıdık bir imge var. Kendi halinde bir ressamlığı da olan solist Kate çizmiş. "Bonnie and Clyde" filminden bir kare: Faye Dunaway otomobiline yaslanmış. Kate filmde 1934 Ford Fordor olan otomobili değiştirmiş ve Ford Cortina yapmış.

Eski filmlere gönderme sadece kapakta kalmıyor. Daha ilk parçada karşımıza çıkıyor: "Lust in the Movies". Üç eski sinema kadınına aşk mektubu: "Edie" Sedgwick, Anna Karina ve Arlene Dahl. Bu sinema tutkusu gerçek yaşamlarının da bir parçası. Kate, "Biz daha çok filmlerle yaşıyoruz" diyor. Göz makyajının Nancy Sinatra'dan araklama olduğunu da arada itiraf ediveriyor. Screech, "yıldızlar döneminin gizemini ve ruhunu seviyoruz. Düşünsenize Marlene Dietrich ne denli ulaşılmaz ve dokunulmazdı" diye ekliyor. "Film müziği yapar mıydınız" diye sorulunca önce bir tereddüt ediyorlar, "Bak, David Lynch bir filmi için topluluk ararsa tamam, biz talibiz" diyorlar.

The Long Blondes'un sadece sinemaya kafayı takmış olduğunu da sanmayın. Edebiyat, geçmiş dönemin sanat akımları gibi konular ilgi alanlarında. Sıkı entelektüeller. Çok genç yaşlarına rağmen hemen arkadaş olunacak kadar kafa dengi çocuklar yani. Müziklerini dinledikçe içine daha çok giriliyor ve tadına varılıyor. Ama dans etmek için de uygun. Sahne performansları da çok etkileyiciymiş. Bir an evvel buraya da gelseler ne iyi olur. *Gökhan Akçura*

BRIGITTE FONTAINE
Libido
(Polydor)

Brigitte Fontaine 2000'lerde de ayakta kalmayı başaran tek gerçek yeraltı kraliçesi. Başka türlü söylemek gerekirse, yeraltının gerçek şairi, delisi, lanetlisi. Tüm sembolistlerin, sürrealistlerin, beatnik'lerin küçük kız kardeşi. Yasa bozucuların, kanun kaçaklarının, serserilerin kısacası "dışarıda duran" herkesin ablası, annesi. '60'lardan beri ısrarla, girilmemesi gereken sokaklara girip çıkıyor, en tehlikeli saatlerde en tehlikeli meydanlarda turluyor. Sadece Fransa'nın, Paris'in değil, doğunun, batının tüm arka sokakların tozunu attırıyor. Her albümüyle, popüler müziğin şanlı tarihine şık bir hareket çekiyor. Bu "12 Chanson d'avant le déluge"den, "Brigitte Fontaine est folle"den beri böyle. Fontaine deliliğini ilk albümleri itibariyle tüm dünyaya haykırmış, o meşhur gömleği giymek için elinden geleni ardına koymamış bir hatun. İşte bu hatun "Comme a la Radio" gibi Fransız şansonunun en avant-garde, en sarsıcı,.en kalıplar içine alınamayacak albümünün yaratıcısı. Tüm popüler müzik tarihinde, cesaretiyle Fontaine'in yanında durabilecek sayılı isim vardır. Bunun da ötesinde birileri Fransız şansonunun kelime hazinesini genişlettiyse, bu doğrudan Brigitte Fontaine'dir. (Hadi canım, Gainsbourg'u unutuyorsun, diye bağıranları duyar gibi oluyorum.)

Fransız şansonu uzun yıllar Fontaine'i sessizliğe mahkûm etti. Fontaine de fırsattan istifade asıl ait olduğu topraklarda, edebiyatın o uçsuz bucaksız topraklarında aldı başını gitti, yazdıkça yazdı. Sonra kendi ifadesiyle müzik tarihinin Mozart'tan sonra gördüğü en büyük deha olan kocası, Berberi asıllı besteci, yorumcu Areski Belkacem'le tekrar stüdyoya kapandı ve bir Japon hayranının desteğiyle "Le Nougat"yı kaydetti '80'lerde. Böylece Etienne Daho'dan Noir Désir'e, M'den Sonic Youth'a rock'çular Fontaine'i ana kraliçe mertebesine yükseltti. Fontaine de deliliğinden, öncü tavrından ödün vermeksizin 2000'li yılları kendinin kılmayı bildi. Önce "Kékéland" ardından "Rue Saint Louis en l'ile Fontaine"i bir anda altın tozlarının üzerine oturttu.

Son iki albümünde çeşitli müzik türleri arasında büyük bir gözü karalıkla sörf yapan Brigitte Fontaine, geçtiğimiz günlerde geçmişiyle tazat oluşturacak kadar büyük bir tutarlılığa işaret eden son albümü "Libido"yla tekrar hayatımıza dahil oldu. Tutarlılık dediysek bir yere kadar. Albümün türü Fontaine'in ifadesiyle "barok'n'roll". Kısacası Fontaine'in albümün başından sonuna büyük bir tutarlılık sergilediği tür, zaten kendi içinde yeterince tutarsız. Albüm boyunca alışılmamış ritmlerin, elektro gitarların üstünde klavsenler, yaylı grupları, barok ve klasik dönem müzik formlarına yakışır biçimde bağımsız bir sound yaratıyor. "Chateau Intérieur", "Elvire" ve "Noces" Fontaine ve Belkacem'in barok'n'roll'unun en güzel örnekleri. Ancak kanında var, Fontaine "Cul Béni", "Barbe a Papa" ve M'le beraber kaydettiği "Mister Mystere" gibi şarkılarda yer yer kendini kaybedip "barok"u da "roll"u da dışlayıp doğrudan rock'un en güzeline dalmaktan kendini alamıyor. Her albümde olduğu gibi bunda da Belkacem'in Berberi damarı kendini gösteriyor; Latin ritmlerinin Kuzey Afrika'yla buluştuğu "La Metro" ve Mendelssohn'un Doğu'nun ortasına fırlatıldığı "Mendelssohn" albümün en iyileri arasında. Sözlere gelecek olursak; "Libido"da Fontaine, Sade'ın izinde her tür yoldan çıkmışlık halini, Freud'un izinde cinselliğin her biçimini yeniden yazıyor. Şair bunu yaparken de kendi lûgatını yaratıyor. Homoseksüel kızlar, sperm, kıç, çük, ereksiyon hali, mastürbasyon Fontaine'in "Libido" için kurguladığı lûgatın başlıca kelimeleri. Ancak Fontaine bu kelimeleri daha çok eski Fransızcada kullanıldığı haliyle almış. Kısacası "Libido"nun gerçekten işaret ettiği yere bakabilmek için Fontaine'in şatosunun içine girmek, orada yolunu kaybetmek ve nereden geldiğini şaşırmak şart. *Donat Bayer*

Daha ana rahmindeyken bile / Bırakın burdan gideyim diyordum / Kayıp kuşağa aitim / ( ) kuşağa aitim / istediğim an bunu sürdürebilir veya bırakabilirim **RICHARD HELL** *("Blank Generation" şarkısından)*

Cehennem fena halde Londra'ya benzeyen bir şehirdir.
PERCY BYSSHE SHELLEY

Bir köle, bir işçi olmaktan memnun değilim. Elimde bir kürek olabilir, ama bir de beynim var ve kullanmak hoşuma gidiyor. Hâlâ daha bok kürekleyip duruyorum, o ayrı. **JOHN LYDON** *(2006, Rolling Stone Türkiye'nin Haziran sayısından)*

3 KLASİK AMERİKAN PUNK ALBÜMÜ

Desen: Cem Sorguç

RICHARD HELL & THE VOIDOIDS
Blank Generation
(Sire Records)

Hiçbir müzik gökten zembille inmiyor. Kabul. Fakat öyleleri var ki havada süzülmesini göremiyorsunuz. Punk da bunlardan biri ve zamanında göktaşı ivmesiyle yeryüzünde patladı. Evet, arkasında muhtelif taşı tozu barındırıyordu. Fakat bunu anlamak bile epey zaman istedi. O zamana kadar eğitilmiş kulaklar neye uğradığını şaşırdı ve en kolayından yere çaldı.
Sonradan soyadını Hell ile değiştirecek olan Richard Meyers de Kentucky'den geldiği New York'ta kâh blues, kâh Velvet Underground, Stooges ve MC5'tan toplanabilecek ne varsa cebine biriktirdi. Ahbabı Tom Miller'la –ki o da soyadını Verlaine'le değiştirdi– 1973'te Neon Boys'u kurdu. Sonrası Television macerası. 1975'te New York Dolls tayfası Johnny Thunders ve Jerry Nolan'la The Heartbreakers. 1990 başlarında ise Sonic Youth elemanları Thurston Moore, Steve Shelley ve eski dost Robert Quine'le Dim Star. NY'a yazar olmaya gelmişti (Şimdi hem müzisyen hem de ozan/yazar ve çizer). Yakın bir zamanda kapanan CBGB 70'lerde Hell kuşağının mekânı oldu.
Hell'in müzik tarihine kazıdığı muhtelif nişanlar punk'ın alameti farikası kabul edilir: CBGB'ye üzerinde yırtılmış, eprimiş giysilerle çıkar ve bunları bir çengelli iğneyle birbirine ulardı.
Television'dan ayrılmasını müteakip, Robert Quine'le Richard Hell & The Voidoids'u kurdu. 1977'de de punk'ın en önemli albümlerinden birine imza attılar. "Blank Generation"la, bir kuşağın üzerindeki yükü atmasını haykırdılar. Çoğu NY punk'ı gibi Richard Hell & The Voidoids da dibine kadar rock'n'roll'du. Yer yer Beatnik caz sedalarına da uğrayan albümde, Hell'in parçaları dışında Creedence Clearwater Revival'ın "Walking On the Water"ının yorumu ile dizi ve film kompozitörleri Samuel Cohen ve Jimmy Van Heusen ortak çalışması "All The Way" yer alıyor. Açılıştaki "Love Comes in Spurts" ve arkasından gelen, biraz da "Fun House" (Stooges) izleri taşıyan "Liars Beware"in çiğliği, Quine'in (punk için fazla iyi) köşeli gitarı ve Hell'in yeknesak bası birçok punk'ı etkiledi.
Cem Sorguç

TELEVISION
Marquee Moon
(Elektra)

Television, özgünlüğü, yaratıcılığı ve birçok gruba esin kaynağı olması bakımından 20. yüzyılın en önemli topluluklarından biri. Toplamda sadece üç stüdyo albümü yapmış olmasına rağmen bu sıfatları kendisinde toplayabilmiş bir ekip.
Grubun tarihi, okuldan arkadaş olan Tom Verlaine ve Richard Hell'in (Bu iki soyadın ilki meşhur Fransız şairden alınmış, ikincisi ise kim bilir hangi cehennemden...) Delaware'den New York'a kaçışlarıyla başlar. 1973'te müzik yapmaya karar verdiklerinde ise, John Coltrane hayranı Verlaine gitara, nihilist punk şairi Hell ise bas gitara geçer. Ardından davulcu olarak Billy Ficca, ikinci gitarist olarak da Richard Lloyd gruba katılınca Television oluşur.
Dönemin birçok punk-rock grubuna ev sahipliği yapan efsanevi CBGB'deki 31 Mart 1974 tarihli konserleriyle Television, New York'un punk sahnesine, yerleşik kalıpları kırarak, yepyeni bir gitar anlayışıyla girer. Verlaine ve Lloyd, doğaçlamalarına garage rock'ın enerjisini ve blues riff'lerini katar; rock ve caz etkili, karmaşık ve duygu yüklü gitar anlayışlarını müziklerinin merkezine yerleştirirler. 1975 yılında Hell'in yerine, Verlaine'in isteğiyle Fred 'Sonic' Smith gruba katılır.

Television'ın ilk albümü "Marquee Moon" 1977 yılında yayımlandı. Bu albüm, 30. yılına girerken birçok punk, post-punk ve new-wave grubunu etkilemiş durumda, ki bunların arasında Sonic Youth'u, Echo and the Bunnymen'i ve Lloyd Cole'u da gösterebiliriz. "24 ayar, deha işi bir çalışma" olarak değerlendirilen albüm ticari olarak aynı başarıyı gösteremedi (Albümdeki 10 dakikalık "Marquee Moon" parçası, rock tarihinin en güzel sololarından birini içinde barındırır).
Bu efsane albümün hemen ardından, 1978'de "Adventure" yayınlandı. İyi ama ticari açıdan yine zayıf olan albümün başarılı turnesinde ise Television artık bir Tom Verlaine Grubu'na dönüşmüştü. Aynı yıl Television'ın ekranı karardı, ta ki 1992 yılında grup yeniden toplanana kadar. Üçüncü albümlerinin ardından grup 1993'te dağıldı; ancak, kısacık ömrüne rağmen rock tarihinde kalıcı olarak yerini almıştı bile. *Hilmi Tezgör*

SUICIDE
Suicide
(Bronze Records)

Suicide'ın birkaç önceliği var. Punk grubu, ama sadece iki kişiler. Genel eğilimin aksine, gitar-bas-davul düzenini kullanmıyorlar. Brooklyn'li Alan Vega ve Bronx'lu Martin Rev ikilisi punk'ın müzikal halkasının çevresinde durup merkezinde zuhur ediyorlar. Tavırları, giyimleri, sesleri ve dertleri daha öte bir zamana işaret ediyor. Selefleri ve hemşerileri Silver Apples'ın başka bir tezahürü.
Martin Rev'in ucuz, ikinci el Farfisa'sından ve davul makinesinden yükselen kaotik deneysellik ile Alan Vega'nın karanlık, umutsuz vokali Suicide'ın müziğini teşkil ediyordu. Sahneleri ve sözleriyle bir nihilist performans çiziyorlar, fluxus'tan, dada'dan, karşı-sanat'tan gıdalanıyorlardı.
1977 tarihli ilk albümleri "Suicide", birlikte çalışmalarının altıncı yılında gün yüzüne çıktı. Albümün geneline hakim hipnotik sound 30 yıldır halen, özellikle elektronik menşeli müziği etkilemekte. Happening performansları da müzikleri kadar etkili. En güzeli de, yaptıklarının avangard veya punk olmadığını, bir New York City Blues olduğunu belirtmeleri. İlk albüm "Suicide" punk'a en yakın ama hâlâ türler üstü, tanımsız bir yerde ikamet ediyor. 10 küsur dakikalık "Frankie Teardrop"u insan yüzlerce kere dinlese gene iflah olmaz. "Che" sanki esrik Jim Morrison'ın The Doors'u terk edip şifa bulmaya geldiği New York'ta, Paris'e kesilen uçak bileti. "Keep Your Dreams" albümün en "havalı" parçası. 80'ler new wave'inin, synth pop'un habercisi. "Cheere"deki tekin olmayan erotik hal iki parça sonra "Girl"le pornografiye evriliyor. Albümün yapımcısı The Cars'ın Ric Ocasek'i. Suicide, yorumu zor bir çehre çizse de, Merzbow'dan, Spaceman 3, Pascal Comelade, REM, Barry Adamson, Bruce Springsteen'e kadar yorumlanmış bir ikili. Bir ara yaptıkları, söyledikleri ve isimleri nedeniyle çok sıkıştırıldılar. Alan Vega, "Suicide yaşam hakkındadır. Hayatın farkına varmak istememizden dolayı bunlardan dem vuruyoruz" diye yanıtladı yıllar sonra.
Laf sahibini bağlar: "Suicide" gelmiş geçmiş en iyi 10 albümden biridir.
Cem Sorguç

Dünyayı daha iyi bir yer haline getirmek isteyen böyle insanlar tarih boyunca oldu. Punk'lar, hippiler, bohemler, beatnikler ve onlardan önceki tüm hareketler bunu denedi; sadece birbirimizin uzantılarıyız. **CRASS'dan PENNY RIMBAUD** *(2006, Bant'ın Kasım sayısından)*

Punk akımının üyeleri çoğunlukla, İngiltere'deki ekonomik durumdan büyük zarar görmüş olan alt sınıftan beyaz gençlerdi. İçinde bulundukları durumu protesto etmek üzere kendilerini birer toplumsal artık olarak sundular. Sanki "biz sizin çocuklarınızız, doğurduklarınız hakkında ne düşünüyorsunuz?" diyorlardı. Dertleri mümkün olan en korkutucu ve tiksindirici görünüşe ulaşmaktı. **TRICIA HENRY YOUNG**, Punk –Bir Altkültürün Oluşumu

3 KLASİK BRİTANYA PUNK ALBÜMÜ

BUZZCOCKS
Another Music in a Different Kitchen
(United Artists)

Manchester müzik sahnesinin temelini atan, kolonunu kirişini diken topluluk Buzzcocks'ı belki de son zamanlarda en çok, İngiliz punk akımının en güzel şarkılarından biriyle, "Ever Fallen in Love"la hatırlıyoruz. Sex Pistols'ı Londra'dan çıkaran, Manchester'ı punk'la tanıştırıp bugün Joy Division'ları, A Certain Ratio'ları, Cabaret Voltaire'leri dinlememizi sağlayan, Pete Shelley ve Harry Devoto'nun kurduğu Buzzcocks'tı. Harry Devoto grubu Pete Shelley'e bırakıp Magazine'i kurduktan sonra ekip punk'ın en sert halini en eğlenceli pop'la birleştirip çok güzel şarkılara imza attı. Kimse onlara destek çıkmayınca, kendi konserlerini düzenlemek için kulüp açtılar, kendi plaklarını basmak için şirket kurdular. Bunları görüp buradan bakınca Buzzcocks belki de müzik tarihinin en önemli gruplarından. Sallanıp bocalamış, uyuşturucu batağından kurtulmuş ve hâlâ aktif olan Buzzcocks, punk gruplarının en eğlencelilerinden. Shelley'in kimi zaman bir kızınkini andıran enerjik sesinden

çıkanlar, politikadan uzak, zeki tespitlerle ve taşlamalarla dolu aşk şarkıları. Ama o zaman daha önce duyulmuşlardan çok daha farklı bir enerji ve heyecan taşıyor, kendi tarzlarını kendileri belirleyip hiç kimseye kulak asmıyorlar.

Gitarların sesinin sonuna kadar açıldığı, cayır cayır giden arabalarla, "Fast Cars"la başlayan ilk albümleri "Another Music in a Different Kitchen", tam da adının çağrıştırdığı şeyi yapıyor: Bambaşka bir mutfakta yeni bir müzik. Pete Shelley hızlı arabalardan nefret ettiğini söylüyor olabilir, ama ekibin hız limiti olmadığı çok açık. Acayip yüksek bir ritmle insanı hipnotize edip enerji bombardımanıyla soluksuz bırakır biçimde ilerleyen albüm, siz yerinizde azmaya devam ederken bir anda bitiveriyor.

"Fiction Romance", "Love Battery" ve "I Need" gibi tuhaf şarkıları barındıran Buzzcocks'ın ilk albümünü dinledikten sonra, kulaklarımızda "Autonomy" şarkısının sözleri çınlıyor: "Senin de kendi kendini kontrol etmeni istiyorum". *Tolga Yağlı*

WIRE
Pink Flag
(Pinkflag / EMI)

"Zaman sıkıntılı, hiçbir şey iyi değil", pembe bayrağın dalgalanmaya başladığını işaret eden ilk kelimeler. Daha en baştan son derece direkt biçimde durumu ortaya koyuyordu Colin Newman, Bruce Gilbert, Graham Lewis ve Robert Gotobed'den oluşan Wire dörtlüsü. 1977 İngilteresi'nde, karamsarlığın ve mutsuzluğun hâkim olduğu ortamı en basit şekliyle dile getiriyorlardı. Beraber anıldığı punk patlamasının belki de en orijinal albümü, 37 dakikaya sığmış toplamda 21 şarkıyla, ilk başta ters köşeye yatırıyor, sonra ne olup bittiğini anlamadan bir daha dinletiyor. Ekibin sanat okulu köklerinden mi bilinmez her şeyi yerli yerinde ve minimumda. Daha kapaktan o keskin minimalizm kendini belli ediyor; Magritte'in tablolarını andıran bir boşluktaki pembe bayrak. Meşhur "az çoktur" deyişi kulaklarda çınlıyor albüm sona erdiğinde. Nakarattan yoksun, bir söylenenin bir daha söylenme gereği duyulmadığı bir albüm "Pink Flag".

Dokuma makinası gibi işleyen gitar, bas ve bateri kadrosunun melodi çalmaktan çok bir ritim aracı gibi işlediği zangır zangır bir müziğin önünde haykırılan ve ilk seferde pek anlaşılmayan bu sözlerin amacı kesinlikle sizi oturduğunuz yerden kaldırmak. Bu sıkıştırılmış enerji yığını, göz açıp kapayıncaya kadar bünyenize dahil oluyor ve isteseniz de istemeseniz de sizi tetikliyor. Bunları çok kontrollü ve direkt hedefi vuran atışlarla yapıyor Wire. Ekibinin genel tavrının diğer punk gruplara nazaran daha "az punk" ve daha düzgün olduğu söylenebilir.

Albüm kapakları, kılık kıyafetleri, saçları ve kullandıkları dil diğerleri gibi serseri ve ipe sapa gelmez değil. Her bakımdan işlerini ve dinleyenleri ciddiye alan bir yaklaşımları var. İsmini paylaştığı müzik dergisinin sloganındaki gibi "modern müzikte maceralar" peşinde koşan bir grup Wire. Sürekli değişen, gelişen ve dirilip dirilip canlanan Wire'ın 77-79 arasına sığdırdığı o efsanevi üç albümün startını veren bayrak pembeydi, albümle aynı adı taşıyan şarkıdaki soru ise bütün olan bitenden sonra hâlâ sorulabilir: "Kaç ölü ya da kaç canlı var?" *Tolga Yağlı*

THE DAMNED
Damned, Damned, Damned
(Stiff)

Bugün dönüp 30 yıllık geçmişe bakıldığında, The Damned bir gotik-rock grubu olarak görülebilir. Evet, 80'li yıllarda bunu "hak edecek" işler yaptılar, ama unutmamak gerekir ki Londra'da 1976'da kurulduklarında "üç akor"dan yola çıkmışlardı. Saf punk'tı yaptıkları, özellikle de 1977 tarihli ilk ve erken albümleri "Damned, Damned, Damned"de...

The Damned 6 Temmuz 1976 tarihinde Sex Pistols'a 100 Club'daki konserinde eşlik ederken, kalabalık içinde Dracula benzeri kıyafetiyle dikkat çeken Dave Vanian şarkı söylemesi için sahneye sürüklenecek ve böylece bu "lanetli" punk grubu şekillenmiş olacaktı.

'80'li yıllarda solo çalışmalarıyla da gündeme gelecek olan Captain Sensible'ın, grubun ilk albümünün açılış şarkısı "Neat, Neat, Neat"teki basları çok güçlü. İki şarkı dışında gitarist Brian James'in yazdığı cayır cayır bestelerden oluşuyor bu ilk albüm. Kapanışta da, olursa burada olur dedirten bir Stooges yorumu var: "I Feel Alright." Ayrıca, bu 30 yıl içinde çıkan hemen her punk toplamasında yer alan "New Rose" şarkısı da, balyoz gibi davulları ve klasik çığ punk enerjisiyle The Damned'ın bu ilk albümünde yer alıyor. İlaveten "I Fall" ve "Feel the Pain" de tarih yazan punk klasikleri. Bu albüm, punk'ı gecikmeyle sevenlerin dikkatinden kaçmış olabilir, ama zararın neresinden dönülse kârdır. Tam gaz, saf punk'ın birkaç doğru adresinden birisi, Nick Lowe'un prodüktörlüğünü yaptığı 1977 tarihli "Damned, Damned, Damned."

Sex Pistols ve The Clash ile beraber hep ilk üçte ismi anılsa da, The Damned grubu dönemin müzik basını tarafından –biraz eğlenceli göründüklerinden– pek ciddiye alınmamıştı. Oysa, işin içinde olanların bildiği gibi, sorun onların eğlenceli olmasında değil, James'in rock'çı tripleri, Vanian'ın gotik takıntısı ve Sensible'ın çılgınlıkları arasında denge arayışlarındaydı. Bugün geriye bakınca, Vanian ağır basmış görünüyor.

Bir punk sever olarak arşivinizde yeterince Pistols ve Clash varsa, yüzünüzü The Damned'e dönün. Özellikle de 1980 öncesi dönemine... *Hilmi Tezgör*

ONBEŞŞARKI

08001 A Forest
Aztec Camera Lost Outside the Tunnel
Cat Power Living Proof
Elvis Costello I Want You
Jackson Browne Linda Paloma
Jacques Higelin Ice Cream
Jeb Loy Nichols As The Rain
Jimmy Cliff The Harder They Come
Manic Street Preachers Ocean Spray
Marc Almond Exotica Rose
Müzeyyen Senar Şarkılar seni söyler
Randy Newman Ghosts
Scissor Sisters Laura
Terry Hall & Mushtaq Ten Eleven
ZZ Top La Grange

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Ayşegül N'ettim Size?
Battles EP C/B EP
Beck The Information
Bert Jansch The Black Swan
Biyouna Blonde dans la casbah
Espers Espers II
Goldblade Rebel Songs
I'm From Barcelona Let Me Introduce My Friends
Jarvis Cocker Jarvis
Man Man Six Demon Bag
Mircan Sâlâ
Mogwai Zidane - A 21st Century Portrait
Sean Lennon Friendly Fire
Ska-P ¡¡Que Corra La Voz!!
Tom Waits Orphans: Brawlers, Bawlers & Bastards
Zardanadam Kalbim Yok

PUNK'LI ŞARKILAR

Anti-Flag Drink Drank Punk
CCCP Punk Islam
The Clash Dirty Punk
Closet Monster Punk Rock Ruined Our Lives
Exploited Punk's Not Dead
Frank Black Punk Rock City
Frank Zappa Flower Punk
Gogol Bordello Immigrant Punk
GutterMouth Scholarship In Punk
Marcy Playground Punk Rock Superstar
Mogwai Punk Rock
Ornato Violeta Punk Moda Funk
Pixies The Sad Punk
Sandi Thom I Wish I Was A Punk Rocker
Sex Pistols Punk Rock Christmas

İNGİLTERE albüm

1. **Take That** Beautiful World
2. **Westlife** The Love Album
3. **Oasis** Stop The Clocks
4. **Il Divo** Siempre
5. **George Michael** Twenty Five
6. **U2** U218 Singles
7. **Snow Patrol** Eyes Open
8. **Beatles** Love
9. **Razorlight** Razorlight
10. **Scissor Sisters** Ta-Dah

ABD albüm

1. **Young Jeezly** The Inspiration
2. **Taylor Hicks** Taylor Hicks
3. **"Hannah Montana"** (Soundtrack)
4. **"Now 23"** (Various Artists)
5. **Josh Groban** Awake
6. **Carrie Underwood** Some Hearts
7. **Daughtry** Daughtry
8. **Teh Beatles** Love
9. **Mary J. Blige** Reflections
10. **Il Divo** Siempre

FRANSA albüm

1. **Benabar** Reprise des negociations
2. **Yannick Noah** Charango
3. **Michel Sardou** Hors Format
4. **Le Soldat Rose** Le Soldat Rose
5. **The Beatles** Love
6. **Olivia Ruiz** La femme chocolat
7. **Renaud** Rouge Sang
8. **Mylène Farmer** Avant que l'ombre
9. **Chimene Badi** Le miroir
10. **Lynda Lemay** Ma signature

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

DEFORM / Beyoğlu
1. **The Knife** Silent Youth
2. **Jackie Mittoo** Universal Sound
3. **"New York Noise"** (Various Artists)
4. **Massacre** Killing Time

ZİHNİ / Kadıköy
1. **Madeleine Peyroux** Half The Perfect World
2. **Diana Krall** From This Moment On
3. **Pat Metheny & Brad Mehldau** Metheny & Mehldau
4. **Patricia Barber** Mythologies

MELEK / Beyoğlu
1. **Fanfare Ciocarlia** Alili
2. **Orishas** Nací orishas
3. **Dolapdere Big Gang** Englishman In New York
4. **Bob Dylan** Ain't Talkin'

BADEHANE / Tünel
1. **Robbie Williams** Bongo Bong
2. **Lily Allen** LDN
3. **Kevin Johansen** Sur o no sur
4. **Raveonettes** Love In A Trashcan

ŞARKI DEĞİL TARİH!

Pink Floyd Comfortably Numb

1979 tarihli "The Wall" albümünden... Van Morrison, 1990 Berlin "The Wall" konserinde, Roger Waters ve Band üyeleriyle yorumladı. Martin Scorsese filmi "The Departed"da kullanılan bu yorum, bugünlerde gözde... Scissor Sisters şarkıyı Bee Gees'vari edayla plak yaptı. Bu yorumun farklı remiksleri hype.non-standard.net adresinde dinlenebiliyor... Şarkıyı, David Gilmour'un "In Concert" DVD'sindeki yorumların birinde Robert Wyatt, diğerinde Bob Geldof sürüklüyor... Şarkıyı cover'layanlar arasında Tool, Anathema, Billy Sherwood (Chris Squire ve Alan White ile), Dream Theater, Queensrÿche, Graham Parker da var. En ilginci, iki kadın folkçunun düeti: Dar Williams & Ani DiFranco.

Arama motoru

YouTube güzelleri — Ara

Kraftwerk
Kraftwerk - Trans Europe Express (1977)

Babyshambles
Babyshambles - The Blinding

Keny Arkana
Keny_Arkana-La_Rage

U2 & Green Day
U2 and Green Day "The Saints Are Coming" video

Rachid Taha & Mick Jones
Rock El Casbah - Rachid Taha & Mick Jones – Taratata

David Byrne & Forro in the Dark
David Byrne/Forro in the Dark-LIVE AT JOES PUB/asa branca

Los Fabulosos Cadillacs
los fabulosos cadillacs - la vida

Ramones
Ramones- Sheena is a punk rocker

Hot Chip
Hot Chip - "Over and Over"

Scott Walker
scott walker jesse (2006)

Dinleyici istekleri — Ara

Cast King Saw Mill Man
(İlk albümünü geçen yıl çıkaran 80'lik blues'cudan)
http://www.myspace.com/castking

Ben Folds Lost in the Supermarket
("Over The Hedge" soundtrack'inden Clash cover'ı)
http://hype.non-standard.net

Ben Kweller Sundress
(San Francisco'lu şarkıyazarından)
http://www.myspace.com/benkweller

Adam Green We're Not Supposed
(New York Central Park'ın güney yakasının gururu!)
http://www.myspace.com/adamgreen1

Jay-Jay Johanson She Doesn't Live Here Anymore
(İsveçli şarkıcının yeni single'ı)
http://www.myspace.com/jayjayjohanson

Clap Your Hands Say Yeah Underwater You and Me
(Bu ay sonu yayınlanacak ikinci albümlerinden)
http://www.myspace.com/clapyourhandssayyeah

Carbon/Silicon Global War on Culture
(The Clash ve Generation X dayanışması)
http://www.carbonsiliconinc.com/music/mp3.aspx

Gnarls Barkley vs The Raconteurs Crazy As She Goes
("Steady, As She Goes"la "Crazy"nin mutlu birlikteliği)
http://hype.non-standard.net

Métal Urbain J'irai chier dans ton vomi.
(Fransa'nın punk efsanesinden dönüş şarkısı)
http://www.myspace.com/metalurbain

Maximo Park Apply Some Pressure
(İstanbul konserlerine hazırlık mahiyetinde)
http://www.myspace.com/maximopark

The Clash
Mick Jones anlatıyor

"Geldik, yapacağımızı yaptık, sonra da çekildik. Kazık çakmadık, kene gibi yapışmadık, kimseyi sıkmadık." Joe Strummer (ki kendisi mecazen değil gerçekten bir maraton koşucusuydu) böyle demişti Clash hakkında. Madem Sex Pistols'ı yüz metreci diye tarif ettik, Clash'a dört yüz metre engelli yaraşır. Punk'ın siyaseten en yakışıklı grubu, "London Calling", "Combat Rock" gibi yakıcı albümler ve "Sandinista" gibi deneysel kumarlar arasında 85'e kadar varlığını sürdürdü ve rock'un geleceğine damga vurdu. Libertines ve Babyshambles'ın prodüktörü, Clash gitaristi Mick Jones, Rock & Folk dergisinden Philippe Manœuvre'e anlatıyor...

SİHİRLİ KILIÇLAR

THIS IS RADIO CLASH!
Soldan sağa: Mick Jones, Paul Simonon, Topper Headon, Joe Strummer

CLASH'IN YAPTIĞI, İNSANLARA "HERKES YAPABİLİR, SEN DE YAPABİLİRSİN" DEMEKTİ. PUNK'IN ANLAMI BUYDU: İNSANLARA CESARET ETMELERİNİ SÖYLEMEK...

Geçenlerde bir single box-set'iniz yayınlandı. Bu kadar çok single kaydettiğiniz bilinmiyordu...

Mick Jones: Varolduğu kısa süre içinde, Clash 150'den fazla şarkı kaydetti... Hakikaten, şakası yok. Tek bir şarkıyı atlamama umuduyla bu işe giriştim ve kendimi bir cehennem azabının içinde buldum. *(gülüyor)* Bugünden bakıp Clash'ı düşündüğümde, ne kadar arzuluymuşuz diyorum. Bir grupta genellikle bir kişi isteklidir, diğerleri pek o kadar emin değildir. Bizim kadar istekli üç tip kolay kolay bulunmaz. Üçümüz de aynı derecede istekliydik. Biz rock tedrisatından geçtik, hocamız da Bernie Rhodes'du *(Clash'ın menejeri)*. Daha biz bile ne olduğumuzu, ne istediğimizi bilmiyorken, o bizi anlamıştı. "Siz kalıcısınız" diyordu.

Kişisel esin perileriniz kimlerdi?

İlk modelim Johnny Thunders'dı. Lisedeyken, saçlarım onunki kadar uzundu, daracık blucinler giyiyordum, anneannem pantolonu üstümde dikmiş gibiydi. Bir de tabii yüksek ökçeli kadın ayakkabıları... Öyle giyinip okula giderdim! Ama bana virüsü bulaştıran Patti Smith oldu. "Horses" albümü o güne kadar yapılmış her şeyden yüzde yüz farklıydı... Ardından, Ramones kapıyı zorladı. Şanslıydım, annem Elvis'e bayılıyordu. Ufakken evde sürekli Elvis çalınırdı. Sonra bir gün, Michigan'da bir adamla yaşamak için kalkıp Amerika'ya gitti. 1973'te beni Creem Magazine'e abone yapmıştı. Yani Amerika'da neler olup bittiğinden haberdar olan ve Roundhouse barına takılan nadir Londralılardan biriydim. Dönemin bütün hippi gruplarını gördüm: Third Ear Band, Quintessence, Stoneground, Edgar Broughton Band, Hawkwind, Pink Floyd... İşin tuhafı, müziğin türüne aldırmıyordum, her pazar, ne varsa, görmeye gidiyordum. Bir pazar, Roundhouse'un DJ'i Isaac Hayes'in "Shaft"ını çalmıştı, uçmuştum: Bu da ne allah aşkına, ne acayip bir şey!.. Bir gün anneannem, okula paramızın yetmediğini söyledi. Bir hangarda Çeklerin yanında bir iş ayarladım. Bütün gün bir takım sandıkları taşımak gerekiyordu. Saçım uzun olduğu için bana Alice diyorlardı, Alice

Cooper'dan ötürü. O zamanlar tek istediğim kendimi ifade edebilmekti, onun dışında her şey fuzulî geliyordu.

Sonra Paul Simonon'la tanıştınız...

Müzik çalıştığım lokale bir gün Paul çıkageldi. Olağanüstü yakışıklıydı. Hemen ona şarkıcı olmak isteyip istemediğini sordum... Jonathan Richman'in "Roadrunner"ını dinlettim ona ve hemen çalmaya giriştik, ama berbat oldu. Sonra köşedeki pub'da takılmaya başladık ve onu grup kurmaya ikna ettim. O zamanlar Sex Pistols çalmaya başlamıştı ve bütün Londra bir şey olacağını hissediyordu... Biz de o şeyden olmak istiyorduk. Ona bas çalmayı öğretmeye çalıştım. Paul boşa kürek çekiyordu. Ben de telleri çıkardım, yerlerini bulabilsin diye renkli ispirtolu kalemle aletin üzerine notaları farklı renklerle boyadım. Paul'un bas okulu da işte böyle oldu. İyi kulağı vardı, anlaşıyorduk, "haydi 'mi'deyiz!", o da hemen takılıyordu... Bas müthiş seksüel bir alettir. Kasıklarına yapışan bir şey. Ve titriyor... Hatta insanı sıçtıran frekansları vardır, hakikaten öyledir. *(gülüyor)*

Joe Strummer'la tanışmanız nasıl oldu?

101'ers'in sık sık çaldığı o köhne pub'a gidiyorduk. Bütün o pub-rock camiasında, daha o zamandan Joe'nun ayrı bir duruşu vardı. Hakiki bir solist olduğu hissediliyordu. Onu tavlamaya kalkmak için bayağı bir cesaretimizi toplamamız gerekti... Sonra, Sex Pistols'ı gördü ve iş bağlandı.

O blues'dan, sizse daha çok glam rock'tan geliyordunuz, öyle değil mi?

Kesinlikle! Fanatik bir şekilde Mott The Hoople'ı takip ediyordum. Çok uzun bir süre "Ziggy Stardust"ın David Bowie'nin değil de, The Spiders From Mars adlı bir grubun eseri olduğunu sanıyordum... Çok gençtim, en ufak bir anne-baba disiplini olmadan, anneannesi tarafından büyütülen bir çocuktum. Glam'dim ve New York Dolls hayranıydım. Şimdi bakıyorum da, yaşıma göre olmayacak şeyler yapmışım. Çocuklarım aynı şeyleri yapacak olsa, müthiş korkuya kapılırım.

İlk Clash albümünün kapağında üç kişisiniz. Clash'in niçin davulcusu yoktu?

Topper'la karşılaşmayı bekliyormuşuz. Aslında, bir sürü davulcu denemiştik... O açıdan hep bir zaafımız vardı. İlk albümde Terry Chimes çalmıştı, ama ona göre fazla kaçıktık, çekip gitti. "Anarchy" turnesinde, vaktiyle Beatles'la da çalmış bir eski tüfekle takıldık. Topper'la birlikte her şey yerli yerine oturdu.

Aldığınız ilk tepkiler nasıldı?

Menejerimiz Bernie "birkaç sene dayanacaksınız, eninde sonunda sizi kabullenecekler" demişti. Aynen öyle oldu. Üçüncü albümü yapmıştık ve hâlâ görmezden geliniyorduk. İlk turne için Almanya'ya gittiğimizde, oradaki bir rock dergisi "kimsenin istemediği dörtlü" diye başlık atmıştı. Herkesin iki misli, üç misli, dört misli çabaladık. Bütün dünyaya karşı tek başımızaydık sanki.

Ve dolayısıyla, çok uzun süre direneceğiniz düşünülüyordu...

Biz de öyle düşünüyorduk. *(gülüyor)* Ama işte, o çok uzun süre, kısa sürdü. Sürdüremeyeceğin, uzatmaları oynayamayacağın bazı şeyler var hayatta. Bazen, "biraz tembellik ettik galiba" diye düşünüyorum. Daha fazlasını yapabilirdik, belki bir albüm daha kaydedebilirdik... Clash gelişen, dönüşen, sürekli evrilen bir gruptu. Bu single box set'te bu çok net görülüyor. B yüzlerimiz bile iyi.

Clash'ın ipini çeken kim oldu? Medya mı, plak şirketleri mi, rakipleriniz mi?

Kendi kendimiz. Daha ikinci albümden belli olduğu üzere Clash'in ipini kendimiz çektik, kabahati başkalarında aramanın alemi yok... Bugün, geriye baktığımda macera iyi sona ermiş diyorum. *(gülümsüyor)* Biliyor musunuz, Joe kalp krizi geçirmedi aslında. Onda doğuştan kalp yetmezliği vardı. Joe'nun kalbi, daha üçüncü single'da, hatta Clash'i kurmadan önce bile durabilirdi, o zaman ne olacaktı? Dolayısıyla, çok şahane bir yol kat ettiğimizi düşünmekten kendimi alamıyorum. Devam ettiğimiz bütün o süre boyunca hep böyle ilerledik, hiç öyle büyük toplantılar filan yapmadan, stratejisiz, plansız... Sadece, yolumuzda gidiyorduk ve elimizden gelenin en iyisini yapıyorduk. Önemli bir şey bu. Bazen süpermarkete alışverişe gittiğimde, gözleri yuvalarından oynayarak bir tip geliyor, boynuma sarılıyor: "Aman tanrım! Siz Mick Jones'sunuz!" Benim kendime dair öyle bir Mick Jones imgem yok: Rock'un tanrısı! Ama, Al Pacino'nun dediği gibi, sen o imgeden çıkmaya kalktığın anda, her defasında seni yeniden içeri sokuyorlar.

Sizi şaşırtan başka neler geliyor aklınıza?

"Sandinista" albümünün çok mesafeli karşılanması! Gazeteciler, dinleyiciler, kimse yeterince sesini çıkarmadı. Aradan on yıl geçtikten sonra, şaheser diye anılmaya başlandı. Dinlemeleri zaman almış...

O zamanlar Clash hakkında yazı çıkabilmesi için yazışlerinin kapısını aşındırmak gerekirdi. Libération,

DARACIK BLUCİNLER, YÜKSEK ÖKÇELİ KADIN AYAKKABILARI... ÖYLE OKULA GİDERDİM. AMA VİRÜSÜ PATTI SMITH BULAŞTIRDI.

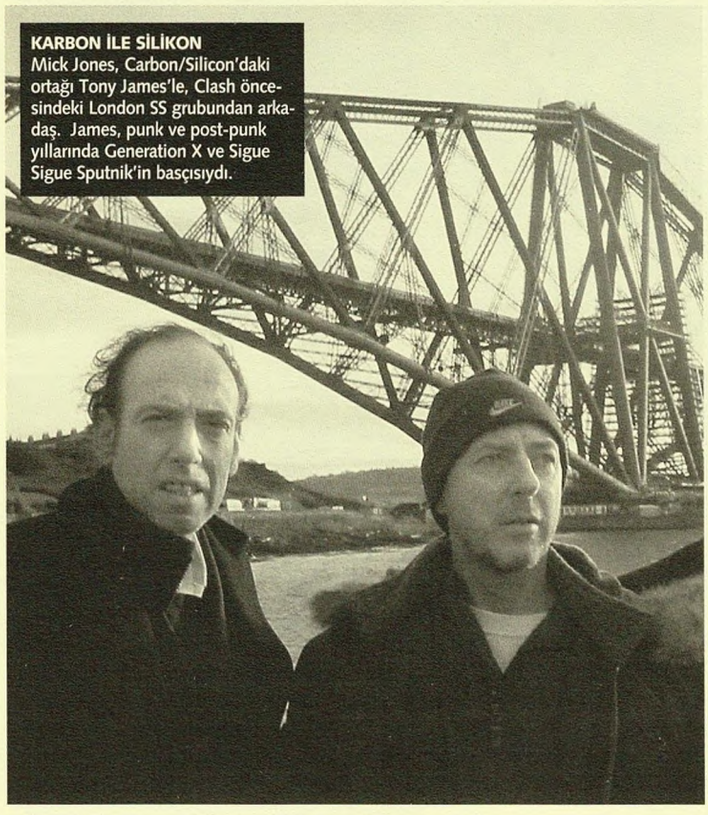

KARBON İLE SİLİKON
Mick Jones, Carbon/Silicon'daki ortağı Tony James'le, Clash öncesindeki London SS grubundan arkadaş. James, punk ve post-punk yıllarında Generation X ve Sigue Sigue Sputnik'in başçısıydı.

JOE STRUMMER'LA MAZİDE SEYAHAT

Sex Pistols'ı izleyince

Clash'tan önce 101'ers grubundaydın. Punk çevresiyle tanışman nasıl olmuştu?

Joe Strummer: Melody Maker'dan Allan Jones'u Newport'tan tanıyordum, bizi izlemesini istedim, belki hakkımızda bir-iki satır haber çıkar diye. Dedikodu sütununun altına dört satırlık bir şey yazmış. O dört satırla iş aramaya başladık. Biri dedi ki: "İyi peki, pazartesileri gelin, 10 pound veririm." O ortama böylece girdik, Pistol'larla da böyle karşılaştık. Bütün kafa insanlar perşembe günleri mekânı dolduruyordu, bizse bunun pek farkına varmıyorduk.

Pistol'larla mı önce karşılaştın, Bernie Rhodes'la mı?

Bir single'ımız çıkmıştı, ama sanki görünmüyormuşuz gibi geliyordu bana. Bir gün öyle, bir gün böyle idare ediyorduk, ama basında hakkımızda hiçbir şey çıkmıyordu. Bir gün Sex Pistols'la beraber sahne aldık, onları o zaman gördüm. Koridorda yürürken bunlar çıkageldi, en arkada Sid. Altın rengi bir Elvis Presley ceketi giyiyordu. O zamanlar gruplar birbirleriyle pek muhatap olmazdı. Ama onlarla konuşulabileceğini düşünmüştüm. "Güzel ceketmiş birader" dedim. Baktı, "evet, öyle" dedi, "Kensington pazarından aldım". Biz de insandık, konuşuyorduk... Sonra sahneye doğru yürüdüm, soundcheck yapıyorlardı. Malcolm (Mc Laren), John'a (Lydon) şöyle diyordu: "Steve'in pabuçlarından mı istersin, Paul'unkilerden mi?" "Vay anasını" dedim içimden, "bir menejerleri var ve kılık-kıyafetlerini düşünüyor". Bizim grupta kimse bu tür şeyleri dert etmezdi. Çalmaya başladılar, olay oydu işte. Tek fark, biz "Route 66"i barda ayyaşlara çalıyorduk ve "lütfen bizi sevin" der gibiydik. Ama bu dörtlü şimdi çıkmış diyordu ki: "Ne düşündüğünüz umurumuzda değil, hıyarağaları! Biz bunu çalmayı seviyoruz, böyle de çalacağız. İster takılın, ister takılmayın."

Lydon izleyiciye bir şey dedi mi?

Evet, üzerindeki paçavraya burnunu sildi ve şöyle dedi: "Hâlâ tahmin edemediyseniz söyleyeyim. Bize Sex Pistols derler!" Sonra çalmaya başladılar. İzleyici şoktaydı. O andan itibaren gruptan kopmaya başladım, artık salı günleri 100 Club'a takılıyordum, olay orada dönüyordu. O sıralarda Bernie yanıma yanaşıp "numaranı ver, seninle görüşmek istiyorum" dedi. Grubun diğer üyeleri delirdiğimi düşünüyordu. Belki doğruydu, ama gördüklerim

İKİ YANIMDA İKİ POLİS
Big Audio Dynamite'in "Medecine Show" şarkısı için Don Letts'in çektiği klipte Jones ve polis rolünde Joe Strummer ile Paul Simonon, 1985

MİTRALYÖZ KİMİN ELİNDEYDİ? BİZİM Mİ, DİNLEYİCİNİN Mİ? MESELE BU... BİZİ İSYAN ETTİREN ŞEYLERİ DİLE GETİRMEYE ÇALIŞTIK.

yazılarımdan birini "Clash: Mitralyözlü rock" başlığıyla birinci sayfasına taşımıştı.
Mitralyöz kimin elindeydi? Bizim mi, dinleyicinin mi? Mesele bu... Bizi isyan ettiren şeyleri dile getirmeye çalıştık. O dönemde olup bitenler hakkında bir sürü soru sorduk. Hâlâ kayıt yapıyorum. Carbonsiliconinc.com adresinde iki albüme eşdeğer bedava indirilebilecek parça var. Okuyuculara haber verin...

Prodüktörlüğünü yaptığınız Libertines'i nasıl buluyorsunuz? Küçük kardeşleriniz gibi mi görüyorsunuz?
Bir kere çok sevimli çocuklar. Onları hakiki bir sevgiyle seviyorum. Pete'le (Doherty) ilk karşılaşmam çok matrak olmuştu. Rough Trade bu genç grubun prodüktörlüğünü yapmam için benimle temas kurmuştu. Neden olmasın dedim, provalarına gittim. Üç Libertine oradaydı, Pete yoktu. Dördüncü nerede? Birden bir motor gürültüsü ve patlayan kapı! Pete Doherty hayatıma girişini böyle yaptı. Gidona asılı içi bira kutularıyla dolu iki büyük torba, scooter'ıyla stüdyoya daldı. Tam davulun önünde durdu. "Al sana ilginç bir oğlan" dedim içimden.

Libertines'in prodüksiyonunu yapmak nasıl bir şey?
İlk 15 gün boyunca hiçbir şey yapmadım sayılır. Çünkü neresinden tutacağımı bilemiyordum... Herhalde miskinin teki olduğumu düşünmüşlerdir. Üstelik onlara "siz çalın" deyip stüdyodaki kanapede kestiriyordum. O zaman, bildiğim, güvendiğim bir şey var diye düşünmeye ve beni takdir etmeye başladılar. Ağzım açık onları seyrediyordum. Bu kargaşadan kaydedilebilecek ne çıkarılabilirdi ki? Sonra kendimi suya attım. Onlarla kayıt yapmak için en iyi plan, büyülü anları yakalamaya çalışmaktı... Benden önce biraz folk, skiffle bir grupmuşlar. Onları elektriğe bağladım. Hak ediyorlardı, herkesten farklıydılar. Sonra kayda geçtik ve arkası hızla geldi. Sonuçta, niye olmasın ki... Charlie Parker'ın ya da Coltrane'in iki günde kaydedilmiş şahane plakları var, daha fazlasına ihtiyaç yok. Giriyorsun, hissiyatı alıyorsun, bastırıp gidiyorsun... Libertines'in hepsinin aynı anda stüdyoda birlikte çalmaları gerektiği ilk baştan beri aşikârdı benim için. Ve arkadan da birinin bilgisayarın başına oturup her şeyi eşitleyerek bütün duyguyu yok etmemesi gerekiyordu. Bunu da başardık, yani hayatı stüdyoya taşıdık. O zamandan beri bütün yeni grupların böyle yaptığını fark ediyorum, ama 2001'den önce, norm bu değildi.

Babyshambles albümü "Down in Albion" da çok güzel...
Kayıtların ortalarına geldiğimizde, gazetelere bakıyordum, Pete'e döndüm ve "ayvayı yedik" dedim. Medyanın çılgınlığı her şeyi silip süpürüyordu. Ne yaparsak yapalım, medyanın beklentisini karşılayamayacağımızı hissediyorduk. Albüm çıktığında, New York Times'da şöyle bir yazı yayınlandı: "Bugün, İngiltere'de, medyanın solistin etrafında çıkardığı delicesine gürültü nedeniyle, hiç kimsenin dinleyecek zaman bulamayacağı bir albüm çıkıyor." Yaşananların daha iyi bir tasvirini düşünemiyorum. Açıkçası, "Fuck Forever"ın bu denli kâhince olacağını ta-

yaptıklarımızdan kesinlikle daha ilginçti.

Birden o an olup bitenle ve gelecekle karşılaştın. Bir karar vermen gerekiyordu...
Ya çitin öbür yanına atlayacaktım, ya da bu tarafta kalacaktım. Sonunda Bernie'yle buluştuk ve Paul, Keith, Mick ve Viv Albertine'in beraber yaşadığı işgal evine yollandık. Ve Clash'i orada kurmuş olduk.

1976'nın sonlarında nasıldı konserler? Pistols o sıralarda sahne almıyordu, siz de yükseliştediniz...
Yapmamız gerekeni yapıyorduk. Bir gruptuk, bir repertuarımız, kendimizi ifade etme arzumuz vardı. Pistols bizi tehdit olarak görmeye başladığı andan itibaren punk'taki dayanışma da ortadan kalktı.

Aradan geçen bunca yıldan sonra dinleyici nezdinde bir sorumluluk hissediyor musun?
Tabii. İnsanın dünyadaki konumunu, işiyle ve gerçek dünyayla ilişkisini bilmemesi iyi değildir. Ben ayaklarımın yere basmasını isterim, ki kendi memnuniyetimde boğulmayayım. Kendine güven iyi bir şeydir ama, bu kadarı da müzik yazan ya da yapan biri için yabancılaştırıcı bir durumdur.

Yeni grubun Mescaleros'la da Clash şarkıları çalıyorsunuz...
Birden farkettim ki, şarkılar sadece bir kâğıt parçasına çiziktirilmiş ya da bir plağa kaydedilmiş şeylerden ibaret değil. Neden bir şarkı bir kişilik olarak düşünülmesin? Belki tanımlayamadığımız bir kinetik enerji söz konusudur. "White Man In Hammersmith Palais"yi çalarken gördüm ki, şarkı kendini çalıyor.

Sex Pistols'ın tekrar bir araya gelmesine (1996) ne diyorsun?
Gayet iyi oldu, ben bir Glen Matlock fanıyım. "Anarchy In The UK"in melodisini çıkarmış bir adamdır. Tekrar toparlanmalarını Glen'in intikamı gibi görüyorum, vaktiyle gruptan kibarca kovulmuştu. "Beatles'tan hoşlanıyor" demişlerdi arkasından, aşağılarcasına. Gerçi birilerinin çıkıp Beatles'ı devirmeye çalışması da hoş bir şey. Çok insan gelip geçti bu yollardan...

(Q, Punk Magazine, çev: Merve Erol)

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

Burhan Öçal & The Trakya All Stars
featuring Smadj

OYNAMAYA GELDİK

Renkli, enerjik, coşkulu, kıpır kıpır, eğlenceli ve şaşırtıcı... En önemlisi, samimi ve gerçek...

Burhan Öçal ile yetenekli Roman müzisyenlerden oluşan " The Trakya All Stars" grubu, 2. albümleriyle yeniden karşımızda...Oynamaya Geldik, müzikalite ve ışıltısıyla çok tanıdık; sürpriz düzenleme ve enstrüman seçimleriyle yepyeni bir albüm.

"Hayatım boyunca yaptığım müzik, kendimi ve geçmişimi aramanın yolu oldu. Kendi insanlarımın müziğinden yola çıkıp evrenseli yakalamaya çalışıyorum" diyen Burhan Öçal, Oynamaya Geldik'te yine hareketli Roman ezgilerini ele alıyor; Trakya ve Balkanlar'ın anonim eserlerini geleneği bozmadan yorumluyor. Albümde ayrıca, grup üyelerinin dört yeni bestesi de yer alıyor. Vokalli parçaların ağırlık kazandığı Oynamaya Geldik'te, Trakya ekibine yeni katılan 14 yaşındaki Burcu da ses rengi ve etkili yorumuyla dikkat çekiyor.

Oynamaya Geldik'in belirleyici özelliği, Balkanların müzikal zenginliğiyle hayat bulması. Albümde, vurmalı ve nefesli çalgıların etkili kullanımıyla, Balkan soundu ağırlık kazanıyor. Müzikal altyapı ise yine, Tunus asıllı Fransız müzisyen Smadj'ın ellerinde. Oryantal - elektronika alanında sınır tanımayan yaklaşımıyla Smadj "Kırklareli İl Sınırı"nda olduğu gibi "Oynamaya Geldik"te de yeni deneyimlere girişmekten kaçınmıyor. Burhan Öçal'ın yorumu ve Smadj'ın düzenlemeleri, yöresel Roman ezgilerini dünyaya taşıyor.

Müzikal düzenlemeleriyle şaşırttığı kadar parça seçimleriyle eğlendiren Oynamaya Geldik, Romanların gündelik hayatlarından kesitler aktarıyor. Dinleyicisini, Roman kültürüne tanıklık etmeye çağırıyor.

1.Kara Çalı 04:00
2.Karabiber 03:46
3.Kayınço 04:46
4.Opaz 05:15
5.Hovarda Mustafa 03:07
6.Sülo 03:04
7.Şüpheli Aşk 01:34
8.Zigoş 02:59
9.Limoncu 05:03
10.Isırgan Otu 04:38
11.Smadj'la Sohbet 02:23
12.Opaz (Smadj Mix) 05:19

Burhan Öçal *Vurmalı çalgılar, piyano*
Smadj *Elektronik Ritimler ve Programlama*

Trakya All Stars: Saraylı Ahmet: zurna, Somalı Saffet: trompet, Ümit Adakale: darbuka, Faruk Giley: davul, Mehmet Çeliksu: kanun, İsmail Papiş: keman, Ahmet Demirkıran: cümbüş, Yaşar Çakırlar: klarnet, Savaş Zurnacı: Klarnet (9), Bülent Ustaoğlu: saksafon, Hasan Gözetlik: trombon, Soydan Kayıkçı: dem zurna, Yüksel Zar, Burcu Baş: vokal

www.burhanocal.com

Albümün ilk konserleri Nokia N Series sponsorluğunda 25,26,27 Ocak'ta Babylon'da!!!

DOUBLEMOON : Oba Sok. Kavala Apt. No:1/4 34433 Cihangir/İstanbul T: 212 334 01 00 F: 212 292 97 73
info@doublemoon.com.tr
Turne / Konser: management@doublemoon.com.tr

Doublemoon bir RH Pozitif Müzik Yapım birimidir. Tüm hakları saklıdır. ©2006 Rh Pozitif Müzik Yapım. ©2006 Rh Pozitif Publishing

Tüm eserler Rh Pozitif Publishing koruması altındadır. www.rhpozitifpublishing.com info@rhpozitifpublishing.com

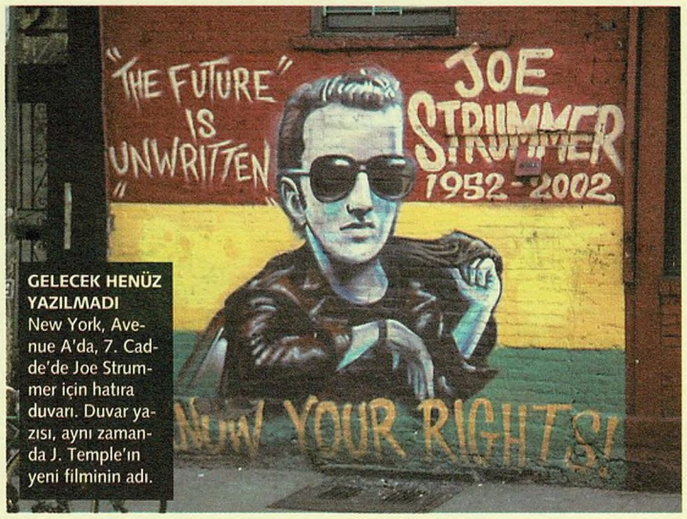

GELECEK HENÜZ YAZILMADI New York, Avenue A'da, 7. Cadde'de Joe Strummer için hatıra duvarı. Duvar yazısı, aynı zamanda J. Temple'ın yeni filminin adı.

JOE'NUN EKSİKLİĞİNİ HİSSEDİYORUM. ÖLÜMÜYLE, ARKADIŞIMI, İÇİMİ DÖKEBİLDİĞİM İNSANI KAYBETTİM.

hayyül edemezdim. Hepimiz mağdur ediliyoruz. O zaman, "bir daha asla hiçbir albümün prodüksiyonunu yapmayacağım" diye kendi kendime söz verdim.

Pete Doherty bugün sizden yardım isterse?

Pete şu sıralar uyuşturucudan temizlenmekle meşgul. Ama sonucun ne olacağını kimse kestiremez. En kötüsüne bile hazır olmak, her şeyi öngörmek lâzım. Pete, kimsenin nasihatine ihtiyacı olmayan bir sanatçı... Zaten dinlemez de. *(gülüyor)* Şansı yaver giderse, bir gün bunların hepsine bakıp gülecek.

Bütün Clash albümlerinin Universal tarafından bedava olarak dinleyiciye sunulması size nasıl bir fikir gibi geliyor?

Ben bedava müzikten yanayım. Ancak, bir şey beni müthiş rahatsız eder: Müziğimizin reklam spotlarında kullanılması. Ona katlanamam. Böyle bir şey söz konusu olamaz!

Paul (Simonon) ve Topper (Headon) nasıl?

İyiler, sık sık görüşüyoruz. Topper iki yıldır formda, temiz. Uyuşturucu hikâyesini fazla ileri götürmüştü, şimdi Douvres'da yaşıyor. Paul epey yol aldı, saygı gören bir ressam. Hayatta kalan Clash'ler gayet iyi.

Clash'ın yeniden bir araya gelmesi için çok ısrarlı öneriler olmuştu...

O hikâye bitti neyse ki. Şimdi herkesin gözü Stone Roses'da, sıra onlara geldi. Nostalji İngiltere'yi kasıp kavuruyor.

Ölümünden kısa bir süre önce Joe'yla birlikte çalmıştınız ama...

Kader! Hemen ardından öldü. Joe'nun yeryüzündeki son cuma gününde beraberdik. Harika vakit geçirdik, gece boyunca içtik, laflադık, katışıksız bir mutluluktu. Cumartesi gününü çocuklarıyla geçirdi ve pazar öğleden sonra kalbi durdu. İnanılır gibi değil. Joe'yu çok özlüyorum. Hayatımda eksikliğini hissediyorum. Bir sorun olduğunda, hep ne yapılması gerektiğini bilirdi, bir cevabı olurdu. Bizim için Hazreti Süleyman gibiydi biraz: "Tamam, mesele değil, bebeği ortadan ikiye bölün." *(gülüyor)* Böyle bir adamdı; ölümüyle, arkadaşımı, içimi dökebildiğim insanı kaybettim. O zamandan beri, sorunlar birikip duruyor, üstelik çok da sorunum var. İster inanın, ister inanmayın, Mick Jones olmak kolay değil.

1977'de plak şirketleri Clash'a burun kıvırıyordu. 2006'ya geldik, herkes Clash'a hayran...

Kesinlikle... Bir şeyler oldu; gençlerin Clash'a duydukları ilgi bana çok anlamlı geliyor. Ben bir grubu sevdiğim zaman, kimlerden, nelerden etkilendiklerini, haklarındaki her şeyi bilmek isterdim. Bugün bizimle ilgili olarak yaşanan da böyle bir şey... Tabii ki kendi ölçeğinde, bunu müzikal bir miras olarak görüyorum. Excalibur'u aktarıyorsun, her dönemde yeni bir şövalye çıkıyor, mücadele ediyorsun, savaşıyorsun, düşüyorsun, bir başkası geliyor, sihirli kılıcı devralıyor... Bir anlamda, biz de bizden öncekilerden çok farklı değildik. Biz dinleyicimizdik, dinleyicimiz bizdi. Beatles, Rolling Stones, Kinks, biraz şansla, farklı yaşanabileceğini göstermişlerdi bize. Clash'ın yaptığıysa, insanlara "bakın, herkes yapabilir, sen de yapabilirsin" demekti. Punk'ın anlamı buydu: İnsanlara cesaret etmelerini söylemek... Geriye dönüp baktığımda, biz punk'çıların iyi tavır aldığımızı görüyorum. Bir şeyi anlamıştık: Müzisyen olmak, sersemlerin kralı olma hakkını tanımaz. Hayranlarımıza gelince, onları seviyorduk, onlara iyi davranıyorduk. Clash'ın ölümden sonra hayata devam etmesinin açıklaması budur herhalde.

Çeviren: ***Siren İdemen***

Zakkum

zehr-i zakkum

ÇIKTI! TÜM MÜZİK MARKETLERDE...

ORTADUNYA

GILMORE, GARY

Kurşuna dizilerek idam edilen seri katil Gary Gilmore'un organ nakli bağışladığı gözlerini "taktıran" İngiliz genci, şarkı boyunca "iristen geçip beyne ulaşan mesajları" anlamaya çalışır ve finalde şu sonuca varır: "Gary'nin görmek için gözlerine ihtiyacı yok." The Adverts'in, 1977'de, İngiltere'de, gözleri bantlanmış yüzlerle dolu plak kapağıyla bir punk fenomeni olarak Top 20'ye giren "Gary Gilmore's Eyes" şarkısı, başarısını sergilediği isyankâr nihilizm kadar, konu ettiği şahsın belleklere yerleşmiş bakışlarına da borçluydu. On yıl boyunca fiilen ölüm cezası uygulamayan ABD'nin 1976'da uygulamaya geri döndükten sonra idam ettiği ilk mahkûm olan Gary Gilmore, karara karşı çıkanların ak-

Gary Gilmore (üstte), The Adverts'in 45'lik kapağı ve "Celladın Şarkısı"nın afişi

sine infazının bir an önce gerçekleşmesi için hukuk mücadelesi vermişti. Gözüpek hâli, dobralığı ve kendini imha etme tutkusu, onu bir "punk şehidi"ne dönüştürdü. Gilmore'un son sözü, "Let's do it" tişörtlere slogan oldu.

1940'da Teksas'ta dolandırıcılıkla geçinen kalabalık bir ailenin ikinci oğlu olarak dünyaya gelen Gary Mark Gilmore, 15 yaşında liseyi terk edip Orta-Batı Amerikan eyaletlerinde faaliyet gösteren bir otomobil hırsızlığı çetesinin başına geçerek kriminal yaşamına başladı. 1964'te İndianapolis'te yakalandı, silahlı soygun suçundan 18 yıl hapse mahkûm oldu. IQ'su 130 olan Gilmore, hapiste kendini edebiyata verdi, şiir yazmaya başladı. 1976'da "iyi hâl yasası"ndan yararlanarak Provo, Utah'taki kuzeninin yanında yaşamak üzere şartlı tahliye edildi. Burada "normalleşmeye" çalışsa da Gilmore'un eski alışkanlıkları çok geçmeden ortaya çıktı. Hırsızlığa tekrar başladı. Hap kullanıyor, sürekli alkol alıyordu. Kuzeni Brenda, bir kavga sırasında lafın gelişi, "Sen pazartesi bir cinayet işlersin, salı bir başka, ama çarşamba günü beni yanında bulamazsın" dedi. İnatçı ve alıngan Gilmore, bu sözleri ciddiye aldı ve söylenenleri aynen yaptı. 19 Temmuz 1976, pazartesi günü bir benzin istasyonunu soydu ve görevli işçiyi öldürdü. Ertesi gün aynı şeyi bir motelde yaptı. Çarşamba günü yakalandı. İki cinayetin de kurbanları, şiddete karşı kesin bir tavır sergileyen Mormon dinine mensuptu.

Gary Gilmore davası Amerikan hukuk tarihinin gördüğü en hızlı davalardan biriydi. Çünkü hem cinayetlerle ilgili sağlam kanıtlar vardı, hem de sanık tarafından hiçbir savunma girişimi gelmedi. Duruşmalar üç günde tamamlandı ve juri oybirliğiyle idam cezası verdi. Utah eyalet yasası gereği ölüm cezası asılmak ya da kurşuna dizilmek suretiyle gerçekleşiyordu. Gilmore, tereddütsüz ikincisini seçti. Cezanın infaz süreci de duruşma gibi jet hızıyla geçti. Gilmore'a rağmen idam cezasının tekrar uygulamaya girmesine karşı çıkan insan hakları örgütleri infazı üç kez erteletti. Bu süreçte Gilmore iki kez intihara kalkıştı. Nihayet, 17 Ocak 1977'de Gary Gilmore, beş kişilik bir idam mangası tarafından kurşuna dizildi.

20. yüzyılın en etkili Amerikan aydınlarından Norman Mailer, Gilmore vakasını mercek altına alarak, kriminal alt sınıfların psiko-sosyolojisi kadar ABD'nin adalet sistemini de sorgulayan bir araştırmaya koyuldu. Sürece ilişkin belgeleri, "The Executioners Song" (Celladın şarkısı) adlı kitapta bir araya getirdi. Kitap daha sonra aynı adlı filme konu oldu. Senaryosu gene Mailer tarafından yazılan filmde Gilmore rolünü genç Tommy Lee Jones üstlendi ve Emmy ödülünü aldı. Hikâye, 2001'de Gilmore'un saygın bir rock & roll araştırmacısı olan kardeşi Mikal tarafından "Shot in the Heart" (Kalbinden Vurulmuş) adlı televizyon filmi için tekrar senaryolaştırıldı. Sam Shepard'ın baba rolünü üstlendiği filmde, Gary'yi bu defa en büyük karakter oyuncularından Elias Koteas canlandırdı. Gary Gilmore'un hayatı Kolombiyalı yazar Rafael Chaparro'nun "Bulutların Afyonu" romanı başta olmak üzere birçok edebi metne konu oldu.

Müzik dünyasında da Gilmore'u konu eden sadece The Adverts değildi. The Police'in ünlü "Bring on the Night" şarkısı bu infazı anlatıyor. Ayrıca Alman punk-rock grubu Die Toten Hosen "Gary Gilmore's Eyes"ı yeniden yorumladı. New York'lu hiphop grubu The X-Ecutioners, Gilmore'un idamını dillendiren parçalar yaptı. 1976'nın Noel bayramı sırasında, NBC televizyonunun Cumartesi Gecesi canlı programı geleneksel şarkıların sözlerini değiştirerek "Let's Kill Gary Gilmore for Christmas" adlı bir medley ile açıldı. Gilmore'dan sonraki bininci idamı 2005'te gerçekleştiren ABD, yakınlarda Gilmour'un cinayette kullandığı silahın internet üstünden açık artırmaya çıkarılmasına tanık oldu.

IRKÇILIĞA KARŞI ROCK

1974'de, blues müziğinin en ünlü beyaz yorumcusu Eric Clapton, bir siyah sanatçının, Bob Marley'in "I Shot the Sheriff"ini plak yaparak reggae'ye kitlesel bir popülarite sağladı ve bu sayede ilk kez listelerin zirvesine çıktı. Ama aynı Clapton 1976 Ağustos'undaki bir konserinde fecaat bir konuşma yaparak rock camiasını şaşkınlığa boğdu. Sağcı milletvekili ve çok-ırklı İngiltere fikrinin baş düşmanı Enoch Powell'la aynı görüşte olduğunu, siyah göçmenlerin yurtlarına geri gönderilmesi gerektiğini söyledi. Clapton'a göre, İngiltere fazlasıyla kalabalıklaşmıştı, Britanya'nın bir "siyah kolonisi" olması engellenmeliydi...

Bu konuşmayı duyan pek çok hayranı ve solcu gençler dehşete düştü. Londralı fotoğrafçı Red Sounders ve arkadaşı Roger Huddle'ın girişimiyle yazılan bir mektubun ardından imza kampanyası başlatıldı. Mektup, "müziğin içindeki ırkçı zehire karşı bir taban hareketi örgütlemek istiyoruz. Irkçılığa Karşı Rock kampanyasına destek istiyoruz" diyordu. Socialist Worker'in yanı sıra NME, Sounds ve Melody Maker dergilerinde yayınlanan bu satırlar büyük bir tepki yarattı ve kampanyaya destek mesajları yağmaya başladı... Böylece, İngiltere'nin pop müzik tabanına sahip ilk baskı grubu, Rock Against Racism (RAR / Irkçılığa Karşı Rock) doğdu. Eric Clapton tek örnek değildi. RAR'ın destek görmesini sağlayan olaylardan biri de, David Bowie'nin, bir röportajda telaffuz ettiği, "İngiltere faşist bir lidere hazır" ifadesiydi. Ancak Bowie madde etkisi altında, şuursuz bir anında bu lafı ettiğini söyleyerek, özür dilemekte gecikmedi. Nazi selamı verdiği iddiasını ise tamamen reddederek, iddiaya temel teşkil eden fotoğraf karesinin, hareketinin tümünü yansıtmadığını savundu.

Irçılığa Karşı Rock kampanyasının kitlesel konserlerinden biri

Sosyalist İşçi Partisi (SWP) üyelerinin ırkçı Ulusal Cephe'ye karşı gösterdiği kararlılık sayesinde geniş bir tabana sahip olan RAR, siyah ve beyaz sanatçıları içeren ilk konserini 1976 sonunda Londra'da gerçekleştirdi. Siyah reggae toplulukları ve beyaz punk topluluklarını bir araya getirecek ortak bir zemin oluşturmaktı ilk hedef. Aswad'dan Brinsley Forde kendi müziklerinin daha üstün olduğuna inanıyordu: "Reggae'nin bir yanıtı var, punk'çılar bu yüzden reggae'yi seviyor. Çünkü punk'çılar yıktıklarının yerine ne koyacaklarını bilmiyorlar."

1978 ilkbaharında ve sonbaharında RAR hareketi, Anti-Nazi Cephe ile birlikte, İngiltere'de artan ırkçı saldırılara karşı mücadele etmek için Londra ve Manchester'da iki önemli müzik karnavalı düzenlendi. Katılımcıları arasında The Clash, The Buzzcocks, Steel Pulse, X-Ray Spex, The Ruts, Sham 69, Generation X ve Tom Robinson Band bulunuyordu. RAR'ın elveda karnavalı 1981'de Leeds'de yapıldı.

RAR ruhu ve geleneği 2000'lere de taşındı. 2002'de Londra'da gerçekleşen, Mick Jones, The Buzzcocks, The Libertines ve Ms. Dynamite'in katıldığı konserlerde dillendirilen Love Music Hate Racism kampanyası, yükselen aşırı sağla mücadelede kamuoyu yarattı ve 2004'de oluşturulan Unite Against Fascism adlı yeni bir anti-ırkçı hareket için tohumlar ekti.

(Robin Denselow'un "Müzik Bittiği Zaman" kitabından ve Wikipedia'dan yararlanarak)

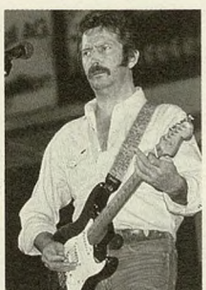

Enoch Powell (solda) ve Eric Clapton

Sex Pistols'ın "God Save The Queen" 45'liğinin kapağı, Jamie Reid, 1977

IRKÇILIK

Avrupa Birliği'ne bağlı Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi'nin 2005 raporuna göre Avrupa Birliği ülkeleri arasında en çok ırkçılık olayları İngiltere'de yaşanıyor. 2003-2004 yılları arasında İngiltere'de 52 bin 694 ırkçılık olayı rapor edildi. İngiltere'yi, Almanya izliyor. Raporda, Almanya'da 2004'ün ilk 10 ayında "siyasi olarak da motive edilmiş 6 bin 474 saldırı" olduğu kaydedildi. Raporda, Avrupa Birliği içinde ırkçı saldırılara en çok maruz kalan kesimler ise Müslümanlar, Yahudiler, Kuzey Afrikalılar, eski SSCB ve Yugoslavya vatandaşı sığınmacılar, mülteciler ve Çingeneler olarak sıralandı.
(Gazetelerden)

m→

MOGADİŞU BASKINI

Kısaca RAF olarak bilinen Kızıl Ordu Fraksiyonu ya da örgütün kurucularının soyadlarıyla anılan Baader-Meinhof, II. Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle '70'lerde Batı Almanya'da şehir gerillası tarzında eylemler koyan, Mayıs '68 grevleri ve öğrenci protestolarının derinleştirdiği süreçte ırk, sınıf ve cinsiyete dayalı toplumsal ve siyasal adaletsizlikleri ortadan kaldırma idealiyle şiddeti kullanan, etkili anarko yeraltı örgütüydü. Pek çok sarsıcı eylemleri arasında, Alman İşverenler Birliği başkanı, eski Nazi öğrenci lideri ve SS subayı, ülkenin güçlü sanayicilerinden Hans Martin Schleyer'in kaçırılması da vardı. Bu eylem literatüre "Alman Sonbaharı" olarak geçti.

Andreas Baader

1977'de, Almanya'da Sonbahar, 5 Eylül günü Köln'de başladı: Schleyer'in şoförü yolda karşısına çıkan bebek arabası yüzünden durmak zorunda kaldı. Bunun üzerine arkadaki polis eskortu Schleyer'in arabasına çarptı. RAF, üç polisi ve şoförü öldürdükten sonra Schleyer'i rehin aldı ve ardından Helmut Schmidt'in başkanlığındaki hükümetten, tutuklu 11 RAF üyesinin serbest bırakılmasını talep etti. Geçen süre zarfında sonuç alınamadı. 13 Ekim'de radyolar Mayorka-Frankfurt seferini yapan Lufthansa havayollarına ait yolcu uçağının FKÖ (Filistin Kurtuluş Örgütü) mensubu dört kişi tarafından kaçırıldığını duyurdu. Yakıt ikmali için Roma'ya inen FKÖ'nün kumandasındaki uçaktan talepler peşi sıra gelmeye başladı: Hapiste bulunan 11 RAF üyesinin salıverilmesi, Türkiye'de tutulan Filistinlilerin serbest bırakılması ve kendilerine 15 milyon dolar ödenmesi. Hükümet kulaklarını pazarlıklara kapamıştı, ama bu, işbirliğine yanaşmayan kaptan pilotun da sonu oldu. Uçak Kıbrıs ve Arap yarımadasında konakladıktan sonra 17 Ekim'de Somali'nin başkenti Mogadişu'ya indi. 1972'deki Münih Olimpiyatları rehine krizinden sonra oluşturulan Alman federal polisi özel birliği GSG 9, Somali ordusunun desteğiyle 18 Ekim'de operasyona başladı. Sekiz dakikalık çatışmada dört hava korsanının üçü öldü, yolculardan ağır yaralanan olmadı. Federal hükümet düğmeye basmıştı bir kere. Mogadişu baskını sabahı, hapisteki dört RAF liderinden Andreas Baader ve Gudrun Ensslin hücrelerinde ölü bulundu; İmgard Möller bıçak darbeleriyle ağır yaralanmıştı; kafasına yediği kurşunla hastaneye kaldırılan Jan-Carl Raspe ise ertesi gün öldü. 1994'te serbest bırakılan Möller'i, Hüseyin Karabey'in F tipi cezaevlerindeki tecrit mekanizmasını işlediği "Sessiz Ölüm" adlı yarı dökümanter filmden hatırlayabilir Türkiyeli izleyici.

Resmî açıklamalara göre cezaevinde olanlar toplu intihardan ibaretti. Ancak bu açıklama, kamuoyuna inandırıcı gelmedi. Birinci kuşak RAF üyeleri için inşa edilmiş yüksek güvenlikli hapishaneye silah sokulması, kalbinin üzerinde dört bıçak yarasıyla bulunan Möller'in kendine bunu yapıp yapamayacağı Almanya'da yıllardır tartışılıyor. Schleyer'i kaçıranlar, arkadaşlarının ölümünü "devlet tarafından gerçekleştirilen bir cinayet" olarak niteledi. Ertesi gün Schleyer Fransa'da ölü bulundu.

Mogadişu: İnfazın gerçekleştiği uçaktan çıkan yolcular.

n→

NEDJMA

Nedjma küçükken pek esmerdir, neredeyse siyah; sıkı bir et, gergin sinirler, sağlam bir yapı, ince bel, koştuğu zaman ona yoldan sapmadan sağa sola yaylanarak dönen tekerlekler üstünde giden yüksek at arabaları görünümünü veren uzun bacaklar; o küçük kız yüzünün sonsuzluğu! Sımsıkı pigmentleri olan teni doğduğu zamanki solgunluğunu uzun zaman koruyamamıştır; Nedjma'nın hiç bitmeyen oyunu yalnızlıktan cesaret alan devekuşuvari akrobatik pozlarla üstündekileri en aza indirgemektir; böyle bir postun üstünde elbise çıplaklığa çıplaklık eklemektedir. Nedjma'nın dişiliği başka yerdedir; okula giderken ilk bir ay her sabah ağlar durur; yanına yaklaşan bütün çocukları döver; yüzme bilmeden ders görmek istemez; on iki yaşında, yeşil limonların o acı serpilişiyle şişerek çivi gibi batan memelerini saklar; hâlâ ele avuca sığmamaktadır; buna rağmen, gözleri o acayip ateşini kaybetmiştir; hırçın, cilveli ve benzersiz Nedjma! Tek başına yüzer, karanlık köşelerde düşler kurar ve kitap okur, sandık odalarının amazonu, inzivalı bakire, telle işlenmiş ayakkabılarıyla Kül Kedisi'dir; bakışı gizli nüanslarla zenginleşir; çocukça oyunlar mı, kaşların çizgisi ve oynaması mı? Ateşlenmelerden uzak büyüyen Nedjma, Akdenizli bütün kızlar gibi çok çabuk serpilir gelişir; deniz havası esmer tenine çelik yansımalarla ışıl ışıl yanar döner bir hayvan derisi gibi göz kamaştırıcı, hoş bir yanıklık katar; gerdanında dökme demir beyazlıkları vardır; güneş göğsünü döver durur ve ayva tüyü yanakların altında kanı çabuk ve yüksek sesle dile gelerek bakışlarındaki sırları ele verir.

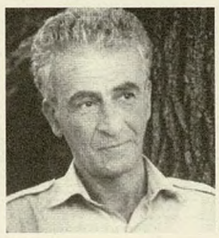

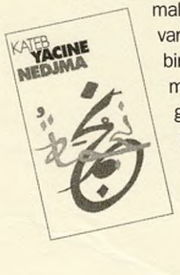

p→

PENTONVILLE HAPİSHANESİ

1842'de Londra'da açılan ünlü hapishane. Uzun koridorlarla birbirine bağlı beş binadan oluşan Pentonville, mahkumların ayrı hücrelerde tutulması anlayışının ilk uygulamalarından biriydi. 1842-1848 yılları arasında Britanya hükümeti Pentonville'i model alarak 54 hapishane inşa etti. İlk başta 520

mahkûmu barındırması amaçlanan Pentonville'in kapasitesi Ocak 2006 itibarıyla 1.177'ye ulaştı. Zamanla merkezi bir hapishaneden yerel bir hapishaneye dönüşen

Pentonville'de idam cezaları da infaz ediliyordu. İrlandalı devrimci Roger Casement'in 1916'daki idamı bu hapishanenin daha da ünlenmesine yol açmıştı. Oscar Wilde'ın da bir süre yattığı Pentonville'in son zamanlardaki ünlü mahkûmları arasında aktör John Alford, Babyshambles'dan Pete Doherty bulunuyor.

y→

YS

Fransa'da Bröton bölgesinin güneyindeki Douarnenez Körfezi'nde, Cornouaille kralı Gradlon tarafından kızı Dahut için inşa edilen mitik kent. Efsaneye göre, Ys deniz seviyesinin altında, sel baskınlarına karşı barajla korunan bir kenttir. Baraj kapısının sadece kralda bulunan anahtarları, Dahut'un aklını çelen şeytanın eline geçer ve barajı açan şeytan, şehri sular altında bırakır. Bazı yorumlara göre Tanrı, bu selle, toplumsal değerleri çürüyen kenti cezalandırmak istemiştir. Tufandan kurtulan kral Gradlon, Qimper adlı başka bir şehir kurar. Ölümünün ardından Aziz Corentin Katedrali'ne, bugün hâlâ duran, kralın at sırtında Ys'ye doğru baktığı heykeli dikilir. Bu efsaneyi diğerlerinden ayıran, Ys kentinin yerinin gayet iyi tarif edilmesidir. Öte yandan hikâye çoktanrılı Kelt dinine karşı Hıristiyanlığın zaferiyle de ilişkilendirilir.

Efsane tarihin çeşitli dönemlerinde birçok sanat eserinde işlendi. En son folk şarkıcısı Joanna Newsom'ın albümüne konu oldu.

Baba oğlunu kucakladı, bir çeşit sarsalayarak "Bak sana ne anlatacağım" dedi. "Bu annene kalırsa sen hapı yutarsın oğlum. Çünkü senin annen tıpkı benim anneme benziyor. Benim annem de böyleydi, beni çok severdi. Titrerdi üstüme. Ailenin tek çocuğuydum. Başıma bir iş gelmesin diye, 'aman ağaca çıkma oğlum, düşersin', 'aman suya girme oğlum, boğulursun', 'aman kimseyle güreşme, bir yanını kırarsın' diye diye beni her şeye seyirci bir insan haline getirdi. Hayata seyirci kalmak kötüdür oğlum. Hayatın iyi, uslu bir seyircisi olmaktansa, hayatın içinde başarısız bir adam olmak bin kere daha iyidir. İyi bir boks seyircisi olmaktansa, kötü bir boksör olmayı göze almak daha iyidir oğlum."
Yılmaz Güney, "Oğluma Hikâyeler"